37750/B

VEAU

ACUNE DE SES PARTIES,

R LA POSSIBILITÉ DE RECONNAITRE
CHANS, LES TALENS, OU LES DIS-
INTELLECTUELLES DES HOMMES ET
CONFIGURATION DE LEUR CERVEAU

0562

J II Mos

RADFORD LIBRARY,

Saint Mary's Hospital, Manchester.

37750/B

No. ~~444~~ ~~D. Sec 10~~

This Book to be returned in ________ days.

Fine for overtime _____ per day.

Note.—No book can be renewed if wanted by another reader, nor unless brought to the Library for that purpose.

It is requested that the leaves of books may not be turned down,—that no person will write in them,—and that the greatest possible care may be taken of them.

EXTRACTS FROM THE RULES.

That each Medical Officer shall be allowed not more than two works out of the Library at one time, and not more than two volumes of each work.

That Registered Medical Students shall be allowed to take out books every Tuesday and Saturday, from eleven till one, or at such hours as may be ordered from time to time by the Board.

That each Registered Medical Student shall be allowed to have not more than one book out of the Library at the same time, unless the work consist of two or more volumes, and in no case more than two volumes.

MOSCHION, the Physician. ER.8152.

ΜΟΣΧΙΩΝΟΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ

ΓΥΝΑΙΚΕΙΩΝ ΠΑΘΩΝ

MOSCHIONIS

DE

MULIERUM PASSIONIBUS

LIBER,

Quem ad mentem Manuſcripti graeci in Bibliotheca Caeſareo Regiâ Vindobonenſi aſſervati, tum propriis correctionibus emendavit, additaque verſione latinâ edidit

F. O. DEWEZ.

Suae Celſitudinis Regiae Archiducis Mariae Annae Coenobii Virginum nobilium Pragenſis Abbatiſſae Archiater.

St. MARY'S HOSPITAL RADFORD LIBRARY MANCHESTER.

D
37

VIENNAE,
Apud Rud. Gräffer et Soc.
1793.

WELLCOME HISTORICAL MEDICAL LIBRARY

PERILLUSTRI AC MAGNIFICO

VIRO

JOANNI GEORGIO

LAGUSIO

Sacrae Caeſareo Regiae Majeſtatis Conſiliario et Archiatro primario, in celeberrimâ Univerſitate Piſanâ Profeſſori; Inſtituti Bononienſis, Academiae phyſico-criticae Senenſis, et Academiae Caeſareo-Leopoldino-Carolinae naturae curioſorum membro etc. etc.

St. Mary's Hospital Radford Library Manchester.

VIR PERILLUSTRIS AC MAGNIFICE!

Hoc Tibi, Moſchionis opus eo acceptius futurum ſpero, quod in illo eadem ipſa praecepta graphice delineata reperturus ſis, quibus ſapienter inſiſtens amplam quatuordecim Auguſtarum Prolium familiam in hunc usque diem

Tuo noſtroque ſolatio tam feliciter incolumem ſervaſti. Illud igitur ut amicitiae meae atque gratitudinis pignus cum benevolentiâ ſuſcipe, mihique fave.

F. O. DEWEZ.

PRAEFATIO EDITORIS.

St. MARY'S HOSPITAL RADFORD LIBRARY MANCHESTER.

Celeberrimo Gesnero, ſæculo decimo ſexto inclinante, Auguſtæ vindelicorum, negotiorum cauſâ degenti, fors in manus incidit Moſchionis Manuſcriptum græcum, ibidem in bibliothecâ civicâ aſſervatum; quod cum attentius examinaſſet, rerum, quas continebat, novitate & pondere allectus, publici juris facere decrevit. Sed depravatum adeo erat illud, & imperfectum, ut inſumpto licet multo ad illud corrigendum & elucidandum labore, infecta tamen adhuc multa manſerint, & opus obſcurum, uti advertit ejus amicus Caſparus Wolfius, qui in præfatione, quam Moſchionis editioni præfixit, ait: „Ac quamquam adhuc plura ſuperſint plane obſcura, et dubia, in quibus ne divinando quidem, quidquam conſequi poſſis (ita prorſus erant corrupta et depravata pleraque) tamen adhuc

„plurima

„plurima utilia, partim nova, partim rara, „ſcituque non jucunda ſolum, ſed & neceſſa„ria, quæ ſatis clare dilucideque & legi, & „intelligi poſſint, complectitur." Neque certe mirum illud; deerat enim Gesnero aliud Mſptum perfectius, quocum ſuum conferens corrigere corrupta, & resarcire defectuoſa poſſet. Habebat quidem præ manibus latinam Moſchionis interpretationem; ſed neque hæc multum opis afferre poterat, ſiquidem & ipſa admodum imperfecta eſt. Deſunt enim in eâ multa capita in græco Textu reperienda. Proponuntur in eâ multa dictione adeo barbarâ, ut quid intendat Auctor, divinare vix poſſis. Alia præterea multa perverſe translata plane a Moſchionis mente differunt.

Sed fuit præterea Mſpti, quo Gesnerus uſus eſt, ea conditio, ut neceſſario in errorem duci deberet; nam præterquam quod ultima undecim capita ſui Mſpti ſpuria eſſent, deerat in eo Moſchionis præfatio, cujus ope fucus quadantenus detegi poſſet. Deceptus eſt igitur bonus Gesnerus, & ſic quidem, ut etiam cæteros, qui poſt ipſum de Moſchione ſcripſerunt, in erroris ſui partem traheret; quo factum eſt, ut erroneum de Moſchione ferretur judicium, unde egregii Auctoris fama

mâ non leve paſſa eſt detrimentum. Erant autem hæc capita per modum unius ejusdemque contextus Moſchionis operi adnexa, adeoque fraus non facile detegenda, niſi ea ipſa cum reliquo Moſchionis opere conferres; nam & ſtylo & rebus contentis multum ab eo differunt. Sunt enim ea, quæ his capitibus continentur, pro maximâ parte non ſolum aliena et ridicula, ſed futilia, ſuperſtitioſa, immo ſacrilega & impia. Unde adductus eſt Gesnerus, ut in annotationibus ſuæ editioni ſubnexis de Moſchione diceret: „Loca quædam habet pudicis auribus parum „convenientia, & remedia quædam ſuperſtitioſa, aut parum probata." Sed cadit tota hæc criminatio, quamprimum, uti modo facturi ſumus, demonſtratum fuerit, quod undecim illa capita, quæ huic accuſationi anſam dederunt, non Moſchionis partus ſint, ſed male digeſtæ annotationes Medici cujusdam græco-barbari, quas e Medicorum quorundam obſcurorum ſcriptis excerptas Moſchionis operi adnexuit. Sunt enim primo ea, quæ a Moſchione proponuntur tam graviter & modeſte prolata; eſt tam profunda in viro non ſolum naturæ & artis, ſed etiam corporis œconomiæ, & morborum cognitio, tam prudens

dens auxiliorum pro qualibet ægritudine delectus, ut mirum ſit oculatiſſimum Gesnerum, vel ex hoc capite græculi fraudem non ſuboluiſſe, eo magis quod ea pleraque tantum a Moſchione diſtent quantum æra lupinis. Adde ſecundo, quod promittat in præfatione Auctor, quæ, ut ſuperius dixi, in Gesneri Mſpto deerat, ſe triginta duo alia capita additurum eſſe. Hæc illa ſine dubio ſunt, quæ de mulierum morbis, & partus differentiis agunt. Sunt quidem illa capita noſtro in Mſpto ſolum triginta numero; ſed lacuna, quæ capite 120 reperitur, ſatis oſtendit, hic initium illorum triginta duorum capitum deeſſe, quæ ſine dubio illa duo ſunt capita, quæ numerum ab Auctore promiſſum complent. Excluduntur ergo ipſis Auctoris verbis ſupradicta undecim capita. Tandem tertiò, quod argumentorum omnium eſt potentiſſimum, nec minimum horum capitum veſtigium, uti Gesnerus ipſe advertit, apud interpretem latinum reperitur; neque Mſptum, quod præ manibus habeo licet completum, & ad finem perductum quidquam ſimile habet.

Sed alii præterea errori ſpuria hæc capita auſam dederunt. Longus enim eſt eruditiſſimus Clericus in ſuâ Medicinæ hiſtoriâ, ut demon-

monſtret Moſchionem Neroni Imperatori coætaneum fuiſſe. Locus autem qui ipſum in hanc opinionem induxit ſic ſonat: „ἔπεμψα δὲ „καὶ κυρίᾳ Ἰουλίᾳ Ἀγριππίνῃ τὴν χρῆσιν, ἥτις „μέχρι τοῦ δεῦρο μὴ κυοῦσα ἔχει τὸν ποθεινότατον υἱὸν Διογενιανόν. Miſi autem Dominæ „Juliæ Agrippinæ illius (Peſſi) uſum, quæ „hucusque ſterilis deſideratiſſimum filium Dio„genianum habet." Quo vero illud demonſtret, Neroni alias Claudio cognominato Diogeniani nomen affingere debet. Sed inde quid lucratur? quod in alium errorem chronologicum incidat. Si enim Moſchion Neronis tempore vixit; quomodo Soranum citat, qui primum Trajano & Adriano imperantibus floruit? Tandem hac forte difficultate motus, præſertim vero quod apud Moſchionem ſpecifica contra methodicorum morem proponantur, ſpuria hinc inde ſubrepſiſſe autumat. Hæc vero celeberimi Clerici ſuſpicio, & argumenta ſuperius allata, nonne luce meridianâ clarius efficiunt, hæc capita, qûæ tot erroribus anſam dederunt, ſuppoſititia eſſe & e Moſchionis opere eliminanda.

Errat autem denuo Gesnerus, dum hunc Auctorem recentiorem eſſe affirmat, idque e ſtylo & vocabulis quibus utitur conſtare. A

recen-

recentiori quidem factam fuiſſe illam verſionem græcam, quæ ad nos pervenit, facile concedo; ſed ipſum Auctorem recentem eſſe, neque res propoſitæ, neque proferendi modus, nec Auctoris intentio credere permittunt. Multum autem a vero abeſt optimus Gesnerus, ſi illud Mſptum græcum, quod ad nos pervenit originarium Auctoris opus exiſtimat. Moſchion, uti è præfatione mei Mſpti patet, hunc libellum in gratiam matronarum & obſtetricum latinarum, ut græci idiomatis imperitarum, conſcripſit; ergo latine illud, non græce ſcripſit. Id vero latinum opus temporum injuriâ periiſſe, & ſolam ejus verſionem græcam, ultimis græcitatis temporibus factam, ad nos perveniſſe, abſimile non eſt. Recens ergo verſio græca eſt, ipſum autem opus antiquum, & circa Cœlii Aureliani tempora locandum. Huic enim curandi methodo adeo ſimilis eſt Moſchion, at vel ejus Magiſtrum, vel Diſcipulum fuiſſe credere fas ſit; quam ſimilitudinem etiam ipſe Clericus in ſuâ Medicinæ hiſtoriâ advertit. Si quis autem de Moſchione ejusque ætate plura ſcire cupit, adeat viri eruditiſſimi Joh. Alberti Fabricii Bibliothecam græcam, ubi Tom. XII. pag. 702. & Tom. XIII. pag.

341.

341. plura quidem, nequaquam autem certiora inveniet; quæ ideo hic referre, ne lectoribus faſtidioſâ micrologiâ & puerilis eruditionis ſpecie moleſtus ſim, ſupervacaneum duco.

Elucidatis ſic erroneis circa Moſchionem opinionibus, ad inſtituti mei rationem pergo, quod ne tua, lector benevole, patientiâ abutar, quam breviſſime potero, abſolvam. Ea eſt editionis Gesnerianæ conditio, ut legentium animos a Moſchione potius alienet, quam illi conciliet; ea dein ejus obſcuritas, ut neque, qui græcum callent, Moſchionem intelligere poſſint. Hinc ea tam profunda Moſchionis oblivio, ut ne vix nomine quidem amplius notus ſit. Meretur tamen, ut magni ponderis Auctor, mitiorem ſortem Moſchion. Qui enim ea, quæ de mulierum naturâ, de partu, de Educatione infantum, de delectu nutricis, ejusque vitæ regimine, & de mulierum morbis ſcripſit, cum attentione legerit; non dubitabit illum inter primos antiquitatis Medicos, eosque claſſicos collocare.

His conſiderationibus ductus optimi Gesneri veſtigiis inſiſtens mea conamina ejus laboribus adjungere decrevi, ſi forte junctis viribus egregium Auctorem e tenebris eruere poſſimus. Hoc etenim fateri debeo Gesnerum,

licet

licet ejus Editio imperfecta ſit & obſcura, bonam tamen jam laboris partem abſolviſſe, multasque egregias correctiones feciſſe, quas ſæpe non ſine admiratione cum meo Mſpto concordantes vidi, opus procul dubio perfectius relicturum, ſi iisdem atque ego adminiculis inſtructus fuiſſet. Obtigit enim mihi ea ſors, ut haberem M. S. e Bibliothecâ Cæſareo Regiâ depromptum, illo, quo Gesnerus uſus eſt, in eo præſertim perfectius, quod præfatione Auctoris munitum, neque farragine ultimorum capitum, quæ in Mſpto Gesneriano reperiuntur, adulteratum eſſet; unde jam multum lucis operi affundi poterat. In eo autem dico perfectius, nam in cæteris vix non æque mendoſum fuit Cæſareum, atque illud Gesneri Mſptum Paucis etenim exceptis, vix non ubique, ibi præciſe, quod ſatis mirari non poteram mendoſum erat, ubi Gesneri Mſptum itidem tale fuit; ſic ut vix non alterum ex altero exſcriptum putaſſes.

Rejectis igitur undecim ſupradictis ſpuriis capitibus, adjectâ, quam mihi ſuppeditabat meum Mſptum, præfatione auctoris, Gesneri editionem cum correctionibus, ubi res patiebatur, ab eo factis, ut fundamentum mei operis retinui; & errata, quæ Gesnerus in-

tacta

tacta reliquerat, quantum fieri potuit, partim Mſpti mei ope, partim propria meditatione & judicio correxi. In notis deinde in fine operis adjectis indicavi cum ea, quæ a Geſnero, tum illa, quæ Mſpti mei ope correcta ſunt. Quæ vero ipſe correxi non indicavi modo, ſed correctionis inſuper factæ rationem addendam putavi, ne quid temere auſus cenſerer.

Cum vero hucusque non alia Moſchionis translatio latina comparuerit, atque vetus illa, quam Caſparus Wolfius ſuæ Gynæciorum harmoniæ inſeruit; ea vero ſit cum confuſione ordinis capitum, tum ſtyli barbarie, & infidelitate verſionis, multorum præterea defectu capitum admodum imperfecta; novam verſionem latinam adornare decrevi. In hac autem perficiendâ ſcrupuloſam plerorumque interpretum ſervilitatem devitavi, in id maxime intentus, ut auctoris mentem perſpicue, & diſtincte redderem. Remanſit tamen in uno aut altero loco quædam obſcuritas, præſertim in præfatione. Sed quis obſcuri & mutili textus diſtinctam dare verſionem poteſt? Occurrit præterea in operis decurſu unus aut alter locus defectuoſus, qui cum neque ope Mſpti itidem in his præciſe locis mutili, ne-

que divinando reſarciri poſſet, me aliunde opem petere compulit. Ut vero quandoque e tenebris lucem eruere licet, quæ in græco textu deficiebant, e veteri latinâ translatione ſumſi, & meæ verſioni inſerui. His vero exceptis paucis admodum locis, eſt verſio ita perſpicua & diſtincta, ut legere quilibet Moſchionem, & intelligere, ex eoque fructum capere poſſit.

CHETHAM'S LIBRARY MANCHESTER

Τῶν τȣ̃ Μοσχίωνος περὶ γυναικείων παθῶν βιβλίȣ κεφαλαίων τάξις.

ΚΕΦ'. Α'. Τί ἐςι Μαῖα;
—— Β'. Ἡ Μήτρα πόσοις ὀνόμασι καλεῖται;
—— Γ'. Πȣ̃ κεῖται ἡ Μήτρα;
—— Δ'. Ὁποῖα ἐςὶν ἡ Μήτρα;
—— Ε'. Πόσȣς χιτῶνας ἔχει ἡ Μήτρα;
—— ς'. Ὁποίᾳ θέσει ἐχημάτιςαι ἡ Μήτρα;
—— Ζ'. Πȣ̃ κεῖται τὸ ςόμιον τῆς Μήτρας;
—— Η'. Ὁπόσον ἀπέςη, ϗ ὄπισθεν ἐςί;
—— Θ'. Ὁποῖον ἐςὶν αὐτὸ τὸ ςόμα τῆς μήτρας;
—— Ι'. Ὁποίῳ μεγέθει ἐςὶν ἐγκεκλεισμένον.
—— ΙΑ'. Οἱ ὄρχεις τῶν γυναικῶν πȣ̃ εἰσὶ τεθειμένοι;
—— ΙΒ'. Περὶ τῆς καθάρσεως τῶν γυναικῶν.
—— ΙΓ'. Πόθεν εἴρηται ἡ κάθαρσις;
—— ΙΔ'. Πότε ἄρχεσθαι συμβαίνει;
—— ΙΕ'. Ὁπόσῳ χρόνῳ αἵματι καθαίρονται αἱ γυναῖκες;
—— Ις'. Ὁποῖαι εἰσὶν αἱ πλείςην κάθαρσιν ποιȣ̃σαι;
—— ΙΖ'. Ὁποίῳ μέτρῳ καθαίρονται.

B

ΚΕΦ'. ΙΗ'. Πόσαις ἡμέραις αἱ γυναῖκες καθαίρονται;

—— ΙΘ'. Ποῖαι εἰσὶν αἱ κατὰ φύσιν μὴ καθαιρόμεναι;

—— Κ'. Πῶς δοκιμάζομεν τινὰς μὴ καθαρθῆναι κατὰ φύσιν;

—— ΚΑ'. Ποίοις σημείοις νοῦμεν τὴν πρώτην κάθαρσιν ἐληλυθέναι;

—— ΚΒ'. Ἕως πότε αἱ κόραι παρθένοι εἶναι ὀφείλουσιν;

—— ΚΓ'. Ὁποῖαι εἰσὶν ἐπιτήδειαι πρὸς σύλληψιν;

—— ΚΔ'. Ποῖός ἐστιν ἐπιτήδειος καιρὸς πρὸς τὸ συλλαμβάνειν;

—— ΚΕ'. Ὁποῖα εἰσὶ τὰ σημεῖα τῆς συλλήψεως;

—— Κϛ'. Ὁποῖα σημεῖα τὰ συλληφθέντα ἔμβρυα ἄῤῥεν ἢ θῆλυ δεικνύουσι;

—— ΚΖ'. Τί ἐστι κίσσα;

—— ΚΗ'. Πόθεν εἴρηται ἡ κίσσα;

—— ΚΘ'. Ὁποίῳ τῷ μηνὶ συντρέχει ταῖς ἐγκυμονούσαις ἡ κίσσα;

—— Λ'. Ἐπὶ πόσον ἐπιμένει ἡ κίσσα;

—— ΛΑ'. Πῶς διαιτητέον τὴν κίσσαν ἔχουσαν;

—— ΛΒ'. Τίνα αὐτῇ παρέξομεν;

—— ΛΓ'. Ποίῳ τρόπῳ τὰς ἐγκυμονούσας τῷ ἑβδόμῳ μηνὶ διαιτητέον;

—— ΛΔ'. Ἐν τῷ ὀγδόῳ μηνὶ ὅποιως διαιτητέον;

ΚΕΦ'. ΛΕ'. Ε'ν τῷ ἐννάτῳ μηνὶ τίνα εἰσὶ ποιητέα;
—— Λϛ'. Τί ἐςι χόριον;
—— ΛΖ'. Πόθεν εἴρηται χορίον;
—— ΛΗ'. Πόθεν εἴρηται ἀγγεῖον.
—— ΛΘ'. Α'λλὰ μὴν καὶ τὰ δεύτερα ἵνα τὶ εἰρημένα εἰσί;
—— Μ'. Ε'κ ποίων πραγμάτων συνίςαται τὸ χορίον;
—— ΜΑ'. Ε'κ ποίων πραγμάτων συνίςαται τȣ̃ ἐμβρύȣ ὁ ὀμφαλός;
—— ΜΒ'. Τί ἐςιν ὑμήν;
—— ΜΓ'. Ποῖα εἰσὶ τὰ σημεῖα τὰ πρὸς ἔκτρωσιν συμβαίνοντα;
—— ΜΔ'. Ποῖα εἰσὶ σημεῖα τȣ̃ πλησίȣ τόκȣ.
—— ΜΕ'. Πῶς διαχωρίσεις τὴν ὀδύνην, ἡ ἐκ ζέσεως τυγχάνει, ἀπὸ τῆς ἐκ τȣ̃ παρόντος τόκȣ συντρεχȣ́σης;
—— Μϛ'. Τίνα εἰσὶ τὰ προπαρασκευαςέα, τὰ διὰ τὸν τόκον ὄντα ἀναγκαῖα;
—— ΜΖ'. Ο'ποῖος ἐςὶν ὁ μαιευτικὸς δίφρος;
—— ΜΗ'. Δύο κράββατοι εἰς τί ὠφελȣ̃σιν;
—— ΜΘ'. Πῶς τὴν τεκȣ̃σαν καθιδρύσαι ὀφείλομεν;
—— Ν'. Πρὸ τȣ̃ εἰς τὸν δίφρον τὴν τεκȣ̃σαν καθιδρύσαι τί δεῖ ποιεῖν;
—— ΝΑ'. Υ'πηρέτριαι σὺν τῇ Μαίᾳ πόσαι εἰσὶν ἀναγκαῖαι;

ΚΕΦ'. ΝΒ'. Η῾ Μαῖα πȣ͂, ἢ πῶς καθίσαι ὀφείλει;

—— ΝΓ'. Εἴτι δ' ἂν (τῶν δευτέρων) ἐναπομείνῃ, τί ποιητέον;

—— ΝΔ'. Τίνα εἰσὶν ἅτινα διὰ τὴν ἐπίσχεσιν τῶν δευτέρων, οἱ ἀρχαῖοι παρεχήκασι;

—— ΝΕ'. Πῶς διάγειν δεῖ μετὰ τὸν τοκετὸν τὴν λοχεύȣσαν;

—— Νϛ'. Πῶς γινώσκομεν μετὰ τὸν τόκον ἱκανὴν τὴν κάθαρσιν συνδεδραμηκέναι;

—— ΝΖ'. Εἰ δὲ ἐκ τῆς ὁρμῆς καὶ τάσεως συνεχέϛερον ἐν τῷ τόκῳ τὰ ῥεύματα συμβαίνȣσι, πρὸς ταύτας τί ποιεῖν ὀφείλομεν;

—— ΝΗ'. Τίς ἐϛιν ἐπιμέλεια, ἢ παρηγόρησις τῶν μασθῶν μετὰ τὸν τοκετὸν, τȣ͂ γάλακτος ἐπιῤῥέοντος σὺν τάσει καὶ βαρείᾳ ὀδύνῃ, ἀλλὰ μὴν καὶ ζέσει;

—— ΝΘ'. Περὶ ἐπιχέσεως τȣ͂ γάλακτος.

—— Ξ'. Περὶ ζέσεως τῶν μασθῶν.

—— ΞΑ'. Εἰ δὲ ἡ Λεχὼ αὐτὴ θηλᾶσαι δυνηθῇ, τί ποιητέον;

—— ΞΒ'. Εἰ δὲ ἄλλη θηλάσῃ, πῶς ἂν τῇ τεκȣ́σῃ τὸ γάλα ἐπιχῶμεν;

—— ΞΓ'. Ἐκ ποίων σημείων δοκιμάσομεν τὸ νήπιον ἐπιτήδειον εἶναι πρὸς τὸ ἀνατραφῆναι;

—— ΞΔ'. Ὁποίοις μησὶ ζωτικὰ γεννῶνται;

—— ΞΕ'. Πότε καὶ πῶς τον ὀμφαλὸν ανατέμνειν δεῖ;

ΚΕΦ'. ΞϚ'. Δὶ ἣν αἰτίαν τὸ νήπιον ἐπιπάσεται, ἢ λȣ́εται;

—— ΞΖ'. Πῶς ταῦτα τὰ ἐπιπάσματα τῷ νηπίῳ ἐπιπάσσομεν;

—— ΞΗ'. Πῶς τὸ νήπιον φασκιώσομεν;

—— ΞΘ'. Πȣ͂ τὸ νήπιον κεῖσθαι δεῖ;

—— Ο'. Πότε τῷ νηπίῳ τὴν τροφὴν δȣ͂ναι δεῖ;

—— ΟΑ'. Ὁποίαν πρῶτον τροφὴν τὸ νήπιον λαμβάνειν ὀφείλει;

—— ΟΒ'. Πῶς τὸ μέλι δώσομεν τῷ νηπίῳ;

—— ΟΓ'. Εἰ τὸ μητρικὸν γάλα δοθῆναι δεῖ; ἢ ξένον μετὰ τὸν τοκετὸν τῷ νηπίῳ;

—— ΟΔ'. Ὁποῖον δ' ἐϛι τὸ καλὸν γάλα;

—— ΟΕ'. Πότερον τῷ μητρικῷ γάλακτι θρεπτέον τὸ νήπιον;

—— ΟϚ'. Ὁποία ἐϛὶ τοίνυν ἐπιτήδεια τροφὸς πρὸς τὸ τρέφειν τὸ νήπιον;

—— ΟΖ'. Ὅπως διατηρῆ ἡ τροφός;

—— ΟΗ'. Πῶς λέγεις ἐν τῇ ἀρχῇ τὸ νήπιον καχεκτεῖν;

—— ΟΘ'. Ποῖα εἰσὶ τὰ γυμνάσια τὰ γενέσθαι δυνάμενα τῷ νηπίῳ;

—— Π'. Τί ποιητέον εἰ τῆς τροφȣ͂ τὸ γάλα εἴη ὀλέθριον;

—— ΠΑ'. Τὶ δὲ ποιήσȣσιν ἐκεῖναι, αἷς το γάλα ἐξαφανίζεται;

ΚΕΦ′. ΠΒ′. Τίνα παρέχεσιν ἀρχαῖοι, ἵνα τὸ γάλα πλεονάσῃ ταῖς τρεφέσαις;
—— ΠΓ′. Τί ποιητέον ἐκείναις, αἱ ὑπὲρ τὸ καθῆκον τὸ γάλα ἢ πυκνὸν αὐτὸ ἔχεσιν;
—— ΠΔ′. Δι' ἣν αἰτίαν τὰς δριμείας· καὶ ἅλυκας τροφὰς τὴν τροφὸν λαβεῖν ἐκ ἐᾷν δεῖ;
—— ΠΕ′. Πῶς τοίνυν διαιτητέα ἐςὶν ἥτις τὸ γάλα ἐφθαρμένον ἔχει;
—— Πϛ′. Πῶς ἀνορθῶμεν τὰς τὸ γάλα ὑδαρὲν ἐχέσας;
—— ΠΖ′. Ποσάκις τὸ νήπιον ἐν ἡμέρᾳ λετέον;
—— ΠΗ′. Ἐν ποίῳ τόπῳ λετέον τὸ νήπιον;
—— ΠΘ′. Πῶς φασκιωτέον τὸ νήπιον μετὰ τὸ βαλανεῖον;
—— Ϙ′. Δι' ἣν αἰτίαν μετὰ τὸ βαλανεῖον τε νηπίε, τῶν πελματῶν ἀνορθεμένων ἡ κεφαλὴ κάτω κρέμαται;
—— ϘΑ′. Ὁποίως τὰ νήπια ἀλείφειν δεῖ;
—— ϘΒ′. Δι' ἣν αἰτίαν οἱ ὀφθαλμοὶ τε νηπίε ἐλαίῳ ἐπαλείφονται;
—— ϘΓ′. Δι' ἣν αἰτίαν κελεύεται τε νηπίε μετὰ τὸ βαλανεῖον, τὰ ὦτα καὶ τὰς ῥίνας ἀναξηραίνειν;
—— ϘΔ′. Μεθ' ὁπόσον ἀπὸ τε βαλανείε πρὸς τὸν μασθὸν προσελαςέον τὸ νήπιον;

ΚΕΦ'. ϟΕ'. Πῶς τὸν μασθὸν δοῦναι ὀφείλει;

—— ϟϚ'. Ἀπὸ τοῦ ὕπνου τὴν τροφὸν τί ποιεῖν δεῖ;

—— ϟΖ'. Ποσάκις (τῆς ἡμέρας) τὸ νήπιον θηλάσαι ὀφείλει;

—— ϟΗ'. Τὶ ἂν πάσχουσι τὰ νήπια, εἰ πρὸ τοῦ βαλανείου, ἢ ἐν αὐτῷ τῷ βαλανείῳ τὸν μασθὸν λάβωσι;

—— ϟΘ'. Ποίοις σημείοις νοοῦμεν τὸ νήπιον τὴν τροφὴν λαμβάνειν ὀφείλειν;

—— Ρ'. Πῶς δὲ γνώσομεν, ἐφ' αἷς αἰτίαις κλαυθμυρίζει τὸ νήπιον (ἄλλαις) ἢ διὰ τὰς τροφάς;

—— ΡΑ'. Τί ποιήσομεν εἰ μετὰ τὸ θηλάσαι συνεχέστερον κλαυθμυρίζει;

—— ΡΒ'. Ἡνίκα ἀποκοιμηθῇ τὸ νήπιον, ποῦ θετέον ἐστιν;

—— ΡΓ'. Πότε βαστακτέον τὸ νήπιον;

—— ΡΔ'. Πῶς καὶ δι' ἣν αἰτίαν βαστακτέον τὸ νήπιον;

—— ΡΕ'. Εἰς ὁπόσας ἡμέρας ὁ τοῦ νηπίου ὀμφαλὸς πίπτειν εἴωθε;

—— ΡϚ'. Πῶς σὺν ἀκριβείᾳ τὸν ὀμφαλὸν διατυποῦμεν;

—— ΡΖ'. Πόσῳ χρόνῳ φασκιωτέον τὸ νήπιον;

—— ΡΗ'. Ὁποία μέρη πρῶτον λύομεν τοῦ νηπίου;

ΚΕΦ'. ΡΘ'. Πότε πρῶτον ἐν τῷ βαλανείῳ τὸ νήπιον λέεσθαι ὀφείλει;
—— ΡΙ'. Ὁπότε καὶ πῶς πρὸς τὸ καθίσαι ὀρθῶς ὀφείλει καθιδρυνθῆναι τὸ νήπιον;
—— ΡΙΑ'. Πῶς διδακτέον τὸ βρέφος περιπατεῖν;
—— ΡΙΒ.' Πότε εἰς τὸ περιπατεῖν διδακτέον τὸ νήπιον;
—— ΡΙΓ'. Πότε τὸ βρέφος ἀποκοπτέον ἀπὸ τοῦ γάλακτος;
—— ΡΙΔ'. Ὁποίᾳ διδαχῇ τὸ βρέφος ἀπὸ τοῦ γάλακτος χορίζομεν;
—— ΡΙΕ'. Ποίαν πρῶτον τροφὴν τῷ βρέφει δοῦναι ὀφείλομεν;
—— ΡΙϚ'. Ποῖον δὲ πόμα δώσομεν;
—— ΡΙΖ'. Πότε τὸ νήπιον ἄρχεται ὀδοντοφυεῖν;
—— ΡΙΗ'. Ποῖα εἰσὶ σημεῖα πότε τὸ νήπιον ὀδοντοφυεῖν ἄρχεται;
—— ΡΙΘ'. Ποίοις πράγμασι χρηστέον, ἵνα μὴ σὺν ὀδύνῃ, καὶ στροφωτοὺς ὀδόντας ἐκβάλλωσι τὰ νήπια;
—— ΡΚ'. Πρὸς ζέσιν τῶν φαρύγγων τῶν νηπίων ποίοις πράγμασι χρώμεθα;
—— ΡΚΑ'. Πρὸς κνησμονὴν, ἐξανθήματα, καὶ φλυκτίδας τί δεῖ ποιεῖν;
—— ΡΚΒ'. Πῶς ἦχον ὤτων, καὶ τρισμὸν ὀδόντων θεραπεύομεν;

ΚΕΦ΄. ΡΚΓ΄. Πρὸς βήχιον αὐτῷ τί δώσομεν;

—— ΡΚΔ΄. Ποία εἰσὶ τὰ νοσήματα τῶν γυναικῶν, ἃ διὰ τὴν σφίγξιν γίνεσθαι εἰώθασιν;

—— ΡΚΕ΄. Ποία εἰσὶ τὰ διὰ τὴν ῥεῦσιν τοῦ σώματος εἰσφερόμενα;

—— ΡΚϛ΄. Περὶ ἐπιχέσεως τῶν ἐμμηνῶν;

—— ΡΚΖ΄. Περὶ ζέσεως τῆς μήτρας.

—— ΡΚΗ΄. Περὶ σατυριάσεως.

—— ΡΚΘ΄. Περὶ ἀποπνίξεως τῆς μήτρας.

—— ΡΛ΄. Περὶ τῆς τάσεως τῆς μήτρας.

—— ΡΛΑ΄. Περὶ οἰδήματος τῆς μήτρας.

—— ΡΛΒ΄. Περὶ φλεγμονῆς τῆς μήτρας.

—— ΡΛΓ΄. Περὶ σκληρίας τῆς μήτρας.

—— ΡΛΔ΄. Περὶ ὀδύνης τῆς μήτρας.

—— ΡΛΕ΄. Περὶ μύλου τῆς μήτρας.

—— ΡΛϛ΄. Περὶ αἱμοῤῥαγίας τῆς μήτρας.

—— ΡΛΖ΄. Περὶ ῥεύσεως αἵματος τῆς γυναικός;

—— ΡΛΗ΄. Περὶ διαῤῥοίας σπέρματος τῶν γυναικῶν, ἣν οἱ Ἕλληνες γονοῤῥοίαν καλοῦσι.

—— ΡΛΘ΄. Περὶ χαυνώσεως τῆς μήτρας.

—— ΡΜ΄. Περὶ παραλύσεως τῆς μήτρας.

—— ΡΜΑ΄. Περὶ πάντων τῶν κατακλύσεων τῆς μήτρας.

—— ΡΜΒ΄. Περὶ στειρώσεως τῆς μήτρας.

—— ΡΜΓ΄. Περὶ δυσχεροῦς καὶ κοπώδους τόκου;

πολλὴν τὴν ἀκολουθείαν σύντομον τῶν λεχθέντων παραδώσω· καὶ πρὸς ταῦτα ἄλλα τριάκοντα δύο κεφάλαια προστέθεικα· ἵνα ἐξ ἁπάντων ἠθροισμένων, ὑπόμνημα ἱκανὸν δυνήθη εἶναι· ἐπὶ τούτοις δὲ ἁπλῶς ἠβουλήθην λέξαι, ἵνα τὸ δῆλον λέξω τὸ τῶν ῥημάτων, πρὸς χρῆσιν ταῖς γυναιξὶν, ὅπως καὶ ταῖς ἀπείροις μαίαις δηλαδὴ τὰ ἐκτεθέντα τῷ λόγῳ εὐχερῆ γενήσωνται. Εἰς ποῖα καὶ πόσα μέρη διαιρεῖν ἅπαντα περὶ τῶν γυναικῶν παραδοῦναι ἠθέλησα, εἰς δύο, μαῖαν ἐξακολουθήσας· ἡ μὲν ἄπειρος· ἑτέρα δὲ ἥτις ἐκ πασῶν τῶν μαίων ἔμπειρος καθίζαται· ταύτην πάλιν διαιροῦμεν εἰς τὰς κατὰ τὴν φύσιν συμβαινούσας αἰτίας, καὶ παρὰ τὴν φύσιν τῶν μαίων· εὐκτικός γὰρ ὁ λόγος γυναιξὶν ἂν εἴη· εἰ τὸ μέρος ἐξ (c) αὐτοῦ ἡ μαῖα γυμναθήσεται, καὶ τοῖς ἄλλοις δῆλος, εἴ τις εἴη δυνατὸς τῶν γυναικῶν λόγον διαγνῶναι.

ΜΟΣΧΙ'ΟΝΟΣ

ΠΕΡΙ'

ΓΥΝΑΙΚΕΙ'ΩΝ ΠΑΘΩ͂Ν

ΒΙΒΛΙ'ΟΝ.

ΚΕΦΑ'ΛΑΙΟΝ Α'.

Τί ἐςι Μαῖα;

Γυνὴ πάντων τῶν γυναικείων πραγμάτων δεδιδαγμένη, ἀλλὰ μὴν καὶ τῆς ἰατρικῆς γυμνασίας ἔμπειρος· ἥτις δύναται ἁπασῶν τὰς ἀῤῥωςίας λυσιτελῶς θεραπεύειν ὅτως, ὅπως μὴ ἔιη ταραχώδης, μήτε λάλος, μήτε φιλάργυρος· ἀλλὰ σοφὴ, καὶ σώφρων, καὶ σιωπηρὰ, καὶ εὐγνώμων, καὶ φιλόπονος· ἥτις τῇ ἰδίᾳ φροντίδι τὰς γυναῖκας κυβερνήσει.

ΚΕΦ.

ΚΕΦΑΛ. Β΄.

Ἡ Μήτρα πόσοις ὀνόμασι καλεῖται;

Ἀρχοειδῶς ἐπὶ τρισὶν ὀνόμασιν εἰρημένη ἐστί. πρῶτον μὲν ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι αἱ γυναῖκες διὰ τοῦ ἰδίου τόκου μητέρες γίγνονται, μήτρα· παρὰ δὲ τοῖς Ἕλλησιν ὑστέρα προσαγορεύεται, τουτέστιν ἐσχατωτέρα· ἥτις ἐσχάτη πάντων τῶν ἐντέρων τέτακται. ἢ ὅτι εἰς ἕνδεκα ἔτη κεκενωμένη παρὰ τὰς παρθένους ἐστὶ (a) καὶ μετὰ τὰς ἀμείψεις τῆς ἡλικίας, τῇ ἰδίᾳ διαθέσει τόκον ταῖς γυναιξὶ παρέχει. Καὶ παρὰ τοῖς Ἕλλησι Δελφὺς εἴρηται, ὅτι περ ἀδελφοὺς ποιεῖ, καὶ πάντες ἐκ μιᾶς γεννῶνται.

ΚΕΦΑΛ. Γ΄.

Ποῦ κεῖται ἡ Μήτρα;

Ἀναμεταξὺ τῶν δύο κοτύλων ἐνδότερον, ὑφ' ἑαυτῆς ἔχουσα τὴν κόπρον καὶ τὴν (a) κοίτην, ὕπερθεν δὲ τὴν φύσιν.

ΚΕΦΑΛ. Δ΄.

Ὁποία ἐστὶν ἡ Μήτρα·

Νευρώδης, καὶ ἐξυφασμένη ταῖς σαρξίν· ἀλλὰ μὴν καὶ νεύροις καὶ φλεψί.

ΚΕΦ.

ΚΕΦΑ'Λ. Ε'.

Πόσες χιτῶνας ἔχει ἡ Μήτρα;

Ἐκ δύο δηλαδὴ χιτώνων συνίςαται· ὁ εἷς ἔξωθεν λειότερος ἐςὶ, καὶ λευκὸς, ϗ σκληρὸς, ϗ νευρώδης. ἔσωθεν δὲ ἄλλος τραχὺς, ἐρυθρὸς, μαλακὸς, σαρκώδης· ἐφ' οἷς πράγμασι τὰ πάντα κατέχονται, ὅπως ἐγκολληθῶσι (a) τῷ τῆς μήτρας χιτῶνι ἐκ λεπτοτάτων ὑμένων ϗ νεύρων (b).

ΚΕΦΑ'Λ. ϛ'.

Ὁποίᾳ θέσει ἐσχημάτιςαι ἡ Μήτρα;

Πρῶτον μὲν καθάπερ τετυπωμένη ἐςὶν ἡ ἰατρικὴ κολοκύνθη. Α'λλ' ὅπως ἕκαςα αὐτῆς τὰ μέρη διαγνωσθήσονται ϗ εὐχερῶς νοεῖσθαι δυνηθῶσι, τὰς αὐτῆς γωνίας, ἑκάςοις μέρεσι τὰ ἕκαςα γράμματα ἀνιςοροῦντες ἐκθήσομεν.

Ὅπου τοίνυν ἐςὶ τὸ πρῶτον τεθειμένον Α. τὸ ςόμα λέγεται, ὅπερ ἐςι πρὸ τοῦ τόκου σαρκῶδες ϗ μαλακόν· μετὰ δὲ τὸν τόκον, τυλῶδες ϗ εὐρυχωρότερον. Ε'νθα δὲ ἐςι τὸ Β. ὁ τράχηλος λέγεται· ὅπου ἐςι τὸ Γ ὁ αὐχὴν λέγεται· ἡ πᾶσα δὲ αὐτῶν συνδρομὴ (a) χωρίον λέγεται. Ε'κεῖνο δὲ, ὁ μετὰ τὸ ςενώτερον ἐν ςρογγυλότητι πλατυνθῆναι ἄρχεται· ὅπου ἐςὶ τὸ

Δ.

'Δ. ὁ ὦμος λέγεται· ἔνθα ἐςὶ τὸ Ε. τὰ πλάγια λέγονται· ὅπȣ δὲ ἡ ςρογγυλότης (b) συγκέκλιται, ϗ ἔςιν ἐκεῖ τὸ Ζ. βάθος προσαγορεύεται. ὅπȣ δὲ ἐςὶ τὸ Η. βάσις λέγεται μεγίςη. Πᾶσα δὲ ἡ κενώτης ἐκείνη ἐν τῷ μέσῳ, ὅπȣ ἐςὶν ἡ γαςὴρ, κόλπος λέγεται.

Κ Ε Φ Α' Λ. Ζ'.

Πȣ͂ κεῖται τὸ ςόμιον τῆς Μήτρας;

Ἐν τῷ μέσῳ κόλπῳ τῆς γυναικός· ϗ (a) αὐτὸς ὁ κόλπος ὑμενώδης, ϗ νευρώδης· τȣ͂το δὲ τῷ μείζονι (b) τῶν ἐντέρων ὅμοιόν ἐςι, ἔνδον (c) μὲν εὐρυχωρότερον, ϗ ἔξωθεν δὲ ςενώτερον ὄν· ἐν ᾧ ὁ συνȣσιασμὸς τῶν ἀνδρῶν ϗ ἡ Ἀφροδίσιος χρῆσις, ἀποτελεῖται (d).

ΚΕΦΑ΄Λ. Η΄.

Τὸ πόσον ἀπέςη, ϗ ὄπιϑεν ἐςίν.

Οὐχ ἅπασιν ἐπίσης· κατὰ τὴν διαφορὰν τῆς δυνάμεως (a).

ΚΕΦΑ΄Λ. Θ΄.

Ποῖον ἐςὶν αὐτὸ τὸ ςόμα τῆς μήτρας;

Παρὰ τὰς Παρϑένους μὲν, αἳ ἐκ τῆς Παρϑενίας οὐκ οὖσαι (πρὸ τοῦ τόκου σαρκῶδες, καὶ μαλακὸν) παρὰ δὲ τὰς γυναῖκας, αἵτινες ἤδη τετόκασι (τυλῶδες, καὶ εὐρυχωρότερον.)

ΚΕΦΑ΄Λ. Ι΄.

Ὁ ποίῳ μεγέϑει ἐςὶν ἐγκεκλεισμένον.

Καϑὼς ἔξωϑέν ἐςι τὸ ἔσχατον μέρος τοῦ ὠτός.

ΚΕΦΑ΄Λ. ΙΑ΄.

Οἱ ὄρχεις τῶν γυναικῶν ποῦ εἰσὶ τεϑειμένοι;

Πλησίον τοῦ αὐχένος, ἐξ ἑκατέρου γε μέρους ἕκαςοι τεϑειμένοι· καὶ εἰσὶ ςρογγύλοι· εἰς ὁσονδηποτοῦν, πρὸς τὰς ἰδίας βάσεις πλατύτεροι ϗ

ἰχνότεροι, ϗ ἐκτεταμένοι ἐκ τȣ͂ κριτικȣ͂ πόρȣ, ἐξ ȣ͂ αἱ γυναῖκες τὸ σπέρμα ἐκπέμπȣσι· ϗ εἰσὶ τεθειμένοι εἰς τὰ πλησία πλάγια τῆς μήτρας· ϗ ἐπὶ τὰ ἄρθρα ἕκαςοι ἐξερχόμενοι, πρὸς τὸν τῆς κύςεως τράχηλον ζεύγνυνται.

ΚΕΦΑ΄Λ. ΙΒʹ.

Περὶ τῆς καθάρσεως τῶν γυναικῶν.

Ἡ κάθαρσις τȣ͂ συλληφθέντος ἐμβρύȣ ἔνδον τῆς γαςρὸς τὸ (a) ὄχημα, ϗ τȣ͂ τόκȣ αἱ ὑπηρεσίαι· ϗ τὸ αἷμα φυσικῶς διὰ τῆς μήτρας φέρεται (b) οἵτινες συνεχῶς ἀποπληρωθέντες, ἐπὶ τριάκοντα ἡμέρας παρατρέχει.

ΚΕΦΑ΄Λ. ΙΓʹ.

Πόθεν εἴρηται ἡ κάθαρσις;

Ἐκ τȣ́τȣ, ὅτι ὑπερπεριττεῦον τὸ αἷμα τȣ͂ σώματος εἰς ταὐτὸ ἀθροίζεται (ἀνὰ μῆνα) ϗ προτρέπεται: ϗ τὸ σῶμα καθαίρεται· ἀλλὰ μὴν ϗ ἔμμηνον εἴρηται.

ΚΕΦΑ΄Λ. ΙΔʹ.

Πότε ἄρχεσθαι συμβαίνει;

Ἡ πρώτη κάθαρσις συνεχῶς μὲν τῷ τεσσαρεσκαιδεκάτῳ ἐνιαυτῷ τὴν ἀρχὴν δέχεται· τισὶ

μὲν

μὲν (θᾶττον, ἄλλαις δὲ) βραδύτερον, ὅμως ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον οὔτε πρὸ τοῦ τεσσαρακοστοῦ ἐνιαυτοῦ ἀφίσταται· οὔτε μετὰ τὸν πεντηκοστὸν ἐπιμένει.

ΚΕΦΑ'Λ. ΙΕ'.

(α) Ὁπόσῳ (χρόνῳ) αἵματι καθαίρονται αἱ γυναῖκες.

Οὐ πᾶσαι ἐπίσης, ἀλλὰ κατὰ τὴν φύσιν ἑαυτῶν διαφέρουσαι, ϗ κατὰ τὰς ἡλικίας· ὅμως ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον (b) πρὸς δύο μῆνας (πρὸς δύο ἡμίνας) καθαίρονται.

ΚΕΦΑ'Λ. Ιϛ'.

Ὁποῖαι εἰσὶν αἱ πλείστην κάθαρσιν ποιοῦσαι.

Αἵτινες ἀργαὶ βιοῦσι, ϗ σπαταλώδεις εἰσι, ϗ οὐδὲν πράττουσι, πλείονι αἵματι καθαίρονται· αἵτινες δὲ ἐπὶ ταῖς καθημεριναῖς πράξεσι γυμνάζονται ἔν τινι ἔργῳ, ὀλίγῳ αἵματι καθαίρονται.

ΚΕΦΑ'Λ. ΙΖ'.

Ὁποίῳ μέτρῳ καθαίρονται.

Οὐκ ἀεὶ ὀλίγῳ, ἀλλ' (a) ἀπὸ τοῦ ὀλίγου ἄρχεται ἡ κάθαρσις, ϗ ἀπὸ τοῦ ὀλίγου τελειοῦται· τῇ

γὰρ ἡλικίᾳ φειδομένη, ἢ ὁσάκις ἐπαύξησιν δέχεται τȣ̃ σώματος· ἢ μετὰ ταῦτα μὲν εἰ πρὸς τὴν γυμνασίαν ἡ γυνὴ ἐπέρχεται, ὅμως ἀναγκαῖον ἐςὶν, ἵνα ἐπ' ὀλίγῳ καθαρθῇ· ἄλλοις δε (b) καιροῖς, ἵνα ἄλλοις ἐπὶ πλείςῃ ζωῇ μετενεχθῶσιν.

ΚΕΦΑ' Λ. ΙΗ'.

Πόσαις ἡμέραις αἱ γυναῖκες καθαίρονται.

Οὐ πᾶσαι ἐπίσης· ἀλλὰ τινὲς μὲν πλείοσι, τινὲς δὲ ὀλίγαις ἡμέραις, ὅμως αἱ πολλαὶ ἢ ἐπὶ τρισὶν ἡμέραις, ἢ ἐπὶ τέσσαρσι καθαίρονται.

ΚΕΦΑ' Λ. ΙΘ.

Ποῖαι εἰσὶν αἱ κατὰ φύσιν μὴ καθαιρόμεναι.

Δηλονότι αἱ κόραι, ἢ αἱ γραΐδες, ἢ ἐκεῖναι αἵτινες συνεχῶς μεγαλοφωνȣ̃σι, ἢ αἵτινες βαρεῖ νοσήματι κάμνȣσιν (ἢ κεκμήκασι) ἢ ἐκεῖναι αἵτινες ἐν γαςρὶ ἔχȣσιν· αἱ μὲν γὰρ κόραι ὅπω καθαίρονται· αἱ δὲ γραΐδες ἤδη ȣ̓ δύνανται· (a) ἔτι φωνῇ γυμναζομέναις, τῇ γυμνασίᾳ τȣ̃ αἵματος (τὸ περιττὸν) καταναλίσκεται. Αἱ δὲ μακρὰν ἀῤῥωςίαν (παθȣ̃σαι) ὅλον τὸ αἷμα πρὸς ἐπανά-

λη ψιν

ληψιν καταναλίσκουσιν. Αἱ δὲ ἐν τῇ γαστρὶ ἔχουσαι, ἔμβρυα τρέφουσιν ἐκ τοῦ αὐτοῦ τοῦ αἵματος.

ΚΕΦΑΛ. Κ'.

Πῶς δοκιμάζομεν τινὰς μὴ καθαρθῆναι κατὰ φύσιν.

(a) Ἐξ αὐτοῦ ὅτι εἰς ὁλόκληρον οὕτως αἰσθάνονται.

ΚΕΦΑΛ. ΚΑ'.

Ποίοις σημείοις νοοῦμεν τὴν πρώτην κάθαρσιν ἐληλυθέναι.

Τελείως μὲν ἀπὸ τοῦ τεσσαρεσκαιδεκάτου ἔτους· (a) ὅταν τοὺς μαστοὺς ἔχουσι πεφυσημένους· ἀλλὰ μὴν καὶ βάρους ἐπὶ τὸν κτένα σύν τινι κνησμονῇ αἰσθάνονται. Ἄλλαις δὲ, αἵτινες ἤδη συνεχῶς κεκαθαρμέναι εἰσὶ, (b) καὶ ἐν ἐπερχομένῃ τῇ τῆς καθάρσεως ὡρισμένῃ ἡμέρᾳ ἀποτελοῦνται ὀδύναι· βαρύτητος ἐν τοῖς νεφροῖς, ἐνίοτε καὶ ὀδύνης αἰσθάνονται. συνεχῶς ἐξανίστανται, καὶ τὸ πᾶν σῶμα (αὐταῖς) ἐκτανύεται. Ἔρευθος δὲ ἐν τοῖς γνάθοις (c) ἔχειν οὐ μόνιμον, ἀλλὰ μεταξύ τινων ὡρῶν (d) ἑαυτὸν ἐνδεικνύουσι· ἐνίοτε καὶ ἀνορεξίαν πάσχουσι καὶ ναυτίαν. Ἐπωφελῶς ταῖς γυναιξὶν ἡ κάθαρσις συντρέχει, διὰ τὴν μέλλουσαν σύλληψιν.

ληψιν. Προπαρασκευάζει γὰρ εὔχρηστον τόπον, ἐν ᾧ τὸ σπέρμα καταπιεῖν δυνηθῇ· ἡ αὐτῶν ὑγιεία δόξα ἐστι· ϗ (e) ὅτι ταχέως αὐτὰς γηρᾶσαι ποιεῖ· ϗ ὑπὲρ τοῦ (f) κακοῦ τόκου τυχὸν κινδυνεύειν (g) ϗ (h) αὗται αἵτινες καθαίρονται, ὑγιειναὶ εἰσιν. Ὑγιεινοτάτη ἐστὶ ϗ διηνεκὴς παρθενία· εἰδότες γὰρ ἄῤῥενα, ὁ συνεχὴς συνουσιασμὸς κακῶς δεδεγμένος ἐστίν. Ἀλλὰ μὴν ϗ αἱ γυναῖκες ἐνοχλοῦνται.

ΚΕΦΑΛ. ΚΒʹ.

Ἕως πότε αἱ κόραι παρθένοι εἶναι ὀφείλουσιν;

Ἐπὶ τοσοῦτον ἕως ἂν αἱ καθάρσεις (a) ἐπέρχονται, καὶ κατὰ φύσιν, συνουσιάζειν δυνηθῶσι, ϗ ἡ μήτρα τὰς ἰδίας ὑπηρεσίας παριστᾶναι, ϗ ἀναπληρῶσαι (b) φανῇ.

ΚΕΦΑΛ. ΚΓʹ.

Ὁποῖαι εἰσὶν ἐπιτήδειαι πρὸς σύλληψιν.

Ἐκεῖναι αἵτινες εὐτάκτως τῇ ἰδίᾳ ἡμέρᾳ καθαίρονται, καθαρῷ δηλονότι ϗ εὐκράτῳ αἵματι· ϗ τὸ στόμα τῆς μήτρας ὀρθὸν ϗ πλησιέστερον ἔχουσι, ϗ πᾶν τὸ σῶμα (ȣ) πάνυ σκληρὸν, ϗ σφόδ-

ρα

ρα εὔπεπτον, σὺν ἀκεραιότητι ψυχῆς ϗ ἱλαρότητι.

ΚΕΦΑΛ. ΚΔ'.

Ποῖός ἐςιν ἐπιτήδειος καιρὸς (a) πρὸς τὸ συλλαμβάνειν;

Μετὰ τὸν καθάρσεως χρόνον, ὑπεισερχομένης αὐτῇ ἐπιθυμίας συνουσιασμοῦ (b), οὕτως ὡς μήτε (c) περιοσῶς τῆς τροφῆς πλεονεξίαν σχῇ τὸ σῶμα, μήτε φειδομένως, ϗ μετὰ τὴν θεραπείαν τοῦ σώματος οὕτω τοίνυν μιχθήτω· ὑγιεινοτάτη γὰρ ἔςαι ἡ σύλληψις, μὴ ὅτι τῷ μεγέθει τοῦ σώματος, τῷ καμάτῳ ϗ τῇ δεινότητι (d) φέρηται ἡ ὑπηρεσία (e) πλείων, ϗ κατ' ἐπίτασιν ὑπὲρ τὸ δέον· ἐπιμηνύει γὰρ ἡ (f) τῶν ζώων συνάφεια (g) ἥτις φυσικῷ λόγῳ, ϗ ἀναγκαίως ἀποτελεῖται.

ΚΕΦΑΛ. ΚΕ'.

(a) Ὁποῖα εἰσὶ τὰ σημεῖα τῆς συλλήψεως.

Ὁσάκις εἰς τὸ τέλος τῆς συναφείας φρίκη τις (b) τῇ γυναικὶ ὑπεισέρχεται, ϗ αὐτὸ τὸ ςόμα (c) τῆς μήτρας συνάγειν ϗ συγκλείειν αἰσθάνηται· οὐδὲν δὲ τῶν ὑπολοίπων τοῦ σπέρματος τῆς

γυναι-

γυναικὸς (τῆς μήτρας τὸ ϛόμα) καθυγραίνει, ἢ σφόδρα ὀλίγον (ἐνταῦθα) ὑπομένει.

ΚΕΦΑΛ. Κϛ΄.

Ὁποῖα σημεῖα τὰ συλληφθέντα ἔμβρυα ἄῤῥεν ἢ θῆλυ δεικνύϐσι.

Οἱ ἀρχαῖοι μὲν ἄῤῥενα ὑπέχοντο ἔιναι, ἐι ταχέως ϗ γυμναϛικῶς ἐν τῇ γαϛρὶ κινεῖται· ἀλλὰ μὴν ϗ αὐτὴ ἡ ἐγκυμονϐσα ἔυχρϐς ἔιη, ϗ τὸν δεξιὸν μαζὸν μείζονα χῇ· τὸ δὲ θῆλυ ϗ βραδέως ϗ νωθρῶς κινεῖσθαι ἄρχεται· καὶ αὐτὴ (a) ἡ ἐγκυμονϐσα γυνὴ κακόχρϐς ἐϛὶ καὶ ἄῤῥωϛος, ϗ ἐν τῷ ἀριϛερῷ μασθῷ οἴδημα ἔχει. Ἡμεῖς δὲ ταῦτα ἑωρακότες (b) ὅμοια ἔιναι οἰόμεθα.

ΚΕΦΑΛ. ΚΖ΄.

Τί ἐϛι κίσσα;

Ὄρεξις τῆς (a) ἀσυνηθεϛάτης τροφῆς (b) ἥτις καιρῷ τινὶ ταῖς ἐγκυμονϐσαις γυναιξὶ συμβαίνει σὺν (c) ἀνισότητι χρόνϐ ϗ πλεονεξίᾳ τῶν χυμῶν ϗ ναυτίᾳ.

ΚΕΦΑΛ. ΚΗ΄.

Πόθεν εἴρηται κίσσα.

Κατὰ μέν τινας ἀπ᾽ αὐτϐ· διότι (a) σικχασίαν

ταῖς

ταῖς ἐγκυμονέσαις γυναιξὶν εἰσφέρει. Κατὰ δέ τινας ἐξ αὐτῆ τῆ ὀρνέε, ἕτινος καὶ ἡ φωνὴ καὶ τὰ πτερὰ ποικίλα ἐςί. Τινὲς δὲ πρὸς τὸν κισσὸν (b) αὐτὸν τῆ βόςρυχος εἰρήκασιν, ὅσπερ εἴτι δ' ἂν κρατήσῃ πολυσχηματίςως καὶ ποικίλως περιπλέκεται.

ΚΕΦΑΛ. ΚΘ'.

(α) Ὁποίῳ τῷ μηνὶ συντρέχει ταῖς ἐγκυμονέσαις ἡ κίσσα.

Συνεχῶς ἀπὸ (b) τῆ δευτέρε μηνὸς, τισὶ δὲ ἢ ταχύτερον ἢ βραδύτερον συντρέχει.

ΚΕΦΑΛ. Λ'.

Ἐπὶ πόσον ἐπιμένει ἡ κίσσα.

Ἐνίοτε ἕως εἰς αὐτὸν τὸν τόκον. Ἁπάσαις τοίνυν ταῖς ἐν γαςρὶ ἐχέσαις συντρέχει ἡ κίσσα· ἐχ ἁπάσαις (δὲ ἐπιμένει) ἀλλ' αἷς (a) ὁ χυμὸς πλεονάζει.

ΚΕΦΑΛ. ΛΑ'.

Πῶς διαιτητέον τὴν κίσσαν ἔχεσαν.

Deeſt hoc caput tam in Græco Geſneri, quam

quam in meo Mſpt. tum etiam & apud Latinum interpretem.

ΚΕΦΑΛ. ΛΒʹ.

Τίνα αὐτῇ παρέξομεν.

(a) Προσθετέον μιᾶς ἡμέρας ἀποχήν· εἰ δὲ ȣ̓ δυνηθῇ ἐπὶ τοῦτον (b) κἂν φειδομένως τραφῇ, συνηλειφομένη ἐπὶ πολλαῖς ἡμέραις· οὕτως, ἵνα πρῶτον ὕδωρ πίνῃ, ἔπειτα δ' οἶνον· ξηρὰς δὲ ϗ ἐπισχετικὰς λάβῃ τροφὰς, ϗ ἐκ τῶν ςαλτικῶν (c) ἐγκαθισμάτων, ἀλλὰ ϗ διακινῆσαι κελευέτω (d) εἰ δυνατὸν γενέσθαι.

ΚΕΦΑΛ. ΛΓʹ.

Ποίῳ τρόπῳ τὰς ἐγκυμονȣ́σας τῷ ἑβδόμῳ μηνὶ διαιτητέον.

Λείπει. . . . .

ΚΕΦΑΛ. ΛΔʹ.

Ἐν τῷ ὀγδόῳ μηνὶ ὁποίως διαιτητέον.

Σὺν ἀπάτῃ μερίμνῃ ϗ ἐπιμελείᾳ (a) συναναςραφῆναι δεῖ· τȣ́τῳ γδ τῷ μηνὶ ἐπὶ πλέον βαρύνονται· δι' ἣν αἰτίαν παύσης τῆς σφοδροτάτης διακινήσεως (b) γαληνῶς δεῖ· ἀλλὰ ϗ τροφῆς

φειδο-

φειδομένως δȣ̃ναι· καὶ αὐτὴν τὴν γαςέρα, εἰ τῷ βάρει πλέον κρέμαται, φασκίαις ἐπιμελῶς (c) ἐσφιγμένην παραδέχεσθαι· ἀλλὰ μὴν καὶ κηρωτῇ σὺν ἐλαίῳ προσφάτῳ ἢ μυρσίνῳ γεγονυίᾳ τὸ δέρμα τῆς γαςρὸς ἐπιχρίσαι δεῖ (d), ὅπως ςερεωθῇ, ἵνα μὴ, ὅτε τίκτειν ἄρξηται ἐπιτεταμένῃ τῇ τάσει (e) ῥιφθῇ.

ΚΕΦΑ'Λ. ΛΕ'.

Ἐν τῷ ἐννάτῳ μηνὶ τίνα εἰσὶ ποιητέα.

Ἐν τῷ ἐννάτῳ μηνὶ (a) ἰςέον, ἐπὶ ταύταις (b) χαυνοτέρως (c) ὑπὸ τῆς μήτρας (d), πρὸς τὰ ἀνώτερα μέρη τȣ̀ς μαςȣ̀ς ἐπιπλέον διαδεῖν (e) ἵνα πλησιάζοντος τȣ̃ τόκȣ πρὸς τȣ̀ς κατωτέρȣς τόπȣς (f) ἐκταθῶσιν, ὅπως ἐκεῖσε τὸ ἔμβρυον δυνηθῇ ταχύτερον ἐξελθεῖν· ἀλλὰ μὴν καὶ τοῖς αὐτοῖς τόποις χαλαςικὸν προπαρασκευάζειν (χρὴ) ἐγκαθισμάτιον (g)· ἀλλὰ μὴν καὶ βαλανείῳ χρῆσθαι, καὶ πεσσοῖς, οἵτινες ἐκ ςεάτων χηνείων καὶ μυελȣ̃ ἐλαφείȣ συνίςανται. Ἀλλὰ καὶ τȣ̃ δακτύλȣ ἐπαλειφομένȣ τὸ ςόμα τῆς μήτρας μετρίως ἀνοίγειν, καθάπερ αἱ ἐγκυμονȣ̃σαι γυναῖκες χρῆσθαι (h) ὀφείλȣσι. Πλὴν εἰ γενέσθαι δυνατὸν, μὴ (i) ἀναγκασθῇ ἡ μήτρα (k) ἐκείνη (l) ἐξελαςικῆς χρῆσιν ὑποφέρειν, ἡ ὀφείλȣσα εὔχημος καὶ ἥσυχος εἶναι, ὅπως τὸ ἔμβρυον

διακα-

(m) διακατέχειν δυνηθῇ ταύτῃ τῇ χρήσει· τῇ γὰρ αὐτῆς κινήσει καὶ προπετείᾳ ῥηγνύμενον τὸ χορίον τὸν χυμὸν ἐκχέει, (n) ὅπερ διὰ τὸ ὀλισθηρὸν (o) τοῦ χωρίου παρὰ τῆς φύσεως ἐξέρχεται.

Κ Ε Φ Α΄ Λ. Λϛ΄.

Τί ἐστι χορίον;

Ὑμὴν ἄνευ στόματος, ὅπερ τὸ ἔμβρυον καὶ τὰ σὺν αὐτῷ ὄντα κατέχει ἐν τῷ βάθει τῆς μήτρας ἐγκολῶν· λέγεται δὲ καὶ ἀγγεῖον, καὶ δεύτερον, καὶ ἔσχατον, καὶ ὅπερ πρότερον ῥήγνυται.

Κ Ε Φ Α΄ Λ. ΛΖ΄.

Πόθεν εἴρηται χορίον;

Ἐξ αὐτοῦ ὅτι τῇ ἰδίᾳ εὐρυχωρίᾳ ὑπομηνύει (a) ἢ καθάπερ ἄλλοι λέγουσιν, ὅτι ἐκ πολλῶν πραγμάτων συνεστάθη, καθάπερ ὁ (b) χορὸς ἐκ πολλῶν ᾀδόντων.

Κ Ε Φ Α΄ Λ. ΛΗ΄.

Πόθεν εἴρηται ἀγγεῖον.

Ὅτι ἐν αὐτῷ ἔνδον ἐστὶ τὸ ἔμβρυον καὶ (ὡς εἰς) ἀγγεῖον ἐναποστρέφεται.

ΚΕΦ΄.

ΚΕΦΑΛ. ΛΘ'.

Αʼλλὰ μὴν καὶ τὰ δεύτερα ἵνα τί εἰρημένα εἰσί.

Eʼξ αὐτȣ̃ ὅτι τὸ ἔμβρυον πίπτει (πρότερον) καὶ ȣ̔́τως ἐκεῖνα τὰ δεύτερα ἐξέρχονται, καὶ γὰρ ἡ ἐκεῖθεν ἐγκύμων λέγεται, ὅτι πρότερον ῥηχθήσεται.

ΚΕΦΑΛ. Μ'.

Eʼκ ποίων πραγμάτων συνίςαται τὸ χορίον.

Eʼκ νεύρων, φλεβῶν, ἀρτηριῶν καὶ σαρκῶν· ἔςι δὲ τῷ χρώματι (a) πορφυρȣ̃ν, ἐν ὁμοιώματι θύλακος.

ΚΕΦΑΛ. ΜΑ'.

Eʼκ ποίων πραγμάτων συνίςαται τȣ̃ ἐμβρύȣ ὁ ὀμφαλός.

Eʼκ πέντε πραγμάτων· δύο φλεβῶν καὶ δύο ἀρτηριῶν· δἰ ὧν τὰ θρεπτικὰ τȣ̃ αἵματος τῷ ἐμβρύῳ ἐξυπηρετȣ̃νται. Oʼ́πȣ δὲ ἔςι κενεὼν λέγεται. Eʼπειδὴ τὸν τȣ̃ ἐμβρύȣ κενεῶνα εἰς τὸ χορίον μεταπέμπει· διὰ τȣ̃το τοίνυν ὁ ὀμφαλὸς τȣ̃ ἐμβρύȣ ἐν τῇ μήτρᾳ κατέχεται.

ΚΕΦ'.

ΚΕΦΑ΄Λ. ΜΒ΄.

Τί ἐςὶν ὑμήν (a).

Χιτὼν πέριξ ὅλȣ τȣ̃ σώματος ἐγκεκολλημένος, ὅςπερ συνεχέςερον (b) ἔνδον ἐνίοτε καταναλίσκεται, ὅπως μὴ κατὰ πᾶν τὸ σῶμα εὑρεθῇ.

ΚΕΦΑ΄Λ. ΜΓ΄.

Ποῖα εἰσὶ (a) τὰ σημεῖα τὰ πρὸς ἔκτρωσιν συμβαίνοντα.

(b) Ὅταν πρὸ τȣ̃ νομικȣ̃ καιρȣ̃ τȣ̃ τεκεῖν, ἐξαπίνης παραλόγως οἱ μαϑοὶ ἰχνότεροι γίγνονται, ἀλλὰ μὴν καὶ ψύξις καὶ βαρύτης ἐν τοῖς νεφροῖς, χυμός τε ποικίλος ἐκχέεται, καὶ εἰς τέλος, ϑρόμβος, παντελῶς φρικώδης. χρῆσϑαι παρὰ μέν τινας ȣ̓ πᾶσαν ἰατρικὴν (c) ἕως δήποτε παρὰ τῆς φύσεως ἄρξηται ὑγιαίνειν, ὀφείλει (d), ȣ̓κ ἀποκτένῃ· ἄλλοι δὲ ϑέλȣσι χρῆσϑαι τῶν ἐκτρώσεων, ἀλλ᾽ ȣ̓̈τε (e) παρὰ τὰς μοιχαλίδας (f) μήτε διὰ κέρδος. Εἰ (g) ȣ̓δὲν κονδύλωμα, ἤτι ἐμπόδιον εἰς τὸ ςόμα τῆς μήτρας ἡ γυνὴ χῇ, καὶ ȣ̈τως συλλάβῃ, ἄμεινόν ἐςιν ἐκτρώματι ἀφανίζειν ὅπερ συνέλαβεν· (h) (ἐκεῖναι γὰρ) ἡνίκα αἱ ἡμέραι τȣ̃ τόκȣ ἔλϑωσι, μετὰ τῆς ἐξόδȣ τȣ̃ ἐμβρύȣ ἀποϑνήσκȣσι· κίνδυνον (i) δὲ τῇ γυναικὶ τῇ τεκȣ́σῃ συμβαίνειν ἀναγκαῖον ἐςι.

ΚΕΦΑΛ. ΜΔ'.

Ποῖα εἰσὶ σημεῖα τȣ͂ πλησίȣ τόκȣ.

Εἰ ἑβδόμῳ, ἢ ἐννάτῳ, ἢ δεκάτῳ μηνὶ συνδράμῃ τῇ ἐγκυμονȣ́σῃ ὀδύνη τῶν νεφρῶν, σὺν αἰσθήσει ζέσεως, καὶ ὀδύνῃ τῶν βȣβώνων καὶ τῶν ὀσφύων· ἀλλὰ μὴν καὶ αὐτῆς τῆς μήτρας, καὶ τȣ͂ ἐνδοτέρȣ μέρȣς ἡ κάθοδος (a) τȣ͂ ςόματος (b) ἀνεώξῃ καὶ (c) ὑγρασίαν ποιήσῃ· ἡνίκα δὲ ἤδη τὰ παραπλήσια, τὰ ἀνώτερα μέρη ἰσχνότερα γίνονται, καὶ ἐκτείνονται οἱ τόποι ἐπὶ τȣ͂ κτενὸς καὶ βȣβῶνος, καὶ συνεχῶς τȣ͂ ȣ̓́ρȣ προθυμία εἴη· καὶ ἐμβληθέντος τȣ͂ δακτύλȣ εἰς τὸ ςόμα (τῆς μήτρας) εἰς μέγεθος ᾠȣ͂ εὑρίσκεται (τὸ χορίον) καὶ χυμὸς (d) ἐκφέρει πρῶτον λεῖος, μετ᾿ ὀλίγον (δὲ) πλεῖςος καὶ αἱματώδης.

ΚΕΦΑΛ. ΜΕ'.

Πῶς διαχωρίσεις τὴν ὀδύνην, ἡ ἐκ ζέσεως τυγχάνει, ἀπὸ τῆς ἐκ τȣ͂ παρόντος τόκȣ συντρεχȣ́σης.

(a) Ὅτι τῆς ζέσεως ἡ ὀδύνη μετὰ κλείσματος, καὶ ξηρότητος εἰς τὸ ςόμιον εὑρίσκεται.

ΚΕΦΑ΄Λ. Μϛ΄.

Τίνα εἰσὶ τὰ προπαρασκευαςέα, τὰ διὰ τὸν τόκον ὄντα ἀναγκαῖα.

Δηλαδὴ ἔλαιον θερμὸν, πυρίαι, καὶ σπόγγοι μαλακοὶ, ἔρια καθαρὰ, δεσμοὶ ἐπαύχηνοι, καὶ ἀναληπτικαὶ ὀσφρήσεις, καὶ ὁ μαιευτικὸς δίφρος, ὡς καθέδρα· κράββατοι δύο, καὶ τόπος ἐπιτηδειότατος τῷ τόκῳ.

ΚΕΦΑ΄Λ. ΜΖ΄.

Ὁποῖος ἐςὶν ὁ μαιευτικὸς δίφρος.

Καθάπερ ἐςὶν ἡ καθέδρα τοῦ κουρέως, ἐν ᾧ καθίζεται οὕτως, ἵνα ἔχῃ ὑπὸ (a) τὴν φύσιν ὁμοίωμα σελήνης, τρώγλην τετρημμένην, ὅπως ἐκεῖσε τὸ ἔμβρυον πεσεῖν δυνηθῇ.

ΚΕΦΑ΄Λ. ΜΗ΄.

Δύο κράββατοι εἰς τὶ ὠφελοῦσιν.

Ὁ εἷς μὲν ὁ ὢν σκληρῶς ἐςρωμμένος, ἐν ᾧ τὴν ἐγκυμονοῦσαν κοιτᾶσαι ὀφείλομεν· πολλάκις γὰρ καὶ κείμεναι τίκτουσιν. Ἐν ἐκείνῳ δὲ (a) τῷ μαλακῶς ὄντι ἐςρωμμένῳ, μετὰ τὸν κάματον τὴν λοχεύουσαν κοιτάσομεν.

ΚΕΦΑΛ. ΜΘ'.

Πῶς τὴν τεκῦσαν (a) καθιδρύσαι ὀφείλομεν.

(b) Υ'πτιῦντες αὐτὴν ὑπτίαν (c) ἐν τῷ κραββάτῳ τῷ σκληρὰν τὴν ςρωμνὴν ἔχοντι (d)· συνδεδιπλωμένων (δὲ) ἐκεῖσε τῶν ποδῶν καὶ ἀνεωγμένων· ἡνίκα τὸ χορίον εἰς μέγεθος ὠῦ εἰς τὸ ςόμα τῆς μήτρας εὑρίσκομεν, εἰς τὴν δίφρον αὐτὴν ἐπαίρομεν· εἰ δὲ ὕτως εἴη κεκμηκῦϊα, ὅπως ἐκεῖ τεκεῖν (μὴ δυνηθῇ), τεκεῖν ὀφείλει ἐν τῷ κραββάτῳ· ἔνθα δὲ δίφρος μαιευτικὸς ὐκ ἔςι (e) μὴ τυχόντος τῦ τῆς γυναικὸς, ἀπομηρῶσαι δεινῶς ὀφείλει, ὅπως ἐκεῖσε (f) τέξῃ.

ΚΕΦΑΛ. Ν'.

Πρὸ τῦ εἰς (a) τὸν δίφρον τὴν τεκῦσαν καθιδρύσαι, τί δεῖ ποιεῖν;

Πάσας τὰς (b) ὠδίνας ἐκείνας πᾶσι τοῖς θερμαντικοῖς πυριάζειν· ἐξ ἐλαίῳ δὲ θερμῦ, καὶ (c) οἷς ἤπειρον αὐτὲς τὲς τόπυς ἐμβρέχειν· περιπατεῖν δὲ αὐτὰς, καὶ καταντλῆσαι, τροφάς τε λαμβάνειν ἡ ἀρχαιότης ἐκέλευσεν. Ἡμεῖς δέ ὐχ ὕτως ἐπιτρέπομεν (d) τὰ τοιαῦτα γενέσθαι· ὅτι ὁ (e) περίπατος τὸ ἔμβρυον σχεδὸν ἔξω (f) τεθεικὸς

 ἀπω-

ἀπωθεῖ, καὶ τὴν μήτραν ἐκτινάσσει· τὸ δὲ καταντλημα καὶ τὴν δύναμιν μειοῖ, καὶ τὴν πέψιν τȣ̃ σώματος τῆς γυναικὸς καταψύχει· αἱ δὲ τροφαὶ (g) αἱ ἐν τῇ ψύξει δεδομέναι (h) συμφθείρȣσι, καὶ ȣ̉ τρέφȣσιν.

ΚΕΦΑ'Λ. ΝΑ'.

Ὑπηρέτριαι σὺν τῇ Μαίᾳ πόσαι (α) εἶσὶν ἀναγκαῖαι.

Τρεῖς ἔςωσαν ἐξ ἀνάγκης, ἐξ ὧν αἱ δύο εἰς τὰ δεξιὰ καὶ τὰ ἀριςερὰ πλάγια ςῆναι ὀφείλȣσιν, ἐφ᾽ ἃς ἐπακȣμβῆσαι ὀφείλει (ἡ τίκτȣσα)· ἡ δὲ τρίτη ἀπὸ τȣ̃ νώτȣ αὐτὴν κρατήσει, ὅπως συντρεχȣσῶν τῶν (b) ὀδύνων, μὴ ἑαυτὴν εἰς τὸ πλάγιον κατακλίνη (c) προτρέποντες αὐτὴν ἵνα ἰσχυρῶς ὑποφέρῃ.

ΚΕΦΑ'Λ. ΝΒ'.

Ἡ Μαῖα πȣ̃, ἢ πῶς καθίσαι ὀφείλει.

Δηλαδὴ ἀνδρικῶς (a) ἐξωσμένη, (καὶ) εἰ ἐν τῷ κραββάτῳ ὁ τόκος γένηται, ὀλίγον εἰς χαμηλότερον (δίφρον) ἡ μαῖα καθίσει, ȣ̔́τως ὅπως εὐμαρῶς τὰς χεῖρας βαλεῖν δυνηθῇ· εἰ δὲ καθεζομένη ἐν τῷ δίφρῳ ἡ τίκτȣσα ἐςὶ, κατώτερον ἡ μαῖα καθίσει ἐν χθαμαλωτέρῳ δηλονότι δίφρῳ,

ὅπως

ὅπως δυνηθῇ ἐκ τῶν ἀνωτέρων μερῶν (b) εὐχερῶς τὸ ἔμβρυον κατενεγκεῖν· καὶ εἰς ὁσονδηποτοῦν ἀνεωγμένων τῶν ἰδίων ποδῶν, ὅμως πλεῖον (c) ταπεινοτέραν εἶναι αὐτὴν (d) μὴ (e) ἐμποδίσῃ (f) τὸ ἴδιον πρόσωπον ὄπισθεν (g) ἀποστρέψῃ, μὴ φανεῖσα (h) εἰ αἰδὼς αὐτὴν κατακλείσῃ· ὅμως πρῶτον πάντων τῶν δεσμῶν καὶ τῶν τριχῶν λυθέντων, ὅπερ διὰ τὴν χάλασιν γενέσθαι εἴωθε, τῷ δακτύλῳ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς (i) ἐλαίῳ θερμῷ ἀπαλειφομένῳ τὸ στόμα τῆς μήτρας περισταλεύουσα (k) ἀνοίξει, ὅπως τὸ χορίον ἐκεῖσε πεσεῖν δυνηθῇ· πᾶσαι δὲ (περὶ) τὴν τεκοῦσαν ῥήμασιν ὀφείλουσι (l) πρᾶξαι, καὶ αἰτῆσαι αὐτὴν, ὅπως μὴ κράξῃ, ἀλλὰ πάντας στεναγμοὺς, καὶ πνεύματα ἐκ βάθους ἐκπέμψῃ, ὅπως τὸν τόκον ἀπωθήσῃ μάλιστα· (m) καὶ ἡνίκα αἱ (n) ὀδύναι συμβαίνουσιν (o) ταῖς ἄλλαις γυναιξὶ ταῖς ὄπισθεν αὐτῆς κατεχούσαις κελεύειν (p) δεῖ, ἵνα σὺν ῥάκει τὰς χεῖρας αὐτῆς κρατήσωσι, μήπως τῇ βίᾳ αὐτῆς ἔξω (q) ἀποκλεισθῇ· εἰ δὲ τὸ θυλάκιον ἐπὶ πολὺ ἐκ εἴη διεῤῥωγὸς, τοῖς ὄνυξιν αὐτὸ ῥηγνύναι (r) δεῖ, καὶ ἐμβληθέντων κατ᾽ ὀλίγον τῶν δακτύλων, πλέον ἐπανοίγειν· ἐπιτηρητέον (s) ἐστι, μὴ τοῖς δακτύλοις πλέον ἐπανοίγῃ, ἵνα μὴ ἐξαίφνης τὸ ἔμβρυον πέσῃ· εἰ δέ μηγε, εἰς ἄνοιξιν οὕτως τὸ στόμα διαφυλάττειν, ἕως ἂν ἡ κεφαλὴ, καὶ ὁ αὐχὴν τοῦ ἐμβρύου ἄνευ τιναγμοῦ

 ἐξέλ-

ἐξέλθη· φυσικῶς γὰρ τὸ ςόμα ἀνοίγεται λυομένων καὶ τῶν μηρῶν (s) αὐταὶ (τότε) καταλαβεῖν ὀφείλει ἡ μαῖα, καὶ (t) ἄσαυντον ἐξαγαγεῖν (u) ὑπολαμβάνειν, ἡ ἵνα ἑαυτὴν (καθ' ἑαυτὴν) ἡ μήτρα) (x) ἀνοιχθῇ· μὴ βιάζειν (δὲ), ἡνίκα ἑαυτὴν ἀποκλείσῃ· μὴ τῇ ζέσει, ἢ τῇ τοῦ ῥεύματος ῥεύσει, ἢ τῆς μήτρας ἀγωγὴ ἐπιδύνῃ. Αἱ δὲ ἐκ πλαγίου ὑπηρέτριαι, ἄνευ τιναγμοῦ, τῶν χειρῶν ἐφηπλωμένων κάτω τὴν νηδὺν κατάξωσιν· ἡνίκα δὲ τὸ ἔμβρυον ἐξελθεῖν (y) ἄρξηται, ταῖς χερσὶ λινὸν ἐχούσαις, ἡ μαῖα αὐτὸ ἀποδέξεται ὡς ἱλεώτατα, καὶ εὐμελέςατα, ἵνα μετὰ τῶν ἰδίων δευτέρων πέσῃ.

ΚΕΦΑΛ. ΝΓ'.

Εἴτι δ' ἂν (τῶν δευτέρων) ἐναπομείνῃ, τί ποιητέον.

Εἰ ἔτι τὸ (a) σῶμα ἀνέωκται, εὐθέως ἡ μαῖα τὴν ἀριςερὰν χεῖρα βάλλει, καὶ ὁποῖα μέρη αὐτοῦ (b) εὕροι, κρατησάτω· καὶ εἰ μὲν ἀπὸ τοῦ βάθους ἀπέςη (c) κατάγοι· καὶ (d) ὠφέλιμος ταῖς ἰδίαις βίαις καὶ αὐτὴ ἡ τίκτουσα· εἰ μέντοι ἀπὸ τῆς μήτρας κατέχεται, πραέως ὥςε κἀκεῖσε μεταφέρῃ· εἰ μὴ ἀνεύθετον διαςῇ, ἡ μήτρα τοῦτο (f) ἀποκλείσει· εἰ δε βραδύνῃ, τὸ ἔμβρυον ἄλλῃ γυναικὶ παραδώσει, καὶ αὐτὴ τὸν ὀμφαλὸν ἀποκόψει·

ψει· εἰ δὲ κεκλεισμένον εἴη τὸ ςόμα, ὅπως μήτε τὴν χεῖρα εἰσπίπτειν, μήτε αὐτὸ ἐξελθεῖν δυνηθῇ, χρήσθω πᾶσι τοῖς χυλοῖς, καὶ ἐγχυματισμοῖς, οἷς πρὸς ζέσιν τῆς μήτρας χρῆσθαι εἰώθαμεν· ταύτῃ γὰρ τῇ ἐπιμελείᾳ (g) χαλαρὰ γεγονυῖα ἡ πᾶσα ἐπίχεσις, εἴ τι δ' ἂν ἐκεῖ εναπομείνῃ, ὅτως πίπτει.

ΚΕΦΑΛ. ΝΔ'.

Τίνα εἰσὶν ἅτινα (α) διὰ τὴν (β) ἐπίχεσιν τῶν δευτέρων· ὡς ἀρχαῖοι παρεσχήκασι.

Πταρμικὰ καὶ κλίμακας ἀνηρτημένας, καὶ πόματα δὴ ἐδίδοσαν, ἅτινα ἐκβάλλειν δυνηθῶσι, ἀλλὰ μὴν καὶ ὑποκαπνίσματα ὑποτιθέασιν, ἔτι δὲ καὶ πεσσὰς, οἷς τὸ αἷμα ἐκβάλλειν δύναιντο, ἀλλὰ καὶ βάρη εἰς αὐτὸ τὸ θυλάκιον (c) ἐνεδέσμευον, ἅπερ ἡμεῖς πάντα (d) δεδοκιμάκαμεν· εἰ μέντοι ζέσεις αὐτοῖς τοῖς μέρεσι ποιεῖν δύνανται, καὶ (e) παρόντα ἄνευ ὑπερθέσεως τῦ αἵματος (f) ῥύσιν.

ΚΕΦΑΛ. ΝΕ'.

Πῶς διάγειν δεῖ μετὰ τὸν τοκετὸν τὴν λοχεύϛσαν.

Σπόγγῳ αὐτῶν τῶν τόπων ἐκμαχθέντων, ῥιφήτω

φήτω ἐν τῇ κλίνῃ, ἐν σκοτεινῷ κοιτῶνι, ὀλίγου ἀνεωγμένων τῶν ποδῶν, ὅπως εἰ τί δ' ἂν ἐξ αὐτῆς ἔξω ἐξελθεῖν ἄρξηται, μὴ ἐμποδισθῇ· ἀλλὰ μὴν καὶ αὐτοὶ οἱ τόποι (a) πανίῳ σκεπασθήτωσαν, ἔτως ὅπως συνεχῶς ἐκεῖσε ἀλλαχθῇ· ἀλλὰ μὴν ἐρίοις καθαροῖς καὶ τὸν κτένα, καὶ αὐτὴν την γαςέρα σκεπασθῆναι δεῖ. Καὶ εἰ μὲν ἄνευ τιναγμῦ ὁ τόκος γέγονεν, ἐλαίῳ προσφάτῳ σὺν ὀλίγῳ οἴνῳ μεμιγμένῳ αὐτὰ τὰ μέρη ἐμβρέχειν· εἰ δὲ κοπώδης ὁ τόκος προῆλθεν, ἐλαίῳ γλυκεῖ καὶ θερμῷ ταῦτα πάντα ποιεῖν· ἔπειτα ἐπὶ δυσὶν ἡμέραις αὐτὴν ἀπὸ τῆς τροφῆς ἀπέχειν· τῇ δὲ τρίτῃ ἡμέρᾳ διὰ τῶν θερμῶν ἐγκαθισμάτων, καὶ (b) ἐπαλοιφῆς (c) θεραπεύσεις. Ἀλλὰ μὴν καὶ ὕδατι θερμῷ πυριάσεις τὸ πρόσωπον. Ἁπλὰς δὲ τροφὰς, τυτέςιν ἄρτον καὶ ὕδωρ, ἢ προσφάγια, καὶ ὠὰ ῥοφητὰ δόσεις, καὶ κελεύσεις αὐτὴν ἀνακτᾶσθαι (d) καὶ ὕδωρ θερμὸν δῦναι. Τῇ δὲ ἑβδόμῃ ἡμέρᾳ, μηδεμιᾶς συμβαινύσης αἰτίας, βαλανείῳ χρῆσθαι, καὶ ποικίλῃ τροφῇ, καὶ οἴνῳ ὀλίγῳ καὶ ὑδαρεςερῶς συγκεχραμένῳ.

ΚΕΦ'.

ΚΕΦΑ΄Λ. Nϛ΄.

Πῶς γινώσκομεν μετὰ τὸν τόκον ἱκανὴν τὴν κάθαρσιν συνδεδραμηκέναι.

Διότι πρῶτον, ἦν τὸ αἷμα (καθαρὸν καὶ πολὺ) δευτερον τρυγῶδες καὶ ἐλάττον, ἐσχάτως πυῶδες.

ΚΕΦΑ΄Λ. ΝΖ΄.

Εἰ δὲ ἐκ τῆς ὁρμῆς καὶ τάσεως (a) συνεχέστερον ἐν τῷ τόκῳ τὰ (b) ῥεύματα συμβαίνουσι, πρὸς (c) ταύτας τὶ ποιεῖν ὀφείλομεν.

Μετὰ τινὰς ἡμέρας τοῦ τόκου κηρωτὰς ἐπιτιθέαμεν, αἳ σκευάζονται κηρῷ, καὶ ἐλαίῳ ῥοδίνῳ, λιθαργύρῳ, καὶ ψιμμυθίῳ, καὶ στυπτηρίᾳ στρογγύλῃ, καὶ αὐτὴν φασκιοῦμεν.

ΚΕΦΑ΄Λ. ΝΗ΄.

Τίς ἐστιν ἐπιμέλεια, ἢ παρηγόρησις τῶν μαστῶν μετὰ τὸν τοκετὸν τοῦ γάλακτος ἐπιῤῥέοντος σὺν τάσει καὶ βαρείᾳ ὀδύνῃ, ἀλλὰ μὴν καὶ ζέσει.

Ἐπιθεῖναι ὀφείλομεν πρῶτον τὰ μετρίως ἐπέχειν δυνάμενα, τουτέστι σπόγγους μαλακοὺς ἐν ὀξυ-

κράτῳ

κράτῳ βεβρεγμένης· ἢ ἄρτον ἐν ὀξυκράτῳ βεβρεγμένον, καὶ σὺν ταῖς παλάμαις ἀνατρίβειν.

ΚΕΦΑΛ. ΝΘ΄.

Περὶ ἐπισχέσεως τῦ γάλακτος.

Εἰ δὲ τὸ γάλα ἐπέχειν ἐθέλεις, βοτάνην ψύλλιον, καὶ κορίανδρον χλωρὸν, καὶ ςαφυλὴν ὄμφακος λελειωμένην ῥάκεσιν, ἢ κηρωτῇ προσμιγνύεις.

ΚΕΦΑΛ. Ξ΄.

Περὶ ζέσεως τῶν μαστῶν.

Εἰ δὲ ζέσις ἐπαυξηθῇ τῶν μαστῶν, παρεκτέον ἐςὶ τὰ χαλᾷν αὐτὲς δυνάμενα· πυρία δηλαδὴ ἐλαίε θερμῦ (a) ἢ ὕδατος θερμῦ, καὶ χυλῶν κατάπλασμα· ἀλλὰ (b) μὴν καὶ ἔμπλαςρον ἐκ τῶν σπερμάτων, καὶ ἐν τῇ μειώσει κηρωτήν.

ΚΕΦΑΛ. ΞΑ΄.

Εἰ δὲ ἡ λεχὼ αὐτὴ θηλάσαι δυνηθῇ, τί (α) ποιητέον.

Καθάπερ ἀνωτέρω εἰρήκαμεν, πάντων καλῶς χρῶ τῶν πραγμάτων.

ΚΕΦ΄.

ΚΕΦΑΛ. ΞΒ΄.

Εἰ δὲ ἄλλη (a) θηλάσῃ, πῶς ἂν τῇ τεκέσῃ τὸ γάλα ἐπιχῶμεν.

Λίθον τοίνυν πυρίτην καλῶς λελειωμένον, μίξωμεν κηρωτῇ, καὶ κατ᾽ ὀλίγον σφικτότερον τῇ χειρὶ αὐτὸς τὸς μαθὸς (b) φασκιὸν ἀρχόμεθα (c) φεύγοντες δὲ ἐκεῖνα ἅπερ ἀρχαιότης ἐκτέθεικε· τὀτέστι ὑδράλμην, κύμινον, καὶ στροβίλυς, καὶ στυπτηρίαν σχιστὴν, καὶ κίσσον· ἅπερ πάντα τῇ ἰδίᾳ δριμύτητι τὴν ὁρμὴν τῆς ζέσεως διπλὴν ποιῆσαι δυνήσονται· τοῖς γὰρ χαλαστικοῖς πράγμασι τὸ οἴδημα τῶν μαθῶν καλῶς δέχεται.

ΚΕΦΑΛ. ΞΓ΄.

Ἐκ ποίων σημείων δοκιμάζομεν τὸ νήπιον ἐπιτήδειον εἶναι πρὸς τὸ ἀνατραφῆναι.

Ἐξ αὐτὸ, ὅτι ἐκείνη, ἥτις ἐκεῖνο ἐν τῇ γαστρὶ ἔχε, πάντας τὸς μῆνας γέγονεν ὑγιής· καὶ τῷ ζωτικῷ μηνὶ ἐστι γεγεννημένον· καὶ αὐτὸ τὸ νήπιον παντελῶς εἴη ὁλόκληρον, καὶ πάντας τὸς πόρυς, καὶ τὰς ἐξόδυς ἀνεωγμένυς ἔχῃ· καὶ φωνὴν στερεὰν (a) εὐθέως ἐκτεχθὲν, μάλιστα ἡνίκα προσνενυγμένον εἴη, ἢ μαλακῶς τοῖς δακτύλοις θλι-

θλιβὲν (b) ἐκπέμψῃ. Ταῦτα πάντα τῆς ὁλοκλήρȣ αἰσθήσεως εἰσὶ μαρτύρια, ϗ πεπληρωμένῳ χρόνῳ γεννηθὲν τὸ νήπιον δεικνύει.

ΚΕΦΑ΄Λ. ΞΔ΄.

Ὁποίοις μησὶ ζωτικὰ γεννῶνται.

Μάλιστα μὲν δεκαταῖα ϗ ἐνναταῖα· δεύτερα δὲ τάξει ἑβδομαῖα· ὅθεν δυσχερῶς τινὰ ἐκφεῦξαι εἰώθασι, τὰ ἐν ἑβδόμῳ (ὀγδόῳ) μηνὶ γεννόμενα.

ΚΕΦΑ΄Λ. ΞΕ΄.

Πότε καὶ πῶς τὸν ὀμφαλὸν ἀποτέμνειν (a) δεῖ.

Ἡνίκα βραχὺ τὸ νήπιον ἡσυχάσῃ ἐν τῇ γῇ, ἀπὸ τῆς γαστρὸς τεσσάρων δακτύλων μήκοθεν, σμίλῃ, ἢ μαχαίρᾳ ὀκυτάτῃ τμητέον· μήτε ὑπερθέσει τῶν ἀρχαίων συναινεῖν, οἳ ξυλίνῳ ἢ ὑελίνῳ, ἢ καλάμῳ ὀξυτάτῳ, ἢ φλȣ̃ ἄρτȣ ἔτεμνον. Ἔπειτα, ἡνίκα ἀποτέμῃς, τὸ αἷμα, ὅπερ ἐν αὐτῷ ἀπομείνῃ πηχθὲν ἀναξηράνεις, ϗ ἐρίῳ κεκλωσμένῳ, ἢ μοτῷ (b) δήσεις, μὴ τῇ ἐπακολȣθȣ́σῃ διαρροίᾳ τȣ̃ αἵματος τὸ νήπιον κινδυνεύσῃ. Ἀλλὰ τῇ αὐτῇ ὥρᾳ ἐν ᾗ ἐγεννήθη ἐκ τῶν ἑκατέρων μερῶν δεσμευθήτω, ϗ οὕτως ἐν τῷ μέσῳ τμέ-

τμητέον, μήπως καὶ (c) τὸ τεχθὲν τὴν ἀποῤῥοὴν τȣ͂ αἵματος ȣ̓χ ὑποφέρῃ.

ΚΕΦΑΛ. Ξϛ'.

(α) Δι' ἣν αἰτίαν τὸ νήπιον ἐπιπάσσεται ἢ λȣέται;

Οἱ μὲν ἀρχαῖοι οἴνῳ σὺν ὑδράλμῃ αὐτὸ ἀπέλȣον· τινὲς δὲ (b) κικίδιον ξηρίων, ἢ μύρτων ἐπέπασσον· ἡμεῖς δὲ ἐπιμελῶς ἅλι λελειωμένῳ, καὶ ἀφρονίτρῳ ἐπιπάσσομεν· τὰ γὰρ προειρημένα εἴδη τῇ ἰδίᾳ ὀδμῇ αὐτὸ πατάσσει· καὶ μὴ δεῖ πολὺ σφιχθῆναι, τῇ γὰρ τοιαύτῃ συσφίγξει καχεκτεῖ.

ΚΕΦΑΛ. ΞΖ'.

Πῶς (α) ταῦτα τὰ ἐπιπάσματα τῷ νηπίῳ ἐπιπάσσομεν (β);

Εἰ (c) δὲ πολὺ μαλακὸν ἐστὶ τὸ νήπιον προσμεμιγμένῳ μέλιτι, ἢ ἐλαίῳ, ἢ χυλῷ τήλεως, ȣ̓τως αὐτὸ ἐπιπάσσειν, ἢ ἐπιχρίειν καθ' ὅλον τὸ σῶμα, ὡς μήτε τῷ ϛόματι, μήτε τοῖς ὀφθαλμοῖς τὶ ἐξ αὐτῶν ἐμπέσῃ· ἐκ τȣ́τȣ αὐτὸ ἀπολȣ́ειν, καὶ ὕδατι θερμῷ καταντλεῖν. Δακτύλων δὲ ἐν τοῖς ῥισὶν, ἢ τῷ ϛόματι ἐμβληθέντων

των πάντα καθαρθῆναι (χρὴ) καὶ ἔλαιον ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς τοῦ νηπίου ἐπιχέειν. ἐκεῖθεν τὸν μικρὸν δάκτυλον εἰς τὴν ἕδραν τοῦ νηπίου ἐμβαλλεῖν, καὶ τὸ ῥῦπος ἆραι δεῖ, καὶ τὸν ὀμφαλὸν ἐρίῳ δεδεμένον ἐν μέσῳ αὐτῷ ἀποτιθεῖ., καὶ ῥάκος ἐλαίῳ ἐμβεβαμμένον περισκεπάζειν.

ΚΕΦΑΛ. ΞΗ΄.

Πῶς τὸ νήπιον φασκιώσομεν;

(α) Ἐπιτιθέντα αὐτοῦ τοῖς ἰδίοις μηροῖς ἐξ ἐρίου φασκίαν καθαρὰν, καὶ πλατεῖαν, καὶ ἱκανῶς μακρὰν, εἰς τὸ ἔκαστα μέρη ἐνιλύειν, οὕτως, ἵνα ἐκείνους τοὺς τόπους τοὺς ὄντας ἰσχυροὺς συσφίγξῃ, καὶ πρότερον χαυνότερον περισαλευθῇ, ἔπειτα ἐζευγμένων τῶν χειρῶν ταῖς πλευραῖς, καὶ (b) πόκους τοῦ ἐρίου ἐπιτεθείτωσαν, μήπως αὐτῇ τῇ (c) στάσει τῶν ὀστῶν θλασθῇ· (d) πλατυτέρα Φασκία ὅλον τὸ σῶμα αὐτοῦ (e) φασκιόνειν· ἀλλὰ μὴν καὶ τὴν κεφαλὴν ῥάκει ἢ ἐρίῳ καθαρωτάτῳ σκεπάζειν.

ΚΕΦΑΛ. ΞΘ΄.

Ποῦ τὸ νήπιον κεῖσθαι δεῖ;

Ἐν τόπῳ δηλαδὴ μετρίως θερμῷ, οὕτως, ὡς μηδὲν ἐκεῖ ὀσμῆς εἶναι, μήτε σφόδρα (a) ἢ φωτει-

τεινός· ἡ δὲ ϛρωμνὴ τῆς κοίτης αὐτȣ̃ ὅτως ἔϛω ἐϛρωμμένη μαλακὴ, ἀλλὰ μὴ σφόδρα, ἵνα μὴ πολὺ κείμενον τὴν ῥάχιν τὸ νήπιον ἢ τὸν τράχηλον διαϛρέψῃ· ὅτως μετρίως μαλακῶς καθιδρυμένης (b) τῆς κεφαλῆς τὸ νήπιον κεῖσθαι δεῖ.

ΚΕΦΑ'Λ. Ο'.

Πότε τῷ νηπίῳ τὴν τροφὴν δȣ̃ναι δεῖ;

(a) Ἡνίκα μετὰ πᾶσαν κίνησιν, τὴν εἰς αὐτὸ γεγονυῖαν παρὰ τῆς διαθέσεως (b), τȣ̃τέϛι μετὰ ὀκτὼ ἢ δέκα ὥρας.

ΚΕΦΑ'Λ. ΟΑ'.

Ὁποίαν πρῶτον τροφὴν τὸ νήπιον λαμβάνειν ὀφείλει;

Τοιαύτην τροφὴν λαμβανέτω δυναμένην καὶ τὸν ϛόμαχον αὐτȣ̃, καὶ τὴν γαϛέρα καθάραι, καὶ αὐτὸ τρέφειν· τȣ̃τέϛι μέλι ὀλίγον καθεψήμενον· εἰ γὰρ ὠμὸν εἴη, καὶ αὐϛηρόν ἐϛι καὶ φυσῶδες· εἰ δὲ πλέον εἴη ἑφθὸν, ἐπέχει.

ΚΕΦΑ΄Λ. ΟΒ΄.

Πῶς τὸ μέλι δώσομεν τῷ νηπίῳ;

Τῷ ἰδίῳ δακτύλῳ ἡ τροφὸς αὐτȣ̃ τὸ ςόμα ἐπιχρίειν, ἢ μελίκρατον χλιαρὸν ἐπιςάζειν, καὶ ȣ̔́τως ἐπὶ τὸ γάλα προσφέρειν ὀφείλει.

ΚΕΦΑ΄Λ. ΟΓ΄.

Εἰ τὸ μητρικὸν γάλα δοθῆναι δεῖ; ἢ ξένον μετὰ τὸν τοκετὸν τῷ νηπίῳ;

Τὸ μητρικὸν γάλα ȣ̓κ ἔςιν εὔχρηςον, ἀλλὰ τὸ ξένον (a) διὸ ȣ̓ δοθῆναι δεῖ τὸ μητρικὸν, ἀλλὰ τὸ ξένον· ἐπεὶ τὸ μητρικὸν ἐκ τȣ̃ (b) καμάτȣ τȣ̃ τόκȣ, καὶ τῆς καθάρσεως κακόν ἐςι, καὶ παχὺ, καὶ ἄπεπτον.

ΚΕΦΑ΄Λ. ΟΔ΄.

Ὁποῖον δέ ἐςι τὸ καλὸν γάλα;

Δηλονότι τὸ μετρίως λευκὸν, μήτε ὑποπελιδνὸν, μήτε ὅμοιον γυψῷ, μήτε ὑποξῶδες, ἀλλὰ μετρίως τετυρωμένον, ὅπως (a) ςαζόμενον λειοτάτως καταπλατυνθῆ, μήτε (b) ἐκχυθῇ· ἡ δὲ λοιπὴ διαφορὰ τῆς ȣ̓σίας δηλαδὴ, καὶ τȣ̃ χρώματος κακὸν γάλα δεικνύει.

ΚΕΦΑ΄Λ. ΟΕ΄.

Πότερον τῷ μητρικῷ γάλακτι θρεπτέον τὸ νήπιον.

(a) Τὸ μητρικὸν γάλα φιλικώτερον ἐςιν, ἢ τὸ τῆς τροφῆς παρὰ (b) μεν τῆς μήτρας τραφῆναι τὸ νήπιον δύναται, ὅπως μετὰ τὸν τόκον ὑγιὴς εἶναι δυνηθῇ· ἄμεινον (c) μὲν ἦν παρὰ τῆς τροφῆς τρέφεται· ἡ γὰρ μία τροφὴ ἐπὶ ἱκανῶς τοῖς δυσὶ ζώοις ὑπηρετεῖται.

ΚΕΦΑ΄Λ. Ος΄.

Ὁποία ἐςὶ τοίνυν ἐπιτηδεία τροφὸς πρὸς τὸ τρέφειν τὸ νήπιον;

Ἡ ἡβάσκουσα, καὶ ἡ δίχως τετοκῦια· ἀλλὰ μὴν καὶ τοῦ ἰδίου σώματος καλὴ τὸ χρῶμα εἴη, καὶ τὸν θώρακα πλατὺν ἔχῃ (a)· αὐτοὺς δὲ τοὺς μαστοὺς (b) πιλώδεις, σμικροὺς ὀλίγον, καὶ μήτε πολὺ (c) μεγάλως κοιλότητα ἔχῃ, μήτε πάλιν ἀραιὰς, καὶ βραχεῖς· ἀλλὰ καὶ τῇ ψυχῇ συνετῇ, καὶ ὁλοκλήρῳ διαθέσει φιλεῖν τὸν παῖδα δυνηθῇ· καὶ ἥτις οὔποτ' ὀργίζεται, ἀλλ' εἰ καὶ δυνατόν ἐςιν, Ἕλλην καὶ καθαρά.

ΚΕΦΑΛ. ΟΖ'.

Ὁποίως διαιτηθῇ ἡ τροφός·

Κοινῶς καθὼς πάντες οἱ ἄνθρωποι, ὅπως ὑγιεινὴ εἶναι δυνηθῇ· γυμνάζεσθαι τοίνυν τὸ σῶμα (a) ἀναγκαῖον, καὶ τροφὴν ἱκανῶς λαμβάνειν (b), καὶ ἀεὶ τὴν μέθην καὶ τὴν ἀπεψίαν ἀποτρέπειν· καὶ πάσας μὲν τὰς διακινήσεις ἰδικῶς (c) τυχὼν τὰ ἀνώτερα μέρη, καὶ τὰς χεῖρας ὅτι μάλιστα γυμνάζειν, ὅπως πλέον τὸ γάλα καὶ πεπεμμένον τοῖς μασθοῖς ἐπιῤῥεύσῃ· καὶ εἰ γενέσθαι δυνατόν ἐστιν, εἰς τὸν ἴδιον ἄνδρα καθόλου μὴ προσπελάσῃ, μήπως τῇ ἀφροδισίῳ χρήσει τὴν κάθαρσιν ἀναμνησθῇ, ἧς ἐπερχομένης τὸ γάλα ἐξαφανίζεται, καὶ ἀποσβέννυται· ταῖς δὲ πρώταις ἡμέραις, αἷς θηλάζειν ἄρχεται (d), ἁπαλὰς τροφὰς λαμβανέτω, καὶ ὕδωρ πινέτω, μὴ στερεὸν τὸ γάλα τῷ ἀρτιγενεῖ νηπίῳ σὺν δυσχερείᾳ διὰ τοῦ στενοῦ λάρυγγος κατέλθῃ· καὶ καθάπερ τὸ βρέφος παρερχομένων τῶν ἡμερῶν καὶ μηνῶν στερεοῦται, οὕτως καὶ στερεὰς τροφὰς λαμβάνειν ἄρξεται· αὕτη κόνδιτον πρῶτον πινέτω, καὶ τότε τοίνυν οἶνον προσμίξει, ὅτι πρῶτον ἤδη τὸ νήπιον ἄνευ βλάβης τούτων τὴν πέψιν ὑποφέρει.

ΚΕΦΑ'Λ. ΟΗ'.

Πῶς λέγεις ἐν τῇ ἀρχῇ τὸ νήπιον καχεκτεῖν;

Δηλαδὴ ἐὰν ἡ (a) τροφὸς αὐτȣ͂ οἶνον πολὺν πίνῃ ἡνίκα (b) ὅλȣς τȣ̀ς μῆνας τὴν ἰδίαν μητέρα πίνȣσαν ἐκ ἢ (c) κάλων λήψεθειν· καὶ γὰρ ἡνίκα ἐν τῇ γαστρὶ ἔμιμνε, πρὸς τὴν προσφερομένην πέψιν ἡ μήτρα αὐτȣ͂ τὰς ὑπηρεσίας ἐκοπίᾳ, καὶ ἄτως αὐτὸ πεπεμμένον τὸ γαλακτῶδες εἰσέβαλλε· νυνὶ δὲ ἐκ τῆς ἰδίας ȣ̓σίας κεχώρισαι τὸ νήπιον, μὴ ἰχῦον πρὸς τὰς προσφορὰς δυχερεςάτως πεπτομένας· καθάπερ γὰρ καὶ τὸ μῆλον (d) ἕως ȣ͂ ἐν τῇ μήτρᾳ τȣ͂ δένδρȣ εἶναι δυνηθῇ, τὰς συμβαινȣ́σας ὑφίςαται ζάλας, ἡνίκα δὲ κεχωρισμένον εἴη ἀπὸ τȣ͂ δένδρȣ, καὶ ἀπὸ τῆς ἰδίας ȣ̓σίας μόνον εἴη τεθειμένον, πρόδηλον ὅτι ὀλίγȣ ἀνέμȣ πνέοντος ἐνοχλεῖται καὶ καχεκτεῖ.

ΚΕΦΑ'Λ. ΟΘ'.

Ποῖα εἰσὶ τὰ γυμνάσια τὰ γενέσθαι δυνάμενα τῷ παιδίῳ;

Ἢ (a) ἐν τῷ ὅλμῳ (b) τέρψις γενέσθω, ἢ σὺν ἄλλοις τὴν χεῖρα βάλλοι (c)· ἀλειφὴν καὶ

 ἄλευ-

ἄλευρον ποιεῖν (d) δεῖ, καὶ κλίνην ςρῶσαι, καὶ ὕδωρ βαςάσαι.

ΚΕΦΑ΄Λ. Π΄.

Τὶ ποιητέον εἰ τῆς τροφȣ̃ τὸ γάλα εἴη ὀλέθριον;

Ἑτέρας τροφȣ̃ γάλα λαμβανέτω, ἢ ἐὰν ȣ̉κ εἴη ἄλλη αὐτῆς τῆς θηλαζȣ́σης τῇ ἁρμονίᾳ (α) συνδεδέσθω.

ΚΕΦΑ΄Λ. ΠΑ΄.

Τίδε ποιήσȣσιν ἐκεῖναι, αἷς τὸ γάλα ἐξαφανίζεται;

Λείπει.

ΚΕΦΑ΄Λ. ΠΒ΄.

Τίνα παρέχȣσιν ἀρχαῖοι ἵνα τὸ γάλα πλεονάσῃ ταῖς τρεφȣ́σαις;

Κελεύȣσι τὸς μασθὸς πάντων τῶν ζώων ἐσθίειν, τῶν (a) τηριδόνων (b) τῶν νῦν κεκαυμένων, ἢ (c) τῶν νυκτερίδων τὴν (d) φέρȣσαν σὺν ὕδατι πίνειν διδόασιν, ἢ σὺν ὕδατι λελυμένη τὸς μασθὸς αὐτῶν ἐπιχρίȣσιν· ἅπερ ἡμεῖς πάντα ἀποδοκιμά-

μάζομεν· εἰ μέντοι τῇ (e) ἀκεραιότητι ταύτῃ ἐξαφανίζεται, ὁ ϛόμαχος (f) τὰς τροφὰς διαφθείρειν ἄρχεται, ἔπειτα ἔλαττον (g) τρέφοντα τὸ σῶμα, πολὺ ἧττον τὸ γάλα ποιᾶσι.

ΚΕΦΑ'Λ. ΠΓ'.

Τὶ ποιητέον ἐκείναις, αἳ ὑπὲρ τὸ καθῆκον τὸ γάλα, ἢ πυκνὸν αὐτὸ ἔχᾶσιν;

Ἰσχυροτάτοις γυμνασίοις καὶ (a) καμάτοις χρῆσθαι ὀφείλᾶσιν, ἵνα τὴν πλεονεξίαν ȣ̓ γάλακτος μειώσωσιν. Εἰ δὲ πυκνόν ἐϛι σφόδρα, τροφὰς λαμβανέτωσαν αἵτινες ὀλίγον τρέφειν δύνανται, ὅτως ὅπως ξηραὶ μὴ ὦσιν· ὕδωρ τοίνυν πινέτωσαν, καὶ καθ' ἡμέραν τῷ βαλανείῳ χρήσθωσαν.

ΚΕΦΑ'Λ. ΠΔ'.

Δἰ ἣν αἰτίαν τὰς δριμείας καὶ ἅλυκας τροφὰς τὴν τροφὸν λαβεῖν ἐκ ἐᾶν δεῖ;

Λείπει.

ΚΕΦΑ'Λ. ΠΕ'.

Πῶς τοίνυν διαιτητέα ἐϛιν ἥτις τὸ γάλα ἐφθαρμένον ἔχει;

Καλᾶ χυλᾶ (καὶ εὐπέπτᾶ) τροφὰς λαμβανέτω· ἀλλὰ μὴν καὶ τὰ ὑποχόνδρια (a) ἐπισκε-

ψάτω, μὴ (b) ἴσως ἐ πέττωσιν· ἢ (c) τῷ ἀνδρὶ χρήσθωσαν, καὶ πόματα τινὰ λαμβανέτωσαν, δι᾽ ἃ ἐπανορθωτέαι ὦσιν, ὅπως τοίνυν καὶ τὸ γάλα καλὸν εἶναι ἄρξηται.

ΚΕΦΑ´Λ. Πϛ´.

Πῶς ἀνορθῶμεν τὰς τὸ γάλα ὑδαρὲν ἐχέσας;

(α) Α᾽ραιῶς μὲν λεσάσθωσαν, καὶ οἶνον πινέτωσαν· συνεχῶς τροφὴν λαμβανέτωσαν, ἀλλὰ μὴν καὶ πολὺ ςερεὰν, καὶ τρέφεσαν, καθάπερ εἰσὶ τὰ σκληρὰ προσφάγια· ὠχ τοίνυν ἐκζεςὰ, ἢ τηγανιςὰ, (καὶ κρέα) χοίρεια, καὶ αἰγεῖα χρήσθωσαν.

ΚΕΦΑ´Λ. ΠΖ´.

Ποσάκις τὸ νήπιον ἐν ἡμέρᾳ λετέον;

Α῞παξ μὲν λετέον· καὶ εἰ ἀνάγκη τὶς (a) συμβῇ, καὶ δὶς ἐν τῇ ἡμέρᾳ λετέον· τὸ γὰρ συνεχὲς βαλανεῖον τάκερον τὸ σῶμα ἀποτελεῖ.

ΚΕΦΑ'Λ. ΠΗ'.

Ε'ν ποίῳ τόπῳ λȣτέον τὸ νήπιον;

Ε'ν σκοτεινῷ, καὶ εὐκρατῶς θερμῷ λȣτέον τὸ νήπιον, καὶ ȣ̓κ ἐν ψυχρῷ, ἢ ἱκανῶς θερμῷ.

ΚΕΦΑ'Λ. ΠΘ'.

Πῶς (a) φασκιωτέον τὸ νήπιον μετὰ τὸ βαλανεῖον;

Καθίζειν ὀφείλει ἡ μαῖα, καὶ τῶν γονάτων ἐζευγμένων ἐν τοῖς ἰδίοις μηροῖς βεβλημένῳ ῥάκει τὸ νήπιον λαμβάνειν· καὶ ἀφαιρηθειςῶν τῶν φασκίων, ἐλαίῳ χλιαρῷ ἀλείφειν· ϗ ἐν λεκάνῃ μεγάλῃ ὕδωρ θερμὸν καὶ (b) διαυγὲς καὶ ἄνευ ὀδμῆς βληθὲν συγκεράσαι· κἀκεῖθεν τῇ ἰδίᾳ ἀριςερᾷ χειρὶ ὑπὸ τὴν δεξιὰν μασχάλην τὸ νήπιον κρατεῖν ȣ̔́τως, ἵνα ὁ θώραξ αὐτȣ̃ ἐπὶ τὸν ἄγκωνα αὐτῆς κέηται, ἔπειτα ἐν τῷ ὕδατι (c) καθιῶσαν ὁμαλῶς πυριάζειν πρῶτον (d) τὸν νῶτον· ἔπειτα ὕπτιον ἀνεςραμμένον, καὶ ταῦτα μέρη καταντλεῖν, ἵνα τȣ̀ς πάντας ῥύπȣς τȣ̀ς ἐν τῷ τραχήλῳ ὄντας, και τῇ μασχάλῃ ἐπιμελῶς ἀπομαχθῶσι, καὶ τȣ̃ δακτύλȣ ἐμβληθέντος ἐν τῷ ςόματι τȣ̃ νηπίȣ, τȣ̀ς σιέλȣς αὐτȣ̃ ἀπομάττειν, καὶ λείως τὴν γλῶτταν, καὶ τὰ ȣ̃̓λα ἀνατρίβειν,

ἔπει-

ἔπειτα πραείᾳ τῇ χειρὶ ἐπὶ τὸν κτένα ἀποθλίβειν (e) ὅπως ἀναμνηθῇ τὴν ὑπηρεσίαν· ἀλλ' ἡνίκα ἴδη τὸ σῶμα αὐτȣ εἰς ὅσον τὶ θερμανθὲν ἱκανῶς ἀπολȣσαι, καὶ ἀνακȣφῆσαι, καὶ ἐν χλιαρῷ ὕδατι πάλιν αὐτὸ καθιέναι, ὅπως τὴν χρῆσιν τȣ ψυχρȣ ἐθίζειν τὸ νήπιον συνηθείῃ.

Κ Ε Φ Α΄ Λ. ϛ΄.

Δἰ ἣν αἰτίαν μετὰ τὸ βαλανεῖον (a) τȣ νηπίȣ, τῶν πελμάτων ἀνορθȣμένων (b) ἡ κεφαλὴ κάτω (c) κρέμαται;

(d) Διὰ τȣτο, ἵνα αὐτῷ (e) τῷ βάθει αἱ (f) πᾶσαι ζεύξεις ἐκτανθῶσιν· τῆς (g) ῥάχεος τοίνυν τόπον δῆλον (h) ἀναληφθείσης, εὐρυχωρίᾳ εὐχερεστάτῃ (i) περιπλέκονται (k)· ὡς μήτε τοῖς ἰδίοις πράγμασιν ἐμπλέξαι (l) συνηθῆναι.

Κ Ε Φ Α΄ Λ. ϛΑ΄.

Ὁποίως τὰ νήπια ἀλείφειν χρή;

Πρῶτον μὲν εἰς τȣς ὀδόντας (a) τεθειμένȣς, ἔπειτα τοίνυν (b) ὑπτίȣς, τοῖς ἰδίοις μηροῖς (c) πρῶτον ὑποτεθέντος (d) ῥάκῃ ȣτως ἐνίοτε (e) ὅσις ἐπαλεῖψαι ὅλον, καὶ ἐκτεῖναι, ἀλλὰ μὴν

καὶ

καὶ (f) κατακάμψαι· ὁμοίως τὲς πόδας, καὶ τὰ ἕκαςα μέρη ἕτω χηματίσαι, ἵνα ἅπερ συγκεκυλλωμένα εἶναι ὀφείλωσιν, ἀποθλίβειν, καὶ τὰ ἰχνὰ (g) δὴ ὄντα συνεπέχειν, τὰ ἐξέχοντα κατενεγκεῖν· τὲς ὀφθαλμὲς τοίνυν, αὐτὲς τοῖς ἰδίοις δακτύλοις ὁμαλῶς ἀνατρίβειν· τὴν δὲ κεφαλὴν αὐτȣ̃ ςρογγυλὴν ποιῆσαι· τὰ δὲ καυκαλοειδῆ τοίνυν τῶν γονάτων ὀςᾶ κινεῖν· ἔπειτα ὅλον τὸ σῶμα συνεκτεῖναι καὶ καθιέναι· καὶ ὅλα τὰ μέρη τῆς ἰδίας ὑπηρεσίας ἀνακαινίζειν.

ΚΕΦΑ'Λ. ϛΒ'.

Δι' ἣν αἰτίαν οἱ ὀφθαλμοὶ τȣ̃ νηπίȣ ἐλαίῳ (α) ἐπαλείφονται.

Διὰ τȣ̃το, ἵνα οἱ χιτῶνες οἱ ςαθεροὶ ὄντες μαλαχθῶσι, καὶ ἀπομαχθῶσιν, ὅπως ὁλόκληρον τὸ ὀπτικὸν ἔχειν δυνηθῶσιν.

ΚΕΦΑ'Λ. ϛΓ'.

Δι' ἣν αἰτίαν κελέυεται τȣ̃ νηπίȣ μετὰ τὸ βαλανεῖον τὰ ὦτα, καὶ ῥίνας ἀναξηραίνειν;

Μὴ (a) τυχὼν ἐναπομείνῃ χυμὸς εἰς τὰ ὦτα αὐτȣ̃ (b) καὶ ἰχνȣ̃ ὄντος ἔτι τȣ̃ νηπίȣ, οἱ πόροι (c) καταψυχρανθῶσι, και καχεκτήσωσιν.

ΚΕΦΑΛ. ϛΔ'

Μεθ' ὁπόσον ἀπὸ τȣ̃ βαλανείȣ πρὸς τὸν μαϑὸν προσπελαςέον τὸ νήπιον;

Μετ' ὀλίγον (a) ὅταν ἡ πᾶσα ταραχὴ τȣ̃ βαλανείȣ παυθήσεται· εἴ τι δὲ πρότερον λάβῃ, διαφθείρεται καὶ ȣ̓ τρέφει· καὶ γὰρ ἡ αὐτὴ τροφὸς ἐὰν ȣ̓ πέψῃ τὸ βαλανεῖον (b), ἀλλ' ȣ̓́τως τὸ γάλα δώσει, καχεκτήσει τὸ νήπιον· ἄμεινον τοίνυν ἐςὶν, εἰ (c) τὸ βαλανεῖον πέψῃ, καὶ ἀναξηρανθέντων πρότερον τῶν μαθῶν ȣ̓́τως τὸ νήπιον πλησιάσει.

ΚΕΦΑΛ. ϛΕ'.

Πῶς (a) τὸν μαϑὸν (b) δȣ̃ναι ὀφείλει.

Ταῖς χερσὶ (c) λαμβανομένȣ τȣ̃ νηπίȣ, εἰς οἱονδηποτȣ̃ν πλάγιον ἐπιτεθῆναι (δεῖ), καὶ πρὸς τȣ̀ς ἑκατέρȣς μαθȣ̀ς ἀναςρέφειν· ἵνα πως τὴν δεξιὰν χεῖρα πρὸς τὴν ἀριςερὰν τὸ νήπιον ἐλευθέραν ἔχῃ, καὶ ἐκ τῶν ἀμφοτέρων μαθῶν λαμβανέτω· ἔπειτα τῷ ςόματι αὐτȣ̃ (d) ἐπιτιθεῖσα (e) τὴν ῥῶγα κρατείτω, καὶ ὡσανεὶ λαθραίως (f) ἀποθλίψοι· μὴ σὺν καμάτῳ τὸ νήπιον (g) ὀφείλῃ ἄρξασθαι.

ΚΕΦΑΛ. ϛϛʹ.

Ἀπὸ τȣ̃ ὕπνȣ τὴν τροφὸν τί ποιεῖν δεῖ;

Περιπατεῖν δεῖ αὐτὴν ὀλίγον (a) καὶ τȣ̀ς μαϛȣ̀ς τοίνυν ἀνατρίβειν, ὅπως τὸ γάλα ὅπερ ὁ ὕπνος ἐπέχε, διαλυθῆ· καὶ ȣ̔́τως τὸ νήπιον πλησιάζειν.

ΚΕΦΑΛ. ϛΖʹ.

Ποσάκις (τῆς ἡμέρας) τὸ νήπιον θηλάσαι ὀφείλει;

Συνεχέϛερον μὲν, ἐπειδὴ ἅπαξ, ὅπερ αὐτῷ ἀρκέτει λαβεῖν ȣ̓ δύναται· κοπία γὰρ συνεχέϛερον θηλάζον, καὶ ἐκ τȣ̃ καλȣ̃ γάλακτος ταχέως ἐμπίπλαται (a)· ὡρισμένος ἐϛὶν ὁ τρόπος ἀλλ' ἡνίκα εἰ δεῖ πάντως θέλει αὐτὸ λαμβάνειν, ȣ̔́τως ἵνα περὶ τȣ̃ βαλανείȣ, εἰς αὐτὸ ἢ τὸ βαλανεῖον ȣ̓́ποτε λάβοι τὸν μαϛόν.

ΚΕΦΑΛ. ϛΗ'.

Τὶ ἂν πάσχουσι τὰ νήπια, εἰ πρὸ τοῦ βαλανείου, ἢ ἐν αὐτῷ τῷ βαλανείῳ, τὸν μαστὸν (a) λάβωσι;

(b) Κακῶς πάσχουσι τὰ νήπια τὰ περὶ τοῦ βαλανείου, ἢ ἐν αὐτῷ τῷ βαλανείῳ τὸν μαστὸν λαμβάνοντα. Δεῖ (c) γὰρ αὐτὰ πολλοῖς καὶ ποικίλοις νοσήμασι κατέχεσθαι.

ΚΕΦΑΛ. ϛΘ'.

Ποίοις σημείοις νοοῦμεν τὸ νήπιον τὴν τροφὴν λαμβάνειν ὀφείλειν.

Τηνικαῦτα μὲν, ἡνίκα τὰ ὑποχόνδρια αὐτοῦ κοῖλα ὦσιν· ἀλλὰ μὴν καὶ τοσοῦτος καιρὸς παρῆλθεν, ὡς καὶ τὴν τροφὴν λαμβάνειν ἠδυνήθη. Τὸ στόμα τοίνυν ἀνεώξει, καὶ τὰ χείλη συνεχῶς κινήσει· καὶ (a) ἡνίκα διακαινὴς τὸ δάκτυλον εἰς τὰ χείλη αὐτὴ πλησιάσουσι, καὶ αὐτὸ θηλάσεις τινὶ κλαυθμυρισμῷ.

ΚΕΦΑΛ. Ρ'.

Πῶς δὲ γνώσομεν, ἐφ' αἷς αἰτίαις κλαυθμυρίζει τὸ νήπιον (ἄλλαις) ἢ διὰ τὰς τροφάς;

Τὴν φασκίαν κυρίως (a) ὑποσκοποῦντες, μὴ ἐσφιγμένη (εἴη)· ἢ μὴ κείμενον (τὸ νήπιον) τὸν πόδα, ἢ τὴν χεῖρα διαστρέψῃ· ἢ ἐκ τινὸς νενυγμένον εἴη· ἢ τῇ περιουσίᾳ τῆς τροφῆς, καὶ τοῦ γάλακτος κλαυθμυρίζει· ὑποσκοπεῖν (b) τοίνυν δεῖ μὴ τοῖς πολλοῖς σκεπάσμασι βεβαρημένον εἴη, ἢ μὴ ὀλίγον αὐτὸ ἐσκέπασαν· ἢ σφοδρῷ ἡλίῳ διακαιόμενον. Εἰ γὰρ ἔκ τινος νενυγμένον εἴη, ἐξαπίνης κλαυθμυρίζειν ἄρξηται. Τὰ σκεπάσματα δὲ τοίνυν πλεῖστα, ἢ ὀλίγα ἐκ τῆς θεωρίας δοκιμάζονται, καὶ τῆς ἀφῆς· ἢ γὰρ ψυχρὸν (τὸ τοῦ νηπίου σῶμα) εἶναι ὀφείλει, ἢ πολὺ θερμόν· εἰ δὲ περιουσίᾳ τῆς τροφῆς θλίβεται, ἢ τοῦ γάλακτος, ὥστε κακεῖστε αὐτὸ ῥίπτει, καὶ πεπλησμένα τὰ περικάρδια ἔχει. Εἰ δὲ ἐκαυματώθη (c) ἐξ αὐτοῦ, σὺν τῷ ἄσθματι ἐρυθαίνει. Εἰ δὲ συντείνει, ἀνωμαλία ἐστὶ, καὶ γάλα λαβεῖν οὐ δύνηται, καὶ ἰσχνότερον ἀποτελεσθήσεται· ἐκ τῶν προκειμένων τούτων σημείων πάντα αὐτοῦ φανεροῦνται, καὶ ἰαθῆναι δύναται.

ΚΕΦΑΛ. ΡΑ'.

Τὶ ποιήσομεν εἰ μετὰ τὸ (α) θηλάσαι, συνεχέστερον κλαυθμυρίζει:

Παραδοτέον δεῖ τῇ τροφῷ, ἥτις αὐτὸ τῶν μειζόνων ψόφων (b) ἠχῷ τινὶ καὶ κολακείᾳ πραΰνει, καὶ οὐδέποτε αὐτὸ τινὶ αἰτίᾳ πτοήσει (c)· περὶ γὰρ πάντας τοὺς κλαυθμοὺς αὐτοῦ γάλα αὐτῷ διδόναι ὀφειλόμενον οὐκ ἀεὶ, οὐτ᾽ εὐθέως· ἀλλὰ βραδύτητα ποιεῖν. Εἰ μέντοι περὶ τὴν τροφὸν τούτῳ (d) τῷ κλαυθμυρισμῷ γυμνασθῶσι, καὶ (e) ἐπικλύζουσι (f) καὶ αὐτὴ ἡ ἔφοδος (g) αὐτὸς ὁ πόρος (h) (καὶ τοῦτο τὸ ἐφόδιον) ὁ τὸ γάλα (i) δεχόμενος εὐρυχωρότερος (k) γένεται.

ΚΕΦΑΛ. ΡΒ'.

Ἡνίκα ἀποκοιμηθῇ τὸ νήπιον, ποῦ θετέον ἐστιν;

Ἐν τῷ σπαργάνῳ (a) τροφῷ (b) ἐστρωμμένον, ἢ εἰς τὸν κράββατον, ἀπὸ τοῦ προσώπου ἐσκεπασμένον· ἵνα μήτε τῇ σφοδρότητι τοῦ φωτὸς, μήτε τοῦ ἀέρος βλαβήσηται, ἢ στρέψῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς, οἵτινες ἔτι μαλακοί εἰσιν.

ΚΕΦΑΛ. ΡΓ'.

Πότε βαςακτέον τὸ νήπιον;

Πρὸ τῆς τροφῆς ὕτως ὡς ὐδέποτε μετὰ τροφὴν λαμβανομένην (b) συμφαρήσεται ἡμέραι.

ΚΕΦΑΛ. ΡΔ'.

Πῶς, καὶ δἰ ἣν αἰτίαν βαςακτέον τὸ νήπιον;

Η κῦνα κρεμαςὴ εἴη ὕτως, ὡς ὁπηλέον κύφως κινεῖν ἄρξηται (a)· ἢ δῆλον (b) μονόκυτιν, δύο ἀσκύλτων ποδῶν ἐςηριγμένων, ὧδε κἀκεῖσε (c) διαςρέφειν καὶ διασείειν· ἡνίκα γὰρ ἐν ταῖς κύναις εἶναι ἄρξηται, τῶν χειρῶν τῆς τροφῦ κατεχόμενον, ὡς περιπατεῖν μάθῃ· μετὰ δὲ ἐνιαυτὸν καὶ δίφρῳ καὶ ὀχήματι καλῶς βαςάξεται.

ΚΕΦΑΛ. ΡΕ'.

(α) Μεθ' ὁπόσας ἡμέρας ὁ τῦ νηπίυ ὀμφαλὸς πίπτειν εἴωθε.

Μετὰ τρεῖς ἢ τέσσαρας ἡμέρας· ἕως δ' ὁ διαμένει τῷ ξηρίῳ τῦ κεκαυμένυ μολύβδυ καλῶς θεραπεύεται.

ΚΕΦΑΛ. Ρϛʹ.

Πῶς (a) σὺν ἀκριβείᾳ τὸν ὀμφαλὸν (b) διατοπῶμεν.

Βάλλαν μολυβδίνην πρὸς ὁμοίωσιν (c) μελιαρισίου ποιῦντες ἐπιτίθεμεν (d)· ἥτις δυνηθῇ αὐτὸν τῷ ἰδίῳ βάρει (e) κατάκυκλον ποιεῖν.

ΚΕΦΑΛ. ΡΖʹ.

Πόσῳ χρόνῳ φασκιωτέον τὸ νήπιον;

Παρὰ μὲν τισὶ ἐπὶ ἡμέρας μʹ. παρὰ δὲ (a) τισὶν ἄλλοις ἐπὶ ἡμέρας ξʹ. παρ' ἡμῖν δὲ ἕως ὃ τῷ ὁλοκλήρῳ ἰδίῳ σώματι τὸ νήπιον ἐμπηχθῇ, καὶ ςερεωθῇ· ὅπερ (b) συνεχέςερον συμβαίνειν εἴωθεν (c) αὐτοῖς τοῖς καλῷ χρώματι ὖσι γεγεννημένοις· καὶ βραδύτερον τοῖς ἐν ἀῤῥωςίᾳ (d) ὖσιν· (ὐχ) ὁμῦ (δὲ) πάσας τὰς φασκίας λύομεν, ἀλλὰ μερικῶς κατ' ὀλίγον· εἰ γὰρ καὶ ὁμῦ τὸ πᾶν σῶμα γυμνώσωμεν τῇ (e) κενότητι πατάσσεται, καὶ καχεκτεῖ.

ΚΕΦΑΛ. ΡΗʹ.

Ὁποῖα μέρη πρῶτον λύομεν τῦ νηπίυ;

Τὰς χεῖρας· ἀλλὰ μὴν καὶ παρερχομένων τινῶν ἡμερῶν καὶ τὸς πόδας· καὶ γὰρ ἐξ αὐτῶν τῶν

χειρῶν πρῶτον τὴν δεξιὰν, ἐκβάλλεσθαι, ἵνα μετὰ τὸ λυθῆναι τῇ ἰδίᾳ κινήσει γυμνασθήτω· καὶ μετὰ ταῦτα τὴν ἀριστερὰν αὐτοῦ χεῖρα ἐκβαλλέσθαι.

ΚΕΦΑΛ. ΡΘ'.

(α) Πότε πρῶτον ἐν τῷ βαλανείῳ τὸ νήπιον () λέεσθαι ὀφείλει;

Ἡνίκα μετὰ τὴν λύσιν πασῶν τῶν φασκίων μᾶλλον στερεωθῇ ἡ διάθεσις.

ΚΕΦΑΛ. ΡΙ'.

Ὁπότε καὶ πῶς πρὸς τὸ καθίσαι, ὀρθῶς (α) ὀφείλει καθιδρυνθῆναι τὸ νήπιον;

Ἡνίκα (b) περιπατήσῃ (c) καὶ πρὸς τὸ καθίζεσθαι (d) ἑαυτῇ συνεχέστερον ἄρξηται· οὕτως ὡς πέριξ στρώμναις αὐτὸ κατασκεπάσῃς, καὶ ἐνειλίσσῃς, ὅπως διακρατεῖν ἑαυτὸν δυνηθῇ, οὕτως ἵνα μὴ ἐπιπολὺ πρότερον καθίσῃ.

ΚΕΦΑΛ. ΡΙΑ'.

Πῶς διδακτέον τὸ βρέφος περιπατεῖν;

(a) Μεταξὺ τῶν τεσσάρων· ἀποῤῥιφθέντων ἐνώπιον αὐτοῦ τινῶν πραγμάτων, εἰς ἃ ἐπελθεῖν ἐπιθυμήσει, καὶ γυμναζέσθω.

ΚΕΦΑΛ. ΡΙΒ'.

(α) Πότε εἰς τὸ περιπατεῖν διδακτέον τὸ νήπιον;

Ἡνίκα ὅλον τὸν ἐνιαυτὸν πληρώσει, ὅπως τοίνυν στῆναι δυνηθῇ, ἀνορθωτέον πρῶτον εἰς τὸ τεῖχος· ἢ ἐν δίφρῳ, ἐν ᾧ (b) πόδας τροχὰς ἔχῃ (c) ἢ τιθέσθω, ἵνα τῷ ὀλισθήματι αὐτοῦ ἐθίσει βήματα ποιεῖν, καὶ περιπατεῖν.

ΚΕΦΑΛ. ΡΙΓ'.

Πότε τὸ βρέφος (α) ἀποκοπτέον ἀπὸ τοῦ γάλακτος;

Μετὰ ἐνιαυτὸν καὶ μῆνας ἕξ, ἢ πληρωθέντων τῶν δύο ἐνιαυτῶν (b) τοῖς ὀδοῦσιν ἤδη περισσότερον στερεοῖς (c) οὖσιν, οἵτινες δυνήσονται ὅλην τὴν στερεὰν τροφὴν (οὐ μόνον) διαιρεῖν, ἀλλὰ καὶ ἐπιμελῶς αὐτὴν κατεσθίειν.

ΚΕΦ'.

ΚΕΦΑΛ. ΡΙΔ΄.

Ὁποία διδαχῇ τὸ βρέφος ἀπὸ τοῦ γάλακτος χωρίζομεν;

Πρὸ (a) ὀλίγας ἡμέρας (b) ἀρξάμενοι κατ᾽ ὀλίγον τὰς τροφὰς προστιθέναι, καὶ ἀραιῶς πρὸς τὸν μαθὸν πλησιάζειν (c) καὶ οὕτως δὴ ὅλου ἐσχάτως τὸ γάλα ἀπαρνήσασθαι. Ἐκεῖνοι δὲ οἱ τὰ ὄντα πικρὰ τοῖς μαθοῖς ἐπιχρίειν εἰώθασιν, ἡμῖν οὐκ ἀρέσκουσιν.

ΚΕΦΑΛ. ΡΙΕ΄.

Ποίαν πρῶτον τροφὴν τῷ βρέφει δοῦναι ὀφείλομεν;

(a) Ψυχίας εἰς μελίκρατον, ἢ εἰς κόνδιτον, ἢ ἐν γάλακτι (b) βεβρεγμένας, ἢ χυλὸν χόνδρου, ἢ προσφάγια πυροῦ.

ΚΕΦΑΛ. ΡΙϚ΄.

Ποῖον δὲ πόμα δώσομεν;

Ἐνίοτε οἶνον, ὕδωρ πολλάκις εἰς ἀγγεῖον ὑέλινον εἰς ὁμοιότητα ῥόγος πεπλασμένον, καὶ τετρημένον· ὅπερ οἱ ἄγροικοι σταφυλίδα προσαγορεύουσιν, ἢ πατζουνάριον.

ΚΕΦΑΛ. ΡΙΖʹ.

Πότε τὸ νήπιον ἄρχεται ὀδοντοφύειν;

(a) Πρῶτον μὲν ἀπὸ τοῦ ἑβδόμου μηνὸς φύειν ἄρχονται (οἱ ὀδόντες) ἀλλ' οὐ πᾶσιν ἐπίσης.

ΚΕΦΑΛ. ΡΙΗʹ.

Ποῖα εἰσὶ σημεῖα πότε τὸ νήπιον ὀδοντοφύειν ἄρχεται;

Εἰς τὰ οὖλα αὐτοῦ κνησμονὴ ἔσται, ζέσις δὲ ἐκ τῶν σιαγόνων, καὶ ἐν τῷ τραχήλῳ τῶν νεύρων ὀδύνη· ὅθεν συνεχέστερον αἱματώδης χυμὸς διὰ τοῦ στόματος, ἢ ἐκ τῶν (a) ὤτων ἐξελθεῖν εἴωθε.

ΚΕΦΑΛ. ΡΙΘʹ.

Ποίοις πράγμασι χρηστέον, ἵνα μὴ σὺν ὀδύνῃ, καὶ στρόφῳ τοὺς ὀδόντας ἐκβάλλωσι τὰ νήπια;

Ἀπὸ τοῦ πέμπτου μηνὸς (μετ') ἐλαίου γλυκέως, καὶ στέατος προσφάτου ἀλεκτορίδος, (καὶ ἐγκεφάλου) τῶν λαγωῶν τὰ οὖλα αὐτῶν συνεχέστερον ἀνατρίβειν· ὑστάτως δὲ μετρίως ἀφεψημένῳ μέλιτι ἐπιχρίσεις· ἡνίκα ἡ ζέσις δεινή, πυρίαις καὶ καταπλάσμασι χράσθω, οὕτως ἵνα ἡ τροφὸς αὐ-

τοῦ

τȣ̃ οἶνον μὴ πινέτω, καὶ τροφὴν ὀλίγην λαμβανέτω.

ΚΕΦΑΛ. ΡΚ΄.

Πρὸς ζέσιν τῶν φαρύγγων τῶν νηπίων ποίοις πράγμασι χρώμεθα;

Δηλαδὴ πᾶσι τοῖς χαλᾷν δυναμένοις, ἅπερ εἰσὶ μέλι ὀλίγον ἀφεψημένον, μελίκρατον, καὶ χυλὸς πτισάνης, καὶ τὰ τȣ́τοις ὅμοια· ἅπερ μὲν τȣ̃ ςόματος, καὶ τῆς γλώσσης (a) ἑλκώσεις κȣφότατα ἐςὶν· ὅμως συνεχέςερον (b) μελίτȣ ἁπαξωκχλῶς (c) ἐπιχρισθῇ, σὺν τῇ καλίᾳ τῶν χελιδόνων λελειωμένη, καὶ ὀλιγίςȣ ἀφεψήματος μεμιγμένȣ, καὶ εἰσάγεται τοῖς φάρυγξι. Εἰ δὲ ἐπαυξήσει σὺν ξηρότητι, καταπλάσματι χρώμεθα· εἰ δὲ σὺν πλεονεξίᾳ τῶν χυμῶν αὐξήσει, ἐκείνοις τοῖς πράγμασι χρώμεθα τοῖς δυναμένοις ἐπέχειν, τȣτέςι λέπια ῥοῶν, καὶ φακὰς λελειωμένας σὺν μέλιτι ἐπιτίθεμεν· τὰ δὲ ἔνδον ὄντα ἕλκη διὰ τῆς (d) ἀνθηρᾶς θεραπεύομεν, ἢ ἄνθει ῥόδȣ (e) τοσȣ̃τον μόνον, ἢ μετὰ (f) κυπέρεως χρώμεθα, καθάπερ γε ἔς τινα τῶν ῥευμάτων ἤδη τεθείκαμεν· καὶ τῷ (g) διὰ μόρων, καὶ τῷ (h) διὰ κωδίων, καὶ χυλῷ τοίνυν ἀρνογλώσσȣ σὺν μέλιτι ἀφεψημένῳ.

ΚΕΦΑ'Λ. ΡΚΑ'.

Πρὸς (α) κνησμονὴν, ἐξανθήματα, καὶ φλυκτίδας τὶ δεῖ ποιεῖν;

Πυρίαις ὕδατος θερμȣ̃, καὶ (b) ἐπαλειφὰς ἐλαίȣ, ἔνθα ὀλίγος κηρὸς λελυμένος ἐςι (c). Εἰ δὲ ἐξανθήματα (καὶ) φλυκτίδες σὺν ὑγροῖς ἕλκεσιν ἐξέλθοιεν, χρώμεθα ἐκείνοις τοῖς ἐπέχειν καὶ ἀναξηραίνειν δυναμένοις· μετὰ δὲ τὸ βαλανεῖον ἐπιχέοντες ὕδωρ θερμὸν, ἐν ᾧ εἰσὶν ἀφεψημένα ῥόδα (d) σχοῖνος, ἀγριοσυκάμινα, μύρτη, καὶ ῥοᾶς λέπια· τοῖς καταπλάσμασι τοίνυν προσμίγνυμεν φύλλα ἀρνογλώσσȣ, ἐντύβων, ἀνδράχνης, ςαφυλῆς ὀμφακίνης· ἐπιχρίομεν τοίνυν ἐλαίῳ ῥοδίνῳ, ἢ μυρτίνῳ σὺν ψιμμυθίῳ, καὶ λιθαργύρῳ, καὶ συπτηρίᾳ σχιςῇ.

ΚΕΦΑ'Λ. ΡΚΒ'.

(α) Πῶς ἦχον ὤτων καὶ τρισμὸν ὀδόντων θεραπευτέον;

Ἦχον ὤτων, καὶ ςόματος ψόφον οἵτινες ἀπὸ χυμȣ̃ συμβαίνȣσιν ȣ̃τως θεραπευτέον· δηλαδὴ μελίκρατον σὺν ὀλίγῳ μέλιτι ἀφεψημένον συνεχῶς τῷ νηπίῳ δώσομεν.

ΚΕΦΑΛ. ΡΚΓ'.

(α) Πρὸς βήχιον αὐτῷ τὶ δώσομεν;

Ἔκλειγμα δηλαδὴ, ὅπερ σωίζεται . . . (b) ἢ διαῤῥοίαν γαςρὸς ἰδικῶς ὅμως ἔχοντες καθάπερ ἐπὶ τῆς μήτρας ἀποπνιγμὸς, καὶ αἵματος ῥεῦσις· ἔξεςι ταῦτα φυσικῶς ἐκείνοις τοῖς προειρημένοις συγγραφῆναι (c).

ΚΕΦΑΛ. ΡΚΔ'.

Ποία εἰσὶ τὰ νοσήματα τῶν γυναικῶν, ἃ διὰ τὴν σφίγξιν γενέσθαι εἰώθασιν;

Ἐπίσχεσις ἐμμήνων, ζέσις τῆς μήτρας, τάσις, οἴδημα (a) σκλήρωσις, καὶ τῆς μήτρας ἀποπνιγμός.

ΚΕΦΑΛ. ΡΚΕ'.

Ποία εἰσὶ τὰ διὰ τὴν ῥεῦσιν τοῦ σώματος εἰσφερόμενα;

(a) Εἴ τις ςραγγοειδῶς καθαίρεται· οὐδὲ (b) νῦν τρέχει· καὶ πρὸς τούτοις τὶ διαφέρει, εἴ τις καθόλου οὐ καθαίρεται, ἐξ ἐκείνης τῆς μὴ καθαιρομένης διὰ ἐπίσχεσιν τῶν ἐμμήνων, ὅτι αὗται αἱ

αἱ-

αἰτίαι ἀῤῥωςίαν δεικνύουσι· μὴ (c) καθαίρειν δὲ καὶ τὴν φύσιν συντρέχειν εἴωθε.

ΚΕΦΑΛ. ΡΚϚ'.

(α) Περὶ ἐπισχέσεως τῶν ἐμμήνων.

Περὶ ἐπισχέσεως τῶν ἐκμήνων, ἢ ὁσάκις ςραγγοειδῶς, καὶ σὺν ὀδύνῃ καθαίρονται φαμὲν οὕτω· πολλαὶ εἰσὶν αἱ αἰτίαι, αἵτινες μὴ καθαίρεσθαι τὰς γυναῖκας ποιοῦσιν· ἀλλὰ πρῶτον μὲν εἰσὶ τινὲς, αἱ μηδεμίαν ἀῤῥωςίαν ἔχουσαι, φυσικῶς οὐ καθαίρονται. Αἱ δὲ τῇ ἡλικίᾳ ἐμποδιζόμεναι, τουτέςιν αἱ γραῦς καὶ αἱ κόραι· ἄλλαι δὲ γυμνασίᾳ φωνῆς, τοῦ αἵματος τὴν κάθαρσιν καταναλίσκουσι, τουτέςιν αἱ ἀθλοῦσαι, καὶ ἀνδρικὸν σῶμα ἔχουσαι· ὅλον γὰρ τὸ αἷμα τῆς καθάρσεως τοῖς γυμνασίοις καταναλίσκουσι, καὶ εἰς τὸ σῶμα μεταπέμπουσι, καὶ οὐδὲν ἀπομένει, ἵνα ἡ (b) μήτρα διὰ τὴν κάθαρσιν λάβῃ, καὶ διατηρήσῃ, καὶ πληρωθέντος τοῦ μηνὸς τὴν κάθαρσιν ἀντιπαριςᾷ.

Ἄλλαι δὲ εἰσὶν (c) αἱ ἀῤῥωςίαι τινὶ τῶν μερῶν, ἢ ὅλου τοῦ σώματος οὐ καθαίρονται· ὅλου μὲν τοῦ σώματος, ὡς αἱ λεπταὶ καὶ συντηκτικαὶ καὶ αἱ πολὺ πιμελώδεις- ἢ παχεῖαι (d)· τῷ δὲ (e) μορίων ἐμποδίζονται, ὡς ὅτε τὸ ςόμα τῆς μήτρας ἐνίοτε κεκλεισμένον, ἢ τυλῶδες χοῦσιν, ἢ συμβαῖνον ἕλκος μώλωπας ἄγεται. Ταύτας

τοί-

τοίνυν τὰς προειρημένας αἰτίας καταλαμβάνομεν τούτοις τοῖς σημείοις. Εἰ γὰρ φυσικῶς καθόλου, μὴ καθαίρεται ἡ γυνὴ, ὑγιὴς καὶ ἄνευ τινὸς μομφῆς τοῦ σώματος καὶ τῆς μήτρας ζῶσα αὐτὴ, οὐδέποτε ἂν εἴη κεκαθαρμένη· αἱ δὲ τῇ ἡλικίᾳ μὴ (f) καθαίρουσαι, αἱ γραῦς καὶ αἱ κοραὶ, ἡνίκα ἐπηρωτηθῶσι τὰ ἴδια ἔτη ἁπλῶς ὁμολογεῖν δύνανται (g)· τὴν ἀῤῥωστίαν ὅλου τοῦ σώματος τοῦ ἰδίου καὶ παρὰ τοῖς ἰατροῖς ὁρῶνται. Εἰ δὲ ἡ μήτρα ἔχοίη τοπικὸν ἐμποδισμὸν, παρὰ τῆς μαίας ἐπισκοπήσεις, ἵνα εὑρίσκηται· ὅτι ἐκείνη ἡ κάθαρσις, ἥτις ἀεὶ ἦν, διὰ αὐτοῦ τοῦ νοσήματος συμβαίνει μὴ καθαίρεσθαι· ἐκείνας τοίνυν, αἵτινες φυσικῶς, ἢ τῇ ἡλικίᾳ μὴ καθαίροιται, παντελῶς οὐ θεραπευεὶν, μήπως κατὰ τὴν φύσιν ποιήσομεν ἐναντίον· καὶ οὔτε ἐκείνην, ἡ γυμνασίοις, ἢ ᾠδῇ οὐ καθαίρεται· ἐκείναις δὲ, αἱ σὺν ἀῤῥωστήματι οὐ καθαίρονται, ἁρμοδίως τὴν ἐπιμέλειαν τῶν παθῶν αὐτῶν παρέχομεν. Εἰ γὰρ ὁ ὑμὴν κεκλεισμένος εἴη, τὸ στόμα ἀνοίγομεν. Εἰ δέ τις ἐκεῖ αἰτία ἄλλη εἴη, ἡ εὑρεθεῖσα ἀρθήσεται· τὴν διαστροφὴν τοίνυν διορθωσόμεθα· ἡ ζέσις λυθήσεται, εἰς ὅσον δύναται (h) κατεχέσθω. Τὰς δὲ κεκμηκυίας, καὶ λεπτὰς (i) ἀναβάσεις· τὰς δὲ πολὺ πιμελώδεις, καὶ παχείας ἀπολεπτυνεῖς· τούτων πάντων τῶν προειρημένων τὰ νοσήματα, καὶ τὰ σημεῖα, καὶ τὰς θεραπείας ἐν

τοῖς ἐπακολέθοις ἰδικῶς τεθειμένα εὑρήσεις, ὅθεν θεραπεύειν δυνήσῃ· καὶ ὅπερ πρῶτον ἐςὶν ἐπίσχεσις τῶν ἐμμήνων ἀπὸ ταύτης τὴν ἀρχὴν λαμβάνωμεν (k)· ἡ σφίγξις τοίνυν καὶ ἡ ζέσις ἐν τῇ μήτρᾳ γενομένη ἐνίοτε ἐπέχονται τὰ ἔμμηνα· ἐνίοτε σὺν ὀδύνῃ (ςραγγοειδῶς) φέρονται· σημεῖα δὲ συμβαίνεσι (l) τοιαῦτα. Τάσις καὶ ὀδύνη ὀσφύων, καὶ ἐπὶ τὸν κτένα, καὶ ἐν τῷ βεβῶνι· τῆς κεφαλῆς τοίνυν ὀδύνη, καὶ τȣ͂ αὐχένος, καὶ αἱ βάσεις τῶν ὀφθαλμῶν συνεςαλμέναι εἰσὶ συνεχέςερον· καὶ ἀνορεξία αὐταῖς συμβαίνει, ἦχος ὠτῶν, ζέσις σὺν ἐρεύθῳ τȣ͂ χαρακτῆρος, τῶν μαςῶν τοίνυν (m) τὴν φλεγμονὴν, καὶ τῶν μερῶν δὲ τῶν γυναικείων ξηρότης· ἅπερ πάντα συντρέχεσι ταῖς ἡμέραις τῆς καθάρσεως· ὅτως δὲ μετὰ τῶν προειρημένων σημείων τῇ γυναικὶ ἐλθεῖν ἄρξηται, καὶ ὀδύναι συντρέχεσι· ἀνακλιντέα ȣ͂ν ἐν τῷ κοιτῶνι μετρίως θερμῷ καὶ φωτεινῷ, ἐςρωμμένῳ δηλαδὴ μαλακῶς· σκεπαςέα ςρώμναις καιναῖς καὶ τριχώδεσιν· ὅτως ἐπὶ δύο ἡμέρας μηδὲν λάβοι. Τὰς δὲ τόπες ἐκείνες εἰς ὃς ὀδύνην, καὶ τάσιν, καὶ βαρυτῆτα ἔχεσι, πάσαις πυρίαις ἢ ῥάκεσι θερμοῖς πυριαθήτωσαν· καὶ γὰρ καὶ κύςις ἔλαιον θερμὸν ἔχεσα, καὶ μὴ πλήρης καλῶς τοῖς μέρεσιν αὐτῆς ἐπιτίθεται· μετὰ δὲ τὴν πυρίαν ῥάκεσι καθαροῖς ἐλαίῳ βραχεῖσι καὶ ἐκθλιβεῖσιν ὅλες τὰς τόπες

σκε-

σκεπάσωσι· καταπλάσμασι τοίνυν μελίκρατον ἑψημένον καταπλάσομεν, καὶ (n) ἐπερχομένης τῆς τρίτης ἡμέρας ἐλαίῳ ἁπλῷ ἐπαλειφομένη, καὶ ὕδατι θερμῷ πυριαθείσῃ τροφὴν ἁπλὴν καὶ θερμὴν δώσομεν· ἡνίκα δὲ αἱ προῤῥηθεῖσαι αἰτίαι αὐξήσωσι (o) καὶ ὀδύνη εἴη πλέον, τῇ δευτέρᾳ ἢ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ φλεβοτόμῳ μᾶλλον αὐτὴν θεραπεύσομεν, καὶ ἡνίκα ἑαυτὴν ἡ γυνὴ μετὰ τὴν φλεβοτομίαν ἀνακτήσοται, σὺν ἐλαίῳ γλυκεῖ, καὶ ὕδατι θερμῷ, ἢ ἀναληπτικοῖς σπέρμασι λινου, τήλεως καὶ ῥαφάνων (p) οὕτως, ὡς ὅταν ἐκεῖσε ἐγκαθίσει (q) τοῖς αὐτοῖς χυλοῖς, τοῖς ἐνδοτέροις μέρεσι καταλάβωσι· καὶ ἡνίκα τὸ ἐγκάθισμα πέψῃ, πυριαθεῖσα καὶ ἐπαλειφθεῖσα ποιήσεις τροφὴν ἁπλῆν λάβοι, τουτέστιν ὠὰ ῥυτὰ, ἄρτον καὶ ὕδωρ· καὶ προσφάγια μαλακὰ καὶ ὕδωρ θερμὸν πινέτω, καὶ μετὰ τὴν θάλψιν κοιμηθήτω (r) ὅπως δὲ αὐτὸ ἐπιπολὺ, ἕως εἰς μείωσιν τῆς ἀῤῥωστίας καθ' ἡμέραν θεραπευθῇ (s), ἢ αἱ δυνάμεις αὐτῆς ἐπιτρέψοιεν, ἡμέραν ἐς ἡμέραν τροφὴν λαμβανέτω· τῇ δὲ τρίτῃ ἡμέρᾳ μετὰ τὴν φλεβοτομίαν (t) ἐπιθέναι σικύαν ὀφείλομεν, ἐν τῇ ἐπισημασίᾳ μὲν τῆς ὀδύνης, καὶ εἰς τὴν ἀκμὴν (v) δὲ τοῦ νοσήματος· εἰς ἄφεσιν μὲν τῆς ὀδύνης μετὰ καταχάσεως αὐτὴν ἐπιπληρώσομεν, ἐπὶ τὸν κτένα δηλαδὴ, καὶ τοῖς ὑποχονδρίοις (x)· ἐπιμένουσαν δὲ ἔτι τὴν ὀδύνην τοῖς αὐτοῖς τόποις βδέλλας

κα-

καλῶς ἐπιτίθεμεν· εἰ δὲ ὀλίγον αἷμα ἐξενέγκαν, σικύας ἐκεῖσε τίθεμεν, καὶ οὕτως αἷμα καταπαύομεν· ταῖς δὲ τρώγλαις τῶν βδελλῶν, κηρωτὴν ἐπιτίθεμεν· καὶ εἰ χρεία εἴη, πάλιν τοῖς εἰρημένοις πράγμασι καταπλάττομεν, καὶ σπόγγοις ἔν τισι τῶν χυλῶν βεβαμμένοις αὐτοὺς τοὺς τόπους πυριάζομεν· καὶ τὸ ἔλαιον γλυκὺ, καὶ θερμὸν πλῆρες τὸ ὀξύβαφον ἐπιβάλλομεν· χρώμεθα τοίνυν πεσσοῖς ἁπλοῖσιν, ἐξ ὧν ὅπερ ἐξ ἐλαίου γλυκέως καὶ θερμοῦ συνίσταται, ὅπως ἐμβεβαμμένον ἐκεῖσε τὸ ἔριον τεθῇ· ἐνίοτε δὲ τήλεως καὶ μαλάχης αὐτῷ προσμίγνυμεν· μετὰ (y) ταῦτα δὲ τούτους τοὺς παρηγορικοὺς, ἀλλὰ μὴν ταύτῃ τῇ διδασκαλίᾳ σκευάζονται (z)· τῆλιν ἐπιμελῶς λελειωμένην εἰσαγέσθω, ἵνα τοίνυν τοσοῦτον τοῦ λινοσπέρμου δέξηται· καὶ ῥίζας ἀλθαίας τῆς πόας, ἔπειτα ἐπιβληθέντος τοῦ ὕδατος ἀφεψηθῇ· ἡνίκα δὲ παχὺς γενόμενος εἴη ὁ χυλὸς, στέαρ χήνειον ἢ ἀλεκτορίδων ἐκεῖσε βληθὲν, καὶ (aa) ἀναβληθὲν μετὰ πτερῶν ἀναδευθῶσι, καὶ οὕτως ὁ χυλὸς προσμιχθήτω· ἀλλὰ σὺν τῷ μεγίστῳ χυλῷ καὶ φοίνικος λιπαροὺς κλάδους ἑψῆσαι, οὕτως ὡς ὅταν ὑγροὶ γένωνται (bb) ἀφαιρεθέντες τούτων ὁ φλοιοὶ (cc) ὥσπερ ἐκτὸς ἔχουσι (dd) λειωθείτω· καὶ οὕτως (ee) τοῖς χυλοῖς μιχθήτωσαν· καὶ μελιλωτὸν δὲ καλῶς κεκομμένον καὶ σεσησμένον συνεχέστερον ἐκεῖσε προσμίγνυ-

γνυ-

γνυμένον, ἢ (ff) ῥάκος δεδεμένον ἀφεψοῦμεν, καὶ οὕτως τοὺς φοίνικας ἐκεῖ ἐκζέσομεν· καὶ τοὺς ἀκρέμονας αὐτῶν ἐκεῖσε συγκόπτομεν· ταύτῃ τοίνυν τῇ ἐπιμελείᾳ, ἡνίκα τὸ νόσημα εἰς τὸ βέλτιον προκόψῃ· ἀλλὰ μὴν καὶ ἐν ὀχήματι καθίζομεν αὐτὰς, καὶ (gg) διακινεῖν κελεύομεν· γεγονυίας δὲ τῆς ἐλαττώσεως, ἡ κάθαρσις ἑαυτὴν δεικνύειν εἴωθε· μετὰ δὲ τὸ παραληλυθὸς ἀπενεκτέα ἐπὶ τῷ βαλανείῳ, καὶ τῇ ποικίλῃ τροφῇ, διακινήσει (hh) δὲ, γυμνασίοις καὶ ἀνατρίβαις, πρῶτον ὅλου τοῦ σώματος, δεύτερον τοίνυν καὶ αὐτῆς τῆς μήτρας, ἥτις ὀφείλει γίνεσθαι ταύτῃ τῇ διδασκαλίᾳ, ὅπως ὁπόταν εἰς τὰ ἐγκαθίσματα (ii) καθίσῃ, ἢ ἐν βαλανείῳ κατέλθῃ ἐκεῖσε τὴν γυναῖκα μετὰ (kk) σπόγγων ἢ ἐρίου ἀπὸ τοῦ ὀμφαλοῦ εἰς τοὺς κάτω τόπους τῆς μήτρας ἄνευ ἐνοχλήσεως ἀνατρίψουσιν οὕτως, ὅπως καθ' ἡμέραν τῆς αὐτῆς (ll) ἀνατριβῆς αὔξησιν ποιήσωσι· μετὰ δὲ (mm) ἐγκαθίσματα (nn) τοῦ βαλανείου (oo) κηρωτὴν (pp) καὶ ἐξ ἐλαίου σουσίνου, ἢ σαμψυχίνου γίνεται αὐτὰ τὰ μέρη ἐπιχρίσουσι, καὶ ἔνδον εἰς τὸ στόμα (qq) ἐπιθήσει· ἡνίκα δὲ πλέον προκόψῃ, καὶ ἐκ τῶν ἔξωθεν πεσσῶν χρῆσθαι δυνάμεθα (rr) ἅτινα δέχονται κηρὸν, τερεβινθίνην, στέαρ ταύρειον, μυελὸν ἐλάφου, καὶ κυπρινέλαιον· καὶ μάλαγμα τὸ διάχυλων λελυμένον ποιήσεις πεσσὸν ἄριστον· καὶ ἄκοπον τὸ διὰ

σαμ-

σαμψύχου καλῶς τίθεται· καὶ ἐσχάτως (ss) λίβανον τὸ μεῖζον· οὕτως μέντοι, ὡς εἰ ταῦτα ἐλάττονα κάθαρσιν δὲ ὁλοκλήρου ποιήσειαν, ἐσχάτως δὲ ἐλαίῳ ἐν αὐτοῖς τοῖς ἀγγείοις ποιήσεις (tt) ἢ ὅπερ ἐστὶν ἀληθέστερον τῷ (vv) κατέωνι θεραπεύσομεν.

ΚΕΦΑΛ. ΡΚΖ΄.

Περὶ ζέσεως τῆς μήτρας.

Τὴν τῆς μήτρας ζέσιν πολλαὶ αἰτίαι ποιοῦσιν· ἐνίοτε γὰρ (a) ἀποψυχεῖν αὐτὴν τὴν ψύξιν· ἐνίοτε εἰσδύνει σὺν προπετεῖ καμάτῳ, ἢ συνεχεῖ ἐκτρώσει γεννᾶται· ἢ εἰ ἐξ ἀπείρου μαίας κακῶς εἴη μαιευθεῖσα, καὶ ἔσται ἡ πᾶσα αὐτῆς μήτρα ἐν ζέσει, ἢ τινα τῶν μερῶν αὐτῆς· ὁσάκις δὲ πᾶσα ἡ μήτρα εἴη ἐν ζέσει, ὀδύνη αὐτῆς συντρέχει σὺν σκληρίᾳ καὶ ξηρότητι καὶ ζέσει. Βαρύτης τοίνυν τῶν ὀσφύων, καὶ τῶν αὐτῆς γειτνιαζόντων μορίων, καὶ τῶν βουβώνων· ἀλλὰ καὶ τινα ἔμφραξιν τοῦ σώματος, καὶ νύγματα ἑαυταῖς αἰσθάνονται τοῦ σώματος· τοίνυν (b) καὶ τῶν βουβώνων ψύξις συμβαίνει· ὁ σφυγμὸς δὲ πυκνὸς καὶ μικρὸς εὑρίσκεται, ὁ στόμαχος κεκακωμένος, ἐνίοτε σὺν θλίψει τοῦ θώρακος· καὶ ἡ ἴκα εἰς τὸ χεῖρον μετέλθοι, λυγμὸς αὐτῇ συντρέχει, καὶ ὀδύνη τοῦ αὐχένος, καὶ τῆς κεφαλῆς, καὶ των ὀφθαλμῶν, καὶ μάλιστα κατὰ

τὰς

τὰς ῥίζας· ϗ γὰρ τὸ οὖρον συνεχέστερον συντρέχει, ϗ ὁ κόπρος ἐμποδίζεται· ϗ αὐτοὶ οἱ τόποι μεγάλοι γίνονται, ϗ ἐκτέτανται σὺν ὀξέσι πυρετοῖς, ϗ παρακρουσμῷ τῆς διανοίας ϗ σπασμῷ· ὁσάκις δὲ τὸ στόμα αὐταῖς (c) ἀνέωκται (d), τὸν δάκτυλον ἡ μαῖα εἰσβάλλει, εὑρίσκει τῷ κεκλεισμένῳ καταλαβεῖν· συμβαίνει δὲ ἵνα βήβων αὐτῇ γεννηθῇ, ϗ ἐπὶ τὸν κτένα (e) πᾶσι σχῇ. Ὁσάκις δὲ ἐν τῷ τραχήλῳ τῆς μήτρας εἰς τὴν διακόσμησιν, ϗ εἰς τὸ στόμα αὐτῆς οἴδημα σὺν ζέσει εὑρίσκεται, οὕτως (f) ὡς ἡ γαστὴρ τῆς γυναικὸς συναίσθησιν σχῇ τῆς ὀδύνης, ϗ ἐμποδισθῇ πρὸς τὸ περιπατεῖν, ἐπίσχεσις τοίνυν τοῦ οὔρου, ἢ τοῦ κόπρου, ἢ τῶν ἑκατέρων γε πραγμάτων γίγνοιτο· (g) εἰ μέντοι ἐνίοτε τὸ μέρος, ὅπου τὸ κῶλον κεῖται, ϗ ἐνίοτε αὐτὸ τὸ ἀνώτερον, ᾧτινι ἐπίκειται ἡ κύστις· ἐνίοτε γὰρ ὁ τράχηλος αὐτῆς (h) τῇ διακοσμήσει, ϗ ἐκεῖθεν τοῦ περιπατεῖν ἐμποδίζονται· ἀλλ' (i) ἐν ταῖς βάσεσιν αὐτῆς, αἵτινες δακτύλιον λέγονται σχοίῃ, ἐντεῦθεν ἔξωθεν ὀδύνη ϗ οἴδημα ἔσται, ϗ ὁ κόπρος, ἐμποδισθῇ· εἰ δὲ ἐν ταῖς πλευραῖς σχοίῃ, ϗ ἐκεῖ μὲν φλεγμονὴν εὑρήσεις ϗ ὀδύνην· εἰ δὲ ἐν τῷ βάθει τῆς μήτρας, ἀδιάλειπτος ἐστὶν ἡ ὀδύνη, ϗ ἡ τάσις ϗ βάρος ἐν αὐτῷ τῷ ὀμφαλῷ ἔσται· ϗ γὰρ συνεχέστερον (k) αὐτῷ τὸ στόμα ἀνεσταλμένον ἔσται, ϗ ἔνδον ἐπὶ τὸ ἀνώτερον ἀνάγεται, ἵνα παρὰ ταῖς μαίαις (l)

ἀνευκό-

ἄνευ κόπης, ὀυδεμία αἰτία τῆς μήτρας (m) λέγεται εἶναι ἰάπασα δὲ ἡ μήτρα ἐν ζέσει τέθειται. εἰς πάντα δὲ τὰ μέρη αὐτῆς τὰ προειρημένα συμβαίνουσι, καὶ πάντων τῶν πλησιαζόντων μερῶν σύντασις ἀποτελεῖται· αὐτῆς τοίνυν τῆς γαστρὸς τὸ δέρμα ἐν πλέονι οἰδήματι, (n) παραδίδοται, καὶ ἐνίοτε συμβαίνει ὅπως τῆς μήτρας τὴν αἰτίαν μὴ (o) ἔχουσαι, αὐτὸ μόνον τὸ δέρμα πάσχη, δι' ἣν αἰτίαν διαχωρίσαι ὀυκ ἠβουλήθην, εἰ μέντοι μίᾳ ἐπιμελείᾳ καὶ ἑκάτερα τὰ πράγματα θεραπεύονται· ὅσον δὲ πρὸς τὴν θεραπείαν (p) μετῆλθεν, αὗται εἶναι δυνήσονται ἀναγκαῖαι, ἃς τετύχαμεν ὄπισθεν (q) ἐκεῖναι, αἷς τὰ ἔμμηνα ὀυκ ἔρχονται, ἢ σὺν ὀδύνῃ καθαίρονται. Καὶ ταύτας τοίνυν κελεύομεν ἀνακλινθῆναι ἐν κοιτῶνι μετρίως φωτεινῷ, καὶ θερμῷ· ἡσυχίαν ἔχειν, καὶ ὄυτως ἐπὶ δυσὶν ἡμέραις τροφὴν μὴ (r) λαμβανέτω· χερσὶ τοίνυν θερμαῖς τὰ ἄκρα αὐτῶν διακατατεθείτωσαν, καὶ ἐρίοις σκεπαθήτωσαν· ἀλλὰ μὴν καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, εἰ ἡ ζέσις ἐπαυξηθῇ, φλεβοτομητέον, καὶ πρὸς τὰ ἐγκαθίσματα καθιδρυνθῆναι· καταπλάσματα τοίνυν ἐκ τῶν σπερμάτων προσθετέα· εἰ δὲ ἐπιμείνῃ ἡ ζέσις φλέβα ἐξ αὐτοῦ τοῦ τραχήλου καταχάσομεν, καὶ ταῖς βδέλλαις χρησόμεθα· σπόγγοις τοίνυν ἐν τοῖς ζέουσι χυλοῖς ἐμβεβαμμένοις καὶ (s) ἐκθλιβεῖσι πυριάζομεν· καὶ τῇ προειρημένῃ κηρωτῇ, καὶ

τοῖς

τοῖς πεσσοῖς χρώμεθα· καὶ συνδεδραμηκυίας πλήρους ἐλαττώσεως βαλανείῳ καὶ ποικίλῃ τροφῇ σὺν πόσει οἴνου ταύτας ἀναλαμβάνομεν· εἰ δὲ καὶ οἱ πυρετοὶ ταύτῃ τῇ ζέσει εἰσὶ συνεζευγμένοι, τούτους τοίνυν τῇ ἁρμοζούσῃ ἐπιμελείᾳ ἀνορθοῦμεν. (t) καθάπερ ἐν τῷ ὑπομνήματι τῶν πυρετῶν εὑρήσεις ἐκτεθειμένον· ἀποδοκιμάζομεν δὲ πάντα ἅπερ ἀρχαιότης κενῇ ὑπολήψει, ὥσπερ εἰς ζέσιν ἔθεσαν, τουτέστι χυλὸν σταφυλῆς ὄμφακος, ἢ ἔλαιον ῥόδινον, ἢ πηγάνου μεμιγμένου σὺν ἐρίοις οἰσυπήροις ἐπιτεθειμένοις, (u) ῥάκη τοίνυν σὺν φύλλοις σελίνου (x) λελειωμένα· ταῦτα (γὰρ) τῇ ἰδίᾳ δριμύτητι καὶ τὴν ζέσιν διπλασιάζουσι, καὶ τρέφουσι.

ΚΕΦΑ΄Λ. ΡΚΗ΄.

Περὶ σατυριάσεως.

Σατυρίασις καὶ τῶν ἀῤῥένων, καὶ τῶν θήλειων κοινὸν πάθος ἐστὶν, (a) ὅπερ συνεχέστερον (b) τοῖς ἀνθρώποις συμβαίνει· ἐκεῖθεν τὸ ὄνομα (c) ἡ σατυρίασις εἴληφεν (d) ὅπερ οἱ ἀρχαῖοι μῦθοι ἀκρατῶς (e) πρὸς ἀφροδισίαν γεγράφασι· τῶν δὲ γυναικῶν σατυρίασις ἐστὶ κνησμονὴ τῶν αἰδοίων μερῶν σὺν ὀδύνῃ, οὕτως (f) ὥστε (g) ἀναφερόντως τὰς ἰδίας χεῖρας ἐκεῖσε (h) βάλλουσι, σὺν ἀκορέστῳ ἀνδρῶν ἐφέσει, ἀποβαλοῦσαι δηλονότι πάσης αἰδοῦς τὴν εὐλάβειαν· εἰ μέντοι τοίνυν παρὰ

τῆς

τῆς μήτρας τὸ πάθος τῦτο συμβαίνει τὴν εὐλάβειαν αὐτῆς (i) ἄρϐσι, ϗ ὅτως μὴ καταισχυνθῶσι, ϗ εἰς ὅσον ἦν ἐπιτρέπειν (k) αὐτὰς (l) ποιήσϐσι· θεραπείαν δὲ τὴν αὐτὴν παρέχομεν, ἣν ἐν τῇ ἐπιχέσει, ϗ ζέσει τῆς μήτρας διετυπώσαμεν.

ΚΕΦΑ'Λ. ΡΚΘ'.

Περὶ ἀποπνίξεως τῆς μήτρας.

Η' τῆς μήτρας ἀπόπνιξις παρ' Ε'λλησι πνιγμὸς λέγεται· ἐξ αὐτῆς (a) ἣν αἱ γυναῖκες παρὰ (b) πνιγαῖς ὀνόμασιν ἐκλήθησαν (c)· τῦτο δὲ ἐςιν ἐπίχεσις τῦ πνεύματος σὺν πάσῃ ἠρεμία, τῆς μήτρας δηλονότι πρὸς τὸν θώρακα ἀνερχομένης· ϗ ταῖς γυναιξὶ γίνεται ἀπόπνιξις ὅτως (d) ὡς ἄνει τεθνηκυίας πεσεῖν: γίνεται δὲ αὐτὴ ἡ νόσος ἐν τῇ συνεχεῖ ἐκτρώσει, ἢ (e) ἀώρῳ τόκῳ· ἀλλὰ μὴν ϗ χηρείᾳ μακρᾷ, ἐπιχέσει τε τῶν ἐμμηνων, ϗ φλεγμονῇ τῆς μήτρας· σημεῖα δὲ ταύταις συμβαίνϐσι ταῦτα, (f) ὅτι (g) ἀνερχομένη ἄνω πρὸς τὸν θώρακα ἡ μήτρα ἔγκειται, ϗ πᾶσαν τὴν αἴσθησιν μετὰ ἀφωνίας ἀποβάλλϐσι· τῶν ὀδόντων δὲ τοίνυν πηγνυμένων τρίζϐσι, ϗ ἐνίοτε αὐταῖς αἱ χεῖρες, ϗ (h) οἱ πόδες (i) φλεγμαίνϐσιν· ἐνίοτε εἰς τὸ ὄπισθεν κεῖται, ϗ τὰ ὑποχόνδρια (k) αὐταῖς οἰδίσκονται· καὶ αὐτὸς ὁ θώραξ

ραξ ἐπηρμένος γίνεται μέγας· αἱ φλέβες τοίνυν, αἱ ἐν τῷ μετώπῳ ἔτι ὀγκωδέςεραι ὁρῶνται· ἱδρὼς τοίνυν ψυχρὸς ἐπὶ τὸ πρόσωπον καὶ τὸν αὐχένα ἐπιςάζει· σφυγμὸς δὲ ὐδεὶς εὑρίσκεται, ἢ σφόδρα βραχύτατος· καὶ ἐνίοτε ταχύτερον εἰς ἑαυτὰς ἐπανέρχονται, καὶ ἐξανίςανται, καὶ ἅπερ ἔπαχον ἴσασιν, ἀλγῦσι τοίνυν τὴν κεφαλὴν καὶ τὸν αὐχένα, ἐνίοτε καὶ ἀνοηταίνυσι· αὕτη ἡ νόσος διὰ τὴν ἀφωνίαν ὁμοία ἐςὶ τῷ σεληνιασμῷ καὶ ἀποπληξίᾳ, ἅτινες τῷ (l) ὀλιοθήματι σιωπῶσι τῷ ληθαργικῷ, ἀλλὰ μὴν καὶ καταληπτικῷ· ἀφορίζονται δὲ ἀπ' αὐτῶν ἐξ αὐτῦ, διότι παρὰ τὰς σεληνιαζύσας, καὶ ἀποπληκτικάς, καὶ ἅτινες ὡς ἕλμινθας ἔχυσι, τῆς μήτρας ὐδὲ τις αἰτία συνδεδράμηκε· καὶ αὐτὴ ἡ μήτρα ἐν τῷ ἰδίῳ τόπῳ εὑρεθήσεται· παρ' ἐκείνας δὲ (m) τὸν ἴκτερον παχύτας καὶ (n) ἐν ζέσει ἡ μήτρα, καὶ ἡνίκα ἄνω ἀνέλθη, τηνίκα πίπτυσι, καὶ ἐξ αὐτῦ λέγονται συμπίπτυσαι· (o) καὶ εἰς (p) τὸ τέλος μετὰ τὸν σπασμὸν σιελὸν πλέον ἐκπέμπυσι, καὶ σφυγμὸν μείζονα ἔχυσι, καὶ ἡνίκα εἰς ἑαυτὰς ἐπανέλθωσιν (q) ἥπατος ὀδύνης αἰσθάνονται. Αἱ τοίνυν ἀποπληκτικαὶ, καὶ αὗται μείζονα σφυγμὸν ἔχυσι, (r) ταῦτα εἰ ἐκφεύξωσι, παραλυτικαὶ γίνονται· αἱ (s) ἰκτερικαὶ δὲ ἢ (t) μακρὸν, ἢ βραχὺν καὶ πυκνόν· αἱ δὲ ληθαργικαὶ καὶ καταληπτικαὶ ἀπὸ τῶν (u)

 ἀναληπ-

ἀναληπτικῶν χωρίζονται, ὅτι ἀεὶ μετὰ πυρετῶν εἰσίν· αἱ δὲ (v) ὑϛερικαὶ ἥποτε· ἐκεῖναι δὲ, αἵτινες ἕλμινθας ἔχωσι, καὶ ἐν τοῖς ἐντέροις νύξεων αἰσθάνονται, καὶ σφυγμὸν τῶν ἑλμίνθων ἔχωσι, καὶ τὴν μήτραν ὑγιεινήν· καὶ αὐτὴ (x) τοῖς ὁμοίοις νοσήμασιν ἡ διαχώρησις τῶν (y) ἰκτερικῶν. Ὁ πνιγμὸς δὲ ἐϛι πάθος, ὅπερ δι' ἐπιχέσεως συμβαίνει (z) καὶ ἐνίοτε χρονιάς. Διὰ τῶτο ὅτως καὶ τὰς θεραπείας διετυπώσαμεν, ἵνα ὁσάκις πρῶτον συμβαίνει, τοῖς παρηγορικοῖς (aa) δὲ θυνθείη, καὶ ἡνίκα ἀποϛῇ, καὶ τῷ συνεχεῖ ὑποτροπιασμῷ ἡ διάθεσις εἴη χρονία, διὰ τῶν μετασυγκριτικῶν θεραπευθήσεται· ὅτε τοίνυν ἡ γυνὴ πέσῃ εἰς ἀῤῥώϛημα, καθιδρυέσθω ἐν κοιτῶνι θερμῷ, καὶ λαμπρῷ ὅτως, ἵνα τὰς ϛρωμνὰς πρὸς τὴν κεφαλὴν ὑψηλοτέρας σχῇ, ὥσπερ ὀρθῶς καθεζομένη· ἀλλὰ (bb) τ αὐτῆς ὀρθῶν ὄντων τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν· τῇ αὐτῇ μὲν ἀῤῥωϛίᾳ ϛραβῶται εἰώθασι, (cc) τον νῦν αὐτῆς συνεχέϛερον ἀλλοιῶται· ὅτως αὐτὴν ἐξανιϛάναι, ὡς ἐπὶ τοῖς μέσοις μέρεσιν (dd) ἐπὶ πάσας (ee) θερμασίας μεταγάγης· καὶ ταῖς χερσὶ θερμαῖς ὅλα τὰ ἄκρα κελεύσεις διακρατεῖν· ἔπειτα ἐρίῳ ἐν ὕδατι θερμῷ βεβαμμένῳ τὸ πρόσωπον αὐτῆς πυριάζειν. Εἰ δε ἐπιπολὺ ἡ ἀφωνία ἐκείνη ἐπιμένη, καλῶς ἐπωφελήσεις καὶ σικύων κέφων

ἐπὶ

ἐπὶ τῷ κτένι, καὶ τοῖς βουβῶσιν ἐπιτιθεμένων· ἐρίοις τοίνυν καθαροῖς (ff) ὅλα τὰ ἄκρα ἐσκεπασμένα· ἀνοίγοντες ὁσονοῦν τὸ στόμα αὐτῆς ὕδωρ θερμὸν ἐνστάζομεν· ἔπειτα καὶ μελίκρατον προσβαλεῖν, καὶ ἐν κρεμαστῷ κραββάτῳ αὐτὴν κατασείειν· ἡνίκα δὲ εἰς ἑαυτὴν ἐπανέλθῃ, εἰ οὐδεμία χαύνωσις αὐτῇ εἴη, ἤ, (gg) πρὸς ὀλίγον δίδοται τροφὴ, ἐμποδισθῇ, εὐθέως φλεβοτομεῖν, καὶ ἐγχυματισμοῖς ἐξ ἐλαίου, καὶ ἐγκαθίσμασι χυλῶν θεραπευτέα· καὶ ἐπαλειφομένη τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, τροφὴν ἁπλὴν λαμβανέτω· καὶ ἕως οὗ (hh) ἐκκλίνῃ (ii) ἡ ἄλλη ἡμέρα τρεφέσθω τοῖς καθημερινοῖς, ὅμως καταπλάσμασι καὶ τῇ πυρίᾳ θεραπευθεῖσα σὺν τῇ ἐπιθέσει τῶν προειρημένων· γενομένης δὲ τῆς (kk) ἐγκλίσεως κηρωταῖς καὶ μαλάγμασιν ἁπλοῖς χρώμεθα· βαλανείῳ τοίνυν, καὶ ποικίλῃ τροφῇ, καὶ καλῷ οἴνῳ ἀναλαμβάνομεν. Εἰ δὲ συνεχέστερον συμβήσονται αἱ διαθέσεις, καὶ τὸ νόσημα χρόνιον εἴη τοῖς προειρημένοις μεθοδεύμασι χρώμεθα, βοηθήμασι, καὶ ἁρμοδίοις γυμνασίοις· τροφαῖς τοίνυν (ll) καὶ τὸν περίοδον τεταγμέναις, μετέπειτα δὲ τὰ μετασυγκριτικὰ προστιθέαμεν, ἅτινα συνίστανται ἐξ ἁλικοῦ δρώπακος, καὶ τῶν (mm) συγκριτικῶν σικύων, παροπτήσεως, ἀνατρίβῆς τῶν μερῶν, ἐπιπασμάτων δριμυτάτων, ἐγκαθισμάτων, καὶ σιναπισ-

μῶν· εἰ δὲ ταῦτα ἧττον ὠφελήσωσιν, ὑςάτως καὶ ἐλέβορον δώσομεν, κατατέμνοντες δηλαδὴ τῶν ῥιζῶν τὴν ἐπανάληψιν· ἔπειτα τοῖς πικροῖς χρῶ, ἀλλὰ μὴν καὶ ὕδασι θερμοῖς, ὥστινων πάντων τῶν προειρημένων ἡ χρῆσις ἁρμόζουσα ἐν τῷ ποιημματικῷ εἴδει τῆς μήτρας ἐςὶ διατετυπωμένη. Τῶν δὲ παλαιῶν ἰατρῶν τὴν πλάνην, οἵτινες πάντα τὰ δυσώδη εἴδη ταῖς ῥισὶν ἐπιτιθέασιν, ἀναιροῦμεν, τουτέςι τρίχας κεκαυμένας, καὶ ὄσφρησιν τῶν (nn) λίχνων· καςόριον τοίνυν, καὶ ῥητίνην ἐν ταῖς ῥισὶν ἐπέχριον, καὶ πάντων τῶν εἰδῶν ἐπέχριον τὰ κάκοδμα, (oo) καὶ ἄνω ἐκράτουν· καὶ πρὸς τὴν μήτραν (pp) ἔνδον τοὺς εὐόδμους πεσσοὺς σὺν νάρδῳ καὶ ςύρακι· (qq) οἵτινες διὰ τοῦτο τιθέασιν, ἵνα ἐκεῖνα τὰ κάκοδμα ἡ μήτρα φεύξῃ, καὶ πρὸς ταῦτα τὰ εὔοδμα κατέλθῃ· τινὲς δὲ ποικίλους ψόφους καὶ κυμβάλων καὶ τυμπάνων ἦχον παρεῖχον· τινὲς (rr) τὸ ἀκόλουθον (ss) πταρμικὸν (tt) ἔμπλησιν τὴν κεφαλὴν, καὶ ταῖς ῥισὶ δριμύτατον ὄξος ἐμβρέχοντες (vv) τὰ ἄκερααι, ἅπερ καταλιπεῖν τεθελήκαμεν τοῖς ματαίοις ῥήμασι, καὶ μηδὲν προκόπτουσι, βάρος τοίνυν καὶ τὴν ἀνάγνωσιν αὐτῶν ἐμοὶ ἔδοξεν· (xx) ἤπερ τὸ ἐξ αὐτῶν γράφειν.

ΚΕΦ'.

ΚΕΦΑ΄Λ. ΡΛ΄.

Περὶ τῆς τάσεως τῆς μήτρας.

Η῾ τῆς μήτρας τάσις συμβαίνειν (a) εἴωθε (b) οἴδημα ὑπὸ τον ὀμφαλὸν ὅσον δεποτȣ̃ν (c) σκληρῶδε, (d) ὀδύνης τοίνυν τῆς γαςρὸς ϗ τȣ̃ κόλπȣ· (e) συν αἰσθήσει δηλαδὴ τȣ̃ ἥπατος ϗ τȣ̃ ςομάχȣ· τὸ ȣ̃ρον ἐμποδίζεται, ϗ ἀγρυπνίαι ἐπακολȣθȣ̃σι, ϗ νύγματα συντρέχȣσι· συνεχέςερον δὲ δεχομένης τῆς καθάρσεως ταῦτα συνδραμεῖν (f) εἰώθασιν, ὅτε, (g) ϗ τὸν δάκτυλον ἡ μαῖα εἰσβάλλῃ εἰς τὸ ςομα, ἀνεωγμένον αὐτὸ εὑρίσκει· τὴν αὐτὴν δὲ θεραπείαν παρέχομεν, ἣν πρὸς τὴν ζέσιν τῆς μήτρας τεθείκαμεν.

ΚΕΦΑ΄Λ. ΡΛΑ΄.

Περὶ οἰδήματος τῆς μήτρας.

Τὸ τῆς μήτρας οἴδημα συμβαίνει ἀπὸ ψύξεως, ἢ ἐκτρώσεως, ἢ ἐκ δυςχερȣ̃ς τόκȣ, ἢ θρόμβȣ αἵματος, εἰς τὸ ςόμα (a) εναπομείνοντος. Ο᾽γκȣ̃ται ἡ μήτρα ȣ̃τως (b) ὡς ϗ τὴν γαςέρα οἰδίσκεσθαι· τὸ δὲ οἴδημα τῇ θλίψει τῶν δακτύλων ἀφίςαται, ϗ εὐθέως (c) ἑαυτὴν συςέλλει, ȣ̃τως ὡς εἴ τις τῇ χειρὶ αὐτὰ τὰ μέρη πατάξει, καθάπερ τύμπανον ἠχήσει· ϗ γὰρ ἐνίοτε μετὰ

νυγμά-

νυγμάτων, ϰ σφοδρᾶς ἐμπνευματώσεως ὧδε κἀκεῖσε διατρέχει· τισὶν αὐτὸ τὸ οἴδημα ἐπιμένει· ἐνίοτε ἐσθ' ὅτε ἑαυτὸ δεικνύει, ϰ ἐπαναίρεται (d) ἑαυτῷ τὸ οἴδημα· (e) θεραπείαν δὲ τούτου ταῦτα παρέχομεν, ἅπερ ἐν τῇ ἐπιχέσει, ϰ (f) ἐπιζέσει τῆς μήτρας συνεχέστερον ἐδιδάξαμεν. Ὅμως ὅτως ὅπως ἡ μαῖα ἐπιμελῶς τὸν θρόμβον (g) εὑρήσει, ϰ ἄνευ σκύλμου (h) παραλύσῃ· ἡνίκα δὲ χρονία εἴη ἡ διάθεσις, τοῦτο τὸ οἴδημα διὰ τῶν μετασυγκριτικῶν πραγμάτων, ὡς ἐν τῇ ἀποπνίξει τῆς μήτρας ἐθήκαμεν, χρώμεθα θεραπεύοντες· ἔπειτα ἐπίθεμα τὸ διὰ σύκων λεγόμενον, ἢ τὸ διὰ σπερμάτων, ἢ τὸ (i) πλύαρχιον, ἢ τὸ διὰ δαφνίδων ἐπιτίθεμεν· ἐγκαθισματίζομεν δὲ αὐτὰς ἐν ὕδατι, ἐν ᾧ ἀφέψομεν σαφυλῖνον, δαῦκον κρετικὸν, ϰ γλήχωνα· (k) ἀπαριδίως ϰ ἀρτεμισίαν ἐκεῖσε προσμίγνυμεν, ϰ πρασίου δέσμιδα, ὑσσώπου ϰ δάφνης· ταῦτα πάντα ὅτε ἑψηθῶσιν, ἐξ αὐτῶν ἐγκάθισμα ποιοῦμεν· πεσσοὺς τοίνυν ὁμοίως (ἐκ) τῶν προειρημένων πραγμάτων σκευάζομεν, δηλονότι οἵτινες δέχονται πήγανον, νίτρον, γλήχωνα, χολὴν ταυρείαν, ὅτως ὡς ταῦτα πάντα ἑνωθῶσι, ϰ ὅτως πεσσὸν ποιήσομεν. ἔςι δὲ ϰ ἄλλος πεσσὸς, ὅςις δέχεται ἰσχάδων ἐπιμελῶς λελειωμένων, ὅτως (l) ὥςε τὸ σπέρμα αὐτῶν μὴ φανείη γο α'. κυμίνου γο β'. ἀφρονίτρου γο α'. ὅλοι

δὲ

δὲ οἱ δριμύτατοι πεσσοὶ ὅτε εἰς τὸ ἐρίον ὦσιν ἐμβεβρεγμένοι, εἰς ἔλαιον ἢ γάλα ὀφείλȣσιν ἐμβάπτεσθαι, ϗ ὅτως (m) ἐπιτιθέσθαι· σικύας τοίνυν μετασυγκριτικὰς αὐτοῖς τοῖς μέρεσι καλῶς ἐπιτίθεμεν, ϗ ὧδε κἀκεῖσε ἕλκοντες βιαίως εἰσάγομεν· ὕδασι τοίνυν θερμοῖς χρᾶσθαι, ἐχάτως δὲ ϗ ἐν τοῖς (n) ψυχοῖς κατιέναι ἐπιτρέπομεν.

ΚΕΦΑ΄Λ. ΡΛΒ΄.

Περὶ φλεγμονῆς τῆς μήτρας.

Ἡνίκα ἡ μήτρα ἐν τῇ φλεγμονῇ ἐςι, ταῦτα τὰ σημεῖα συμβαίνȣσι· (a) σκληρία ὑπὸ τὸν ὀμφαλὸν σὺν τινὶ ἐμπνευματώσει, (b) ὅτως, ἡνίκα τῷ δακτύλῳ (c) θλίψεται, (d) ὑποςῇ, καὶ μετ᾽ ὀλίγον πάλιν ἑαυτὴν, (e) ἀνώσει· τὸ δὲ δέρμα τῆς γαςρὸς τὸ ἴδιον χρῶμα ὀκ ἔχει, καὶ τοῖς δακτύλοις προσενεχθεῖσιν ἐκδιώκεται· ἀλλὰ μὴν καὶ ἐν τȣ́τῳ τῷ πάθει παρέχομεν, ἅπερ εἰς τὸ οἴδημα τῆς μήτρας εἰσὶ τεθειμένα, καὶ μετὰ τὸν ἐγκολπισμὸν ἐλαίῳ ἁπλῷ, καὶ ἐκ τȣ̃ ἐλαίȣ τȣ̃ κυπρίνȣ, καὶ τȣ̃ ἰρίνȣ ἐγκολπίζομεν.

ΚΕΦΑΛ. ΡΛΓ'.

Περὶ σκληρίας τῆς μήτρας.

Παρερχομένης τῆς ζέσεως σκλήρωσις τῆς μήτρας ἀποτελεῖται· καὶ γὰρ ἐνίοτε (a) μέρος τι· σημεῖα δὲ ταῦτα ἔχει· ἔξωθεν τὶς σκλήρωσις μεγίστη· εὑρίσκεται δὲ οὕτως, ὡς ἡνίκα (b) τῶν δακτύλων (c) εἴη γυμνασίως (d) θλιβέντα, ὀδύνης τινὸς ἡ γυνὴ αἰσθάνεται· ὡς ὅτε αὐξήσει ἡ αὐτὴ σκλήρωσις (e) ἥτις ἤλιται, ὀδύνην πρὸς τοὺς νεφρούς, καὶ τὸν βουβῶνα, καὶ βάρος ἐπὶ τὸν κτένα αἰσθανθήσεται. Εἰ δὲ ἐπὶ τῷ τραχήλῳ τῆς μήτρας εἴη σκλήρωσις (f) ἔξωθεν εἰς τὸ σομα τῆς μήτρας (g) ἐκεῖ σκλήρωσις, καὶ ἀνεωγμένον σόμα εὑρίσκεται, οὕτως ὡς τοῖς νύγμασι, καὶ ταῖς ὀδύναις τὴν χρῆσιν τοῦ ἀνδρὸς ἡ γυνὴ μὴ ὑποστῇ (h)· καὶ γὰρ θερμότης ὁρᾶται, καὶ ἡ θερμασία ἐκείνη οὐδ᾽ ὅλως αἰσθανθήσεται, οὔτε τοῦ σώματος αἴσθησιν ἔχῃ· θεραπείαν δὲ ταύτην ἔχει, ἥτις ἐν τῇ ἐπισχέσει τῆς μήτρας τεθειμένη ἐστι, ταύτην ποιήσομεν.

ΚΕΦΑΛ. ΡΛΔ'.

Περὶ ὀδύνης τῆς μήτρας;

Η ὀδυνη δὲ τῆς μήτρας μετὰ τὸν τόκον ταῦτα τὰ σημεῖα ἔχει· ἡνίκα ἑαυτὴν ἡ μήτρα εἰς τὸν ςόμαχον πιέσει, σφόδρα γίνεται ὀδυνη, καὶ τὸ (a) ςόμα (b) λυπεῖται. ἐσθ' ὅτε τοίνυν καὶ ἀποπνεύσει· ὥσπερ ἐν τῷ κωματώδει νοσήματι δοκεῖ εἶναι. Διαφέρει δε ὅμως (c) ἐν τῇ ξυμφορᾷ ἐξ αὐτοῦ, ὅτι οὔτε (c) οἱ ὀφθαλμοὶ ςρέφονται, οὔτε ἀφρὸς ἀποῤῥέει, οὔτε τὰ νεῦρα ἀφέλκονται· ὅμως κάρωσις ἐν αὐταῖς εἶναι δοκεῖ· ἐφ' αἷς δε ὁμοίως πυκνῶς (d) ςροφούμεναι, διηνεκὲς ἔνθα πίπτουσιν· ἐὰν (οὖν) ἐκτὸς αἱμωαμίας ἐςὶν ἡ ὀδυνη, αἷμα ἀφαιρεθὲν ὠφελεῖ· εἰ δὲ (e) βραχύς ἐστι, σικυδία προσπεπηγμένα ὦσιν ἐν τοῖς βουβῶσιν· εἰ δὲ ἐπὶ πολὺ κεῖται, ἢ (f) κεῖσθαι εἴωθεν, ἐπιτιθέναι δεῖ ταῖς ῥισὶν αὐτῆς κεκαυμένον ἔριον βεβαμμένον καὶ ῥυπῶδες, ἢ ἄλλο ὅπερ δοκεῖται δυσώδης ὀσφρήσεως εἶναι· καὶ τὴν αὐτὴν ὕδωρ ψυχρὸν περίχεθεν ὠφελεῖ· ἢ πήγανον λελεωμένον σὺν μέλιτι, ἢ κυπρίνῳ ἐλαίῳ, ἢ (g) οἱονδήποτ' ἄλλο θερμὸν κατάπλασμα τῶν (h) φυσικῶν γλήχωνος ἐπιτιθέναι, μεταξὺ τούτων ἀνατρίβειν τὰς κοτύλας, καὶ τὸ σῶμα αὐτῆς· ἔπειτα ἡνίκα πρὸς ἑαυτὴν ἐπανέλθῃ, πε-

ῥιγέεις οἶνον ὅλῳ τῷ σώματι, ἢ τοίνυν ἡ πόσις αὐτὴ, οὐκ ἀφ' (i) ἣν ἔθιμον τοῦ σώματος· ἀλλὰ μὴν καὶ σιναπισμὸν ἐπὶ την γαστέρα ἐπιθήσεις· τῇ δὲ τρίτῃ ἡμέρᾳ, ἢ τῇ τετάρτῃ ἐπιθετέον, ἕως ἂν καὶ τὸ σῶμα ἐρυθρὸν εἴη, ἐὰν ἡ σκλήρωσις ἐπιμένῃ· μαλάττειν μετρίως δοκεῖ σέλινον ἐν γάλακτι λελυμένον, ἔπειτα λελειωμένον, καὶ πρότερον ἐν τῷ αὐτῷ γάλακτι ἀφεψημένον σὺν κηρῷ λευκῷ, καὶ μυελῷ ἐλαφείῳ, σὺν ἰρίνῳ ἐλαίῳ, ἢ ἀξυγγείῳ ταυρείῳ σὺν ῥόδῳ μεμιγμένον. Δοτέα τοίνυν ἡ πόσις καστορίου, ἢ (k) κυπέρεως τοσοῦτον· εἰ δὲ ἡ μήτρα (l ἐξελκωθῇ, κηρωτὴ ἐκ τῶν ῥόδων (m) γένηται καὶ ἀξυγγείου ὑὸς προσφάτου, καὶ ᾠοῦ λευκὸν μιγνύσθω, καὶ οὕτως ἐπιτιθέσθω· ἢ τὸ λευκὸν τῶν ᾠῶν σὺν ῥοδίνῳ μεμιγμένον, ἐπιβάλλων ξηρίον ἐκ ῥόδων μεμιγμένον· ἢ ὑποκάπνισμα τῆς μήτρας γινέσθω ἐκ θείου ἀπύρου, (o) ὠφέλει ἄρον τὴν ὀδύνην· ἢ ἐὰν ἡ κάθαρσις τῆς γυναικὸς (n) βλάπτει, κολοκύνθης ξηρᾶς ὠφελεῖ κεκαυμένης τὸ ξηρίον ἐν τοῖς βουβῶσιν, ἢ ὑπὸ τοῖς μασθοῖς ἐπιτεθὲν (o) ὠφελεῖ (p)· εἰ δὲ ἡ κάθαρσις ὀλίγη, προσφερέσθωσαν τὰ φάρμακα τὰ προτρέποντα τὸ αἷμα (q) κοστὸν, γλήχων (r), ἵνα λευκὰ (s) ἐπεπλίον, καλαμίνθη, (t) θύμβρον, καὶ ὕσσωπον· τροφὰς δὲ ἐπιτηδείας λαμβανέτω πράσον, πήγανον, κύμινον, κρόμμυα (v), νάπην καὶ πᾶν δριμὺ λά-

χα-

χανον· εἰ δὲ τὸ αἷμα ἐκ τῶν ἐνδοτέρων μερῶν ἐκραγῆναι εἴωθεν (x) ἢ ἐκ τῶν ῥινῶν ἐκραγῇ, κεκαυμένην (y) κολοκώθην τοῖς β-βῶσιν ἐπιθετέον ἐπὶ τρεῖς ἢ τέσσαρας μῆνας. Τριάκοντα δὲ ἡμερῶν παρελθουσῶν, τηνικαυτα εἰδείης τὸ πάθος ὑγιάναι. Εἰ δὲ ἐχ ἑαυτὸ τὸ αἷμα ἐνδείξηται (z), ἴδῃς αὐτᾶς ὀδύνην τῆς κεφαλῆς· ἐξανίςασθαι, τηνικαῦτα ἐκ τῶν βραχιόνων αἷμα ἀφαιρετέον, καὶ ἔτως αὐτὴν εὐθὺς θεραπεύσεις.

ΚΕΦΑ´Λ. ΡΛΕ´.

(a) Περὶ μύλε τῆς μήτρας.

(b) Ἡ νόσος ἡ προσαγορευομένη μύλος (c) σκήρωσις τῆς μήτρας ἐςὶν ἐκ τῆς παρελθέσης ζέσεως, δι (d) ἧς ὅλη ἡ γαςὴρ ἐκτεταμένη ἐςὶν ἔτως, ὥςε ἐγκυμονεσαν δοκεῖν εἶναι· ἐνίοτε μὲν καὶ (e) τὶ ἐν τῇ μήτρᾳ γεννηθὲν (f), πλέον ἡ σὰρξ (g) ἐπαύξῃ· ὅθεν (h) ἡ μαῖα εἰσβάλλεσα τὸν δάκτυλον ἐν τῷ ςόματι, ἢ ἐν τῷ (i) σκηρώματι τἔτο αὐτὸ εὑρίσκεται· ἐνίοτε δὲ πᾶσα ἡ μήτρα (k) τοιἔτο νόσημα πάχει, ὡς ἡ γαςὴρ πᾶσα (l) σὺν σκληρώσει λίθε ἐπαυξήσῃ, καὶ τὸ λοιπὸν σῶμα σὺν κακῷ χρώματι, καὶ ἀνορεξίᾳ (m) κατέχεται· εἴρηται δὲ μῦλος παρὰ τὸ βάρος, καὶ διότι βραδέως κινεῖται· ἀφορίζομεν δὲ τὴν ἔχεσαν μῦλον ἀπὸ τῆς ἐγκυ-

μο-

μονούσης γυναικὸς, εἰ μὲν ἐν τῇ ἀρχῇ τῶν ἀμφοτέρων, καὶ τὰ ἔμμηνα οὐ συνδράμωσι, καὶ τοὺς μαστοὺς πεφυσημένους ἔχωσι, καὶ ἀνορεξίαν πάσχωσι, καὶ βάρος ἐν τοῖς νεφροῖς αὐτῶν (n) αἰσθάνωνται, καὶ ἡ γαστὴρ καθ' ἡμέραν αὐξήσῃ (o), δῆλον ἐκείνης τῆς ἐχούσης τὸν μύλον ἐκ (p) τούτου, ὅτι καθ' ἡμέραν νύγματα, καὶ ὀδύνας αἰσθάνεται, καὶ περιεργομένου τοῦ χρόνου αὐτὴν τὴν κίνησιν τοῦ ἐμβρύου οὐκ ἔχει, ἣν περ αἱ ἐγκυμονοῦσαι γυναῖκες ἀπὸ τοῦ τετάρτου μηνὸς αἰσθάνεσθαι ἄρχονται· παρεληλυθότος δὲ τοῦ δεκάτου μηνὸς τὸ πᾶν σῶμα αὐτῶν τῇ (q) τήξει καταναλίσκεται, καὶ ἡ γαστὴρ καὶ τὰ μέσα τῶν μηρῶν καθόλου αὐξάνουσιν, ὡς ὑδρωπικὸν τὸ νόσημα τῆς γυναικὸς δοκεῖν εἶναι· ἀλλ' ἂν καὶ αὐτὴ ὑδρωπικὴ, (νόσος) διαχωρίζεται ἀπ' ἐκείνης τῆς τὸν μῦλον ἐχούσης, ὅτι ἡ γαστὴρ πατασσομένη ἦχον ἀποδώσει, καὶ τοῖς δακτύλοις θλιβομένη εἰς ὅσον δήποτε ἀφίσταται· τοῦτο δὲ τὸ νόσημα οἱ πλεῖστοι ἀνίατον εἶναι εἰρήκασι, τινὲς δὲ παραυτίκα ἀρχόμενον δύνασθαι ἰαθῆναι· ἡμεῖς δὲ καθάπερ τὸ χρόνιον νόσημα, οὕτως καὶ τὸν μῦλον θεραπεύομεν, ὥσπερ προχειριζόμενοι τῶν παρηγορικῶν, σὺν πυρίᾳ καὶ καταπλάσμασι, καὶ καταχύσει, πυρίαις τε καὶ ἐγχυματισμοῖς, καὶ πεσσοῖς μαλακτικοῖς τοῖς ἁπλοῖς, ὡς τῷ διαχύλων, ἢ τῷ μυκτέου· ἔπειτα εἰς τὰ μετασυγκριτικὰ ἡμᾶς ἀναστρέφομεν· πρῶτον

τον

τον τῇ ἀναληπτικῇ περίοδῳ ἀναλαμβάνοντες, ἔπειτα τὰ μετασυγκριτικὰ προσβάλλομεν, καθάπερ (εἰσὶν), οἱ δρώπακες, καὶ αἱ (r) προθήσεις τῶν ἐπιπασμάτων, ἀνατριβὴ τοιγαροῦν ἰσχυρὰ, σιναπισμὸς καὶ μαλάγματα, τουτέστι τὸ διὰ σπέρματος, καὶ τὸ πολυάρχιον, καὶ τὸ διὰ δαφνίδων, καὶ τῶν ἀφύσων πυρίαι, ἐγκαθίσματα ἔτι μετασυγκριτικά (s)· τούτοις καλῶς χρώμεθα τουτέστιν ὕδωρ ἐν ᾧ εἰσὶν ἀφεψημένα δαφνίδων δέσμα, ὕσσωπον, ἡδύοσμον, πράσιον· πεσσοὶ δὲ δεχόμενοι βούτυρον, χῦλον ὑσσώπου, στέαρ χήνειον, μυελὸ ἐλάφου, ἢ τὸν ἐγκέφαλον αὐτοῦ· μέλι τούτῳ καὶ ἰσχάδας λελειωμένας μάλα λεπτῶς. ἔλαιον παλαιόν· οὕτως εἰς ὕδωρ θερμὸν βάλλομεν, καὶ νήχεσθαι κελεύομεν· ἢ ἐξ αὐτοῦ τοῦ ὕδατος ἐγκαθίσματα ποιοῦμεν· χρονίζοντος δὲ τοῦ νοσήματος καὶ ἐλέβορον δώσομεν· ἀλλὰ μὴν καὶ θυμιάματα ὑποκαπνίσομεν. ἀτὰρ οἱ ἀρχαῖοι ὑπεκάπνιζον ἐσκευασμένα ἐκ κρόκου καὶ στύρακος, καὶ σμύρνης καὶ ῥητίνης καὶ ἀρτεμισίας (t)· εἰς αἳ (v) ἀφέτιαται (x) γλήχω καὶ ἔλαιον, καὶ πρὸς τὴν πυρίαν (y) αὐτῶν αὐτὰς (z) καθιδρύομεν, καὶ ἐν ὕδατι (aa) ἀφεψῆμεν κάρδαμον· ταῦτα πάντα δεδοκιμάκαμεν, ἐπειδὴ πλείστας ὠφελεῖν δύνανται.

ΚΕΦ'.

ΚΕΦΑΛ. ΡΛϛ'.

Περὶ αἱμοῤῥαγίας τῆς μήτρας.

Η τῆς μήτρας αἱμοῤῥαγία συμβαίνει ἐκ δυσχερεστάτου τόκου, ἢ ἐκτρώσεως, ἢ ἐξελκώσεως (a) ἢ ὁπωσοῦν (b) τῇ (c) ῥίζῃ τῶν φλεβῶν πλέον αἷμα ἐπὶ τοὺς γυναικείους κόλπους ἐκχέεται· παρέπεται δὲ (d) τῷ κάμνοντι χαύνωσις τοῦ σώματος, ἰσχνότης, ὠχρὸν τὸ σῶμα, ἀνορεξία· ἔστι δὲ κινδυνῶδες τὸ νόσημα, εἰ μέντοι ἡνίκα μετὰ μεγάλης δυσχερείας ἐπέχεται, καὶ ξηραίνεται, ὅμως ἐνίοτε τὸ αἷμα διαῤῥεῖ· πᾶσαι δὲ αὐταὶ, ἡνίκα θεραπευθῆναι ἄρξονται ὀφείλουσι κεῖσθαι ἐν (e) κοιτῶνι, σμικρῷ (f) καὶ σκοτεινῷ, καὶ ἐν τῇ κλίνῃ δηλαδὴ (g) τοῦ ἀῤῥώστου τὰ τελευταῖα τῶν ποδῶν ὑψηλότερα ἔχειν σὺν πάσῃ ἡσυχίᾳ τοῦ σώματος καὶ ἀναπαύσει, (h) πᾶσα γὰρ κίνησις ῥεῦσιν προτρέπει, οὕτως, ἵνα τοὺς πόδας ἐστραμμένους σχῇ, καὶ οὕτως κείσθω· μετὰ σπόγγων τοίνυν μεγάλων (i) καὶ ἐν ὕδατι ψυχρῷ βεβρεγμένων, ἢ ἐν ὀξυκράτῳ (k) αὐτὰ τὰ μέρη ἐμβρέχεσθαι (l) τουτέστιν ἡ κύστις, καὶ οἱ νεφροὶ, καὶ ὁ βουβὼν, οὕτως, ὡς συνεχέστερον ἐναλλαχθήτωσαν, ἵνα μὴ τὸ σῶμα θερίνης ὥρας οὔσης θερμανθῇ· (m) ἀλλὰ πάντα ἐν ἐπιχύσει διακρατηθήτω, καὶ μετὰ φασκίων δεσμευθήτω· πάντα (n) ἢ ἐν ὕδατι ψυχρῷ ὑποβάλλειν, τὸ πρόσω-

που τοίνυν ἐκ προσφάτȣ ὕδατος (o) καταντληθῇ, και πᾶν τὸ σῶμα αὐτῆς (p) ῥιπίζειν μετὰ ῥιπίδιων· ἀλλὰ και τὴν κεφαλὴν αὐτῆς ἐλαίῳ ψυχρῷ καὶ σπανικῷ ἐπαλείφομεν, καὶ ἐκ διαςήματος ὄξȣς ῥοφεῖν δίδομεν· καὶ ἐγκαθισμὸς τοίνυν συν οξυκράτῳ ψυχρῷ ποιȣμεν, ἢ σὺν ὕδατι ἐν ῷ εἰσὶν ἀφεψημένα (q) μύρτη, χῖνος, (r) ἀγριοσυκομορέα, λέπος ῥοῶν και κρομμύων, καὶ ἄσφαλτον, ἡνίκα ταῦτα ζεσθῶσι, καὶ καταψυχρανθῶσιν, (s) ȣτως ἐκεῖσε ἡ γυνὴ ἐγκαθίσει· εἰ δὲ (t) ἐθέλεις διὰ τὴν τȣ σώματος κίνησιν, ἥτις τῇ διαῤῥοίᾳ ἐναντία ἐςὶ, τοῖς ἐγκαθίσμασι χρῆσθαι (u) δυνηθῇ (x) αὐτὸ τὸ ὕδωρ εἰσπέμπειν, ἢ χυλὸν ἀρνογλώσσȣ, ἢ βάτȣ, ἢ ἐντύβων, ἢ (y) ςαφυλῆς ὄμφακος, ἢ ψυλλίȣ τῆς πόας εἰς πεσσὸν ἐπιτιθέναι· (z) ἐπιμενέσης δὲ τῆς νόσȣ ὑποκυςίδα καὶ ἀκακίαν, καὶ σέλινον σὺν ὄξει λυθέντα, καὶ ἐπιμελῶς λειωθέντα δυνήσῃ ἐν ἐρίῳ ὥσπερ πεσσὸν ἐπιθεῖναι· ἐφ' οἷς πράγμασιν ἐξ ὄμφακος ὁσονȣν προσθήσεις, και ἔριον μαλακὸν ἐν ὄξει ἐμβεβαμμένον καλῶς τῷ ςόματι τῆς μήτρας ἐπιτιθέναι (aa) ὅπως ῥεόν τὸ αἷμα δέξηται, μήπως πηγνύμενον ἐκεῖ ταῦτα τὰ μέρη κατακαύσῃ· συνεχέςερον δὲ τὸ ἔριον αὐτὸ ἀλλακτέον· σικύαι δὲ ςαλτικαὶ σὺν πολλῷ πυρὶ αὐτοῖς τοῖς μέρεσιν ἔξω ἐπιτεθῶσαν, ȣτως ὡς ἐκεῖ (bb) ἐναπομείνωσι, ἀρθῶσιν· ἐπίθεμα

θεμα τοίνυν ὅπερ διὰ φοινίκων συνίςαται, καὶ μήλων κυδωνίων ἐπιμιχθέντων, καὶ ςυπτηρίας χιςῆς, κηκίδος καὶ ἀλοης, ὑποκυςίδος καὶ ἀκακίας, καὶ ὀμφακίυ, καὶ πάντα σὺν ἐλαίῳ καὶ κηρωτῇ ἑνωθῶσιν· ἢ ἐκ τῶν (cc) βοτάνων τὰ ἐπιθέματα ταῦτα, αἱ ἐξ ἀνδράχνης μελαίνης, ἢ ψυλλίυ βοτάνης, καὶ ςαφυλῆς ὄμφακος, καὶ ἀρνογλώσσυ, καὶ ἐντύβυ (dd) λειωθέντα (ee) καὶ ὄξει ἀναμιγέντα, ἢ καὶ μετὰ φοινίκων ἐν ὄξει ἀφεψημένων (ff)· χρώμεθα δὲ καὶ (gg) γυμναςικῶν πεσσῶν ὧν ἔχει κηκίδα καὶ μαννα λιβάνυ, καὶ χαλκίτιν, καὶ γῆν ἄςερα, ὡς χυλῷ τίνι τῶν προειρημένων βοτάνων τὰ ξηρία ἀναμιχθῶσιν, ἢ (hh) εἰς σπυδίαν σπόγγυ κεκαυμένυ, ὃς ταύτῃ τῇ παραδόσει κατακαίεται· σπόγγον καινὸν πίσσῃ ὑγρᾷ (ii) καθυγραινόμενον ἐν (kk) χύτρῳ καινῷ βάλεις, καὶ εάσεις ἕως ἂν κατακαῇ, ὡς (ll) ξυρίον δύνασθαι γενέσθαι, καὶ κοχλιάριον πλῆρες εἰς τὸν προειρημένον χυλὸν ἐπιμίξεις, ἢ σὺν τῷ λευκῷ τῦ ὠῦ λειώσεις· ἀλλὰ ἐὰν ἴσως τῇ συνεχείᾳ τῦ αἵματος καῦσις ἐκεῖ φανείῃ, ἢ ἕλκωσις εἴη γεγενημένη (mm) σφόδρα φοβεῖσθαι ὀφείλομεν, καὶ ἐκ τῶν τροχίσκων τῶν δυσεντερικῶν θεραπεύομεν· καὶ εἴ τὶς (nn) ἀρτίως κινδυνεύει, κατ᾽ ὀλίγον θεραπεύεσθαι ἀεὶ ὀφείλει, ὅπως διαφύγοι (oo) τῇ τῦ πάθυς ἐκείνυ· (pp) ἢ τροφὰς ςαλτικὰς τυτέςιν (qq) ὀρίγανον, φακὴν (rr) γύριν σὺν ὄξει

ἀφεψη-

ἀφεψημένην, καὶ ἐλαίῳ σπανῷ ἠρτυμένην· δώσομεν τοίνυν καὶ ἐντύβα, καὶ (s) τρίδακας καυλὸν, καὶ ὠὰ (t) ξηρά· ἐκ δὲ τῶν πτηνῶν ἢ περιςεράν, ἢ πέρδικα, ἢ (u) γερανόν· σὺν ὀξυκράτω, καὶ (x) καρπὸν μύρτης, σὺν ἐλαίῳ σπανῷ ἢ ψηθῶσι· καὶ ἐχύτως οἶνον δίδομεν, καὶ εἰς ὁλόκληρον ὑγείαν καταντήσασαν βραδύτερον δοθῆναι (y).

ΚΕΦΑΛ. ΡΛΖ'.

Περὶ ῥεύσεως αἵματος τῆς γυναικός.

Αὐτὴ ἡ νόσος τῆς γυναικὸς τῇ τῶν χυμῶν πλεονεξίᾳ συμβαίνει· ἐκ πολλῦ (a) ἤπερ ἐκ τῆς μήτρας ἐκχέεται ὅτως (b) τε ἑκατέρων, ὡς ποικίλῳ χρώματι (c) ἤ, καὶ αὐτὴ ἡ γυνὴ ἡ πάσχουσα ἐκ τῦ τῆς μήτρας σώματος κακὸν χρῶμα ἔχει, καὶ ἀνορεξίαν (d) ποιεῖ· καὶ ἡνίκα περιπατεῖν ἄρξηται, ὀγκῦται, καὶ οἴδημα τῶν ποδῶν χῇ. Διορίζεται δὲ ἡ νῦσος αὐτὴ ἐκ τῦτων τῶν σημείων, ὅτι ὀδύνη συμβαίνει, (e) καὶ δεύτε ον ἔχυσι· καὶ ἐκεῖναι, (f) αἵτινες σὺν ὀδύνῃ, ἐνίοτε καὶ ἕλκος ἔχυσι· τὸ δὲ ἕλκος βλάπτει (g) σὺν δὲ τῇ ζέσει ἐςὶ ῥυπαρὸν, ἐνίοτε καθαρόν· ἐκείνη τοίνυν ἡ διάῤῥοια, ἥτις ἄνευ ἕλκυς, καὶ ὀδύνης ἐςὶν, ὅπως μόνος ὁ χυμὸς (h) φέρεται, διὰ τῶν προειρημένων ἁπάντων βοηθημάτων θε-

ραπευθῆναι δυνηθῇ, ἅπερ ἐν τῇ ἐξαιματώσει τῆς μήτρας τεθείκαμεν· εἰ θελήσει, τις τοίνυν ἁπλᾶς δῆναι πόσεις, ἢ κωλύομεν, ὥς ἐςιν ἡ πίτυα τȣ̃ λαγωȣ̃, ἢ μόσχȣ, ἢ ἄρνȣ, ἢ ἐλάφȣ, ἐὰν εὑρεθῇ· ἢ ἐκ ῥοῶν οἶνον, καὶ λεπία ῥοῶν, ἢ φλȣ̃ν ςροβίλων· ταῦτα πάντα κεκομμένα, καὶ λελειωμένα, και ἐκ τȣ́τȣ τȣ̃ ξηρίȣ διδόναι ποτὸν ζζ δύο· ἄμεινον δὲ εἰ φοίνικες, καὶ (i) μῆλα κυδώνια ἀφεψηθῶσι, καὶ ἐν αὐτῷ τῷ ὕδατι τὸ ξηρίον (k) βάλλῃς, καὶ ȣ̃τως πίνειν παραδόιης. Ὁ'τάκις δὲ σὺν ὀδύνῃ εἴη ἡ διάῤῥοια, ἐγκολπιτέα ἐςὶ (l) χυλὸς ἰτέας, ἢ πτισσάνης, καὶ πάντων τῶν θερμαινόντων καὶ χαλώντων· χρηςέον ἐςὶ καταπλάσματι (m) θερμοῖς, καὶ καλαῖς τροφαῖς· ἐκ τȣ́των γὰρ τῶν πραγμάτων καὶ ἐν τῇ ζέσει τὸ γεννηθὲν ἕλκος θεραπεύεται· εἰ δὲ ῥερυπωμένον εἴῃ, ὅπερ δοκιμάζεται ἡνίκα ἐκκριθῇ τρυγώδης χυμὸς, ἢ καθαρὸς, ἐκείνοις χρώμεθα τοῖς εἴδεσιν, οἷ. (n. δυσεντερία (πρὸς) καθαρὰ ἢ ῥυπαρὰ ἕλκη· πρῶτον μὲν ἡνίκα ἀρχώμεθα περὶ ἑλκῶν τῶν ἐν τῇ μήτρᾳ γενομένων ἀναγινώσκειν, ἐκεῖ πλήρη τὴν θεραπείαν εὑρήσεις· ἡνίκα δὲ χρονίη (o) ἡ διάθεσις, περιοδικὴν ἐπιμέλειαν παρέχομεν, ἵνα τὰς δυνάμεις ἡ γυνὴ ἀναλαβεῖν δυνηθῇ· και τὸν πρότερον χυλὸν τȣ̃ σώματος ἀναλαμβάνειν, καὶ ἐκ πάντων τῶν μετασυγκριτικῶν τὴν

ὁλε-

ὀλεθρίαν διάῤῥοιαν ἐκδιῶξαι, καὶ εὐρωςίαν ἀνακτήσασθαι.

ΚΕΦΑ'Λ. ΡΛΗ'.

Περὶ διαῤῥοίας σπέρματος τῶν γυναικῶν, ἣν οἱ Ἕλληνες γονοῤῥοίαν καλοῦσι.

Ἐν τούτῳ τῷ νοσήματι σπέρμα ἐκ διαςήματος ταῖς γυναιξὶν ἐκχεῖται, ἄτερ τινὸς ἐφέσεως, οὕτως ὡς σὺν (a) ὠχρώματι (κα) χαυνότητι τὸ σῶμα αὐτῶν τακῇ· τούτῳ δὲ τῷ νοσήματι (b) ᾧ διαῤῥοία συμβαίνει, καὶ σπέρμα ἐκχέει· (c) κατὰ (d) πᾶσα τῶν ἐπέχειν δυναμένων (e) παρεχόμενα εἰσίν· ἀλλὰ μὴν καὶ λαμνεία μολυβδίνα τοῖς νεφροῖς αὐτῶν ἐπιθεῖναι, (f) καὶ οὕτως φασκιωθήτω, καὶ ςρωμναῖς βραχείαις, καὶ θερινοῖς σκεπάσμασι σκεπασθήτω· (g) ὡς τὸν τῶν (h) ἀνθρώπων χαρακτῆρα μὴ θεᾶσθαι, μήτε τῶν (i) μερῶν τῆς ἀφροδιςίας, μῦθος σὺν αὐταῖς μιγνυσθω· ἐν δὲ τῷ διαλείμματι τῶν μετασυγκριτικῶν πραγμάτων (k) ςειρώμεναι ὦσιν, (l) ὧντινων αἱ θεραπεῖαι, καὶ οἱ πόνοι (m) οἱ συνεχέςερον δισυπώθησαν.

ΚΕΦΑ´Λ. ΡΛΘ´.

Περὶ χαυνώσεως τῆς μήτρας.

(a) Αἱ γυναῖκες αἱ χαύνας ἔχουσαι τὰς μήτρας ἔμμηνα περισσότερα, καὶ συνεχέστερον ἐν τῷ μηνὶ συμβαίνει, σὺν ἀνορεξίᾳ δὲ ὡς πολλάκις, καὶ τὸ σπέρμα τοῦ ἀνδρὸς οὐ κατέχουσιν, ἀλλ᾽ ἔξω ἐκπέμπουσι, καὶ ἔκτρωσις συμβαίνει, καὶ πρὸς τὸν νόμιμον χρόνον τὸ ἔμβρυον βαστάζειν οὐ δύνανται· οὕτως δὲ ἐστιν ἀπόκλεισις τοῦ σπέρματος (b) ὥπερ τοῦτο ὅπερ ἐν τῇ κοινωνίᾳ τοῦ ἀνδρὸς πρὸς τὴν σύλληψιν ἡ μήτρα δέξηται (c) τοῦτο μετὰ τὴν πρώτην, ἢ τὴν δευτέραν, ἢ τὴν τρίτην ἡμέραν ἔξω (d) ἐκπέμψῃ· ἡ δὲ ἔκτρωσις, ὅταν τῶν δύο ἢ τριῶν μηνῶν ἤδη πεπλησμένων (e) ἀλλ᾽ ἄνευ ψυχῆς καὶ ἰσχνὸν τὸ ἔμβρυον ἀποπέμψῃ· ὁ δὲ ἄωρος τόκος ἐστιν, ὁσάκις πρὸ τοῦ νομίμου (χρόνου) ὅμως ἤδη πλησιαζούσης ἡμέρας, ἀτελὲς ἐκκέχυται τὸ ἔμβρυον· (f) πρὸς τοῦτο οὖν τὸ νόσημα καλῶς ταύτην μεταφέρομεν τὴν θεραπείαν, ἣν εἰς τὴν ἐξαιμάτωσιν τῆς μήτρας, καὶ εἰς τὴν διάῤῥοιαν ἐξεθέμεθα· ταύτῃ γὰρ (g) διαῤῥοία χρονίᾳ συμβαίνει.

ΚΕΦΑ'Λ. ΡΜ'.

Περὶ παραλύσεως τῆς μήτρας.

Ὁσάκις ἡ μήτρα παράλυσιν πάχει, τὸ ςόμα αὐτῆς σὺν ψύξει (a) θερμαντικὸν, καὶ λελυμένον γίνεται (καὶ) ἀναίσθητον την φύσιν ἔχει, ὥστε τῶν δακτύλων τῆς μαίας αἰσθάνεται· αὐτὴ δὲ ἡ γυνὴ τὴν χρῆσιν τὴν ἀφροδίσιαν μισεῖ, καὶ φεύγει· καὶ εἰ ἀναγκασθῇ, ἐ συλλαμβάνει. Διὰ τἐτο καὶ πρὸς τὸ περιπατεῖν ἐμποδίζεται· καὶ αὐτὰ τοίνυν τὰ ἔμμηνα, ἢ ἐπέχονται, ἢ ἀτάκτως ἐκκρίνονται· θεραπεύονται δὲ καθάπερ αἱ δι ἐπίχεσιν κάμνεσαι, καὶ σὺν ὀδύνῃ καθαιρόμεναι.

ΚΕΦΑ'Λ. ΡΚΑ'.

Περὶ (α) πάντων τῶν κατακλίσεων τῆς μήτρας.

(b) Ὁ τῆς μήτρας αὐχὴν καὶ τὸ ςόμα εἰς τέσσαρα μέρη κατακλίνονται, καὶ ςροφἐνται· ἐνίοτε καὶ εἰς τὰ ἀνώτερα μέρη φεύγει· κατανοεῖται δὲ τῷ δακτύλῳ τῆς μαίας, καὶ σημείοις τισίν· εἰ γὰρ εἰς τὸ πλευρὸν ἑαυτὴν κατακλίνει, αὐτὸς ὁ πἐς (c) καθέλκεται, καὶ ἐν τῷ σώματι ψύξις αἰσθάνεται, καὶ εἰς τὸ περιπατεῖν ἐμποδίζεται· εἰ

δὲ

δὲ (d) ἐν τῇ προτέρᾳ γινομένη ἐστὶν ἡ κατάκλισις, καὶ τάσιν ἐπὶ τὸν κτένα αἰσθάνεται, καὶ τὸ οὖρον ἐμποδίζεται· εἰ δὲ κατὰ τὸ ὄπισθεν κατακλίνει ἑαυτὴν τὸν κόπρον σὺν ἐκπνευματώσει αἰσθάνεται ἐξελθεῖν, καὶ σὺν μεγίστῃ δυσχερείᾳ ἡ γυνὴ διαχωρέει, καὶ μάλιστα ἐὰν εἰς τὸ δακτύλιον γένηται ἡ κατάκλισις· ἀλλὰ ταῦτα πάντα τὰ σημεῖα εὑρηθῆναι εἰώθασι, καὶ διὰ τοῦτο οὕτως καὶ ταύτην θεράπευε, ὡς τὸ ὄπισθεν εἰρήκαμεν.

Κ Ε Φ Α΄ Λ. ΡΜΒ΄·

Περὶ στειρώσεως τῆς μήτρας.

Ἡ στείρωσις κοινὸν πάθος ἐστὶ καὶ ἄῤῥεσι καὶ θηλείαις· ἐκ πλειόνων δε αἰτιῶν συμβαίνειν εἴωθεν (a)· ἢ γὰρ καθόλου αἱ γυναῖκες μὴ συλλαμβάνουσιν, ἢ ἡνίκα συλλάβωσιν, οὐ κατέχουσιν· ἢ οὐκ (b) ἀμέλει τὸν νόμιμον χρόνον ὑποφέρειν δυνηθῇ, ἵνα εἰς ὁλόκληρον τὸ ἔμβρυον τεχθῇ· αὐτὴ τοίνυν ἡ στείρωσις ἀποτελεῖται εἰς τὸ ἄῤῥεν, ἢ τὸ θῆλυ, ἔτι νόσημα ἐν τῷ σώματι ἔχουσι πάντων τῶν μερῶν ἐκείνων τῶν ἀναγκαίων ὄντων τῇ συλλήψει. Διὰ τοῦ ἀνδρὸς τοίνυν ἡ σύλληψις ἐμποδίζεται ἡνίκα τὸ πᾶν σῶμα σχῇ ἐν τῷ παρεληλυθότι δηλαδὴ χρονίαν τινὰ ἀῤῥωστίαν (c) τοῦ σώματος, κἀκεῖθεν τὸ σπέρμα αὐτοῦ λεπτόν

ἐστι, ἢ διὰ ὕδατος ὅμως, ἢ σφοδρᾶς ψύξεως, ἢ (d) πλέον παρὰ τὸ καθῆκον τῇ θερμότητι ἐστὶ διεφθαρμένον· ἢ τῇ ἰδίᾳ ἀσελγείᾳ, τῇ συνεχεστέρᾳ ἀφροδίσια, μεθ' ὧν καὶ (ἰχῦος) τῶν (e) ἀνδρείων μερῶν (f) ἐστερήθη· ἢ ὁ ἀνὴρ (g) ἐμποδίζειν εἴωθεν, ὁσάκις διεξευνουχισμένος ἐστὶν, ἢ παραλελυμένος, τουτέστιν ἐν τῷ πλαγίῳ (h) τὸν ὑμένα ἔχουσι, δι' οὗ τὸ σπέρμα ἐκπέμπουσιν. Ὁμοίως δὲ στείρωσις εὑρίσκεται διὰ τοῦ γυναικείου πάθους· εἰ γὰρ εἰσὶ λεπταὶ, καὶ (i) τεταμέναι, καὶ φθισικαὶ, ἢ (k) καταστακτικαί· ἢ παρὰ φύσιν πολὺ παχεῖαι, καὶ πιμελώδεις, ἢ ὀργίλαι, καὶ θυμώδεις· τοῖς μέρεσι δὲ γυναῖκες ἐμποδίζονται ὁσάκις (l) ἢ καθαίρονται, ἢ τὸ στόμα τῆς μήτρας ἐγκεκλεισμένον ἔχωσιν, ἢ ἐστραμμένον, ἢ ὑμενῶδες, ἢ τινι πράγματι αἰτιωμένον, ἢ δῆλον τύλωσιν, ἢ σκλήρωσιν, ἢ ἕλκος ἐκεῖ ἔχωσιν, ἢ ἐν τῇ κοινωνίᾳ τοῦ ἀνδρὸς σπέρμα οὐκ ἀποβάλωσι, καὶ ἐντεῦθεν εἰσὶ στεῖραι, καὶ (m) ἄγαμοι· θεραπεύονται δὲ ἕκαστα τὰ προειρημένα ταῖς ἰδίαις ἐπιμελείαις οὕτω, ὡς κεκμηκὼς ὁ ἀνὴρ τοῖς γυμνασίοις καὶ τῇ ἀλοιφῇ καὶ τῇ ποικίλῃ τροφῇ ἀναλαμβανέσθω, εἰ δὲ τὶ χρόνιον νόσημα ἐμποδίζει, πρῶτον θεραπευθήτω, καὶ οὕτως ἀναληφθήτω· οὐδὲ ἐκτεμνομένους καθάπερ ἐν τῷ χειρουργικῷ περιέχεται θεραπευτίον. Ὁμοίως τοίνυν ἡ γυνὴ ἀναληφθήτω, καὶ θεραπευθήτω· εἰ δὲ ὑπό τινος

αἰτίας τὸ (n) σῶμα ἐγκεκλεισμένον ἐστὶ, ἢ ἐὰν ὁ ὑμὴν κεκλεισμένος (o) ἀνεωγμένος ἐστίν· ἐάν (p) τε ἕλκος ἔχει, διάφορος αὕτη θεραπεία. ἡ τύλωσις δὲ καὶ ἡ σκληρία μαλακτέα· ἐκτὸς δὲ τούτων τῶν αἰτιῶν οὐδεμία ἄλλη τις αἰτία εὑρεθῇ ἂν ἡ ποιοῦσα στείρωσιν, ἢ τὴν σύλληψιν ἀποβάλλουσα.

ΚΕΦΑ'Λ. ΡΜΓ'.

Περὶ δυχεροῦς καὶ κοπώδους τόκου.

Πολλαὶ εἰσὶν αἰτίαι ἐφ' ἃς κοπώδης καὶ δυχερὴς τόκος ἀποτελεῖται· μία τοίνυν αἰτία παρ' αὐτῆς τῆς τεκούσης, ἄλλη δὲ παρὰ τοῦ τικτομένου ἐμβρύου· τινὲς δὲ καὶ τὴν τρίτην αἰτίαν προσάγουσιν, ἡ ἐκ τῶν ἐκτὸς συμβαίνειν εἴωθε· παρ' ἄλλοις δὲ καὶ τετάρτη ἐξευνίσαται μικτὴ λεγομένη, ἥτις ἐκ πάντων τῶν προειρημένων μίγνυται.

ΚΕΦΑ'Λ. ΡΜΔ'.

Πῶς λέγουσιν ἐξ αὐτῆς τῆς τικτούσης τὸν δυχερῆ τόκον συμβαίνειν;

Ὅτι ἐὰν ὀργίλη ᾖ, ἢ ἐντρεπτικὴ, ἢ δειλὴ, ἢ πρωτεύουσα· καὶ ὅλῳ τοίνυν τῷ σώματι πολὺ ἰσχνὴ, ἢ σφόδρα πιμελώδης, ἢ μυώδης, ἢ ἄῤῥωστον τὸ σῶμα ἔχουσα, ἐμποδίζεται· τοῖς δὲ μέ-

ρε-

ρεστιν ἴσως (a) μὴ ἡ μήτρα ἐν ζέσει εἴη, ἢ τισι-κονδυλώμασιν ἐμποδισθῇ, ἢ τὸ ϛόμα αὐτῆς ϛε-νώτατον ᾖ, ἢ ἐκ μέρους κεκλεισμένον, ἢ ἐν τῷ πλησιάζειν τὶς αἱμοῤῥαγία, ϗ (b) ἄθροισις εἴη, ἢ ἐν τῇ κύϛει λίθος, ἢ ἐν τῷ κώλῳ τῶν κόπρων ἐπίσχεσις εἴη· ἐκ τούτων γὰρ πασῶν τῶν αἰτιῶν ἡ ἔξοδος τοῦ ἐμβρύου δυσχεραίνεται.

ΚΕΦΑΛ. ΡΜΕ'.

Πῶς λέγουσι διὰ τοῦ τικτομένου ἐμβρύου τὴν τοῦ τόκου δυσχέρειαν συμβαίνειν.

Δηλαδὴ ὅταν φυσικῶς μεγίϛη κεφαλὴ, ἢ ὅλον τὸ σῶμα τῆς (a) γαϛρὸς μεῖζον ᾖ· ἢ δηλονότι ὑδρωπικόν ἐϛιν, ἢ κυρτὸν, ἢ ἀσθενὲς, ἢ πεφυσημένον ἢ ἀποθανόμενον, ἢ τῇ θέσει παρὰ τὴν φύσιν (b) ὄν.

ΚΕΦ'.

ΚΕΦΑΛ. ΡΜϚ'.

Πόσεις καὶ ποίοις χήμασι τὰ ἔμβρυα γεννῶνται;

(a) Γενικὰ μέν εἰσι τέσσαρα τὰ γένη τῶν χημάτων· κατὰ κεφαλὴν, κατὰ πόδας, ἢ πλαγίον κείμενον, ἢ δεδιπλωμένον· ἰδικὰ δὲ χήματα πλείονα εὑρίσκονται· ἐκεῖνο γὰρ τὸ κατὰ κεφαλὴν φερόμενον ἐνίοτε μὲν τὴν κεφαλὴν εἰς τὸ στόμα τῆς μήτρας ἔχει, τὸ δὲ λοιπὸν σῶμα ἐστραμμένον· κατὰ κεφαλην κατερχόμενον, ὡς πρότερον μεν ἢ ἐν τῷ στόματι, ἢ ὄπισθεν τὴν κεφαλὴν ἐμπλέξῃ· ἢ πλάγιον ἑαυτὸ ἀπορρίπτει, καὶ ἐνίοτε ἄνευ ἐπιχέσεος, ἐνίοτε τοίνυν τὴν μίαν χεῖρα ἔξω (b) ἐπαναδίδωσι, τὸ λοιπὸν μέρος ἔνδον (c) ἐζευγμένων τῶν ποδῶν εὑρεθήσεται, ἢ καὶ (d), αὐτὸν (e) ἐξαιτεμένων· ἄλλο δὲ χῆμα, ὅπερ κατὰ πόδας ἐνίοτε κατέρχεται οὕτως, ὡς (f) ἀνεύθετον τὸ στόμα τῆς μήτρας τοὺς πόδας χῇ ὀρθῆς, τὰς δὲ χεῖρας ἐζευγμένας τοῖς πλαγίοις, ἐνίοτε ἐν τῷ προτέρῳ (g) μέρει, ἢ ὄπισθεν ἀπὸ τοῦ στόματος τοὺς πόδας ἐμπήξῃ· ὅπερ καὶ αὐτὸ ἐνίοτε σὺν ἐπιχέσει, ὅτε δ' ἄνευ ἐπιχέσεως γενέσθαι εἴωθε· καὶ πότε μὲν τὸν ἕνα πόδα, ἢ τοὺς (h) ἑκατέρους γε ἔξω ἐκπέμπει, τῶν χειρῶν δηλονότι ἐπὶ την κεφαλὴν συνεστραμμένων· καὶ πότε δὲ διη-

διηρημένοις τοῖς ποσὶ (i) τῶν μερῶν τῆς μήτρας κεχωρισμένοις ἐμπηγνύει· ἐνίοτε διπλωθέντων (k) τῶν ποδῶν μετὰ τῶν γονάτων ἐξελθεῖν ἀναγκασθήσεται· ἐνίοτε οὕτως διπλωμένων, ὡς καθεζομένῳ ὁμοίως, τὰ τραύματα ἔξωθεν δείξῃ· ἢ ἐναντίως ὅτως διπλωμένων, ὡς τὰ πέλματα τῇ κεφαλῇ ἐζευγμένα εἰς τὸ στόμα τῆς μήτρας εὑρήσεις. Τὸ δὲ πλαγίως κείμενον, ἐνίοτε ἐν τῷ πλαγίῳ, πότε ὕπτιον, πότε εἰς τοὺς ὀδόντας εὑρεθήσεται· οὕτως τοίνυν (l) διπλωμένων (m) ἐσκυλμένων (n) τεθειμένων εἶναι δυνηθῇ.

ΚΕΦΑΛ. ΡΜΖʹ.

Ἐκ τούτων τοίνυν τῶν προειρημένων σχημάτων (a) ἅπερ εἰσὶν (b) ἐκτεθειμένα, καὶ κατὰ φύσιν (c);

(d) Ὁσάκις κατὰ τὴν κεφαλὴν φέρεται οὕτως, ὡς εἰς τὸ στόμα τῆς μήτρας εὐθέως ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ εὐθετήσεται (e) τὰς χεῖρας δηλονότι ταῖς πλευραῖς ἐζευγμένας (f).

ΚΕΦΑ'Λ. ΡΜΗ'.

Πῶς δὲ πλησιαίτερον τοῦ καλοῦ σχήματος ἐστὶ γεννώμενον ἔμβρυον;

Ὁσάκις τῶν ποδῶν ἐζευγμένων κατέρχεται καὶ εἰς τὸ στόμα τῆς μήτρας (a) τεθειμένον, τῶν χειρῶν δηλαδὴ ταῖς πλευραῖς (b) ἀποδοθείσαις· οὐδέποτε (c) αὐτὸ ἡ μαῖα κατάξῃ· ἀλλ' ἡνίκα κατελθεῖν ἄρξηται εἰσβάλλουσα τὴν χεῖρα τὰς χεῖρας αὐτοῦ κρατησάτω, καὶ αὐτὰς κατάγοι, μήπως τὰς χεῖρας (d) ἀνεώξῃ, καὶ αὐταὶ ἐκεῖ ὑπομείνωσιν· ἀλλ' ἐκ τῶν δύο σχημάτων ἄμεινόν ἐστι τὸ κατὰ κεφαλῆς κατερχόμενον· ἡνίκα τοῦ ἀγωνίζειν ἄρξηται, οὐδὲν (e) ῥύπος ἐστίν.

ΚΕΦΑ'Λ. ΡΜΘ'.

Πῶς λέγουσιν ἐκ τῶν ἐκτὸς συμβαινόντων δυσχερέστερον τόκον γενέσθαι;

Συνεχέστερον γὰρ ἢ τῇ πάνυ ψύξει τοῦ ἀέρος, ἢ ὀλίγον (a) πλέον θερμασίᾳ· ἢ δηλονότι ἡνίκα, ἅπερ ταῖς τεκούσαις εἰσὶν ἀναγκαῖα, οὐ πάρεισιν.

ΚΕΦΑ'Λ. ΡΝ'.

Πῶς λέγεσι διὰ τῦ θύλακος ἐμποδίζεσθαι τὸν τόκον;

Ὅτι βραδύτερον ἀπὸ τῦ βάθυς ἀναλύεται (τῆς μήτρας), ἢ δῆλον ὅτως (a) ςερεωμένος ἐστὶν, ὡς (b) δυσχερῶς ἐκκριθήσεται· ἢ δηλαδὴ ὅτως λεπτός ἐστιν, ἵνα πρὸ τῦ καιρῦ (c) ὁ τόκος λελυμένος ᾖ, καὶ πρότερον τὸν χυμὸν ἐκεῖνον (d) ἐκχέει, ὃν γὰρ διὰ τὸ ὀλίσθημα τῦ παιδίυ (f) προευτρεπισμένον ἔχει.

ΚΕΦΑ'Λ. ΡΝΑ'.

Πῶς λέγεσι κατ' ἄλλον τρόπον, ὅσπερ ἐκ πασῶν τῶν αἰτιῶν μίγνυται, τὸν τόκον ἐμποδισθῆναι;

Διότι ὡς γὰρ νοσερὸν καὶ χαῦνον ἐστι τὸ ἔμβρυον, καὶ διὰ τῦτο ὐ βοηθεῖ, τῇ (a) ἐνάρξει τῆς τεκύσης, ἢ δῆλον τεθνηκὸς ἐστὶν ἢ μικρὰν κεφαλὴν ἔχει, καὶ διὰ τῦτο τὸ ςόμα ἐκτανθῆναι ὐ δύναται, ὔτε παρὰ τῆς μαίας εὐχερῶς καταλαμβάνεται· καὶ (b) αὐτὰ τὰ αἴτια, ἃ ἐγὼ Μοσχίων, καὶ οἱ λοιποὶ ἀρχηγοὶ τεθελήκασι ποιῆσαι τῦ δυσχερεςέρυ τόκυ. Σωράνος δὲ ἄλλας προςίθεται αἰτίας. Βύλεται γὰρ ἐπικυρῶσαι, ἢ ἐξ ἐπιχέσεως ἐμπο-

ποδισθῆναι τὸν τόκον (c) ἢ συστριχθέντων ἢ ξηρανθέντων αὐτῶν τῶν μερῶν· (ἢ) ἐκ διαῤῥοίας τῆς πλεονάζοντος χυμῆ (d) ἢ διάῤῥοιαν αἵματος (e) ἀναληρθεισῶν τῶν δυνάμεων τῆς τεκέσης, ἢ (ἐξ) ἐκείνων τῶν πραγμάτων, οἷς τὸ σόμα τῆς μήτρας συγκλείεσθαι εἴωθεν, καθάπερ τοῖς μώλωψιν, ἢ ταῖς κλείτεσιν, ἢ ταῖς (f) θρύσεσιν εἴτε αἱμοῤῥαγίαις, καὶ τέτοις τοῖς πλείοσιν (g) ὁμοίως, ἢ τοίνυν τῷ θανάτῳ τῦ ἐμβρύε, ἢ (h) ἐσκυλμένον παρὰ φύσιν τεθειμένῳ ἢ τῇ πλεονεξίᾳ τῶν μερῶν τῆς γαςρὸς, τῶν χειρῶν, ἢ τῶν ποδῶν (i) χῆ· ἢ ὅτι αὐτὰ τὰ ἔμβρυα τέσσαρα ἢ πέντε εἰσίν.

ΚΕΦΑΛ. ΡΝΒʹ.

Ποία τοίνυν ἐπιμελεία μαιευθῶσιν ἐκεῖναι, αἱ μετὰ βραδυτῆτος ἢ συνδυσχερεία τίκτεσιν;

Εἰσίτινες, αἵτινες δὶ ἀπέχεσιν, καὶ (a) σένωσιν ξηρότητος, ἀλλὰ μὴν ἢ ζέσει ἐμποδίζονται, εἴτε ἀπὸ σφοδρᾶς ψύξεως τῦτο πάσχεσιν, ἢ (διὰ) σκλήρωσιν τῦ σώματος τῦ ἐμβρύε, ἢ τῆς μήτρας βραχύτητα. ἡνίκα ἐπὶ μακρὸν χρόνον την σύλληψιν δέξηται, εἴτε παχύτητα τῦ σώματος, ἢ φόβον, ἢ ὀργιλότητα (b).

ΤΕΛΟΣ.

ST. MARY'S HOSPITAL
RADFORD LIBRARY
MANCHESTER.

MOSCHIONIS

DE

MULIERUM PASSIONIBUS

LIBER.

ST. MARY'S HOSPITAL
OF
RADFORD LIBRARY
MANCHESTER

Ordo Capitum Moſchionis Libri de mulierum paſſionibus.

1. Quid eſt obſtetrix?
2. Uterus quot nominibus inſignitur?
3. Ubinam ſitus eſt uterus?
4. Qualis eſt uteri ſubſtantia?
5. Quot membranis conſtat uterus?
6. Quomodo ſitus ratione configuratus eſt Uterus?
7. Ubi igitur locatum eſt uteri orificium?
8. Quantum diſtat & retro abſcedit?
9. Ipſum uteri orificium quale eſt?
10. Clauſis cujus eſt capacitatis?
11. Teſticuli (ovaria) mulierum ubi ſiti ſunt.
12. De purgatione muliebri.
13. Unde purgatio dicta eſt?
14. Quandonam primum apparet?

15. Quanto tempore ſanguine purgantur mulieres?
16. Quænam ſunt illæ, quæ maxima ſanguinis copia purgantur.
17. Quanta eſt evacuati ſanguinis menſura?
18. Quot diebus purgantur mulieres?
19. Quænam illæ ſunt, quæ naturaliter non purgantur?
20. Quomodo evincimur naturaliter quasdam non purgari?
21. Quibus indiciis intelligimus primæ purgationis terminum adveniſſe?
22. Quousque puellæ virgines eſſe debent?
23. Quænam ad concipiendum aptæ ſunt?
24. Quodnam tempus ad concipiendum idoneum?
25. Quibus indiciis noſcitur mulierem concepiſſe?
26. Quænam indicia foetum conceptum aut marem aut foemellam eſſe denotant?
27. Quid eſt Kiſſa?
28. Unde Kiſſa nominata eſt?
29. Kiſſa quo menſe prægnantibus accidit?
30. Quamdiu detinet Kiſſa?
31. Qualis diæta Kiſſa laborantibus præſcribenda?
32. Quid ei exhibebimus?

33. Quomodo prægnantium diæta menſe ſeptimo inſtruenda.
34. Quomodo menſe octavo?
35. Nono menſe quid faciendum?
36. Quid igitur eſt Chorion?
37. Unde Chorion dictum eſt?
38. Unde Angion dictum eſt?
39. Sed cur & ſecundinæ nominatum eſt?
40. E quibusnam componitur Chorion?
41. Quibusnam ex partibus componitur foetus umbilicus?
42. Quid eſt membrana amnios?
43. Quæ ſunt ſigna abortum præcedentia?
44. Quænam ſunt inſtantis partus ſigna?
45. Quomodo diſtingues dolorem ab inflammatione ortum ab eo, qui inſtante partu accidit?
46. Quænam ſunt præparanda ad partum requiſita?
47. Quale eſt ſedile obſtetricium?
48. Lecti duo ad quid neceſſarii?
49. Quomodo collocanda eſt parturiens?
50. Quid antequam parturiens in ſedili firmetur faciendum eſt?
51. Miniſtrantes; præter obſtetricem, mulieres quot requiruntur?
52. Obſtetrix ubi & quomodo ſedere debet?

53. Poſito vero caſu quod ſecundinarum pars quædam intus remaneat, quid faciendum?
54. Veteres quænam in ſecundinarum retentione exhibuerunt?
55. Puerpera, abſoluto partu, quomodo degere debet?
56. Quomodo novimus ſufficientem a partu manaſſe purgationem?
57. Si vero a conatu & tenſione magis urgentibus dilacerationes in partu fiant. quid facto opus?
58. Quomodo mammæ, affluente a partu copioſo lacte, tenſione, dolore gravante, & inflammatione affectæ curantur & mitigantur?
59. De cohibendo lacte.
60. De mammarum inflamatione.
61. Si vero parturiens ipſa lactare poſſit, quid faciendum?
62. Si vero alia lactaverit, quomodo lac puerperæ ſupprimemus?
63. E quibus indiciis conjicimus infantem aptum eſſe ut nutriatur (vel vitalem fore).
64. Quibus menſibus vitales naſcuntur?
65. Quando & quomodo reſecandus eſt umbilicus?
66. Quibusnam reſpergitur aut lavatur infans?

67. Qua adhibita cautelâ illos pulveres infanti applicabimus?
68. Quomodo faſciabimus infantem?
69. Ubinam collocare oportet infantem?
70. Quandonam porrigendum eſt infanti alimentum?
71. Quodnam primò alimentum capere debet infans?
72. Quomodo mel porrigemus infanti?
73. An Lac maternum aut alienum infanti a partu exhiberi debet?
74. Quodnam igitur lac qualitate bonum dici poteſt?
75. An materno lacte nutriendus eſt infans?
76. Quænam igitur nutrix infanti nutriendo idonea eſt?
77. Quomodo inſtruenda eſt nutricis diæta?
78. Quomodo dicis ab initio infantem infirmari?
79. Quænam exercitia in commodum infantis a nutrice fieri poſſunt?
80. Quid faciendum ſi lac nutricis pravum fuerit?
81. Quid facient illæ quibus lac diſparet?
82. Quænam exhibent veteres, ut lac mulieribus abundet?

83. Quid illis, quæ lac juſto copioſius, aut craſſum generant, faciendum?

84. Ob quam rationem nutrici alimenta acria & ſalſa non concedenda?

85. Qua ergo diæta uti debet, quæ lac corruptum habet?

86. Quomodo medebimur iis, quæ lac aquoſum habent?

87. Quoties indies balneo immittetur infans?

88. Quis locus balneo infantis deſtinandus?

89. Quomodo diſponendum eſt lavacrum?

90. Quare poſt balneum ſurſum ſublatis infantis pedum plântis caput infra pendet?

91. Quomodo ungere infantes oportet?

92. Ob quam cauſam oleo infantis oculi obliniuntur?

93. Cur poſt balneum infantis aures & nares ejus exſiccari jubemus?

94. Poſt quantum a balneo temporis ſpatium erit uberibus admovendus infans?

95. Quomodo ubera præbere debet?

96. Quid poſt ſomnum nutricem facere oportet.

97. Quoties lactare infantem intra diem debet?

98. Quid mali accidit infantibus, ſi ante vel ipſo in balneo ſugant?

99. Quibus indiciis novimus infanti alimentum præbendum eſſe?
100. Quomodo diſtinguemus infantem non adeo ob alimenti penuriam, quam alias ob cauſas ejulare?
101. Quid facimus ſi poſt lactationem continuo ejulat?
102. Cum obdormiverit infans ubi collocandus eſt?
103. Quomodo geſtandus eſt infans?
104. Quomodo & ob quam rationem bajulandus eſt infans?
105. Poſt quot dies decidere ſolet infantis umbilicus?
106. Quomodo exactam umbilico configurationem conciliamus?
107. Ad quod tempus faſciandus eſt infans?
108. Quas primum infantis partes ſolvimus?
109. Quare balneum ingreſſurus infans primum faſciis liberari debet?
110. Quandonam & quomodo ad ſedendum inſtituendus eſt infans?
111. Quomodo ad deambulandum inſtituendus eſt infans?
112. Quandonam ad deambulandum inſtituendus eſt infans?

113. Quandonam ablactandus eſt infans?
114. Quanam methodo ablactabimus infantem?
115. Quem primo cibum infanti porrigere debemus?
116. Qualem illi potum dabimus?
117. Quandonam dentes emittere incipit infans?
118. Quænam ſunt prima dentitionis ſigna?
119. Quibus auxiliis utendum, ne cum dolore & tormine dentes emittant infantes?
120. Quibus auxiliis inflammationem faucium infantum oppugnabimus?
121. Adverſus prurituin, exanthemata & phlyctænas quid tentare oportet?
122. Sonitum aurium & ſtridorem dentium quomodo curare oportet?
123. Adverſus tuſſim quid ei dabimus?
124. Quinam ſunt mulierum morbi?
125. Quinam per fluxum corporis adoriuntur?
126. De Menſtruorum ſuppreſſione?
127. De Uteri inflammatione.
128. De Satyriaſi.
129. De Suffocatione hyſterica.
130. De tenſione Uteri.
131. De Oedemate Uteri.

132. De Phlegmone Uteri.
133. De Uteri Duritie.
134. De Dolore uteri.
135. De molâ uteri.
136. De hæmorrhagiâ uteri.
137. De mulieris ſanguinis fluore.
138. De fluxu ſeminis mulierum, quem græci gonorrhoeam nominant;
139. De debilitate uteri.
140. De paralyſi uteri.
141. De omnibus uteri inclinati modis.
142. De Sterilitate uteri.
143. De difficili & laborioſo partu.
144. Quomodo dicunt ab ipſa parturiente partum evadere difficilem?
145. Quomodo dicunt per excludendum foetum partum difficilem evadere?
146. Quot & quibus ſitibus naſcuntur fœtus.
147. Prædictorum ſituum quinam optandi ſunt & ſecundum naturam?
148. Quis fœtus partus bono ſitui proximior?
149. Quomodo dicunt ab iis quæ extrinſecus adveniunt difficiliorem fieri partum?
150. Quomodo dicunt per Chorion impediri partum?

151. Quomodo dicunt, quod partus per alium modum, qui ex omnibus his cauſis componitur, impediatur?

152. Quid ſub partu curandum erit apud illas, quæ tarde & difficulter pariunt?

MOSCHIONIS
DE
MULIERUM PASSIONIBUS.
PROOEMIUM.

Cum nobis frequenter apud mulieres obſtetrice opus eſſet, nullamque expertem & græcis imbutam literis inveniremus, quas licet didiciſſet, quomodo ea quæ ad mulierum affectiones ſpectant omnia ut horum lectione, ratione ea aſſequi valeat, in latinum ſermonem converteret? Ego quidem Moſchion multa jam paſſim video veritati conformiter translata, immo accuratius ordinata, diligentiusque polita, velut in ophthalmico & chirurgico Philiatri, quin & in poematico legimus. Viſum eſt igitur & mihi hæc ad mulierum affectiones ſpectantia e græco ſermone transferre. Condonabitur mihi, ſi rerum veritate ſervata ita meam translationem adornavero, ut mulierum deſiderio ſatisfaciam. Placuit enim nobis, ut, cum ſeriem rerum,

quæ

quæ maxime probantur in epitome daremus, omnia quidem diceremus, neque tamen operis prolixitate peccaremus. Iis qui multum ordini ſtudent, brevem rerum indicem dabo. Addidi præterea alia triginta duo capita, ut omnibus conſervatis explicatio ſufficiens haberetur. In his vero omnibus ſimplici uti dictione ſtatui, cum ut ea quæ dicerem manifeſta eſſent, & mulierum uſui accommodata, tum ut imperitarum obſtetricum intellectui expoſita captu facilia eſſent. Tradere præterea volui in quot & quales partes ea omnia quæ ad mulieres ſpectant, dividerem, binas ſtatuens obſtetricum ſpecies, quarum una imperita, altera vero omnium, quæ obſtetrix ſcire debet, perita eſt. Hanc ſpeciem denuo dividimus in eas quæ tales ſunt ob cauſas ſecundum naturam accidentes, & præter naturam obſtetricum. Gratam fore hanc pertractationem mulieribus ſpero, quod obſtetrix exerceri ex eâ in ſuâ arte poſſit; tum quod ii qui in hac parte verſati ſunt, ſuas notiones hoc opere confirmatas inventuri ſint.

CAPUT I.

Quid eſt obſtetrix?

Mulier omnia, quæ ad Fœminas ſpectant edocta, immo & Artis ipſius medendi perita; ita ut illarum omnium morbos commode curare valeat. Non ſit autem turbulenta, non garrula, non lucri avida; ſed ſapiens, ſobria, linguæ potens, moribus proba, & laboris patiens, quæ que propriâ ſollicitudine mulieres gubernet & dirigat.

CAPUT II.

Uterus quot nominibus inſignitur?

Tribus antiquitus nominibus. Et primo quidem a ſuâ functione, quod mediante propriâ ejus pariendi actione mulieres matres fierent, μήτρα dictus eſt. A græcis autem & hyſtera nominatur, id eſt extremus; quod omnium viſcerum ultimus ordine veniat uterus. Sive quod in undecimum annum apud Virgines vacuus ſit, & poſt ætatis mutationes propriâ affectione partum mulieribus concedat. Sed & delphys græcis cognominatus eſt, quod nempe eo mediante fratres fierent, & omnes ipſius opera naſcerentur.

CAP.

CAPUT III.

Ubinam ſitus eſt uterus?

Interius inter duo oſſa innominata, inteſtino recto ſuperincumbens & oſſi ſacro; veſicæ autem ſubjectus.

CAPUT IV.

Qualis eſt uteri ſubſtantia?

Nervoſa & carnibus, immo nervis & venis intertexta.

CAPUT V.

Quot membranis conſtat uterus?

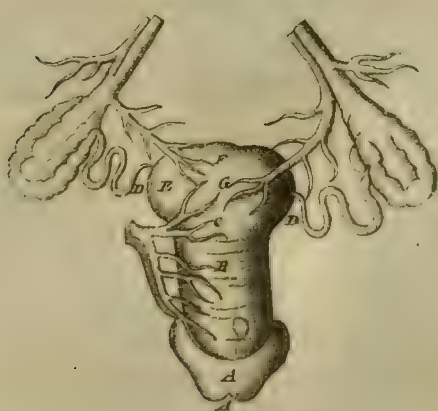
Duabus membranis, quarum exterior lævior eſt, alba, dura & nervoſa; altera vero, interior nempe, aſpera, rubra, mollis & carnoſa. Quo apparatu cætera omnia continentur ita ut uteri membranæ mediantibus tenuiſſimis membranulis & nervis adglutinentur.

CAPUT VI.

Quomodo ſitus ratione configuratus eſt Uterus?

Primum quidem ut cucurbita n e c configuratus eſt. Ut vero ſingulæ e us partes cognoſci facileque intelligi poſſint; ejus partes, ſingulis ſingulas literas adſcribentes, expone-

ponemus. Ubi igitur primum *α.* oppoſitum eſt, orificium dicitur; quod ante partum carnoſum & pulpoſum eſt; partu autem prægreſſo calloſum & capacius. Ubi vero *β.* adſcriptum eſt Collum dicitur. Et pars *γ.* litera notata Cervix eſt uteri. Totus harum partium concurſus Chorion nominatur. Illa vero pars, quæ ex auguſtiori cum rotunditate explicari in latitudinem incipit, ubi nempe *δ.* adſcriptum eſt, humerus dicitur. Ubi vero *ε.* latera vocantur. Ubi tandem in rotunditatem inclinatur, cum adſcripta litera *ζ.* fundus nominatur. Litera *η.* baſin denotat maximam. Omnis autem illa capacitas, quæ infra abdomen medium occupat, ſinus dicitur.

CAPUT VII.

Ubi igitur locatum eſt uteri orificium?

In medio mulieris ſinu, quod ipſum membranaceum, nervoſum, inteſtinorum maximo ſimile; interne quidem capacius, externe vero anguſtius eſt; Viriſque congreſſum, mulieribus vero veneris uſum concedit.

CAPUT VIII.

Quantum diſtat et retro abſcedit?

Non indiſcriminatim omnibus æqualiter; pro differentiâ nempe facultatis.

CAPUT IX.

Ipſum uteri orificium quale eſt?

Virginibus adhucdum in virginitate conſtitutis, ante partum, carnoſum & pulpoſum eſt, mulieribus vero, quæ jam pepererunt, calloſum & magis amplum.

CAPUT X.

Clauſis cujus eſt capacitatis?

Uti foris extima pars auris apparet.

CAPUT XI.

Teſticuli (ovaria) mulierum ubi ſiti ſunt?

Prope cervicem uterque ex utraque parte locatus eſt: ſuntque quodammodo rotundi, ad proprias baſes latiores ſimul & graciliores, & a poro excretorio, unde mulieres ſemen emittunt, protenſi. Eorum ſitus eſt ad proximas laterales uteri partes, & dum uterque ad pudendi labia pervenerit, prope veſicæ cervicem conjugantur.

CAPUT XII.

De purgatione muliebri?

Purgatio fœtus in utero concepti alimonia eſt, & partus miniſterio deſtinata. Et ſanguis quidem naturaliter per uterum fertur (tribus per ſingulos menſes præter propter diebus) qui ſimul ſumpti in triginta dies excurrunt.

CAPUT XIII.

Unde purgatio dicta eſt?

Ex eo quod ſuperfluus corporis ſanguis ſingulo menſe colligitur, in motum ducitur, &

corpus purgatur. Unde menſtruorum Etymologia.

CAPUT XIV.

Quandonam primum apparet?

Prima quidem purgatio frequentiſſime anno decimo quarto orditur. His quidem maturius aliis vero tardius. Ut plurimum tamen neque ante annum quadrageſimum diſparet, neque quinquageſimum transcendit.

CAPUT XV.

Quanto tempore ſanguine purgantur mulieres?

Non æqualiter omnes, ſed ratione corporis conditionis & ætatis differunt. Verum ut plurimum ad duos dies (ſanguine) purgantur.

CAPUT XVI.

Quaenam ſunt illae, quae maxima ſanguinis copia purgantur.

Quæ vitam in otio & mollitie ducunt, nihilque operantur plus ſanguinis evacuant; quæ vero quotidianis laboribus in aliquo opere occupantur, modice purgantur.

CAP.

CAPUT XVII.

Quanta eſt evacuati ſanguinis menſura?

Non ſemper parca. Sed a modicâ copiâ incipit purgatio, & a parcâ definit. Parcit enim ætati, & quoties augmentum corporis capiunt. Præterea, ſi mulier aliquo ſe labore exercet, ipſam ſimul parce purgari oportet. Aliis vero temporibus, quo aliis vitæ diutius protrahendæ impendatur.

CAPUT XVIII.

Quot diebus purgantur mulieres?

Non omnes æqualiter: Sed quædam pluribus aliæ vero paucis diebus. Verumtamen earum plurimæ tribus aut quatuor diebus purgantur.

CAPUT XIX.

Quaenam illae ſunt, quae naturaliter non purgantur?

Puellæ ſane & vetulæ, atque illæ quæ frequenter & valide vocem exercent; quæ gravi morbo laboraverunt, quibus & prægnantes adnumerandæ ſunt. Siquidem puellulæ non-

dum purgantur, vetulas vero ultro purgari implicat. Præterea, vocem quæ exercent, illo exercitio ſanguinem abſumunt. Illæ vero quæ diuturni morbi labores exantlaverunt, toto ſanguine ad virium refocillationem indigent. At quæ utero gerunt, fœtus ex illo ipſo ſanguine alunt.

CAPUT XX.

Quomodo evincimur naturaliter quasdam non purgari?

Ex eo quod integra ſe valetudine frui ſentiant.

CAPUT XXI.

Quibus indiciis intelligimus primae purgationis terminum adveniſſe?

Perfecte quidem ab anni decimi quarti ætate; dum nempe mammas turgidulas habent, ſed & pondus in pubis regione cum aliquali vellicatione & pruritu ſentiunt. Aliæ autem jam ante frequentius hanc evacuationem paſſæ etiam adventante definito purgationis die doloribus occupantur; Pondus in renum regione, & dolorem aliquando ſentiunt; micturiunt

riunt, & toto corpore tenſionis ſenſum percipiunt. Faciei rubor non quidem perpetuus, ſed horarum aliquot intervallo facto denuo apparet. Quandoque cibos averſantur & nauſeant. Mulierum autem commodo ob futuram conceptionem menſtrua comparent, ſic etenim locus aptus præparatur, in quo ſemen abſorberi poſſit. Cujus rei earundem ſanitas argumentum eſt. Verumtamen ſenectutem earum accelerat, & forſan ex novo partu periclitantur. Et illæ quidem quæ purgantur ſanitate gaudent. Eſt & perſeverans virginitas ſaluberrima. Nam iis, quæ virum noverunt, frequens veneris uſus male recipitur. Sed & mulieres inde vexantur.

CAPUT XXII.

Quousque puellae virgines eſſe debent?

Donec apparentibus ſecundum naturam catameniis veneri litando aptæ ſint; uterusque proprio officio fungi, & ſuum munus adimplere appareat.

CAP.

CAPUT XXIII.

Quaenam ad concipiendum aptae ſunt?

Quæ regulariter definito die purgantur, ſic tamen ut ſanguis, quî excernitur, purus ſit & bonæ conditionis. Quæ oſculum uteri e directo, & proxime ſitum habent. Quarumque totum corpus non durum admodum ſed optime temperatum eſt. Si præterea cum morum ſimplicitate animi alacritas conjungatur.

CAPUT XXIV.

Quodnam tempus ad concipiendum idoneum?

Si abſolutâ purgationis periodo mulieris animum Veneris deſiderium ſubeat, virum admittat; eâ tamen conditione, ut prægreſſâ per purgans evacuatione, corpus neque ciborum nimiâ repletione, neque penuriâ peccet. His enim ſic ſtantibus ſaluberrimus erit conceptus. Neque tamen exiſtimandum, quod corporis magnitudine, defatigatione, & effreni agitatione, intenſioneque modum excedente plus in operis perfectionem conferatur. Demonſtrat brutorum congreſſus; qui naturali

rali ratione, neceſſitateque compellente peragitur.

CAPUT XXV.

Quibus indiciis noſcitur mulierem concepiſſe?

Quoties ſub congreſſus finem horror quidam mulierem invadit, & ipſum uteri oſculum ſeſe claudens & contrahens percipit; Neque ſeminis reliquiarum aliquid uteri mulieris orificium madefacit, vel parcum admodum ibidem remanet.

CAPUT XXVI.

Quaenam indicia foetum conceptum aut marem aut foemellam eſſe denotant?

Supponebant quidem veteres marem, ſi mature & athletice in utero moveretur; ipſa vero prægnans bene colorata, & mamma dextra turgidior eſſet. Fœmellam vero ſi tarde, & languide moveri inciperet; ipſa vero prægnans mali coloris & infirma eſſet, mammaque ſiniſtra tumeret. Nos autem eadem ipſa intuiti, ſic ſe habere cenſemus.

CAP.

CAPUT XXVII.

Quid eſt Kiſſa?

Appetitus cibi maxime inſolentis, qui tempore quodam, irregulari tamen, prægnantibus mulieribus accidit cum abundantiâ pravi humoris & nauſeâ.

CAPUT XXVIII.

Unde Kiſſa nominata eſt?

Secundum quosdam ex eo, quod faſtidium prægnantibus mulieribus creet; ſecundum autem alios, ab ipſa ave, cujus ut vox varia ſic & plumæ verſicolores ſunt. Quidam autem ab helicibus vel capreolis vitium, græcis κῖσσος dictis, derivaverunt, qui ſi quid arripuerint, multifariam implicantur.

CAPUT XXIX.

Kiſſa quo menſe praegnantibus accidit?

Frequentius quidem ſecundo menſe; quibusdam vero maturius, aliis autem tardius.

CAPUT XXX.

Quamdiu detinet Kiſſa?

Quandoque ad ipſum partum usque Omnium quidem prægnantium morbus eſt Kiſſa, ſed non omnes diu detinet, verum eas tantum, quæ humore pravo abundant.

CAPUT XXXI.

Qualis diaeta Kiſſa laborantibus praeſcribenda?

Reſponſio deficit.

CAPUT XXXII.

Quid ei exhibebimus?

Imperanda diei unius abſtinentia. Si vero abſtinere tamdiu nequeat, poterit etiam parce nutriri & per plures dies unctæ primum quidem aqua, tandem vinum offeratur. Cibos vero ſiccos cohibendi & adſtringendi vi præditos aſſumat, utaturque epithematibus reprimentibus. Sed & corporis illi motus, ſi fieri poteſt, concilietur.

CAPUT XXXIII.

Quomodo praegnantium diaeta menſe ſeptimo inſtruenda.

Deficit.

CAPUT XXXIV.

Quomodo menſe octavo?

Cum omni cura & ſollicitudine incedere oportet. Hoc etenim menſe plurimum gravantur. Quare omnem corporis motum fortiorem devitantes tranquillam vitam agere oportet. Sed & alimentum ipſis parce exhibendum. Præterea abdomen ipſum, ſi pondere juſto plus gravitet faſciis ſollicite deligatum ſuſtentare decet. Tandem abdominis cutis unquento ex oleo recenti, aut oleo myrtino compoſito inungenda, quo firmetur, ne cum parturire incipiet, nimiâ tenſione rumpatur.

CAPUT XXXV.

Nono menſe quid faciendum?

Scire oportet in his, cum luxiores ſint, ab utero verſus ſuperiores partes humores ferri,

ut

ut approximante partu ad inferiores partes dilatari valeant, quo fœtus expeditiorem tranſitum inveniat. Sed & his locis ſemienpium relaxans præparari debet; balneaque in uſum vocunda, & peſſarin ex adipe anſerino, & medullâ cervinâ compoſita. Præterea inuncto digito uteri oſculum leniter aperiendum, velut prægnantibus mulieribus in more eſt. Verum ſi fieri poteſt, utero per hujus depulſorii uſum vis non inferatur, utpote qui moderate potius, & tranquille degere debet, ſiquidem illius vi ad effundendum fœtum adigi poteſt. Hac enim agitatione & illicio ruptum Chorion liquorem effundit, & ob lubricitatem loci fœtus præter naturam expellitur.

CAPUT XXXVI.

Quid igitur eſt Chorion?

Membrana ſine apertura, quæ fœtum & quæ ad ipſum ſpectant, continet, fundoque uteri adhæret. Dicitur autem & angion ſeu vas; & ſecundinæ & extremæ, licet primum rumpatur.

CAPUT XXXVII.

Unde Chorion dictum eſt?

A ſe ipſo, quod ſua ipſius propriâ amplitudine, εὐρυχωρια, indicat. Vel ut alii volunt, quod ex multis ſit compoſitum, velut chorus pluribus canentibus.

CAPUT XXXVIII.

Unde Angion dictum eſt?

Quod in ipſo fœtus contineatur, in eoque velut in vaſe volutetur.

CAPUT XXXIX.

Sed cur et ſecundinae nominatum eſt?

Ex eo quod fœtus primum excidat, & ſic illæ ſecundinæ prodeant. Etenim & prægnans inde dicta eſt, quod primum rumpatur.

CAPUT XL.

E quibusnam componitur Chorion?

E nervis, venis, arteriis & carnibus. Eſt vero coloris atrorubentis, utri ſimile.

CAPUT XLI.

Quibusnam ex partibus componiturfoetus umbilicus?

E quinque: duabus nempe venis & totidem arteriis, quarum ope pars ſanguinis nutritiva fœtui ſubminiſtratur. Inſertionis autem ejus locus κενεων dicitur, quod fœtus lumbum (abdomen) cum chorio jungat, quo mediante fœtus umbilicus in utero continetur.

CAPUT XLII.

Quid eſt membrana amnios?

Tunica totum corpus circumplexa & adhærens, quæ licet frequentius intus integra habeatur, aliquando tamen conſumitur, ita ut non per totum corpus appareat.

CA-

CAPUT XLIII.

Quae ſunt ſigna abortum praecedentia?

Quando ante legitimum pariendi tempus ſubito & ſine ratione mammæ graciliores evadunt; præterea frigus & pondus in renum regione adeſt, liquor varius effunditur, & tandem thrombus apparet cum omnimodâ horripilatione. Quidam non omnem promiſcue medelam adhibendam volunt. donec naturæ beneficio ad ſanitatem redierint, ne pereat fœtus. Alii autem abortivis utendum cenſent, quæ neqe adulteris, neque lucri cauſâ admoveant. Si vero calloſam carnis excreſcentiam, aut aliud impedimentum in uteri orificio habuerit mulier, & ſic conceperit; ſatius quod concepit abortivo depelletur. Tales enim cum partus dies advenerit, foetu perperam exitum moliente, moriuntur; parturientem enim periclitari neceſſe eſt.

CAPUT XLIV.

Quaenamſunt inſtantis partus ſigna?

Si ſeptimo, nono, aut decimo menſe pregnan-

gnantem non ſolum renum dolor, cum ardoris ſenſu, ſed & inguinum & lumborum adoriatur. Sed & uteri ipſius, interiorisque partis deſcenſus fiat, orificiumque aperiatur, & mador adſit. Dum vero jam partus præ foribus eſt, partes ſuperiores graciliores evadunt, expanduntur que inferiores circa pubem & inguina cum frequenti meiendi deſiderio; immiſſoque in orificium uteri digito, chorion ovi magnitudine protuberans invenitur, humorque effertur primum quidem lentus, paulo poſt vero plurimus, & ſanguinolentus.

CAPUT XLV.

Quomodo diſtingues dolorem ab inflammatione ortum ab eo, qui inſtante partu accidit?

Quod dolor ab inflammatione ortus cum ſtrictura & ſiccitate orificii uteri reperiatur.

CA-

CAPUT XLVI.

Quaenam ſunt praeparanda ad partum requiſita?

Oleum ſane calidum, fomentationes, ſpongiæ molles, lanæ mundæ, faſciæ, cervicalia, odoramentaque analeptica, & ſedile obſtetricium, cathedræ ſimile. Lecti duo, locusque partui commodiſſimus.

CAPUT XLVII.

Quale eſt ſedile obſtetricium?

Conſulari ſedi ſimile, in quo ſic ſedet, ut ſub ſexu habeat foramen in lunæ formam exſciſſum, ut illac foetus excidere poſſit.

CAPUT XLVIII.

Lecti duo ad quid neceſſarii?

Alter quidem dure ſtratus eſt, in quo locare parturientem debemus. Sæpe enim & decumbentes pariunt. In eum vero, qui molliter ſtratus eſt, parturientem poſt exantlatos labores collocabimus.

CAPUT XLIX.

Quomodo collocanda eſt parturiens?

Supinam eam in lecto, qui dure ſtratus eſt, diductis ibidem cruribus, & divaricatis locando. Cum vero chorion ad ovi magnitudinem in orificio uteri protuberans invenerimus, eam in ſedile transferemus. Si vero ſic locata defatigatur, ita ut parere ibi non poſſit, in lecto parturire debebit. Ubi vero ſedile obſtetricium non habetur, non concedente mulieris facultate, alterius mulieris inſidens femoribus ſtrenue detineatur, ut ibidem pariat.

CAPUT L.

Quid antequam parturiens in ſedili firmetur faciendum eſt?

Omnes illos partus dolores, omnis generis actu calidis fovere oportet, oleo nempe calido, & lanis ſordidis, ipſaque loca irrigare. Jubebat quidem antiquitas, ut ambularent, aqua perfunderentur, & cibos aſſumerent. Nos autem non ita hæc fieri conſulimus, eoquod deambulatio foetum jam modo vix non

pro-

prodeuntem expellat, & uterum excutiat. Perfuſio autem & vires minuat, mulierisque corporis coctionem refrigeret. Cibi autem ſtante refrigeratione exhibiti non adeo alunt, ut potius corrumpantur.

CAPUT LI.

Miniſtrantes praeter obſtetricem, mulieres quot requiruntur?

Neceſſario tres, quarum binæ a dextrâ & ſinistra parte ſtare debent, quibus accumbere parturiens poſſit. Tertia autem ipſius dorſum apprehendens firmum tenebit, ne ingruentibus partus doloribus ſe in latus inclinet. Ipſam ſimul adhortabuntur, ut partus dolores ſtrenue ſuſtineat.

CAPUT LII.

Obſtetrix ubi et quomodo ſedere debet?

Strenue ſane præcincta: & ſi quidem in Lecto partus perficitur, in ſede paulo humiliori ſedebit obſtetrix, ſic ut manuum officia nihil moretur. Si vero in ſedili locata fuerit parturiens, humilius in depreſſiori ſede ſedebit obſtetrix, ut e ſuperioribus locis

cis foetum facile adducere poſſit; Et aliquantulum diductis propriis pedibus depreſſius ſimul ipſam eſſe oportet, ut propriam faciem retro avertere non impediatur, ne (a pariente) ſpectata, præ pudore uteri orificium contrahatur. Dein omnium primo vinculis & capillis ſolutis, quod propter expeditiorem motum fieri ſolet, digito manus ſiniſtræ oleo inuncto uteri orificium ſenſim dilatans aperiet, ut chorion illac prorumpere poſſit. Omnes vero illæ quæ parturienti aſſiſtunt adhortari eam ſermonibus debent, rogareque illam, ne ejulet, ſed omnem ejulatum & ſpiritum verſus inferiora dirigat, quo ſic partum promoveat. Cum vero partus dolores urgent, jubere debet ut aliæ mulieres retro ipſam tenentes cum linteis manus ejus firment, ne propriis conatibus ſe ipſam devolvat. Si vero chorion diutius imperruptum manſerit, ipſum unguibus dilacerare oportet, & immiſſis ſenſim digitis dilatare. Caveri tamen ſimul debet, ne juſto plus digitis reſeretur, ne ſcilicet foetus ſubito excidat. Si vero ne ſic; orificium uteri ſic apertum ſervet, donec fœtus caput & collum ſine quaſſatione exeant. Naturaliter (ſponte) enim orificium aperitur. Prodeuntibus tamen femoribus, hæc appre-

 hen-

hendere obſtetrix debet, illæſaque educere, attendendo ad uteri ſpontaneam reſerationem. Illi autem vim, cum ſponte ſe contraxerit, inferre non debet, ne inflammatione aut hæmorrhagiâ uteri læſio conſequatur. Aſſiſtentes vero lateri miniſtræ conduplicatis manibus verſus inferiora abdomen propellent. Dum autem fœtus exire coeperit, obſtetrix manibus linteo munitis, ipſum ſumma qua poterit pietate excipiet, ſollicita quam maxime, ut cum ſecundinis exeat.

CAPUT LIII.

Poſito vero caſu quod ſecundinarum pars quaedam intus remaneat quid faciendum?

Si uteri orificium adhuc apertum eſt, ſtatim obſtetrix manum ſiniſtram intromittat, & quas demum cunque partes ejus invenerit, apprehendat. Et ſi quidem fundo non adhæreant, educat; quo tamen in caſu, & proprii parturientis conatus commodi ſunt. Si vero ab utero detineantur, leniter hinc inde moveat. Has tamen, niſi incommode locata magis diſtent, uterus ipſe excludet. Quodſi non obſtante morantur, porrecto alii mulieri infante, ipſa (obſtetrix) umbilicum reſcindet.

Si

Si tandem contractum fuerit orificium, ita ut neque manum admittat, neque ſecundinæ ipſæ prodire poſſint, utatur omnibus liquoribus & injectionibus, quibus in uteri inflammatione uti ſolemus, Hac enim accuratione, relaxatâ omni ſtricturâ, ſi quid intus remanſerit, excidet.

CAPUT LIV.

Veteres quaenam in ſecundinarum retentione exhibuerunt?

Sternutatoria: ſcalasque adhibuerunt ſuſpenſorias, & potionibus ad expellendum idoneis uſi ſunt. Sed & ſuffumigia ſuppoſuerunt, & peſſaria quibus ſanguinem promoverent. præterea pondera ipſi chorio appenderunt; quæ nos omnia reprobamus, eo quod partes ipſas inflammare, & præſentem, ſine morâ, hæmorrhagiam producere poſſint.

CAPUT LV.

Puerpera, abſoluto partu, quomodo degere debet?

Deterſis ſpongiâ partibus transferatur in lectum, in cubiculo dubie lucido, ſitum, di-

duc-

ductis non nihil femoribus, ut ſi quid forte prodire coeperit, non impediatur. Sed & partes ipſæ linteo cooperiantur, ſic tamen ut crebro ibi mutentur. Sed & pubem & abdomen lanis mundis contegere oportet. Et ſi quidem partus ſine notabili læſione peractus fuerit, oleo recenti, cui vini parum admixtum fuerit, eas ipſas partes irrigare oportet. Si vero laborioſus partus præceſſerit, oleo dulci & tepido hæc omnia fient. Per biduum deinde a cibis abſtinere debet. Tertio vero die per ſemienpia tepida & innuctionem illam curare oportet. Sed & aqua tepidâ faciem ejus fovebis. Cibos ſimplices, id eſt panem, aquam, obſonia, & ova ſorbilia illi appones, curabisque illam reſocillari. Die autem ſeptimo, nullis occurrentibus querelis, balneo, cibo vario, vino parco multa aquâ temperato uti poterit.

CAPUT LVI.

Quomodo novimus ſufficientem a partu manaſſe purgationem?

Eo quod primo ſanguis purus et copioſus, ſecundo foeculentus & parcior, tandem purulentus fluxerit.

CA-

CAPUT LVII.

Si vero a conatu et tenſione magis urgentibus dilacerationes in partu fiant; quid facto opus?

Præterlapſis aliquot a partu diebus unguenta e cerâ & oleo roſarum, lithargyrio, ceruſſa, & alumine compoſita imponimus, & ipſam deligamus.

CAPUT LVIII.

Quomodo mammae, affluente a partu copioſo lacte, tenſione, dolore gravante, et inflammatione laborantes curantur et mitigantur?

Imponere primùm debemus, quæ moderate reprimere valeant, id eſt ſpongias molles oxycrato imprægnatas, vel Panem oxycrato irrigatum, quem cum palmulis conterimus.

CAPUT LIX.

De cohibendo lacte.

Si vero lac cohibere volueris, herbam Pſyllium, coriandrum viride, uvam omphacinam mi-

minutim contritam linteolis (impones) aut unguento admiſcebis.

CAPUT LX,

De mammarum inflamatione.

Si vero mammarum increſcat inflammatio, ea adhibenda, quæ ipſas relaxare valeant. Ita profecto conducent fœtus ex oleo calido, aut aquâ calidâ; & cataplasma e ſuccis. Verum & emplaſtrum e ſeminibus, atque in declinatione unguentum.

CAPUT LXI.

Si vero parturiens ipſa lactare poſſit, quid faciendum?

Uti ſuperius innuimus; rite omnibus, & decenter utatur.

CAPUT LXII.

Si vero alia lactaverit, quo modo lac puerperae ſupprimemus?

Lapidem tunc pyritem minutiſſime contritum unguento admiſcebimus, ſenſimque mammas ipſas faſciis arctius deligare incipimus

mus, ea tamen devitantes, quæ præcipiebat antiquitas, muriam nempe, cuminum, ſtrobilos, alumen ſciſſile & héderam; quæ omnia propriâ acrimonia inflammationis incrementum duplo majus efficere queunt. Siquidem relaxantia medicamenta mammarum tumori amica ſunt.

CAPUT LXIII.

E quibus indiciis conjicimus infantem aptum eſſe ut nutriatur (vel vitalem fore).

Ex eo, quod ea, quæ illum utero geſtavit, per totos menſes ſana vixerit; quodque vitali menſe natus ſit, quodque præterea ipſe puſio omni ſit ex parte integer, omnesque corporis meatus & ductus apertos habeat; quod tandem ſtatim a nativitate vocem firmam, maxime punctus, aut digitis leniter vellicatus, edat, Hæc enim omnia ſenſibus eum integris pollere teſtantur, atque completo tempore natum eſſe demonſtrant.

CAPUT LXIV.

Quibus menſibus vitales naſcuntur?

Maxime quidem nono & decimo menſe; Secundi ordine veniunt ſeptimestres. Unde octavo menſe nati difficulter quidam evadere ſolent.

CAPUT LXV.

Quando et quomodo reſecandus est umbilicus?

Poſtquam paululum infans noſtro in aere quieverit, quatuor digitorum ab abdomine diſtantiâ forfice vel cultro acutiſſimo ſecandus erit. Neque veterum aſſentiri velim præjudicio, qui inſtrumento vel ligneo, vel vitreo, aut calamo acutiſſimo, aut panis duro cortice illum reſecabant. Dein cum illum diſcideris, cruorem, qui in illo compactus remanſerat, exſiccabis; & lanâ in ſilum ductâ, aut linamento deligabis, ne ſupervenientе hæmorrhagiâ periclitetur infans. Sed eâdem ipſâ horâ, quâ natus eſt, ex utraque parte deligetur, ſicque per medium ſecetur, ne quæ peperit ipſa, hæmorrhagiam ſuſtineat.

CAPUT LXVI.

Quibusnam reſpergitur aut lavatur infans?

Veteres quidem muriâ ipſum abluebant. Alii vero gallarum aut myrtorum pulvere. Nos autem caute illis ſal & aphronitrum in pulverem redacta inſpergimus; Siquidem prædictæ ſpecies proprio ſuo odore illum affligunt. Neque ſtringi multum faſciis infans debet, a tali enim conſtrictione male ſe habet.

CAPUT LXVII.

Qua adhibita cautelá illos pulveres infanti applicabimus.

Si videlicet valde tener eſt infans, admiſto melle aut oleo, aut ſucco fœnugræci totum ipſius corpuſculum delinimus, aut inungimus, adhibitâ tamen cautelâ, ne vel in os, vel oculos ipſius ejus linimenti quidquam incidat. Exinde abluere ipſum, & aquâ perfundere calidâ aportet. Immiſſis autem naribus & ori digitis purgari omnia aportet, oleumque infantis oculis inſtillari. Tandem inducto in infantis anum auriculari digito purgamenta inde educere oportet; & umbilicus lanâ de-

li-

ligatus reclinandus in medium, & linteolo oleo impregnato cooperiendus.

CAPUT LXVIII.

Quomodo faſciabimus infantem?

Supponentes propriis ejus femoribus faſciam e lanâ mundam & latam, ejusque longitudinis, ut partes omnes involvere queat, ſic tamen ut primo graciliores partes devinciantur, & primùm quidem laxius ſtringantur; Iunctis lateri brachiis, eâ tamen cautela, ut lanæ flocci interponantur, ne oſſium protuberantiis ſugillentur. Dein latiori faſciâ totum corpus deligare oportet. Verumtamen & caput ipſum linteolo aut lanâ mundiſſimâ cooperiemus.

CAPUT LXIX.

Ubinam collocare oportet infantem?

In loco ſane mediocriter calido, neque multum lucido, ſic tamen ut nihil ibidem odoris nares feriat. Lectus ejus molliter quidem, non admodum tamen, ſtratus ſit, ne diutius decumbens infans Spinam vel collum diſtorqueat

queat. Sic molliuſcule firmato capite jacere debet infans.

CAPUT LXX.

Quandonam porrigendum est infanti alimentum?

Dum, poſt omnem, quem ſuſtinuit motum, turbæ fuerint compoſitæ; Id eſt poſt octo vel decem horas.

CAPUT LXXI.

Quodnam primò alimentum capere debet infans?

Tale alimentum capiat, quod ſtomachum ventremque ejus purgare, ipſum ſimul alere valeat, id eſt mel mediocriter coctum; ſi enim crudum illud fuerit auſterum erit & flatulentum; ſi vero coctum magis, alvum cohibet.

CAPUT LXXII.

Quomodo mel porrigemus infanti?

Proprio digito Nutrix os ejus illiniet, aut mul-

mulſum tepidum inſtillabit, & ſic tandem ad lactis uſum tranſibit.

CAPUT LXXIII.

An Lac maternum aut alienum infanti a partu exhiberi debet?

Lac maternum non eſt commodum; ſed alienum; quare non maternum ſed alienum lac porrigi debet. Ob prægreſſos enim partus labores & purgationem lac maternum ſpiſſum eſt & crudum.

CAPUT LXXIV.

Quodnam igitur lac qualitate bonum dici poteſt?

Illud profecto quod mediocriter album nec ſubpallidum nec gypſo ſimile, neque ſubacidum eſt; ſed mediocriter caſeoſum, ita ut inſtillatum leviſſime ſe in latitudinem diffundat, nec diffluat tamen. Quod ab hoc differentiâ cum ſubſtantiæ tum coloris diſtat, malam lactis qualitatem denotat.

CA-

CARUT LXXV.

An materno lacte nutriendus est infans?

Amicum magis eſt lac maternum lacte nutricis. A Matre igitur lactari infans poteſt, præcipue ſi per reſtitutam a partu valetudinem liceat. Plenius tamen a nutrice nutritur. Una enim nutrix binis alumnis alimentum ſufficiens ſubminiſtrat.

CAPUT LXXVI.

Quaenam igitur nutrix infanti nutriendo idonea est?

Quæ pubes eſt; quæ bis jam peperit. Sit præterca proprii corporis ſpecioſus color, latumque pectus habeat. Ipſæ autem mammæ ſalientes ſint & prominulæ, parvæ non nihil; neque papillas admodum magnas habeant, neque rurſum raras & exiles. Sit præterea, animi dotes quod ſpectat, perſpicax & moribus integra, infantem quæ diligere poſſit, nec irâ unquam commoveatur; Sique fieri poteſt græca ſit & munda,

CA-

CAPUT LXXVII.

Quomodo inſtruenda erit nutricis diaeta?

Recepto modo, quo nempe nutriri promiſcue omnes homines ſolent, ut ſani eſſe valeant. Neceſſarium tamen eſt ut exerceatur corpus; ſufficiensque alimentum capiat; ebrietatem vero & indigeſtionem devitet. Omni autem exercitiorum genere exerceatur, ſpeciatim vero eo, quo partes ſuperiores, brachia præſertim, exercentur, quo lac copioſius & coctum ad mammas appellat. Et, ſi fieri poteſt, cum proprio viro ne communicet quidem, ne illiciatur veneris uſu menſtruus fluxus, quo ſuperveniente lac diſparet, ejusque rivuli exſiccantur, Primis vero diebus, quibus lactare incipit, cibos capiat molles, & aquam bibat, ne ſpiſſius lac infantis recenter nati anguſtas fauces cum difficultate præterlabatur. Quemadmodum vero infans præterlabentibus diebus & menſibus firmatur, ſic & ipſa firmiores cibos aſſummere incipiet. Primo igitur conditum bibat, cui dein & vinum admiſcebit, cum nempe jam horum coctionem puſio ſine noxa feret.

CAPUT LXXVIII.

Quomodo dicis ab initio infantem infirmari?

Procul dubio ſi nutrix ejus vinum copioſum bibat; Cum enim neque matrem totos menſes vinum bibentem bene tulerit, licet, cum ejus utero geſtaretur, uterus ea quæ ipſi ſubminiſtrarentur promovendæ coctionis gratia elaboraret, ſicque coctum illum ipſum lacteum liquorem affunderet. Nunc autem a propriâ ſubſtantiâ divulſus eſt infans, cui non tantum virium ſuppetit, ut oblata difficillimæ digeſtionis ſubigere poſſit. Pomi adinſtar: Hoc quamdiu arboris utero adhæſerit, irruentes facile ſuſtinet tempeſtates; ſeparatum vero ab arbore, & propria ſubſtantia orbatum, minimâ afflante aurâ manifeſte affligitur & languet.

CAPUT LXXIX.

Quaenam exercitia in commodum infantis a nutrice fieri poſſunt?

Tritura in mortario exerceatur, aut cum aliis manus conſerat. Paſtam præterea & farinam præparet, lectum ſternat & aquam portet.

CAPUT LXXX.

Quid faciendum ſi lac nutricis pravum fuerit.

Alius nutricis lac aſſumito, quæ ſi haberi nequeat, lactantis ipſius humorum temperaturæ aſſueſcat.

CAPUT LXXXI.

Quid faeient illae quibus lac diſparet?

Deficit.

CAPUT LXXXII.

Quaenam exhibent veteres, ut lac mulieribus abundet?

Iubent ut omnis generis animalium mammas edant. Vermium, qui ligna corrodunt, recens exuſtorum, aut veſpertilionum cineres cum vino propinant; vel iisdem cum aquâ lævigatis mammas earum illiniunt: quæ nos omnia reprobamus. Si enim illa diætæ ſimplicitate (lac) diſparet; inde fit, quod ventriculus alimenta corrumpere incipiat; minus ergo nutrito corpore, multo minus lactis generant.

CAPUT LXXXIII.

Quid illis, quae iac juſto copioſius, aut craſſum generant, faciendum?

Hæ, ut lactis abundantia minuatur, exercitiis & laboribus validiſſimis uti debent. Si vero ſpiſſum valde eſt, alimenta parci nutrimenti capiant, non ſiccæ tamen qualitatis, aquam ſimul bibant, quotidianisque balneis utantur.

CAPUT LXXXIV.

Ob quam rationem nutrici alimenta acria et ſalſa non concedenda?

Deficit.

CAPUT LXXXV.

Qua ergo diaeta uti debet, quae lac corruptum habet?

Cibos boni facileque digerendi ſucci aſſumat; ſed & ad hypochondria attendatur, ſi hæc forte non coquant, aut forte viro utantur; potusque quosdam aſſumant, qui malam humorum qualitatem corrigere valeant, ut ſimul & lac bonam qualitatem adipiſcatur.

CAPUT LXXXVI.

Quomodo medebimur iis, quae lac aquoſum habent?

Rarus ſit iis balnei uſus, & vinum bibant. Frequenter cibum aſſumant, eum vero maxime, qui ſolidus ſit & nutriens, uti ſunt obſonia ſicca. Ova ſimul indurata & frixa, carnesque ſuillas & caprinas comedant.

CAPUT LXXXVII.

Quoties indies balneo immittetur infans?

Semel quidem erit balneo immergendus, & urgente neceſſitate quadam etiam bis in die. A frequenti enim balneo corpus liquefit.

CAPUT LXXXVIII.

Quis locus balneo infantis deſtinandus?

Obſcurus & temperate calidus; vitabiturque pro hac operatione frigidus, vel ultra modum calidus.

CAPUT LXXXIX.

Quomodo diſponendum eſt lavacrum?

Sedere debet obſtetrix, junctisque genubus; linteo femori us injecto infantem excipiet, demptisque faſciis, oleo illum tepido innunget. Injectæque in pelvim aquæ calidæ, limpidæ, odoreque carenti temperatum caloris gradum conciliabit; exinde ſiniſtrâ ſuâ manu infantem ſub axillâ ſiniſtrâ ſic tenebit, ut illius thorax ſuo cubito incumbat. Deinde demergens illum leviter in aquam dorſum ejus primum fovebit; tandem ſupine inverſo partes etiam illas aquæ immerget, ut omnes tam colli quam axillarum ſordes ſollicite abſtergantur. Imm ſſo poſtea in os infantis digito ſalivas ejus aufferet. Sed & linguam ejus & gingivas molliter fricabit. Deinde ſuſpenſâ manu verſus pubem (ventrem) premat, quo ille ſui officii admoneatur. Verum cum corpus ejus aliquantulum calefactum ſufficienter ablutum & ſublevatum viderit, aquæ denuo ipſum egelidæ immergere oportet, ut ſic ſenſim infans aquæ frigidæ uſui aſſueſcere poſſit.

CAP.

CAPUT XC.

Quare poſt balneum ſurſum ſublatis infantis pedum plantis caput infra pendet?

Ideo, ut hac declivitate omnes articulorum juncturæ extendantur. Cum enim ſic ſpina ſpatium manifeſtum accipiat, illæ (juncturæ) commodiſſimo ſpatio committuntur, ſic ut ſibi impedimento eſſe non poſſint.

CAPUT XCI.

Quomodo ungere infantes oportet?

Primo quidem prone decumbentes, deinde etiam ſupinos, ſubſtrato tamen prius propriis femoribus linteo, ſic ut ſub totius corporis inunctione partes modo extendantur, modo inflectantur. Simul pedes ſingulasque partes ſic confingere oportet, ut, quæ incurvata eſſe debent, premantur. quæ gracilia eſſe oportet, coarctentur, & quæ tandem protuberantia, educantur. Simul oculos ipſos propriis digitis leviter perfricare debet; caput ejus in rotundam formam configurare, genuum rotulas in motum ducere, deinde totum corpus extendere & remittere, omnesque

par-

partes ad proprias functiones peragendas inſtaurare.

CAPUT XCII.

Ob quam cauſam oleo infantis oculi obliniuntur?

Ideo ut tunicæ, quæ tnnc (quodammodo) immobiles ſunt, relaxentur & abſtergantur, quo ſit illis integra viſus facultas.

CAPUT XCIII.

Cur poſt balneum infantis aures et nares ejus exſiccari jubemus?

Ne forte, cum tener adhuc ſit infans, remanente in auribus ejus liquore, meatus refrigerentur & infirmentur.

CAPUT XCIV.

Poſt quantum a balneo temporis ſpatium erit uberibus admovendus infans?

Poſt non longum: cum ſcilicet omnes á balneo turbæ compoſitæ fuerint. Si autem citius admoveatur, lac corrumpitur nec nutrit. Quin & ipſa nutrix, ſi balneum non coxerit prius,

prius, ſed ſic ubera præbuerit, infanti nocebit. Melius igitur eſt, ſi balneum digerat, & reſiccatis ſic prius mammis, infantem admoveat.

CAPUT XCV.

Quomodo ubera praebere debet?

Manibus apprehenſum infantem utrivis lateri admovere, & ad utramque mammam convertere oportet, ſic ut quodammodo manum dextram infans ad ſiniſtram liberam habeat, & utrique mammæ admoveatur. Dein ori ejus immiſſam papillam teneat, & quodammodo latenter premat, ne laborioſa fiat infanti ſuctio.

CAPUT XCVI.

Quid poſt ſomnum nutricem facere oportet.

Deambulare non nihil debet & mammas fricare, ut inſpiſſatum a ſomno lac ſolvatur; & ſic infantem uberibus admoveat.

CAPUT XCVII.

Quoties lactare infantem intra diem debet?

Soepius quidem, cum unicâ vice, quantum illi ſufficit, capere non poſſit infans; Si enim diutius ſuxerit, defatigatur; & bono lacte brevi exſatiatur. Definitus nullus alius hic modus; Sed, cum videris ſugere omnino eum velle, mammis eum admoveto, ſic tamen, ut neque ante balneum, neque poſt idem unquam illi præbeantur ubera.

CAPUT XCVIII.

Quid mali accidit infantibus, ſi ante vel ipſo in balneo ſugant?

Male mulctantur infantes ante vel ipſo in balneo uberibus admoti; Ipſos enim multis variisque morbis corripi neceſſe eſt.

CAPUT XCIX.

Quibus indiciis novimus infanti alimentum praebendum eſſe?

Tunc quidem cum hypochondria ejus cava vel collapſa fuerint; ſed tantum ſimul temporis præterfluxerit, ut alimentum capere poſſit.

ſit. Os præterea aperiet, labiaque continuo movebit. Et ſi digitum intra labia ejus moveris, ipſa premet, & cum quodam murmurante vagitu ſuget.

CAPUT C.

Quomodo diſtinguemus infantem non adeo ob alimenti penuriam, quam alias ob cauſas ejulare?

Præcipue faſciam perſcrutantes utrumne adſtricta magis eſt, vel forte decumbens infans pedem aut manum contorſerit, vel ſit, quod eum pungat; vel forte etiam ob alimentum vel lac copioſius aſſumptum vagiat. Inquirere præterea oportet an non majori ſtragulorum pondere moleſtetur, vel contra tenuioribus coopertus jaceat; vel ſolis ardoribus aduratur. Si enim a re quapiam punctus fuerit, ſubito ejulare incipiet. Stragula vero utrum plura vel pauciora ſint ipſa inſpectio vel tactus deteget; Erit enim infantis corpus vel frigidum, vel admodum calidum. Si vero ipſum alimenti vel lactis copia moleſtat, ſe hinc inde jactabit, & præcordia elata habebit. Sin ipſum ſolis ardor aduſſerit, cum reſpirationis difficultate rubebit. Hæc tamen

ſi

ſi perſeveraverint, morbus eſt; lac aſſumere non valebit, & corpus contabeſcet. His igitur ex ſignis, omnia, quæ ad eum ſpectant, erui poſſunt, & medela afferri.

CAPUT CI.

Quid faciemus ſi poſt lactationem continuo ejulat?

Dandus eſt nutrici, quæ ipſum [majoris cujusdam ſtrepitus ſono & blanditiis placet. Abſit vero ut illum unquam modo quoquam terrefaciat. Neque etiam ſemper aut ſtatim illi ob omnem vagitum lac propinari debet, ſed moram facere. Si vero nutrici admoti (infantes) ejusmodi ejulatibus exerceantur, & lacte inundentur, ipſe ductus galactophorus amplior eſt.

CAPUT CII.

Cum obdormiverit infans, ubi collocandus eſt?

In cunis ſtratis aut lecto, obvelatâ tamen facie, ut neque a majori lucis, aut aeris impreſſione lædatur, aut teneros adhucdum oculos pervertat.

CA-

CAPUT CIII.

Quandonam geſtandus eſt infans?

Ante cibum; ſic ut nunquam poſt alimentum ſumptum geſtetur, ne forte vomitus accidat.

CAPUT CIV.

Quomodo et ob quam rationem bajulandus eſt infans?

Cunæ ſint eo modo penſiles, ut facile & leviter in motum duci queant; ipſæ nempe ſolæ mobiles, baſibus duabus firmis innixæ, quo hinc inde vertantur & moveantur; ita ut infans, cum in cunis fuerit, nutricis manu quodammodo ambulare diſcat. Peracto vero anni tempore vel in ſedili aut curriculo commode bajulabitur.

CAPUT CV.

Poſt quot dies decidere ſolet infantis umbilicus?

Poſt tres aut quatuor dies: quamdiu vero adhæret plumbi uſti pulvere commode curatur.

CAPUT CVI.

Quomodo exactam umbilico configurationem conciliamus?

Bullam plumbeam ad denarii ſimilitudinem effingentes imponimus, quæ ipſum proprio ſuo pondere concavum efficere queat.

CAPUT CVII.

Ad quod tempus faſciandus eſt infans?

Secundum quosdam ad dies quadraginta; ſecundum vero alios ad ſexaginta. Nos autem tamdiu illum faſciis ligandum cenſemus, donec integro proprio corpore compactus ſit & firmus; quod quidem illis qui bono cum colore nati ſunt citius evenire ſolet, tardius vero infirmis. Neque vero omnes ſimul faſcias detrahimus, ſed ſenſim & per partes. Si etenim ſimul & ſemel totum corpus nudaverîmus, lædetur illa novitate infans & infirmabitur.

CAPUT CVIII.

Quas primum infantis partes ſolvimus?

Manus: præterlapſis tamen aliquot diebus & pedes. Ex ipſis vero manibus dextram primum emancipamus, ſic ut libertate donata proprio motu exerceatur. Poſthâc tandem & ſiniſtram ſolvimus.

CAPUT CIX.

Quare balneum ingreſſurus infans primum faſciis liberari debet?

Ut ſolutis omnibus vinculis illius habitus magis firmetur.

CAPUT CX.

Quandonam et quomodo ad ſedendum inſtituendus eſt infans?

Tunc, cum ſæpius ſeipſum, ut deambulet, ad ſedendum erigit. (Hac tamen cum cautelâ) ut ipſum circum circa ſtragulis circumdes & munias, quibus fulcire ſe poſſit; neve ab initio diutius ſedeat.

CAPUT CXI.

Quomodo ad deambulandum inſtituendus eſt infans?

Extremitatibus quatuor innixus; projectis videlicet coram eo rebus quibusdam, verſus quas incedere cupiat; ſicque exerceatur.

CAPUT CXII.

Quandonam ad deambulandum inſtituendus eſt infans?

Cum annum integrum compleverit, ſic ut ſtare jam poſſit; erigendus eſt ad parietem; vel imponatur ſedili, cujus pedes rotulis muniti ſint, ut ejus progreſſu infans greſſus figere & ambulare diſcat.

CAPUT CXIII.

Quandonam ablactandus eſt infans?

Poſt annum & ſex menſes, vel duobus annis completis, cum jam dentes plus ſatis firmi fuerint, quo ſolida alimenta non ſolum dividere, ſed ſimul exactius commedere poſſit.

CAPUT CXIV.

Quanam methodo ablactabimus infantem?

Ab aliquot retro diebus ſenſim incipientes cibos illi apponere, raroque eum uberibus admovere; ſic tandem lac illi omnino denegabimus. Qui autem amaris illinire mammas ſolent, nobis non placent.

CAPUT CXV.

Quem primo cibum infanti porrigere debemus?

Micas panis melicrato, condito, aut lacte imprægnatas, aut alicæ ſuccum, vel obſonium e tritico.

CAPUT CXVI.

Qualem illi potum dabimus?

Vinum quandoque; aquam vero frequenter in vaſe vitreo in papillæ formam confićto & perforato. Quæ vaſis ſpecies ruricolis Staphylis aut πατζȣναϱιον nominatur.

CAPUT CXVII.

Quandonam dentes emittere incipit infans?

Primò quidem a ſeptimo menſe dentes prodire incipiunt, ſed non pariter omnibus.

CAPUT CXVIII.

Quaenam ſint primae dentitionis ſigna?

Pruritus gingivarum aderit, maxillarum ardor, & in cervice nervorum dolor. Unde frequentius ſanguinolentus humor ex ore vel auribus prodire ſolet.

CAPUT CXIX.

Quibus auxiliis utendum, ne cum dolore et tormine dentes emittant infantes?

A quinto menſe incipiendo gingivæ eorum oleo dulci, adipe recenti gallinæ, & leporis Cerebro frequentius perfricandæ ſunt. Ultimo tandem melle mediocriter cocto ipſas illinies. Cum emicuerit inflammatio ſomentis & cataplasmatibus utere: cavendo tamen, ne nutrix ejus vinum bibat, ſed parco alimento utatur.

CAPUT CXX.

Quibus auxiliis inflammationem faucium infantum oppugnabimus?

Iis ſane omnibus quæ relaxare valent, uti ſunt mel mediocriter coctum, melicratum, ptiſanæ ſuccus & his ſimilia, quæ nempe oris & linguæ ulcera maxime leniunt. Frequentius ſimul ex melle decenter cocto, cum nido hirundinum lævigato, addita decocti parciſſimâ quantitate linimentum paratur, & gulæ inducitur. Sin cum ſiccitate augeatur, cataplasmate utimur. Si vero cum humorum exceſſu increverit, auxilia reprimentia in uſum vocantur, id eſt cortices granatorum, lentesque cum melle lævigatas imponimus. Interna vero ulcera mediante anthera curamus; vel floribus roſarum ſolis, vel cum liguſtro utimur; ut in quadam rheumatis ſpecie jam expertſuimus. Præterea diamoro, diacodio & ſucco plantaginis cum melle cocto.

CA-

CAPUT CXXI.

Adverſus pruritum, exanthemata et phlyctaenas quid tentare oportet?

Fomentationes ex aquâ calidâ & inunctiones ex oleo, in quo ceræ parum ſit diſſolutum. Sin exanthemata & phlyctænæ cum ulceribus humidis compareant, utimur iis omnibus, quæ reprimendi & exſiccandi virtute ſunt prædita. Poſt balneum igitur perfundimus eos aquâ calidâ, in qua decoctæ ſint roſæ, juncus odoratus, agrioſycamina, myrtus & mali granati cortices. Cataplaſmatibus ſimul admiſcemus plantaginis, intybi, portulacæ & uvæ omphacinæ folia; Illinimusque oleo roſaceo aut myrtino cui adjecta ſunt ceruſa; lithargyrium, & alumen ſciſſile.

CAPUT CXXII.

Sonitum aurium et ſtridorem dentium quomodo curare oportet?

Sonitus aurium & oris ſtrepitus, qui ab humore oriuntur ſic curandi ſunt. Infanti nempe ſæpe melicratum, in quo mel parcum incoctum fuerit, damus.

CAPUT CXXIII.

Adverſus tuſſim quid ei dabimus?

Linctum profecto, qui componitur . . . . . vel fluxum ventris peculiariter ſimul habentes, velut eſt uteri ſuffocatio, & ſanguinis fluxus; licet hæc generatim prædictis illis addere.

CAPUT CXXIV.

Quinam ſunt mulierum morbi, qui a ſtrictura oriri ſolent?

Menſtruorum ſuppreſſio, inflammatio uteri, tenſio, tumor, induratio, & uteri ſuffocatio.

CAPUT CXXV.

Quinam per fluxum corporis adoriuntur?

Si quæ ſtranguriofo modo purgatur, nec evacuatio procedit. Et ad hæc nonnihil differt, ſi quæ plane non purgatur, ab ea, quæ ratione ſuppreſſionis menſtruorum non purgatur; quia hæ cauſæ morbum indicant. Nam omnino non purgari etiam ſecundum naturam evenire ſolet.

CA-

CAPUT CXXVI.

De menſtruorum ſuppreſſione.

De ſuppreſſione menſtruæ purgationis, aut quotieſcunque ſtranguurioſo modo & cum dolore purgantur, ſic ſtatuimus: Multæ ſunt rationes, ob quas mulieres non purgantur. Primum etenim quædam, nulla exiſtente morbi accuſatione, naturaliter non purgantur; dum aliæ ætate impediuntur, uti vetulæ & puellulæ; aliæ autem vocis exercitio menſtruum ſanguinem conſumunt, uti ſunt cantatrices & virili corpore præditæ. Totum enim ſanguinem, qui purgationi deſtinatus erat exercitiis abſumunt, & in corporis ſubſtantiam impendunt; nihilque ſupereſt, quod uterus pro purgatione recipiat, aſſervet, & quod completo menſe purgationem ſuppeditet.

Aliæ vero ſunt, quæ partium vel totius corporis malâ quâdam diſpoſitione non purgantur. Totius quidem corporis, uti tenues & emaciatæ, aut præter modum pingues & craſſæ. Partium vero ratione menſtrua impediuntur, cum, velut aliquando contingit, orificium uteri clauſum, aut calloſum habent, vel ſuperveniens, ibidem quoddam ulcus cicatrices

trices inducit. Prædictas vero illas cauſas his indiciis detegimus. Si enim naturaliter plane non purgatur mulier; ſana, & ſine ullâ corporis & uteri querelâ vivet, menſtrua licet nunquam appareant. Quæ vero propter ætatem non purgantur, uti ſunt vetulæ & puellæ, ſufficit, ſi interrogatæ ſuam ſimpliciter ætatem fateantur. Mala vero totius corporis diſpoſitio medicos non latet. Si tandem uterus locale quoddam impedimentum habuerit, ab obſtetrice perquiri illud, quo detegatur, curabis; quandoquidem illam menſtruorum purgationem quæ ſuum tenorem ſemper ſervabat, ex eo ipſo morbo non amplius procedere contingit. Illas autem, quæ propria ſuâ naturâ vel ætate non purgantur, medicamentis aggredi nullo modo oportet, ne contra naturæ intentionem operemur. Neque illam, quæ propter exercitia, aut cantum non purgatur. Illis vero, quæ ratione morboſæ cujuſdam affectionis non purgantur; appoſite morborum illorum curam applicamus. Si enim hymen occluſus eſt, orificium aperimus; ſin alia ibidem cauſa impedimento eſt, inventa auferatur. Deviantem ſimul a recto ductu uterum reſtituas. Inflammatio in quantum præſtari id poteſt, ſolvatur. Quæ morbo

bo laboraverunt, & extenuatæ ſunt refocillentur. Admodum pingues & craſſæ graciliores efficiantur. Omnium vero prædictarum morbos & ſigna & curationes in ſequentibus peculiariter expoſita, unde curare illas valeas, reperies. Atque omnium primo de ſuppreſſione menſtruorum, ab hac etenim initium facimus. Stricturâ igitur & inflammatione in utero ortis ſupprimuntur aliquando menſtrua, quandoque cum dolore ſtrangurioſe feruntur. Signa autem talia tunc adeſſe contingit: Tenſio & dolor lumborum, pubis & inguinum. Adeſt præterea capitis dolor & cervicis, qui frequenter & oculorum baſibus communicatur. Appetitus deletur, aures ſonant. inflammatur cum rubore facies, phegmone ſimul mammarum adeſt, & partium muliebrium ſiccitas; quæ omnia in purgationis dies concurrunt. Et hæc quidem cum prædictis ſignis mulieri accidere ſolent, quibus & dolores conjunguntur. Collocanda igitur erit in cubili moderate calido & lucido; lectoque molliter ſtrato, cooperiendaque ſtragulis novis & piloſis, ſicque duobus diebus nihil aſſumat, Loca vero illa in quibus dolorem, tenſionem, & pondus ſentit, omnis generis fomentis, vel linteis calidis foveantur;

tur; Sed & veſica, quæ oleum calidum continet, non repleta tamen, appoſite partibus ejus imponitur. Poſt fomentationem vero tota illa loca linteis mundis oleo immerſis & expreſſis cooperiantur. Cataplasmatibus præterea cum melicrato coctione paratis ipſam obvolvemus, & adveniente tertio die, poſtquam illam oleo ſimplici inunxerimus, & aqua calida foverimus, cibum ei ſimplicem, & calidum porrigemus. Si vero prædicta ſymptomata increverint, dolorque augeatur, venæſectione potius illam ſecundo vel tertio die curabimus; dumque poſt venæſectionem vires mulier paulum recuperavit, cum oleo dulci, aquâ calidâ, aut analepticis ſeminibus lini, fœnu græci & raphanorum (balneum parabimus) ſic ut cum eidem inſederit, iidem ipſi liquores ad interiora partium penetrent. Et poſtquam balneum digeſſerit, fotam & inunctam ad cibum ſimplicem capiendum invitabis, id eſt ova ſorbilia, panem & aquam, & obſonia mollia. Sit autem aqua tepida: tandemque refocillata dormiat. Simul ex eo tempore, donec morbus indies medicamentorum applicatione ad declinationem vergat, plus de die in diem, ſi vires ejus permiſerint, cibi capiat. Tertio vero a venæſectione die, in

in-

inſultu quidem doloris, augmento vero morbi cucurbitulam affigere debemus. Remittente autem dolore ipſum locum, qui in pube vel hypochondriis deſignatur, ſcarificabimus. Perſiſtente tamen adhuc dolore, iis ipſis locis hirudines commode applicamus, & tandem ſanguinem ſiſtimus, vulneribus autem ab hirudinibus factis unguentum imponimus. Et ſi neceſſitas exigit denuo cataplasmata e prædictis ingredientibus admovemus, & ſpongiis ſuccorum uno aut altero impragnatis ipſa illa loca ſovemus. Sed & olei dulcis & calidi oxybaphi menſuram (id eſt uncias duas cum drachmis duabus) injicimus. Adhibemus etiam peſſos ſimplices, inter quos præcipue ille eſt, qui ex oleo dulci & calido paratur; ſic ut intincta in hunc lana imponatur; aliquando autem & foenugræcum & mâlvam adjicimus. Præter hos paregoricos peſſos alii hac methodo parantur: foenugræcum ſollicite lævigatum aſſumatur, ſic tamen ut tantundem linoſpermi, & radicis herbæ althææ recipiat; dein affuſà aqua decoquantur; cum autem ſpiſſiorem conſiſtentiam acquiſiverit liquor, adipe anſerino aut gallinaceo ibidem adjecto & diſſoluto, cum plumis agitentur, & ſic liquor commiſceatur. Sed cum copioſiore illo li-

quore

quore & palmæ pingues rami decoqui poſſunt, ſic ut cum macerati fuerint, ablatis, quos exterius habent corticibus, lævigentur, & ſic liquores miſceantur. Sed frequentius & melilotum probe contuſum, & per cribrum trajectum admiſcemus, aut ipſum linteo deligatum incoquimus; ſic & palmas ibi decoquimus, & ramos ipſarum contundimus. Et hæc quidem ita accuramus, ut morbus in melius vergat. Sed & in curru ipſas collocamus, & motu exerceri jubemus. Factâ autem morbi declinatione purgatio ſponte apparere ſolet. Tranſacto vero aliquali tempore in balneum deferenda erit; uteturque cibo vario, motu, exercitiis, & frictionibus; primum totius corporis, tandem etiam ipſius uteri, quæ hac methodo inſtitui debent. Cum in ſemicupio ſederit, aut balneum ingreſſa fuerit, ibi mulierem cum ſpongiis aut lanâ ab umbilico ad loca infra poſita usque, ſine illatâ moleſtiâ, ſic fricabunt, ut indies ejusdem frictionis augmentum faciant. Poſt ſemicupia autem vel balneum nuguento ex oleo ſuſino aut ſampſuchino parato partes inungent, & interne in orificium inducent. Quo autem major ſit profectus peſſis etiam externe applicandis uti poſſumus, quæ recipiant ceram, therebinti-

nam

nam, adipem taurinum, medullam cervinam, oleumque cyprinum. Atque cum malagmate diachylo ſoluto peſſum optimum conficies. Et leniens illud, quod a ſampſucho nomen habet, commode applicatur. Ultimo tandem libianum majus. Sic tamen ut ſi purgationem hæc produxerint parciorem, ultimo ex oleis ipſis in vaſis ſemicupia pares. Vel quod vero proximius per Cateona ipſas curabimus.

CAPUT CXXVII.

De uteri inflammatione.

Inflammationem uteri multæ cauſæ efficiunt. Quandoque enim frigus illum refrigerat. Quandoque vel a protervo labore, vel a frequenti abortu oritur; vel ſi obſtetrix male in partu officio ſuo functa ſit. Et erit vel totus uterus inflammatus, vel quædam ejus partes. Quotiescunque vero totus uterus inflammatus eſt, dolor ſimul ejus accedit cum duritie, ſiccitate & ardore; præterea lumborum, partiumque adjacentium, & inguinum gravitas adeſt. Pulſus vero denſus & parvus reperitur; ſtomachus male affectus eſt cum oppreſſione aliquando pectoris. Et cum in pejus ruerit malum; ſingultus ipſam invadit cum dolo-

dolore cervicis & capitis nec non oculorum, maxime vero ad radices. Præterea frequentior urinæ excretio, dum interea alvus impeditur. Ipſa loca intumeſcunt, tenduntur que cum febribus acutis, mentis alienatione & ſpasmo. Quotieſcunque vero de moleſtia orificii uteri quæruntur, digitumque obſtetrix immittit, occluſum ſe contingere invenit. Accidit ut bubo illi ſuperveniat, tenſioque ad pubem pertingat. Quotieſcunque vero in uteri cervice, partibus ei adnexis, aut in ipſo ejus orificio tumor cum inflammatione reperitur, ſic ut in conſenſum doloris venter trahatur; tum ſimul quominus ambulet impeditur mulier, ſimul & urinæ aut alvi retentio aderit, aut plane utriusque excretionis impedimentum. Eſt autem aliquando illa pars, cui colon; aliquando vero illa ſuperior cui veſica incumbit; alias cervix mediante ſua cum aliis partibus connexione, & inde deambulationis impedimentum. Si vero in baſi ejus quæ dactylion (annulus) nominatur obtinet inflammatio; exinde dolor & tumor foris apparebunt, & alvus impeditur; ſin in lateribus; ibidem tumorem inflammatorium & dolorem invenies. Si tandem in ipſo uteri fundo; dolor erit perpetuus, & tenſio ponduſque

que in ipſà umbilici regione ſentientur. Frequentius ipſum uteri orificium revulſum erit, dum, interne verſus ſuperiora attolletur, ſic quidem, ut ſi illud per obſtetricem examinaveris, nullam uteri accuſationem eſſe reſpondeatur; dum interea totum uterum inflammatio occupat. Non ſolum vero in omnibus ejus partibus ſuperius memorata accidunt, ſed illis præterea omnibus quæ cum ipſo connectuntur tenſio communicatur. Ipſa vero abdominis integumenta, tumore inflammatorio multum invaleſcente, intenduntur; quod etiam nonnunquam præter omnem uteri accuſationem accidit, ſolis nempe affectis integumentis; cum vero una eademque utriusque mali ſit curatio, hæc diſtinguere ſuperfluum duxi. Ut vero ea, quæ ad hujus morbi curationem pertinent, memorem, ea poterunt in uſum vocari, quæ ſuperius præſcripſimus iis, quibus menſtrua vel ſuppreſſa ſunt, vel cum dolore procedunt. Siquidem & has in cubili mediocriter lucido, & calido decumbere præcipimus, tranquillas eſſe, atque ſic duobus diebus a cibis abſtinere. Manibus interea calidis earum extremitates foveantur, lanisque cooperiantur. Sed & tertio die, ſi inflammatio augeatur vena ſe-

ſecanda erit, & ſemicupia in uſum vocanda, nec non cataplasmata e ſeminibus imponenda. Quodſi perſtiterit inflammatio venam in ipſa cervice ſcarificabimus & hirudines admovebimus. Spongiis præterea ferventibus liquoribus imprægnatis & expreſſis fovemus, prædictoque unguento & peſſis utimur. Tandem morbo mitiore facto balneo varioque cibo, vinique potu ipſas recreamus. Si vero huic inflammationi febres ſimul adjunctæ fuerint, his conveniente medelâ, velut in tractatu de febribus expoſitum reperies, occurrimus. Ea vero omnia, quæ Antiquitas, vanâ opinione, velut inflammationi adverſantia præcepit, reprobamus: id eſt ſuccum uvæ omphacinæ, aut oleum roſarum, aut rutae cum lanis ſordidis impoſitum, vel lintea cum ſelini lævigati foliis. Hæc etenim propriâ ſibi acrimonia inflammationem augent & nutriunt,

CAPUT CXXVIII.

De Satyriaſi.

Eſt quidem virorum fœminarumque communis paſſio Satyriaſis; viris tamen magis familiaris. Inde nomen Satyriaſis accepit, quod Sa-

Satyros veteres fabulæ immoderate in venerem ferri ſcriberent. Mulierum vero Satyriaſis conſiſtit in pruritu pudendorum cum dolore. ita ut impatienter manus illuc ferant cum inſatiabili virorum deſiderio, depoſita nempe omni pudoris verecundiâ. Si igitur hic morbus ab utero oriatur, verecundiam ejus auffert, illasque quadantenus, ut ſui copiam faciant, inducet. Eandem vero curationem adhibemus, quam in ſuppreſſione menſtruorum & in uteri inflammatione propoſuimus.

CAPUT CXXIX.

De *Suffocatione hyſterica.*

Suffocatio, quæ ab utero eſt, a græcis πνιγμος ſtrangulatio dicitur. Ex eo igitur mulieres nominibus a πνιγος, ſtrangulatione deſumptis nominatæ ſunt. Eſt vero hæc ſuppreſſio ſpiritus ſeu reſpirationis cum omnimoda immobilitate, utero ſcilicet ad thoracem delato. Fit vero etiam mulieribus ſuffocatio eo modo, ut quaſi mortuæ cadant. Oritur autem hic morbus a frequenti abortu, difficili partu, longâ viduitate, ſuppreſſione

men-

menſtruorum, & phlegmone uteri. Signa autem morbi ſequentia ſunt. Ad ſuperiora appellens uterus Thoraci incumbit, omnem que cum privatione vocis ſenſum amittunt. Dentibus autem appreſſis ſtrident, pedesque & manus aliquando tument; quandoque ſupinae jacent, & hypochondria ſublimia attolluntur; expanſusque thorax volumine augetur; ſitæ in fronte venæ tumidiores conſpiciuntur, dum ſudor frigidus per faciem, & cervicem diſtillat; Pulſus aut nullus aut minimus reperitur. Quandoque citiſſime ad ſe redeunt; & ſurgunt, quæque paſſæ ſunt, norunt; Caput tamen dolent & cervicem, & quandoque delirant. Eſt hic morbus ob vocis privationem morbo lunatico (Epilepſiæ) & apoplexiæ ſimilis; utpote quæ lethargico, & cataleptico modo obmuteſcunt: ab iis vero diſtinguitur, quod iis, quæ epilepticæ ſunt aut apoplecticæ, & quæ quodammodo vermibus laborant, nulla uteri accuſatio concurrat, uterusque in ſitu ſibi proprio reperiatur. Si vero uteri ſuffocationem patiantur, efferveſcit uterus, & cum ad ſuperiora pervenerit, cadunt; ex eoque *συμπιπτυσαι* vel deciduæ nominantur. Et ſub paroxysmi finem, poſt ſpasmum, ſalivam copioſam profundunt, pulſum

ſum majorem habent, & cum ad ſe redierint, totius corporis dolorem ſentiunt. Quæ autem apoplecticæ ſunt, & ipſæ quidem majorem pulſum habent, & præſentia mala ſi effugerint, paralyticæ evadunt. Hyſtericæ autem aut parvum, aut celerem & denſum pulſum habent. Diſtinguuntur autem ab hyſtericis catalepticæ & lethargicæ, quod ſemper febrem comitem habeant; hyſtericae vero nunquam. Quae tandem vermibus laborant, inteſtinorum vellicationes ſentiunt, verminoſorum pulſum habent, ſanusque eſt uterus. Et haec quidem eſt hyſtericae paſſionis a congeneribus morbis diſtinctio. Suffocatio vero eſt morbus a ſtricturâ, eaque quandoque diuturnâ, ortus. Quare curationem ſic adornavimus, ut quotiescunque primum invadit morbus, paregoricis ad moderamen redigatur. Cum autem diſparuerit, frequenti vero recidivâ affectio in chronicam abiverit, per metaſyncritica curabitur. Cum igitur in hunc morbum mulier inciderit, collocabitur in cubili calido & lucido, hac tamen adhibitâ cautelâ, ut lectisternia ſub capite ſubliniora ſint, ut erecta quodammodo jaceat, pedibus & manibus recta extenſis. Ipſo eodem in morbo oculi diſtorqueri ſolent, menteque frequentius alie-

tur. Sic autem excitanda erit admovendo nempe partibus mediis fomenta, quae calorem concilient; manibusque calidis omnes extremitates foveri curabis. Sin aphonia illa diutius perſeveraverit, multum illi commodi cucurbitulas ſiccas pectini & inguinibus admovendo, procurabis; Lanis ſimul mundis omnes extremitates cooperiantur; osque illius quadantenus aperientes, aquam calidam inſtillamus; exinde melicratum adjicimus, motumque illi in lecto penſili conciliamus. Poſtquam vero mentis compos denuo facta fuerit, ſi nulla debilitas adſit, ob quam, praemiſſâ parcâ cibi refectione, impediatur, ſtatim vena ſecanda erit, & injectionibus ex oleo factis, & ſemicupiis erit curanda; inunctaque tertio die cibum ſimplicem capiat; donecque morbus declinaverit, quotidianis cibis nutriatur; cataplasmatibus ſimul & fomentis curetur, nec non prædictorum applicatione. Factâ autem declinatione unguentis, & emplaſtris ſimplicibus utimur, eamque balneo, cibo vario, bonoque vino refocillamus.

Si vero frequentius hæc morbi ſpecies invadat, morbusque diuturnus fuerit, prædictam methodum, auxilia, appropriataque exercitia in uſum vocamus. Dein metaſyn-

cri-

critica applicamus, quæ in dropace ſolito, cucurbitulis metaſyncriticis, inſolatione, cataplasmatibus acerrimis, ſemicupiis, & ſinapismis conſiſtunt. Si vero minor ab his profectus obtineatur, heleborum, intervallo inter ſingulam radicis repetitionem facto, exhibebimus. Deinde amaricantibus & aquis calidis utere, quorum præfatorum omnium rectus uſus in poematico tractatu præſcriptus eſt. Damnamus autem veterum medicorum errorem, qui omnis generis foetide olentia naribus obtrudunt, uti ſunt pili uſti, extinctæque lampadis odor; Sed & caſtoreo & reſina viroſisque omnis generis nares inungebant ſuperiusque retinebant. Præterea ſuaveolentes peſſos e nardo & ſtyrace interne verſus uterum intrudebant, quæ eâ inducti ratione faciunt, ut nempe uterus viroſa illa fugiat, ſeque ad ſuaveolentia convertat. Quidam autem varios ſtrepitus, velut cymbalorum & tympanorum ſonum adhibuerunt; Alii autem eidem fundamento innixi ſternutatoriis caput implentes aceto etiam acerrimo nares irrigabant. Sunt autem hæc aliena, & vaniloquis, nihilque in bonum proficientibus reliquenda. Quin viſa mihi ſunt nedum lectu, multo magis ſcriptu moleſta.

CAPUT CXXX.

De *tenſione uteri.*

Tenſio uteri accidere ſolet cum intumeſcentia quadantenus durâ ſub umbilico, dolore etiam ventris & ſinus; hepate videlicet & ſtomacho in conſenſum raptis. Urina ſupprimitur, vigiliæ ſubſequuntur, & puncturæ accedunt. Frequentius autem hæc ſymptomata menſtruorum eruptionem præcedere ſolent. Tunc enim ſi digitum obſtetrix in orificium immittat, apertum illud reperiet. Eadem vero hic curatione utimur; atque pro uteri inflammatione præſcripſimus.

CAPUT CXXXI.

De *oedemate uteri.*

Oedema uteri a refrigeratione, abortu, difficili partu, aut thrombo ſanguinis, in orificio hærente, oritur. Ea autem eſt uteri intumeſcentia, ut & ipſe venter intumeſcat. Cedit autem tumor digitorum preſſioni, ſtatimque in priſtinum ſtatum redit; & ſi quis has partes manu pulſaverit, tympani adinſtar reſonabunt. Tumor quandoque cum punctu-

ris

ris, & validâ inflatione hinc inde migrat, quibusdam vero ſtabilis permanet. Accidit autem quandoque, ut ſeipſum manifeſtet, & diſpareat oedema. In hujus medelam ea exhibebimus, quæ in ſtricturâ & inflammatione uteri jam crebrius docuimus. In id tamen præcipue erit incumbendum, ut hærentem in orificio thrombum adhibita omni diligentiâ obſtetrix perſcrutetur, & ſine violentiâ avellat. Si autem chronicus fuerit morbus, tunc oedema illud auxiliis metaſyncriticis, ut in uteri ſuffocatione præcepimus, utentes curamus. Tunc epithema a ficubus dictum, vel a ſeminibus, vel polyarchium, vel laurinum imponimus. Curamus autem eas balneo aquæ inſidere, in qua paſtinacam, daucum creticum, & pulegium incoxerimus. Verum peculiariter artemiſiam admiſcemus, porri faſciculum, hyſſopi & lauri. Ex his omnibus coctis ſemicupium paramus. Peſſos præterea cum prædictis ingredientibus conficimus, ſic tamen ut pulegium ſimul recipiant & nitrum, rutam & bilem taurinam, quibus omnibus commixtis, peſſum adornamus. Eſt autem & alius peſſus, qui recipit caricarum pinguium diligenter lævigatarum, ſic ut earum ſemina diſpareant dr. j. Cumini dr: ij Aphronitri dr: j.

Peſſi

Peſſi autem omnes acerrimi cum lanæ fuerint inducti in oleum aut lac intingi debent, & ſic imponi. Cucurbitulas autem metaſyncriticas ipſis iisdem partibus commode affigimus, & hinc inde fortiter trahendo adducimus. Jubemus præterea aqua calida uti, ultimo autem ſrigidæ balneum ingredi.

CAPUT CXXXII.

De *Phlegmone uteri.*

Utero phlegmone affecto talia ſigna accidunt: Durities ſub umbilico cum quadam inflatione, ſic quidem ut digito ſi prematur, cedat, ſeque paulo poſt rurſum reſtituat. Abdominis vero cutis proprium ſibi colorem non habet, & digitis admotis affligitur. Sed & hoc in morbo eadem exhibemus, quæ in capite de uteri oedemate fuere præſcripta. Et poſt injectiones ex oleo ſimplici in ſinum factas, etiam oleum cyprinum & irinum injicimus.

CAPUT CXXXIII.

De *uteri* D*uritie*.

Tranſacta inflammatione uteri durities oritur & hæc quidem quandoque ſolum partialis. Habet autem hæc ſigna: Externe durities quædam apparet; ſic autem detegitur, ſi nempe digitum induxerit obſtetrix, dextreque intruſerit, dolorem quemdam percipit mulier. Præterea cum aucta fuerit ipſa hæc durities, quæ (ſuo pondere) trahitur, dolorem in renum regione, ad inguina, & pondus in ipſo pectine ſentiet. Si vero in ipſa uteri cervice durities fuerit, foris quidem nullus invenitur tumor, cum autem obſtetrix digitum in orificium miſerit uteri, ibi durities & hians orificium invenitur, ſic ut propter puncturas & dolores viri admiſſionem mulier ferre non poſſit. Nam hæc cauſa (Scirrhus nempe uteri) a callo in hoc differt, quod callus in totum nihil ſentiat. Curationem eandem admittit, quæ in ſtrictura uteri deſcripta eſt, hancque adhibebimus.

CA-

CAPUT CXXXIV.

De *dolore uteri.*

Dolor uteri poſt partum ſequentia ſigna habet. Cum uterus ſeipſum verſus ſtomachum converterit, dolor oritur inſignis, & corpus affligitur. Quandoque etiam exinde exanimantur. Comatoſo videtur quodammodo morbo correpta. Differt autem ipſe hic morbus ex eo, quod neque oculi pervertantur, nec ſpuma defluat, neque nervi convellantur. Caroſi ſimul detineri videntur. In quibus autem frequenter afflictionem paſſæ fuerint, perpetuo exinde morbo obruuntur. Si igitur ſine omnimodâ virium proſtratione morbus fuerit, ſanguis detractus juvat. Sin parca fuerit, cucurbitulæ inguinibus affigantur. Si vero ſolito diutius (ſoporoſa) jaceat, naribus ejus apponere oportet lanam tinctam, & ſordidam igne fumigantem, vel quidquid aliud odore ingratum. Quin & aquæ frigidæ ipſam perfuſio juvat. Vel rutam cum melle, aut oleo cyprino lævigatam, vel quale demumcunque aliud cataplasma calidum apponere oportet, dum interea coxas & corpus ejus perfricamus. Dein cum ad ſe redierit, totum corpus vino

per-

perfundes, vel etiam illud potandum dabitur, non tamen ea copiâ, quæ ſolitam hujus corporis portionem ſuperet. Sed & ſinapismum ventri impones. Tertio vero die aut quarto imponendus eſt, donec & corpus rubeat. Si durities permanſerit, moderate emollire videtur ſelinum in lacte ſolutum, dein lævigatum. Deinde ipſum illud primum in lacte coctum cum cerâ albâ, medullâ cervinâ, oleo irino, aut axungiâ tauri & roſis mixtum. Danda etiam eſt potio caſtorei, aut cyperi eadem doſi. Si vero uterus exulceratus fuerit, unguentum e roſis & adipe porci recente, quibus albumen ovi admiſcebitur, paratur ſicque applicatur. Vel admoveatur utero ſuffimigium e ſulphure apyro, quod dolorem tollens juvat. Si vero vitiata fuerit mulieris purgatio, colocyntidos ſiccæ exuſtæ pulvis inguinibus, & infra mammas impoſitus juvat. Sin purgatio adeſt, ea exhibeantur medicamenta, quæ ſanguinem promovent, uti ſunt coſtus, pulegium, vaccinia alba, aut peplium, calamintha, ſatureja & hyſſopus. Cibos capiat accommodatos porrum, rutam, cuminum, allia, ſinapi, & omne legumen acre. Si vero ſanguis, qui ab interioribus partibus prorumpere ſolebat, nunc e naribus pro-

flu-

fluat; colocyntis uſta per tres aut quatuor menſes inguinibus erit imponenda. Triginta autem præterlapſis diebus a morbo curatam ſalutabis. Quodſi tamen ſanguis non appareat, & emicantem capitis dolorem videris, tunc ſanguis e brachiis mittendus erit, ſicque eam ſtatim curabis.

CAPUT CXXXV.

De *molâ uteri.*

Morbus mola dictus induratio eſt uteri a prægreſſa inflammatione, a quâ totum abdomen ita diſtenditur, ut prægnans mulier eſſe videatur. Quandoque vero generatione in utero factâ, nihil inde niſi caro augmentum capit; unde immittens obſtetrix digitum in uteri oſculum duritiem illam ipſam reperit. Aliquando tamen totus uterus ex hoc morbo patitur, ſic ut totum abdomen cum lapideâ duritie volumine augeatur, reliquumque corpus cum malo colore & anorexiâ contabeſcat. Dictus eſt autem mola (morbus) a pondere, & quod tarde moveatur. Diſcernimus autem eam, quæ molâ laborat, a prægnante muliere, licet ſub initium utrique catamenia non profluant, mammas turgidas habeant,

ano

anorexiam patiantur, pondus in renum regione ſentiant, abdomenque indies volumine augeatur, ex eo, quod illa quæ nempe mola laborat indies punčturas & dolores percipiat, præterlapſo tempore foetus motum non ſentiat, quem prægnantes mulieres præterl pſo quarto menſe percipere incipiunt. Transacto autem decimo menſe abdomen femoraque media volumine omnino augentur, ſic ut hydropicus mulieris morbus eſſe videatur. Sed hydrops ab eâ quæ molam patitur ex eo diſtinguitur, quod percuſſum abdomen reſonabit, preſſumque digitis quandantenus cedit. H nc morbum incurabilem plurimi declaraverunt, dum quidam ſtatim ſub initio curari poſſe autumant. Nos autem velut morbum chronicum ſic & molam tračtamus. Sic ut a paregoricis, mediantibus, fomentationibus, cataplasmatibus, & ſcarificatione, adhibitisque fomentis & enematibus, peſſis emolientibus ſimplicibus, uti eſt diachylum, & illud Mnaſei inchoantes, tandem nos ad metaſyncritica convertamus; primùm eas analepticâ periodo recreantes. Dein metaſyncritica adjicimus, ut ſunt dropaces, impoſitiones cataplasmatum, fričtio, fortis tamen, ſinapismus & emplaſtra, præſertim de ſemini-

nibus, polyarchium & laurinum, fomentationes e carminativis, ſemicupia ſimul metaſyncritica. Et ſequentibus cum fructu utimur: aquâ nempe in quâ lauri decocti fuerint manipuli, hyſſopus; mentha, marrubium; Peſſis demum, qui butyrum, ſuccum hyſſopi, adipem anſerinum, medullam cervi, & cerebrum ejus recipiant; mel præterea & ficus pingues tenuiſſime lævigatas & oleum vetus. Sic eam in aquam calidam inducimus & natare jubemus; vel ex eâdem ipſâ aquâ ſemicupia paramus. Perennante morbo etiam heleborum dabimus, ſed & ſuffimigia ſupponemus. Verum ſuffimigabant veteres maſſâ e croco, ſtyrace, myrrha, reſinâ & artemiſiâ paratâ. Dein decoxerunt pulegium & oleum, earumque fomentationi deſtinaverunt; quin & cardamo in aquâ decocto uſi ſunt. Quæ omnia, ſiquidem plurimis utilia eſſe queant, approbavimus.

CAPUT CXXXVI.

De *Haemorrhagia uteri.*

Hæmorrhagia uteri ex partu difficillimo, abortu, aut exulceratione oritur; cum nempe

ob

ob vaſorum rupturam major ſanguinis copia in ſinum muliebrem effunditur. Conſequitur autem major mulieris laborantis corporis debilitas, tenuitas, pallor corporis & anorexia. Eſt autem morbus ille periculoſus, ſiquidem, cum fluxus nonniſi cum magna difficultate cohibeatur & ſiccetur, omnis aliquando ſanguis transfluat. Cæterum hæ omnes, dum cura in iis inſtituitur, jacere debent in cubili parvo & obſcuro, & ægra in lecto pedum extremitates magis elevatas habere debet, obſervata omni quiete & tranquillitate corporis; Omnis enim motus fluxum promovet. Sic tamen decumbat, ut pedes complicati ſint. Spongiis interea magnis, aquâ frigidâ aut oxycrato impraegnatis has partes humectare, veſicam nempe, renes & inguina, ſic tamen ut crebrius mutenter, ne corpus, æſtate præſertim, incaleſcat. Extremitates omnes conſtrictæ teneantur, & faſciis ligentur. Omnia aquæ frigidæ ſubmittantur, facies etiam aquâ recenter hauſtâ perfundatur, & totum corpus ejus flabellis ventiletur. Sed & caput ejus oleo hiſpanico frigido inungimus & per intervalla acetum ſorbillandum damus. Præterea ſemicupia cum oxycrato paramus, vel cum aqua in qua myrtus, juncus odora-

tus,

tus, agriosycomora, granatorum cortices, cæparumque pelliculæ, & aſphaltum incocta fuerint, quibus coctis & refrigeratis mulier inſideat. Si vero quod corporis motus hæmorrhagiæ adverſetur, ſemicupiis uti nolueris, poteris hanc aquam injicere; aut ſuccum plantaginis, rubi, intybi, aut uvæ omphacinæ, aut pſylii herbæ in pêſſi formâ applicare. Perſiſtente autem morbo, hypocyſtidem, acaciam, & ſelinum in aceto ſoluta exacteque lævigata ut peſſum cum lanâ imponere poteris; quibus tamen ingredientibus omphacii nonnihil addes. Et lana mollis aceto imbuta orificio uteri commode applicari poteſt, quæ defluentem ſanguinem excipiat, ne compactus ibidem has ipſas partes adurat. Erit autem lana illa crebrius permutanda. Cucurbitulæ præterea, quibus vis ſanguinem ſiſtendi ineſt, multâ cum flamma iis ipſis partibus affigantur, ſic ut cum moram ibidem aliquam fecerint, rurſum aufferantur. Adhibetur etiam epithema, quod ex palmulis componitur, admixtis cydoniis, alumine ſciſſili, gallarum nucibus, aloe, hypocyſtide, acacia, & omphacio, quæ omnia cum oleo & cera incorporantur. Vel parantur epithemata illa ex herbis, utpote portulaca nigra, pſyllii herba,

ba, uva omphacina (oenanthe Dioſcoridis nifallor) plantagine & intybo, quæ omnia lævigata cum aceto commiſcentur, vel etiam cum palmulis in aceto coctis. Utimur etiam peſſis gymnaſticis dictis, qui habent gallarum nucem, thus olibanum, chalcitem, & terram ſigillatam, ſic ut pulverizato ſucco ex prædictis herbis cuipiam admiſceantur. Vel etiam pulverem ſpongiæ uſtæ, qui hac methodo præparatur. Spongiam recentem pice liquida imbutam in ollam novam immittes, & relinques, donec ſic combuſta fuerit, ut in pulverem redigi queat; hujusque cochlearis menſuram cum prædicto ſucco commiſcebis, vel cum ovi albumine lævigabis. Verum ſi forte jugi ſanguinis fluxu ardor ibi appareat, aut exulceratio, non timere magnopere debemus, illudque trohiſcis dyſentericis curamus. Et ſi quid prorſus periclitaretur, ſenſim tamen illam curare interea oportet, ut morbi illius (hæmonrhagiæ ſane) diſcrimen evadat. Cibos apponimus vi ſanguinem ſiſtendi præditos, id eſt oryzam, lentes, polentam cum aceto coctam, & cum oleo hiſpano conditam. Dabimus eitam intybum, lactucæ caulem, & ova indurata. Ex avium genere columbam dabimus, aut perdicem aut gruem

cum

cum oxycrato, myrti fructu & oleo hiſpano coctas. Ultimo tandem vinum exhibemus; & cum integram valetudinem recuperaverit, tardius eam lavari permittimus.

CAPUT CXXXVII.

De *mulieris ſanguinis fluore.*

Hic mulierum morbus ex humorum abundantia oritur. Cum nempe a longo tempore (humor) ex utero effunditur varii coloris, mulier autem quæ ipſum fluxum patitur ab ipſo utero malum colorem corporis habet, & anorexiam patitur, intumeſcitque, cum deambulare coeperit, & pedes oedematoſi fiunt. Diſtinguitur autem hic morbus his ſignis, quod nempe dolor adſit vel non. Et illæ quidem quibus dolor adeſt, ſimul aliquando ulcus habent. Ulcus autem inflammatione lædit; Eſtque quandoque ſordidum, aliquando vero purum. Ille tamen fluxus, qui ſine ulcere eſt, & dolore, ſic ut ſolus humor feratur, auxiliis iis omnibus curari poterit, quæ in hæmorrhagiâ uteri expoſuimus. Si cui tamen ſimplicia dare medicamenta placuerit, ut eſt leporis, vituli, ovis, cervi, ſi reperiatur, coagulum, non adverſamur. Quia & vinum granatorum,

ma-

malicorium. aut pini corticem. His omnibus contritis & lævigatis, pulveris dantur deglutiendi Scrupuli duo. Satius tamen erit, ſi palmulas, & mala cydonia decoxeris, ipſumque pulverem huic decocto admiſcueris, ſicque potandum præbeas. Quotieſcunque vero dolori adjunctus fuerit fluxus, injiciendum erit ſalicis decoctum; aut ptiſanæ; utendum præterea erit cataplasmatibus calidis ex omni genere calefacientium & relaxantium; appoſitisque cibis erit nutrienda. His enim auxiliis & conſtitutum in inflammatione ulcus curatur. Si vero ſordidum fuerit ulcus, quod inde noſcitur, ſi ſanioſus potius humor, quam purus feratur, iis utimur remediorum ſpeciebus, quæ in dyſenteria non purâ adverſus ulcera ſordida adhibemus. Cum primum quidem de ulceribus in utero oriundis præcepta dare inſtituerimus, ibidem abſolutam curationem reperies. Si vero diuturna fuerit hæc affectio, periodicam curationem in uſum vocamus, quo vires mulier reparare, radicalis corporis humor reſtitui, omnibus in metaſyncritico cyclo adhibitis malus fluxus debellari, & corporis robur recuperari poſſit.

P CAP.

CAPUT CXXXVIII.

De fluxu ſeminis mulierum, quem graeci gonorrhoeam nominant.

Semen in hoc morbo mulieribus, ſine cupiditate, effunditur; ſic ut cum colore pallido & debilitate earum corpus contabeſcat. In hoc igitur morbo, præter fluxum, & ſemen profunditur. Remedia omnia, quæ vi adſtringente pollent, in uſum vocanda ſunt. Sed & laminâ plumbeâ renes earum loricari oportet, ſicque faſciis deligentur. Sint præterea ſtragula parca, æſtivisque integumentis cooperiantur. Virorum adeo conſpectum fugiant, neque de rebus venereis intercedat cum illis confabulatio. Per intervalla vero methodo metaſyncriticâ, cujus curationes & labores ſæpius expoſiti ſunt, corroborentur.

CAPUT CXXXIX.

De Debilitate uteri.

Mulieribus, quæ debiles habent uteros, menſtrua abundantiora, & frequentiora in menſe, utplurimum cum anorexia, profluunt. Et viri ſemen non retinent, ſed emittunt; abortiunt præterea, foetumque ad legitimum tempus geſtare non poſſunt. Ea autem eſt excluſio ſeminis, ut quam ejus portionem in viri commercio pro conceptu receperit uterus, illam poſt primum, ſecundum, aut tertium diem ejiciat. Abortus vero cum duobus aut tribus menſibus jam completis, fœtum tenuem adhuc, necdumque animæ unitum emiſerit. Intempeſtivus vero partus, cum ante legitimum tempus, approximanteque jam partus die, foetus imperfectus adhuc effunditur. Huic ergo malo commode ea adverſamur curatione, quam adverſus uteri hæmorrhagiam, & ſanguinis fluorem expoſuimus. Eandem enim cum fluxu chronico cauſam agnoſcit.

CAPUT CXL.

De paralyſi uteri.

Quotieſcunque paralyſi uterus laborat, osculum ejus cum frigore calloſum, reſolutumque fit, partesque generationi deſtinatæ inſenſibiles ſunt, neque digitorum obſtetricis attactum ſentit; Ipſaque mulier veneris uſum odit & abhorret, ſique coacte admiſerit, non concipit. Quare & in gradiendo impeditur. Ipſa præterea menſtrua vel ſupprimuntur, vel inordinate fluunt. Curantur vero ut illæ, quæ ſuppreſſis menſtruis laborant; utque illæ, quæ cum dolore purgantur.

CAPUT CXLI.

De omnibus uteri inclinati modis.

Uteri cervix atque oſculum verſus quatuor partes inclinantur & convertuntur. Sed & ſuperiores quandoque partes uterus petit. Detegitur autem illud obſtetricis digito, & aliis quibusdam ſignis. Si enim in latus inclinetur uterus, qui e directo eſt pes tenditur, in corpore frigus percipitur, & in deambulando impeditur. Si vero verſus anteriora fiat

in-

inclinatio, tenſionem in pectine ſentit, urinæque excretio impeditur. Si poſtrorſum ſe inclinet, ſcybaloſum cum inflatione progreſſum ſentit, mulierque ſumma cum difficultate alvum egerit, maxime ſi in recti annulum inclinatio facta fuerit. Sed ſigna illa omnia detegi ſolent; Quare ſic eam uti ſuperius exposuimus curato-

CAPUT CXLII.

De ſterilitate uteri.

Sterilitas communis eſt cum virorum, tum & mulierum affectio. A pluribus vero cauſis oriri ſolet. Vel etenim mulieres plane non concipiunt, vel ſi conceperint non retinent. Vel in legitimum ſane tempus geſtare (conceptum) non potuerint, ut omni ex parte integer foetus excludi valeat. Ipſa vero ſterilitas aut in virum aut in fœminam cadit, ſi corpus eorum morbo aliquo, præſertim illarum partium, quarum integritas ad conceptum requiritur, laborat. Per virum tamen conceptus impeditur, ſi totum corpus antecedenter morbo, præcipue diuturno, laboraverit, unde fit ut ſemen ejus tenue ſit ab

hu-

humiditate forte aut valida refrigeratione, vel ſi id calore juſto majori corruptum eſt; vel ob propriam incontinentiam & frequentiorem veneris uſum, quibus virilium partium debilitas ſucceſſit. Per virum præterea conceptus impediri ſolet, quotieſcunque eviratus eſt, aut generationis organa reſoluta ſunt, id eſt in latere hymenem habent, per quem ſemen ejaculantur. Similis etiam ſterilitas ob morboſam mulieris affectionem reperitur; ſi nempe tenuis ſit, extenuata, phthiſica aut tabida; vel ſi contra præter naturam craſſior eſt & obeſa, aut iracunda & facile mobilis. Ratione autem partium (generationis) impediuntur mulieres, quotieſcunque non purgantur, vel oſculum uteri clauſum habent, vel perverſum vel membranâ obductum, vel quapiam de cauſâ vitiatum, ſi nempe calloſitatem ibidem, duritiem aut ulcus habent. Vel ſi in congreſſu viri ſemen non emittant, unde ſteriles ſunt & ad generationem ineptæ. Curantur vero prædictorum ſingula peculiari methodo; ſic ut qui morbo laboraverit vir exercitiis, inunctione, aut vario cibo reſtauretur. Sin morbus diuturnus in morâ ſit, curetur ille primum & ſic vires reficiantur. Caſtrati

ſtrati vero, ut in Chirurgicis dicetur, curandi ſunt. Pariter & mulier curetur, & recreetur. Si vero a cauſâ quapiam orificium occluſum ſit, vel ſi hymen clauſus fuerit, aperienda ſunt. Sin ulcus habuerit, varius eſt curæ modus. Calloſitas & durities emolliendæ ſunt. Nulla autem præter has cauſas invenietur alia quæquam, quae ſterilitatem cauſet, aut conceptum impediat.

CAPUT CXLIII.

De difficili et laborioso partu.

Multæ ſunt cauſæ quæ partum laborioſum & difficilem faciunt. Alia enim ab ipſa parturiente oritur, alia autem ab excludendo fœtu. Quidam tertiam quidem cauſam ſtatuunt, quæ nempe a cauſis externis oriri ſolet. Aliis vero & quarta ſtatuitur mixta dicta, quod ex prædictarum omnium concurſu oriatur.

CAPUT CXLIV.

Quomodo dicunt ab ipsa parturiente partum evadere difficilem.

Si nempe iracunda fuerit, vel verecunda, timi-

timida, aut primariola. Si toto præterea corpore fuerit tenuior, vel obeſa admodum, vel toroſa; vel ſi infirmi corporis ratione impeditur. A partibus autem peculiariter difficultas oritur, ſi uterus inflammatus fuerit, vel tumores quidam impedimento ſint. Vel ſi approximante partu hæmorrhagia vel congeſtio adſit, vel in veſicâ calculus, vel ſi coacervata in colo ſcybala ſint. Hæ enim cauſae omnes fœtus exitum difficilem reddunt.

CAPUT CXLV.

Quomodo dicunt per excludendum ſoetum partum difficilem evadere?

Procul dubio cum maximum caput fuerit vel totum corpus uteri capacitatem ſuo volumine ſuperaverit. Vel fœtus ſi hydropicus eſt, aut gibbus, vel infirmus, tumidus aut mortuus, vel etiam præternaturaliter locatus.

CAPUT CXLVI.

Quot et quibus ſitibus naſcuntur foetus?

Praecipue quidem quatuor ſunt ſituum ſpecies: Capite, pedibus, lateraliter ſitus, aut conduplicatus ſe offert fœtus. Peculiares vero ſi-

tus

tus plures reperiuntur. Foetus enim ille qui capite fertur, quandoque quidem capite in orificio uteri hæret, dum reliquum corpus obverſe ſitum eſt. Qui præterea velut præcedens capite procedit, vel illud in orificium intruſit, vel pone impegit. Vel obliquum ſe ipſum offert, & ſic quidem aliquando, ut ne reprimi quidem poſſit. Aliquando unam manum profert, dum reliqua pars intus junctis pedibus, vel etiam divaricatis invenitur. Alius vero ſitus, cum pedibus ſic procedit, ut oppoſitum quidem uteri orificium in recta directione ſitos pedes recipiat, dum interea manus lateribus aut antrorſum junctæ ſunt; vel cum ipſos pedes ab oſtio deviantes retro impingit. Quod quidem alias infantis progreſſui moram afferre ſolet; alias vero nullam Et aliquando unum quidem pedem, alias vero utroſque manibus ſcilicet in caput converſis, promittit. Aliquando divaricatos pedes in oppoſitos uteri parietes impingit. Quandoque conduplicatis pedibus, genubus prodire cogetur. Alias vero ſedentis adinſtar conduplicatis iisdem, nates extus offeret. Vel erunt e contrario ſic duplicati, ut pedum plantas capiti junctas in orificio uteri invenias. Foetus autem oblique ſitus, quandoque

la-

lateri innititur, quandoque ſupinus jacet, vel eum in dentes pronum invenies. Sic igitur conduplicatus & vexatus eſſe poterit.

CAPUT CXLVII.

Praedictorum ſituum quinam optandi ſunt et ſecundum naturam?

Quotieſcunque capite ſic fertur (foetus) ut ſtatim caput ejus in uteri orificio inveniatur, manibus procul dubio lateribus appreſſis.

CAPUT CXLVIII.

Quis foetus partus bono ſitui proximior?

Quotieſcunqur junctis & in orificio uteri locatis pedibus, manibus ſane lateribus junctis prodit. Nondum tamen ſtatim ipſum obſtetrix educat; ſed, cum progredi inceperit, manum immittens manus ejus apprehendat, ipſasque adducat, ne expanſa brachia intus hæreant. Sed e binis ſitibus præferendus ille eſt, ubi foetus capite prodit.

CAPUT CXLIX.

Quomodo dicunt ab iis, quae extrinsceus adveniunt, difficiliorem fieri partum?

Sæpiſſime enim id ex vehementi aeris frigore, aut calore paulo majori accidit. Vel cum parturientes iis, quæ neceſſaria ſunt carent.

CAPUT CL.

Quomodo dicunt per Chorion impediri partum?

Cum tardius illud a fundo uteri ſolvitur, vel adeo tenaciter adhæret, ut nonniſi cum difficultate excerni poſſit. Vel tenue adeo eſt, ut ante partus tempus ſolutum ſit, priusque liquorem illum effuderit, quem pro infantis lubricitate præparatum ſervat.

CAPUT CLI.

Quomodo dicunt, quod partus per alium modum, qui ex omnibus his cauſis componitur, impediatur?

Quia foetus infirmus eſt & debilis, & ideo in-

inchoatis parturientis conatibus non cooperatur. Aut equidem mortuus eſt, vel parvum caput habet, & ideo orificium dilatare nequit, neque ab obſtetrice facile apprehenditur. Et hæ quidem ſunt cauſæ difficilis partus, quas ego Moſchion & cætera antiquitas ſtatuere decrevimus, Soranus vero alias ad icit cauſas. Statuere enim illi placet vel a ſtricturâ partium impediri, coactis nempe & exſiccatis partibus; vel ob ſolutionem, ab abundante humore conſumptis ob ſanguinis fluxum parturientis viribus. Statuit præterea illum impediri ex iliis cauſis, quibus orificium uteri occludi ſolet, ut ſunt: Sanguinis Thrombi, & clauſuræ, vel fluoribus, ſive hæmorrhagiis, & pluribus his ſimillibus. Vel fœtu mortuo, aut oblique eodem præter naturam locato; vel excedentibus ventris partibus, manibus aut pedibus; vel quod foetus adſint quatuor aut quinque numero.

CAPUT CLII.

Quid ſub partu curandum erit apud illas, quae tarde et difficulter pariunt?

Sunt quædam quæ propter ſtricturam & coarctationem a ſiccitate factam, immo & inflam-

flammationem impediuntur; ſive hoc a vehementi frigore patiuntur, ſive ob duritiem corporis, foetus, aut ob uteri majorem coarctationem, cum nimirum hic poſt longum tempus foetus ſit; ſive id ratione obeſitatis, terroris aut iracundiæ acciderit.

FINIS.

Annotationes et correctiones in graecum Moſchionis textum.

In Proemium (a) πῶς mihi hic videtur intercalandum. (b) ut Auctor sibi constet debet hic loco λατίνων, ἑλληνικῶν reponi (c) loco αὐτῆς τῆς μάιας lege αὐτῷ ἡ μάια.

In caput. 2. (a) ἐςι additum e meo Mspto.

In caput. 3. (a) κοιτὴν videtur nominare την ἕδραν, quam latini podicem vocant et (b) φύσιν vel φύσην, τὴν κύςιν veſicam, quo tamen vocabulo etiam aliquando per decurſum operis muliebria indicat.

Cap. 5. (a) Gesneri editio habet τῷ τῆς μήτρας χιτῶνος, quod magis grammatice exprimitur in meo Mspto uti correxi. (b) videtur indicare quod hoc apparatu contineantur ovaria, Tubæ, ſecundinæ, et fætus: illa quidem externa, ſeu peritonæi duplicatura, hæc vero interna membrana.

Cap. 6. (a) χωρίου MS. habet loco χορίου, velut ſi quis diceret agellus in quo ſparsum ſemen fructificatur (b) συγκέκλιται e MS mihi magis arridet quam συγκέκληται, aut συγκεκλεῖσθαι, uti Gesnerus habet.

Cap. 7. (a) facile apparet hunc locum eſſe mendoſum primo quod de orificio ſeu vagina, non de ſinu agatur. Secundo ex ipſis adjectivis neutrius generis: adeoque ſic corrigendus videtur hic locus: καὶ αὐτὸ (ςόμα nempe) ὑμενῶδες νευρῶδες, καὶ μείζονι τῶν ἐντέρων ὅμοιον ἐςιν. (b) μείζονι τῶν ἐντέρων ut MS. habet mihi magis placet, quam μείζονι ἐντέρω; quod vagina non adeo majori inteſtino, puta bovis aut Elephanti ſimilis ſit, quam maximo hominis inteſtino, id eſt recto (c) loco MS. habet μὲν (d) qui hic in Textu Geſnerianæ editionis ſequitur locus videtur abundare et e latino interprete deſumptus, utpote qui in meo MS. non reperitur.

Cap. 8. (a) ὅμως μέντοι, quæ hic Geſnerus addit in meo MS. deſunt.

Cap. 12, (a) ὄχημα poeticum eſt pro τροφὴ alimentum (b) Hic deeſt aliquid, ad quod οἵτινες refertur. Abſimile non eſt Auctorem annuere voluiſſe, quod ſingulis menſibus naturaliter tribus præter propter diebus ſanguis per uterum feratur: εἰς τρεῖς ἡμέρας ἐφ' ἑκάςω μηνὶ; Cum autem mulier novem menſibus, immo in decimum utero gerat. Computatione omnium illorum dierum, quibus menstruis ſtante graviditate caruit, facta; habebitur numerus præter propter triginta dierum, quibus foemina poſt partum purgari ſolet.

Cap. 15. (a) vocem χρόνῳ a Geſnero intercalatam retinendam et (b) loco πρὸς δύο μῆνας vel πρὸς δύο ἡμένας; πρὸς δύο ἡμέρας legendam cen-

ſco; loco enim πρὸ δύο μηνῶν uti Geſneri editio habet, in meo MS. πρὸς δύο μῆνας legitur, quæ ultima vox facile in ἡμέρας convertitur. Purgantur quidem mulieres pluribus diebus ſed duobus tantum ut plurimum merum ſanguinem evacuant, quod in quaeſtione eſt. Id enim quod ſub initium et finem evacuatur, ſeroſus potius humor eſt. Ad duos vero menſes mulieres purgari, vel ad duas heminas nemo artis medicinæ peritus admittet.

Cap. 17 (a) Geſnerus quidem ἀπὸ τῦ ὀλίγυ correxit per ἀπὸ πολλῦ; Sed ego primam lectionem præfero, nam evacuatio menſtrua, quomodocunque illa conſideretur ſemper a pauca quantitate incipit et a parca deſinit. Sic puellis, primis erumpentibus catameniis, parcus ſanguis prodit, et ſic ſenſim imminuta copia apud vietas deſinit, Idem et in menſtruali peculiariter periodo accidit. Incipit enim evacuatio modico apparente fluxu ſeri ſanguinolenti, et ſic etiam deſinit (b) καιροῖς e meo MS.

Cap. 19 (a) MS. quod mihi præ manibus eſt habet quidem: καὶ φωνὴ γυμναζομένῃ τῇ γυμνασίᾳ τὸ αἷμα καταναλίσκυσιν. ſed poteſt Geſneri lectio retineri.

Cap. 20 (a) Reſponſio hic eſt imperfecta. Sed poteſt ex interprete Latino quodammodo ſuppleri qui ſic habet: ex eo quod ad impetum ſanguinis moleſtias ſuſtinent.

Cap. 21 (a) loco καὶ habet MS. ὅταν (b) loco σὺν, καὶ ἐν (c) loco ἔχυσαι legitur in MS. ἔχειν.

(d) habet quidem MS., ἑαυτὸν ἐνδεικνύουσι, ſed præſtat ἐνδεικνύει legere (e) Geſnerus quidem ἤ τι; MS. ὅτι habet: ego vero malim ἔτι δὲ verum amen (f) καινῇ, forte ἀκαίρῳ excedente, ſed nihil immuto ( ) κινδυνεύει MS. habet. et (h) loco ταύτας, αὐταί.

Cap. 22 (a) ἐπέρχωνται καὶ habet MS. (b) φανῇ quod in Geſneri editione deeſt, additur in meo MS.

Cap. 24 (a) πρὸς τὸ συλλαμβάνειν loco πρὸς σύλληψιν habet meum MS. (b) οὕτως, loco. αὐτῶς. (c) τῷ περισσῷ, loco περισσῶς. (d) φορῆται, loco φέρεται (e) loco πλείονι, πλείων. (f) ἢ addit meum MS. (g) et ἥτις adjicit.

Cap. 25. (a) ὁποία εἰσὶ MS. habet (b) τῇ γυναικὶ quæ intercalaverat Geſnerus MS. habet (c) Autor per τὸ ςόμα τῆς μήτρας modo vaginæ orificium; et ipſam vaginam. modo autem ipsum uteri osculum ut hic indiscriminatim intelligit.

Cap. 26. (a) MS ἢ adjicit (b) Geſnerus MSpti sui interpoſitionem his adjectis vocabulis ὅμως οὐκ ἀεὶ ἀληθῆ εἶναι, reparare ſatagit. Sed MS. meum contrarium afferit, uti e textu videre est.

Cap. 27. (a) Textus συνηθεςάτης habet; quod Geſnerus cum Latino interprete per ἀσυνηθεςτης corrigit (b) MS. hic ἥτις interſerit (c) ἰσότητι in ἀνισότητι mutat Geſnerus.

Cap. 28 (a) σικχασία tædium grave (b) MS. loco αὐτὸ, αὐτὸν habet.

Cap. 29. (a) loco πῶς lege cum MS. ὁποίῳ (b) loco τᾶν, τοῦ.

Cap. 30 (a) ὁ MS. adjicit.

Cap. 32. (a) προσθετέον per προςακτέον Gesnerus corrigit (b) κἂν φειδομένως τράφη puto hic corrigendum καὶ φειδομένως τραφήτω. (c) ἐγκαθισμάτων Gesnerus ἐπιθεμάτων substituit. (d) καὶ deeſt in meo MS.

Cap. 34 (a) sic habet MS. loco συναναςράφωσι. (b) exiſtimo totum hunc locum corruptum sic reſtitui poſſe: πάσης τῆς σφοδροτάτης διακινήσεως ἀπέχουσας γαληνῶς ἄγειν δεῖ. (c) ἐσφιγμένην habet MS. (d) δεῖ secundum MS. (e) ῥήχθη ſubſtituendum τῷ ῥίφθη censeo.

Cap. 35. Totum hoc caput mire depravatum eſt, errores tamen cum e Gesneri correctionibus, tum e MS. et propria meditatione corrigere tentabo (a) ἰςέον MS. addit (b) δὲ deeſt in MS. et χαυνωτέρως per χαυνωτέραις corrigendum puto. (c) præpoſitioni ὑπὸ ἀπὸ ſubſtituo (d) τῷ καὶ MS. πρὸς ſubſtituit (e) MS. quidem ἵνα in καὶ convertit ſed malui Gesneri retinere lectionem (f) ἐκτανθῶσιν magis placet quam ἐκτεθῆναι, uti habet MS. enuntiabitur ergo hic locus sequenti modo: Ἐν τῷ ἐννάτῳ μηνὶ, ἰςέον ἐπὶ ταύταις χαυνωτέραις ἀπὸ τῆς μήτρας πρὸς τὰ ἀνώτερα μέρη, τοὺς μαστοὺς, ἐπιπλέον διάδειν. ἵνα πλησιάζοντος τοῦ τόκου πρὸς κατωτέρους τόπους ἐκταθῶσιν. (h) τῷ ὀφείλουσι, εἰώθασι subsſtitui poſſet (i) ἀναγκάσθη MS. loco ἐξεναγκασθη habet (k) cum MS. loco ἐξελαςικῶν, ἐξελαςιαῆς habeat, concordabit magis ἐκείνης quam ἐκείνη. (m) διακαταχέειν magis hic quadrat, quam διακατέχειν. (n) ὅπερ MS. habet

et ad foetum refertur (o) MS. loco τȣ̃ ἐμβρύȣ, τȣ̃ χωρίȣ habet.

Cap. 37. (a) ἢ eſt in MS. (b) πᾶς deeſt in MS.

Cap. 40. (a) πορφυρȣ̃ν non ſolum id quod purpureum eſt, ſed etiam id quod nigrum et verſicolor eſt denotat.

Cap. 42. (a) per ὑμὴν videtur Auctor intelligere membranas Chorii et amnios, uti per Chorion placentam intelligit (b) hic in annotatione Gesnerus ἔνδον per foris reddit, verum poteſt ut mihi videtur ἔνδον in ſua ſignificatione servari ſiquidem Chorion membrana rupta jam in utero contrahi in minus volumen poteſt, ut non totam foetus ſuperficiem obducat.

Cap. 43. (a) MS. τὰ adjicit (b) loco διότι MS. ὅταν habet (c) οἷȣς in ἕως Gesnerus mutat (d) hic μὴ adjiciendum puto. (e) loco περὶ MS. παρὰ habet (f) loco ȣ̃τε lege cum MS. μήτε. (g) loco ȣ̓δὲν, δὲ ſcribendum puto (h) αἵτινες deeſt in meo MS. ſed bene ſupplet Gesnerus ἐκεῖναι γάρ. (i) δὲ in γὰρ mutandum cenſeo.

Cap. 44. hic particulam σὺν intercalaverat Gesnerus, quæ in MS. deeſt. Sed totum hunc locum ut mutilum ſic reſtituendum puto ἡ κάθοδος γίνηται, ἢ τὸ ϛόμα ἀνεώχθῃ. (b) Gesneri editio habet ἀνεώξει; MS. ἀνεώξῃ; Sed malim ἀνεώχθῃ. (c) loco ὑγρασία habet MS. ὑγρασίαν ποιήσῃ. (d) loco ἐκφέρει lege ἐκφέρεται.

Cap. 45. (a) καὶ quod hic præmittit Gesneriana editio in MS. deeſt.

Cap. 47. hic per φύσιν mulieris ſexum intelligit,

Cap. 48 (a) Τῷ hic adjicit MS.

Cap. 49. (a) habet hic Geſnerus loco τεκȣ̃σαν τίκτȣσαν. (b) MS. vero loco ῥίπτοντες, ὑπτίοντες, quod hic magis quadrat; verum tunc (c) ὑπτίαν abundat (d) τῷ σὺν δεδιπλωμένων bene Geſnerus ἀνηπλωμένων ſubſtituit (e) loco τύχων lege cum MS. τυχόντος τȣ̃. (f) τέξῃ MS. habet.

Cap. 50 (a) τὸν addit MS. (b) ὠδίνας loco ὀδύνας habet idem (c) apposite ſane Geſnerus οἰσυπήρων ſubſtituit (d) loco ταῦτα τὰ τοιαῦτα MS. habet (e) περίπατος loco περίπατοι (f) τεθεικὸς per τεθειμένον Geſnerus corrigit (g) αἱ MS. addit (h) συμφθείρȣσι per συμφθείρονται corrigit Geſnerus.

Cap. 51. (a) hæc e MS. magis placent quam ὀφείλȣσιν εἶναι (b) ὠδίνων magis proprie (c) lege cum Geſnero προτρέπȣσαι.

Cap. 52. (a) legendum ni fallor ἐξωσμένη. (b) εὐχερῶς loco εὐχερῶν. (c) ταπεινότεραν MS. habet (d) δεῖ videtur adjiciendum (e) ἐμποδίσηται videtur legendum (f) ϗ quod hic intercalaverat Geſnerus videtur rejiciendum (g) ἀποςρέψειν videtur ſubſtituendum (h) loco εἰ videtur ἡ legendum (i) ἐλαίῳ θερμῷ addit MS. (k) loco ἀνέωξει. (l) παρακαλέσαι Geſnerus ſubſtituit (m) loco δὲ MS. ϗ habet (n) ὠδίναι magis quadrat (o) loco αἱ ἄλλαι γυναῖκες αἱ ὄπιωθεν αὐτὴν κατέχȣσαι κελεύειν MS. habet (p) δεῖ e MS. (q) ἀποκλεισθῃ, in ἀποκυλισθῇ vertendum cenſeo (r) δεῖ addit MS. (s) αὐτὰς MS. habet ſed per αὐτȣ̀ς corrigendum puto (t) pro ἀσκύντον ſane ἀσκυλτȣ̀ς legendum (u) ὑπολαμβάνειν per ὑπολαμβάνȣσα Geſnerus corrigit (x) ſub-

ſtituendum ἀνοιγῇ vel ἀνοίξῃ (y) loco ἄρξηται MS. habet.

Cap. 53. (a) videtur legendum ϛόμα. (b) εὗροι MS. habet (c) idem et καταγοὶ (d) non video cur Gesnerus ὠφέλιμος rejiciat, et ὠφελείτω ſubſtituat (f) ἀποκλείσει MS. habet (g) hæc omnia per genitivum abſolutum ſic efferenda videntur · χαλαρᾶς γεγονυίας τῆς πάσης ἐπιχέσεως.

Cap. 54. (a) MS. loco περὶ (b) ex eodem loco διακράτησιν quod quidem etiam retineri potuiſſet. (c) ἐνεδεσμένον e MS. loco ἐνδεσμεύουσιν. (d) ἀποδεδοκιμάκαμεν Gesnerus ſubſtituit (e) et loco παρόντα παρέσαν. (f) potuiſſet et ῥύσιν in ῥεῦσιν convertiſſe.

Cap. 55. (a) vox Græcobarbara quam Gesnerus per pannum interpretatur (b) hujus loco Gesnerus ἐπαλειφῆς legit (c) θεραπεύσεις MS. habet (d) videntur hæc abundare.

Cap. 57. (a) malim συνεχεϛέρας. (b) in ῥήγματα Gesnerus mutat (c) lege ταῦτα.

Cap. 60. (a) e MS. additum (b) μὴν loco μὲν habet MS.

Cap. 61. (a) MS. loco ποιήσομεν, ποιητέον habet.

Cap. 62. (a) loco θηλάσει lege ſecundum MS. θηλάσῃ. (b) loco φασκιόνειν Gesnerus φασκίουν ſubſtituit (c) loco φεύγομεν in MS. φεύγοντες legitur.

Cap. 63. (a) appoſite Gesnerus εὐθέως ἐκτεχθὲν illi lectioni εὐθέως ὅποι ἐκπέμψῃ ſubſtituit; ſed tunc (b) φωνὴν, quæ vox jam ſupra occurrit hic exulare debet.

Cap. 65. (a) MS. habet δεῖ loco ὀφείλομεν. (b) loco δήσειν, δήσεις. (c) τῷ τεχθὲν Gesnerus ἡ τίκτουσα ſubſtituit.

Cap. (a) 66. habet quidem hic MS. διὰ τί; ſed neque hoc placet. Ut enim cum reſponſione concordet interrogatio, magis mea ſententiâ ὁποίοις τισὶ quadrat (b) legendum ni fallor κικίδων ξηρίον.

Cap. 67. (a) Ταῦτα MS. addit (b) ἐπιμελῶς addit Gesneri editio, quod in MS. prætermiſſum reperio (c) hic mihi abundare videtur, vel in δὴ convertendum.

Cap. 68. (a) Gesnerus per ὑποτιθέντα corrigit; MS. per ἐπιτιθέντες; ego vero per ὑποτιθέντες. (b) πόνον magis grammatica diceretur (c) στάσει Gesnerus per τάσει corrigit; ego vero puto quod στάσει ſervari poſſet (d) hic dativum accuſativo ſubſtituit MS. (e) lege cum Gesnero φασκίου.

Cap. 69. (a) μήτε σφοδρὰ φωτεινῷ omiſſo ἢ mihi magis placeret (b) ϗ quod hic abundare videtur deeſt etiam in MS.

Cap. 70. (a) vel ἡνίκα hic abundat vel ſecundum Latinum interpretem, ubi (b) ἡσυχάσῃ intercalari debet.

Cap. 73. (a) Διὸ οὐ δοθῆναι δεῖ τὸ μητρικὸν ἀλλὰ τὸ ξένον e MS. intercalatum eſt (b) καμάτου loco κόπου habet MS.

Cap. 74. (a) loco βασταζόμενον habet MS. σταζόμενον. bene adeoque Gesnerus ſubſtituit ἐνσταζομένον ὀνυχί. (b) loco εἰ χέθει habet MS. ἐχύθη Gesnerus per ὑπερχύθη correxit.

Cap. 75. (a) hic MS. nonnihil a Gesnerianâ editione differt, hæc enim ſic habet · Φιλιωτέρον μὲν παρὰ τῆς μητρὸς τραφῆναι δύναται, ὅπως μετὰ τὸν τόκον ὑγιὴς εἶναι δυνηθῆ. Ambo quidem idem ferme aſſerunt eâ tantum differentiâ, quod MS. rem paulo explicatius exponat quare hoc prætuli (b) loco μὲν, μὲν οὖν legendum puto (c) et loco. μὲν οὖν, μέντοι.

Cap. 76. (a) loco τοὺς habet MS. αὐτοὺς δὲ τοὺς. (b) σπιλώδης deductum a σπίλωμα locus salebrosus, saxum asperum et metaphorice ad mammas translatum quo indigitare velle videtur, ut mammæ ſint salientes et prominulæ: (c) puto hic loco μεγάλως κοιλότητα quod nihil ſignificat legendum μεγάλους τιτθούς.

Cap. 77. (a) loco ἀνάκται lege cum MS. ἀναγκαῖον, quo poſito abundat (b) αὐτὴν δεῖ quæ Gesnerus intercalaverat (c) loco τύχων, δὲ ſubſtituatur (d) ἁπλᾶς quidem habet MS. sed præferenda Gesneri lectio, uti e ſequentibus patet.

Cap. 78. (a) Τρόφον ut in editione Gesneriana legitur manifeſtus error eſt typi. (b) videtur γὰρ intercalandum (c) procul dubio καλῶς ληφθῆναι (d) ὁμοίον hic, non video qua necesſitate interserat Gesnerus.

Cap. 79. (a) Non video cur hic Gesnerus καθ' αὐτὸν οἱ adjiciat (b) nonne potius τρίψις (c) cum Gesnero ἀλειφὴν in ἄλφιτον commutandum censeo. (d) hic MS. δεῖ ᾗ adjicit.

Cap. 80 (a) Συνεθίσθω loco συνδεδέσθω procul dubio legendum.

Cap. 81. (a) Τηρεδόνων nuspiam invenio, ſed τερηδόνων, vermes nempe qui lignum rodunt (b) τῷ error typi eſt; lege cum MS. τῶν (c) non video cur hic Gesnerus χελιδόνων intercalet (d) loco φερῦσαν lege τεφραν. (e) per ἀκιραιότητι Gesnerus importunitatem intelligit, malim vero sic interpretari: ſimplicitate vel integritate diaetae illa quae ſuperius fuit praescsripta (f ἢ in MS. deeſt (g) optime sane Gesnerus τρεφομένυ ἒ σώματος subſtituit.

Cap. 83. (a) Καμάτοις loco καμάτῳ MS. habet, sed eſt hoc parvi momenti.

Cap. 85. (a) Hujus loco convenientius ἐπισκεψάσθωσαν diceretur (b) loco ἴσων MS. ἴσως eſtituit (c) ἢ τῷ ἀνδρὶ χρήσθωσαν, corrigit Gesnerus apponendo negativam μή; sed puto, mutato χρήσθωσαν in χρησθῶσι lectionem uti eſt retinendam.

Cap. 86. (a) per σπανίως Gesnerus corrigit.

Cap. 87. (a) loco συμβαίνη habet MS συμβῇ.

Cap. 89. (a) Hunc titulum seu interrogationem ſuo non ſtare loco ſatis ex ipsa reſponſione patet, quare Gesnerus ex interprete Latino alium ſubſtituit magis huic capiti convenientem, nempe: *quommodo disponendum eſt lavacrum*: (b) corrigit MS. per διαυγές. (c) loco κατιῶντα Gesnerus καθιῶσαν ſubſtituit (d) τὸ error typi eſt, et τὸν legendum (e) loco πᾶς lege cum MS. ὅπως.

Cap. 90. (a) loco τὸ νήπιον habet MS. ἒ νηπίȣ. (b) loco τὴν κεφαλὴν, ἡ κεφαλὴ (c) loco κρεμνᾶται,

χρέμαται (d) ϗ γὰρ in MS. deeſt (e) loco τὰ βάθη, τῷ βάθει MS. habet (f) ϗ quod hic interc lat Gesnerus in MS. deeſt ( ) loco ῥάχης legendur ῥάχεος (h) loco ἀναληφθέντι habet MS. ἀναληφθείσης. (i) refertur ni fallor ad ζεύξεις. (k) loco ϗ MS ὡς habet sed lege potius ὥςε. (l) loco δυνηθῇ, δυνηθῆναι.

Cap. 91. (a) ut adjectivum cum ſubſtantivo concordet loco τεθειμένες, τεθειμένε legendum erit, et ( ) loco ὑπτίες, ὑπτία. (c) error typi videtur eſſe pro quo lege πρῶτον. (d) loco ῥάκη, ῥάκεος legendum videtur (e) ὅςις Gesnerus in ὥςε convertit (f) κατακόμψαι loco κατακάμπτειν MS. habet (g) nonne δεόντα.

Cap. 93. (a) τύχων error typi eſt lege adeoque τύνον. (b) loco ἴχνον ἔτι τὸ νήπιον, lege cum MS. ἴχνε ὄντος ἔτι ȣ͂ νηπίε (c) καταψυχρανθῶσι corrigit Gesnerus per καταψυχθῶσι.

Cap. 94. loco δὲ habet MS. ὅταν. (b) loco ϗ, ἀλλ. (c) adjicit MS. τό.

Cap. 95 (a) Τοίνυν deeſt in MS. (b) item παρὰ, (c) λαμβανομένε ταῖς χερσὶ ȣ͂ νηπίε in MS. legitur (d) loco ἐπιτεθέντων puto legendum ἐπιτεθεῖσα. (e) loco ῥόγα lege τὴν ῥώγα. (f) ἀποθλίψοι loco ἀποθλίψη habet MS. (g) loco. ὠφελῇ, ὀφείλη.

Cap. 96. (a) ϗ adjicit MS.

Cap. 97. (a) mutilus admodum videtur hic locus, qui mea ſententia, parva facta mutatione sic reſtitui poſſit. ὡρισμένος ἐκ ἐςὶν ὁ τρόπος ἄλλος, ἢ ἡνίκα ἴδης πάντως θέλειν αὐτὸ λαμβάνειν.

Cap. 98. (a) habet MS. loco λαμβάνωσι, λαβῶσι.

(b) Totus hic locus a κακῶς uſque ad λαμβάνοντα deeſt in Gesneriana editione, eſtque e MS. additus (c) γὰρ MS. adjicit.

Cap. 99. (a) Totum hunc depravatum locum sequenti modo reſtituit Gesnerus ἡνίκα διακίνης τὸν δάκτυλον εἰς τὰ χεῖλη αὐτȣ̃, πλησιάσει αὐτὰ, ϗ θηλάσει σὺν τίνι κλαυθμυρισμῷ.

Cap. 100. (a) Ἐπισκοπȣ̃ντες habet MS. loco ἐπισκοπȣ̃μεν, (b) loco δὲ, τοίνυν δεῖ, (c) loco ἐξ αὐτȣ̃ ſubſtituit hic Gesnerus ἐκ τȣ̃ ἡλίȣ.

Cap. 101. (a) Θηλάσαι quod MS. habet magis placet quam τὸ γαλα πιεῖν. (b) loco ἢ ἤχων habet MS. ἠχώ. (c) non video cur Gesnerus τὸ δὲ praeferat τῷ γάρ. (d) τῷ addit MS. (e) nonne ἐπικλύζȣσι in ἐπικλυσθῶσι mutandum? (f) ϗ abundare videtur (g) hic ἢ interserendum. (h) et hanc parentheſim abundare non sine ratione judicat Gesnerus. (i) loco δέχομεν habet MS. δεχόμενος, (k) et loco γιγνιται, γίνεται. Erit ergo legendus hic locus. Εἰ μέντοι πρὸς τὴν τροφὸν τέτῳ τῷ κλαυθμυρισμῷ γυμνασθῶσι. ϗ ἐπικλυσθῶσι· αὐτὴ ἡ ἔφοδος, ἢ αὐτὸς ὁ πόρος ὁ τὸ γάλα δεχόμενος εὐρυχωρότερος γίνεῃ.

Cap. 102 (a) Τροφῷ abundat. (b) loco ἐςρωμμένον lege ἐςρωμμένῳ.

Cap. 103. (a) Ὁπόσῳ καιρῷ φασκιώσομεν, uti habet Gesneriana editio ſubſtituit MS. πότε βαςακτέον. (b) τῷ συμφαρήσεῃ puto ſubſtituendum μὴ συμφορήσῃ.

Cap. 104. (a) loco ἢ, εἴη legendum puto (b) loco μονόκυτιν, μονοκίνητη. (c) διαςρέφειν ϗ addit MS.

Cap. 105. (a) Μεθ' ἐπόσας loco μετὰ πόσας habet MS.

Cap. 106. (a) Σὺν ἀκριβείᾳ loco μετὰ ἀσφαλείας habet MS. (b) διατυπῶμεν, loco σχηματίσομεν idem. (c) μελιαρισῖς ſubſtituit Gesnerus δηναρίς (d) ἥτις e MS. (e) bee Gesnerus κατάκοιλον loco κατάκυκλον.

Cap. 107. (a) Τισὶν addit MS. (b) hic θᾶττον intercalat Gesnerus (c) αὐτοῖς e MS. (d) item ἔσω (e) veriſimiliter hic loco κενότητι, καινότητι legendum eſt.

Cap. 109. (a) ſatis apparet ex reſponſione hic τῷ πότε, διατὶ ſubſtituendum ita et (b) τῷ λύεσθαι λύεσθαι, quam correctionem etiam Gesnerus fecit.

Cap. 110. (a) haec e MS. magis placent quam quae habet Gesneriana editio (b) ſic habet MS. loco περιπατήσει. (c) καὶ hic videtur abundare (d) ἑαυτῇ per καθ' ἑαυτὸ corrigit Gesnerus (c) item πρότερον per πρῶτον.

Cap. 111. (a) Gesnerus hic μηνῶν addendum exiſtimat. verum nemo neſcit infantum quarto menſe eam adhuc eſſe pedum debilitatem ut ne ſtare quidem multo minus gradiri poſſint et debeant. Ego vero cenſeo μεταξὺ in μετὰ convertendum ita ut ſenſus ſit infantes primum quatuor extremitatibus innixos gradiri docendos eſſe: μετὰ τῶν τεσσάρων, quatuor extremitatibus uti Galli dicunt: *marcher* a quatre.

Cap. 112. (a) Πότε εἰς uti habet MS. magis hic quadrat quam πῶς πρός. (b) loco πόδας veriſimi-

liter πόδες legendum (c) ἢ τιθέσθαι corrigit Geſnerus per ἐντιθέσθω.

Cap. 113 (a) hic ἀποκόπτειν interſerit MS quod in ἀποκοπτέον convertendum videtur et ſic reliqua, quae in Geſneriana editione hic reperiuntur exulare poſſunt (b) hic ὅτε intercalat Geſnerus ſed cum (b) loco ἐςὶν MS. ἐςιν habeat, omitti poteſt:

Cap. 114. (a) hic ſubſtituit Geſnerus ὀλίγων ἡμερῶν. (b) loco ἀρξάμενοι lege cum MS. ἀρξαμένους, et sic (c) δεῖ, quod adjicit Geſnerus ſuperfluum eſt.

Cap. 115. (a) Ψυχία magis graecum, adeoque et (b) βεβρεγμένα.

Cap. 117. (a) Geſnerus in annotatione ad hoc caput ait: plurimis a quarto menſe naſci incipiunt.

Cap. 118. (a) Pariter et hic nares ſubſtituere videtur; ſed etiam ex auribus fluit talis humor.

Cap. 120. (a) Ἑλκώσει lege loco ἑλκώσεις. (b) bene hunc locum corrigit Geſnerus: μέλητι ἀφεψημένῳ καλῶς. (c) puto ſimul ἐπιχρίσθῃ in ἐπίχρισμα convertendum, et σκευάζειν addendum. (d) ἀνθηρῷ quid ſit nuſpiam neque apud Dioſcoridem reperio. An forte eſt ἄνθος χαλκοῦ, flos aeris, qui reprimens eſt, et depurans. (e) addit Geſnerus καθ' αὐτό. (f) per κύπρου corrigit Geſnerus. κύπρος vero apud Dioſcoridem est liguſtrum, cujus folia vim adstrictoriam habent, et commanducata oris ulceribus medentur. (g) habet MS. διάμωρον (h) διακόδιον.

Cap. 121. (a) Φλεγμονὴν habet Gesnerianus textus, κνησμονὴν vero meum MS. quam lectionem priori illi praefero. (b) loco ἐπαλοιφὰς (c) hic Gesnerus ποιεῖν χρὴ adjicit, quod aliunde ex interrogatione ſubintelligitur. (d) σχῖνος Dioſcoridis eſt juncus odoratus. ἀγριοσυκάμινα vero et σταφυλὴ ὀμφακίνη quid ſint nuſpiam reperio.

Cap. 122. (a) Hic gesneriana editio et MS. idem ſed alio modo enuntiant; placuit tamen magis me MS. accommodare.

Cap. 123. (a) Geſnerus ſubſtituit πρὸς τὴν βῆχα. Eſt autem reſponſio in hoc capite mutilo. (b) quae poſt συνίσταται ſequuntur, ad aliud caput pertinere, et partem prooemii morborum mulierum, qui nunc ſequuntur, videtur conſtituere. Venia adeoque mihi dabitur, ſi uti textus mutilus eſt, ita et translationem obſcuram dedero. (c) ὀφείλουσι deeſt in MS.

Cap. 124. (a) merito in σκλήρωσιν convertit Gesnerus.

Cap. 125. Videntur et haec ultimae periodi truncati capitis eſſe. (b) Gesnerus per συντρέχει reſtituit. (c) et καθαίρειν per καθαίρεσθαι corrigit.

Cap. 126. (a) Titulus et initium hujus capitis uſque ad πολλαὶ e MS. desumpta ſunt. (b) μετὰ error typi eſſe videtur pro quo lege μήτρα. (c) per αἵτινες corrigit Gesnerus. (d) τῷ, τῇ erit ſubſtituendum. (e) μορίων per τόπων corrigit Gesnerus. (f) bene Geſnerus καθαιρόμεναι. (g) et hic appoſite: αἱ δὲ ἀμβλωσίαι ſubſtituit. (h) loco κατεχέσθω lege cum Gesnero κατέχεσθαι. (i) Et hic cum

eodem ἀνακτήσεις. (k) hic denuo Auctor nominativum loco genitivi absolute poſiti inducit. (l) τοιαῦτα e MS. (m) lege ἡ φλεγμονή· (n) ἐπερχομένης e MS. (o) hic MS. ϗ intercalat. (p) ὅτως habet MS. (q) puto legendum: οἱ αὐτοὶ χυλοί· (r) non video cur hic aquae denuo mentio fiat, niſi forte velit Auctor per adjectum epithetum admonere, ut tepida propinetur. (r) loco ὅπως lege ὅμως. (s) ἢ hic in ἦν convertendum videtur. (t) per ἐπιτεθένια corrigit Gesnerus. (v) δὲ vel abundat vel ejus loco δὴ legendum. (x) lege ἐπιμενέσης δὲ τῆς ὀδύνης. (y) ταῦτα abundare videtur. (z) τῆλις λελειωμένη legendum puto (a) nonne loco ἀναβληθέν, ἀναλυθὲν legendum. (a) Et hic legendum ἀφαιρεθέντων τέτων τῶν φλοιῶν (b) et loco ὥσπερ, ἕσπερ. (c) et hic loco τοῖς χυλοῖς, οἱ χυλοὶ puto legendum. (c) λειαθείτωσαν corrigit Gesnerus. (d) loco ῥάκος lege ῥάκει. (e) διακινεῖσθαι nifallor loco διακινεῖν. (f) δὲ in τὲ mutat Gesnerus. (g) καθίσῃ habet MS. (h) σπόγγων idem. (i) ἀνατρίψεως magis graecum. (k) lege ἐγκαθισμάτων (l) hic intercalandum ἤ. (m) loco κηρωτὴν lege κηρωτῆι (n) loco ϗ lege ἤ. (o) per ἐπιθήσεσι corrigit Gesnerus. (p) et ἅτινα per αἵτινες. (q) τῷ λίβανον, libianum Gesnerus ſubſtituit. (r) forte hic ἐγκαθίσματα subintelligendum. (s) quid κατεὼν ſit nullibi, neque apud du Cange reperire potui; Illud quidem ſecundum latinum interpretem cydum nominatur; Sed quid eſt cydum. Videtur tamen tale inſtrumentum fuiſſe, quo injectiones in uterum fie-

rent, uti illud eſt, quo nos paſſim hodie utimur.

Cap. 127. (a) nonne potius ἀποψύχει αὐτὴν ἡ ψίξις, (b) ϗ MS. adjicit. (c) puto ἀνέωκται in ἐνοχλεῖται convertendum. (d) ϗ hic videtur adjiciendum. (e) πᾶσι χῆ non video quid hic ſignificare poſſit lege ergo potius τάσιν χῆ. (f) ὡς e MS. (g) τῷ εἰ puto ἐςὶ ſubſtituendum. (h) loco γὰρ, δὲ legendum videtur. διακύσμησις quid proprie hic ſignificet nullibi, nec apud du Cange, nec apud Hesychium, neque apud Suidam reperire potui; num ultimus quam hujus vocis dat definitionem, hic non quadrat; dicit enim: διακόσμησις ȣ παντὸς ἡ διάθεσις. quod nempe ſit hujus univerſi ordinatio. (i) Εἰ hic intercalandum videtur. (l) lege αὐτό. (m) loco ἄνευ κοπῆς legendum videtur ἂν ἐπισκοπῆς. (n) per λέγηται corrigit Gesnerus. (o) μετῆλθεν in μετῆλθω convertendum judico. (p) ἐκεῖναι in ἐκείναις mutat Gesnerus et λαμβανέτω in λαμβανέτωσαν. (q) pro ἐκθλίβȣσι ἐκθλίβεισι MS. habet. item (r) καθάπερ loco κατάπερ. (s) τῶ λελειωμένα, λελειωμένοις Gesnerus ſubſtituit

Cap. 128. (a) Non video cur Gesnerus τῷ ὅπερ, ὅμως ſubſtituat. (b) lege cum Gesnero τοῖς ἀνδρᾶσι. (c) ἡ addit MS. (d) loco ὀπὲρ lege ὥσπερ. sub intelligendo σατύρȣς. (e) hic ἔχειν intercalandum videtur. (f) ὥςε intercalavi. (g) loco ἀναφερόντως lege ἀνυποφορήτως. (h) loco βάλλȣσι, quod ὥςε praecedat, lege βαλλεῖν. (i) lege αἱρεῖ. (k) loco αὐτὰς ἑαυτὰς legendum puto. (l) ſic et loco ποιήσȣσι, ποιήσει.

Cap. 129. (a) loco ἣν lege cum Gesnero ἓν. (b) loco παραπνιγαῖς, παρὰ πνίγος legendum censeo. ( ) ita et loco τῦτο, αὐτή. (d) ὡσάνει habet MS (e) lege ἀωροτόκῳ. (f) ὅτι videtur abundare. (g) ἀνερχομένη habet MS. (h) item et οἱ. (i) non quod pedum et manuum extremitates inflammatae ſint; sed quod velut in inflammatione intumescunt. (b) αὐτῆς MS. habet. (l) loco ὀλιγθ΄ματι putem legendum σχήματι (m) loco τὸν ἴκ.ερον lege cum Gesnero τὴν ὑςερικὴν πνίγα, (n) forte ἐκζήσεται. (o) καὶ intercalat Gesnerus. (p) τὸ τέλος habet MS. (q) loco ἥπατος, τῦ παντὸς legendum censeo. (r) lege ὑςερικαὶ. (s) forte μικρὸν ut cum iis quae superius dicta sunt conveniat. (t) per ὑςερικῶν corrigit Gesnerus. (u) hic ad marginem Mspti ἰκτερικαὶ per ὑςερικαὶ corrigitur. (v) παρὰ hic intercalandam videtur. (x) lege ὑςερικῶν. (y) videtur hic legendum; ᾗ ἐνίοτε χρόνιον ἐςὶ. (z) διηθυνθείη habet MS. sed lege διευθυνθείη. (a) τῆς αὐτῆς habet MS. (d) hic puto legendum; ᾗ ὀνῦς αὐτῶν συνεχέςερον ἀλλοιῦται. (c) lege conjunctum ἐπισπάσας. (d) forte θερμασίαν. (e) nominativi loco genitivorum abſolutorum. (f) censeo legendum: μετὰ τῦ ὀλίγον διδόναι τροφῆς. (g) ἐκκλίνη habet MS. (h) ἡ ἄλλη ἡμέρα videtur abundare. (i) lege ἐκκλίσεως. (k) loco ᾗ lege cum MS. κατὰ (l) μετασυγκριτικῶν legit Gesnerus. (m) lege λυχνῶν. (q) ἔνδον intercalat MS. (n) οἵτινες per ἅτινα corrigit Geſnerus. (s) δὲ hic videtur intercalandum eſſe. (o) πταρμικῶν veriſimiliter legendum. (r) lege ἐνέπλησαν (s)

potius legendum: ἐςὶ δὲ ταῦτα ἀκεραια. (y) εἶναι intercalat Geſnerus.

Cap. 130. (a) Εἴωθε habet MS. (b) σὺν οἰδήματι legit Geſnerus. et (c) σκληρῶδει. (d) cenſeo et ὀδύνης in ὀδύνη convertendum. (e) σὺν αἰσθήσει habet MS. (f) εἰώθασιν itidem. (g) ἢ in κὰν convertendum exiſtimo.

Cap. 131. (a) Ἐναπομείνῃ corrigit Gesnerus per ἐναπομείνοντος. (b) loco ὧς, ὥςε legendum puto; et (c) loco ἑαυτὴν, ἑαυτό. (d) pro ἑαυτῷ lege ἑαυτό. (e) hic πρὸς τὴν intercalandum cenſeo. (f) τῷ ἐπιζέσει Gesnerus τῇ ζέσει ſubſtituit. (g) loco εὑρέσῃ MS. ἐρευνήσει habet. (h) παραλύσῃ rejicit Gesnerus, et παραιρήσῃ ſubſtituit. (i) lege cum MS. πολυάρχιον. (k) hic ἀτὰρ ἰδίως legendum cenſeo. (l) lege cum MS. ὥςε. (m) lege cum Gesnero ἐπιτιθέναι (n) ψυχοῖς error ni fallor erit typi, lege adeoque ψυχροῖς.

Cap. 132. (a) σκηρία per σκληρία Gesnerus corrigit. (b) οὕτως videtur in ὥςε mutandum. (c) θλίψει in θλίψητει (d) ἀποςῇ in ἀποςῆναι, et (e) ἑνώσει in ἑνῶσαι:

Cap. 133. (a) videtur hic legendum μέρεος τινός. (b) lege τὸν δάκτυλον (e) loco εἴη, ἐίη. (d) loco θλιβέντα θλίβοντα. (e) loco ἤλιται legendum videtur ἕλκεται. (f) hic locus usque ad ἐκεῖ depravatus et defectuoſus eſt adeo, ut de eo reſtituendo deſperem; Sed bonâ fortunâ reperitur integer in translatione latina, quae ſic habet. Foris quidem nullus invenitur tumor, cum autem obſtetrix digitum in orificium uteri miſe-

rit. quem locum meae verſioni inſerere non dubitavi. (g) ἐκεῖ habet MS. (h) et hic locus mutilus eſt, qui e verſione latinâ ſic reſarciendus: nam hac cauſa (Scirrhus nempe uteri) a callo in hoc ſeparatur, quod callus in totum nihil ſentiat.

Cap. 134. (a) nonne potius σῶμα et (b) loco λύπειται λυπεῖται. (c) ni fallor αὐτὴ ἡ, loco ἐν τῇ. (d) οἱ addit MS. (e) loco ςροφέμεναι legendum videtur ςρεφόμεναι ὦσι; ſi in aliqua re afflictionem paſſae fuerint. (f) βραχὺς in βραχεῖα convertit Geſnerus. (g) κεῖσθαι loco κείσεται habet MS. (h) οἱονδήποτ' ἄλλο τῷ οἱωδήποτ' ἄλλῳ ſubſtituit MS. (i) τῶν φυσικῶν γλήχωνος non video quid hic ſignificare poſſit; vel abundant haec, vel deſunt quaedam, quae genuinum ſenſum determinent: quare ſatius duxi ea in meâ verſione ſilentio praeterire. (k) loco ἀφ' ἣν procul dubio ἀφ' ἧς legendum. Indicare videtur Auctor per hunc locum, qui ſatis obſcurus eſt, vinum quidem potandum dari debere, at non majori ſolito copiâ, ſed ea cui corpus aſſuevit. (l) ni fallor κυπείρε. (m) ἐξελκάσθυ loco ἐξελειώθη habet MS. (n) per γενέσθω corrigit Geſnerus (o) loco βλάπτει βλάττη MS. habet; ego vero malim βλαφθῇ. (p) ὠφελεῖ hic repetitum abundare videtur. (q) εἰ loco ἢ habet MS. (r) lege κοςός. (s) Supponit Geſnerus loco ἵνα, ἴα, et ego (t) loco ἐπέπλιον, ἢ πέπλιον legendum puto. (v) θύμβρα magis graecum (x) loco νάπην νάπη MS. habet, ego vero νάπυ legendum puto. (y) ἡ hic rejiciendum cen-

ſeo (z) loco *κολυκύνθαν* MS. habet. (aa) loco *εἰδείης ἴδης* legendum cenſeo.

Cap. 135. (a) Titulus eſt e MS. uti et (b) initium capitis usque ad *σκήρωσιν*. (c) lege *σκλήρωσις*. (d) e MS. (e) lege *τινὸς γεννηθέντος*. (e) *ἐδὲν* videtur intercalandum. (f) lege *ἐπαύξεται*. (g) lege vel *τῆς μαίας εἰσβαλλέσης*, vel *εὑρίσκει*. (h) lege *σκληρώματι*. (i) loco *τοιᾶτον* lege cum MS. *τοιᾶτο*. (k) MS. addit *σύν*. (l) loco *κατέχεται* cenſeo legendum *ἐκτήκεται*. (m) *αὐτῶν* loco *ἑαυτῶν*. (n) *ἐξ ἐκείνης τῆς ἐχέσης τὸν μῦλον* abundare videtur. (o) e MS. loco *τἕτο* (p) Gesnerus loco *τάξει*, *τήξει* ſcribit (q) legendum videtur *προσθήσεις*. (r) *ϗ* videtur intercalandum (s) loco *εἰς ἃ* legendnm videtur *εἶτα*. (t) nonne potius *ἀφήψησαν*. (v) *γλήχωνα*. (x) *αὐτῶν* rejecto *αὐτὰς* retineatur. (y) *καθίδρυον* habet MS. (z) videtur hic legendum *ἀφεψημένῳ καρδάμῳ ἐχρῶντο*.

Cap. 136. (a) *Ω῾ς* quod hic in editione Gesneriana reperitur, in MS. deeſt. (b) *ἢ* abundat, et *ὁποτεᾶν* legendum puto. (c) *τῇ τήξει* ſubſtituit Gesnerus. (d) lege cum Gesnero *τῇ καμνέσῃ*. (e) e MS. (f) *ϗ σκοτεινῷ* additum e MS. (g) *τὴν ἄῤῥωςον* ſubſtituit Gesnerus (h) haec uti intercalaverat Gesnerus reperiuntur in MS. (i) *ϗ* intercalat MS. (k) loco *αὐτὰ* legendum videtur *ταῦτα*, et (l) *ὀφείλεσι* addendum. (m) loco *ἀλλὰ* lege cum Gesnero *ἄκρα δὲ*. (n) loco *ἢ* lege *δέ*. (o) loco *καταντληθῇ* legendum videtur *καταντλεῖν*. (p) *ῥιπόζειν* hic textus Gesneri habet, errore ni fallor typi, lege ergo cum MS. *ῥιπίζειν*. (q) *μήτρη* per *μύρ*

τη corrigit MS. (r) ἀγριοσυκαμορέα non repetitur apud Dioſcoridem. (s) ϗ quod hic intercalat Gesnerus deeſt in MS. (t) nonne οὐκ hic eſt intercalandum? (v) δυνήσῃ ni fallor loco δυνηθῇ. (x) veriſimiliter et εἰς hic intercalandum. (y) ςαφυλὴ ὄμφακος quid ſit apud Dioſcoridem non invenio; an forte eſt ejus oenanthe, quæ eſt fructus vitis ſylveſtris dum floret, et cui vim ſanguinis ſiſtendi adſcribit. (z) quæ hic parentheſi facta intercalaverat Gesnerus ad literam habet MS. (a) ὅπως in editione Gesneri error typi eſt. (b) nonne ἐναπομείνουσαι. (c) βοτῶν error typi erit. (d) λειωθέντων legendum eſt, et (e) ϗ ὄξει ἀναμιγέντων. (f) παρασκευάζονται videtur addendum. (g) γυμναςικοῖς πεσσοῖς οἱ ἔχουσι vult Gesnerus. (h) ἢ ϗ σποδιὰν legendum videtur. (i) καθηγραινόμενον denuo error typi. (k) χύτρω græcum non eſt lege adeoque χύτρα καινή. (l) lege ξηρίον (m) hic ὡ intercalandum eſt. (n) lege cum MS. τί. (o) nonne potius τά. (p) hic præponendum videtur: προτίθεμεν οὖν. (q) lege cum interprete latino ὀρίζην. (r) γύρις quid ſit non video habet hic interpres latinus polentam, quem in mea verſione ſequor. (s) ni fallor θρίδακος. (t) Gesnerus ξηρὰ per ἁπαλὰ ad mentem interpretis latini corrigit, ea ſane inductus ratione, quod ova ſorbilia faciliora ſint concoctu, quam indurata: ſi tamen conſideremus antiquos ova ad duriorem conſiſtentiam cocta, ut remedium urgentis hæmorrhagiæ habuiſſe, poterit ξηρὰ retineri. Aretæus enim Curat: Morb: acut. Lib: ij Cap. 2.

de ſanguinis rejectione, ubi evidentiſſimum a ſanguinis rejectione periculum immineret, ova coctione duriora reddita cum aliis adſtringentibus commendat: *ὠὰ ἑφῆσι παχέα ξὺν ῥοιῆς σιδίσιν, ἢ κεκίδος.* (v) grus quidem hodie raro eſtur; apponebatur tamen veterum menſis. (x) lege *καρπῷ.* (y) *βραδύτερον δοθῆναι*, Gesnerus cum interprete latino, tardius eum lavari oportere vult, adeoque *δοθῆναι* in *λȣθῆναι* convertendum eſset;

Cap. 137. (a) *Εἴπερ* legendum videtur. (b) *τε ἑκατέρων* ut nihil ſignificantia hic abundare videntur. (c) legendum videtur *εἴη.* (d) nonne potius: *παχεῖ?* (e) loco *ϗ δεύτερον ἔχȣσι* ſubſtituendum videtur *ἢ ȣ.* (f) lege *αἴςισι.* (g) loco *σὺν τῇ ζέσει ἐςὶ ῥυπαρὸν* legendum puto: *τῇ ζέσει, ϗ ἐςὶν ἐνίοτε ῥυπαρὸν, ἐνίοτε δὲ καθαρόν.* (h) *φέρηται* ni fallor. (i) *μῆλσαν* ſine dubio error typi, ſubſtitue ergo e MS. *μῆλα.* (k) *βάλλης* e MS. (l) *χυλῷ.* ni fallor. (m) *θερμοῖς* absque *ϗ* habet MS. Cur autem hic cataplasmata calida commendat? Ex eo quod ſuperius dixit, curam eandem in hoc morbo esse adhibendam, quæ in uteri hæmorrhagia præscribitur, ubi frigida omnia commendaverat. Cum vero hic ulcus supponat, cui frigida omnia secundum Hippocratem inimica: ſapienti conſilio hoc epitheton addit. (n) haec sequenti modo convertenda videntur; *ἐν τῇ δυσεντερίᾳ μὴ καθαρῷ πρὸς τὰ ῥυπαρῷ ἕλκη.* (o) *χρονίῃ* MS. habet.

Cap. 138, (a) *Εὐχρῷ τῷ χρώματι* corrigit Gesne-

rus. (b) loco ϰϛ πᾶσα, ἄκεα πάντα legendum suſpicor. (c) saepe participium loco verbalis uſurpat. (d) δεῖ adjiciendum. (e) loco ὡς lege ὥςε. (f) ἀνδρῶν substituit Gesnerus (g) lege μελετῶν τῶν ἀφροδισίων. (h) hic habet editio Gesneri ωμέναι, MS. vero ςηριζόμεναι.

Cap. 139. (a) Gesnerus ταῖς γυναιξὶ substituit, adeoque et ταῖς ἐχέσαις legendum. (b) loco ὥπερ legendum potius ἄςε. (c) τϟτο hic abundat. (d) lege ἐκπέμψαι. (e) ἀλλὰ deest in MS. (f) πρὸς habet MS. (g) videtur hic: τῇ αἰτίᾳ ϗ substituendum.

Cap. 140. (a) Θερμαντικὸν quantum e latino interprete et locis quibusdam præcedentibus colligi poteſt apud Auctorem callosum ſignificat.

Cap. 141. (a) addit Gesnerus τρόπων (b) praemittit MS. ὁ τῆς μήτρας. (c) corrigit Gesnerus hunc locum: ὁ πϟς ὁ κατ' εὐθὺ τείνεται. (d) hic ſubſtituit τοῖς προτέροις.

Cap. 142. (a) H' γὰρ loco ὥσπερ habet MS. (b) loco ἀμελέσι legendum ἀμέλει. (c) ϟ σώματος videtur abundare. loco autem κἀκεῖ κἀκεῖθεν. (d) πλέονι ni fallor. (e) loco ἄνευ ἰδίων τῶν lege τῶν ἀνδρείων. (f) addendum ni fallor ἐςερήθη. (g) ἐμποδίζειν convertendum in ἐμποδίζεσθαι. (h) per hymenem intelligit illam aperturam per quam in viris ſemen ejaculatur, uti in mulieribus illam, quae illud recipit. Theophilus protospath, Lib: V. §. 23. de Corporis humani fabrica viros tali affectione laborantes ὑποσπαδιαίϟς nomminat et morbum sic

describit: Τοῖς γȣ̃ν ὑποσπαδιαίοις ὀνομαζομένοις, ἐπειδὴ ὁ πόρος ȣ̃ καυλȣ̃ ἐν τῷ τέλει διέςραπται, ȣ̓ δύνανται γεννᾷν· δηλοῖ δὲ τȣ̃το ἡ ἴασις· τμηθέντος γὰρ ȣ̃ δεσμȣ̃, γεννῶσι. Cum vero hypospadiaei dicti penis meatum in summitate distortum habuerint, generare non possunt. Id vero cura indicat; perscisso enim ligamento s. frenulo, generant. (g) loco τεταμέναι lege τηκόμεναι.. (h) καταςακτικαὶ corrigit Gesnesus per κατατηκτικαὶ. (i) loco ἢ lege cum Gesnero μή. (k) loco ἄγαμοι lege ἄγονοι. (l) lege cum Gesnero ςόμα. (m) participium loco verbalis, uti interpreti in more est. (n) lege δὲ cum MS. loco τέ.

Cap. 144. (a) loco μὴ legit Gesnerus εἰ. (b) ἀθροίσις congestio sanguinis, haemorrhoidibus nempe tumentibus, vel si plures simul partes prodeant, ita ut altera alteri in mora sit.

Cap. 145. (a) nonne potius τῆς μήτρας; nisi forte per γαςέρα, κοιλία intelligatur, illa nempe pelvis capacitas, quam foetus caput in suo exitu emetiri debet. (b) ὃν posset hic exulare.

Cap. 146. (a) haec usque ad σχημάτων e MS. desumpta sunt. (b) ἐπαναδίδωσι e MS. (c) item ἐζευγμένων loco ἐζευγμένον. (d) αὐτῶν videtur legendum, et (e) loco ἐξαιτȣ́μενον, διαιρȣμένων. (f) ἀνεύθετον puto separatim legendum ἂν εὔθετον. (g) μέρει habet MS. (h) mavult Gesnerus ἀμφοτέρȣς. (i) τοῖς μέρεσι secundum Gesnerum. (k) τῶν intercalat MS. (l) lege δεδιπλωμένον. (m) videtur legendum ᾗ κεκυλισμένων. (n) τεθειμένων abundat.

Cap. 147. (a) Ποῖα vult Gesnerus et (b) loco ἐκτεθει-

μένα, εὐκτικά. (c) adjicit editio Gesneriana ᾗ τὰ ἐναντία, ᾗ παρὰ τὴν φύσιν, quae ut non hujus loci praetermisi. (d) ὁσάκις praemittit MS. (e) ᾗ intercalandum videtur, et (f) ἕξει in fine adjiciendum.

Cap. 148. (a) lege τεθειμένων, et (b) ἐπιδυθεισῶν. (c) hic τείνυν intercalandum videtur. (d) vult Gesnerus ἀνέλκη, malim tamen textum retinere. (e) an apud Traductorem ῥῦπος idem indicat atque δέος.

Cap. 149. (a) Πλίονι secundum Gesnerum.

Cap. 150. (a) Στερεωμένον habet MS. sed malim ego στηριζόμενος (b) δυχερῶς. ni fallor. (c) Στόκῳ corrigit Gesnerus. (d) lege ἐκχύη. (e) lege προσυτριπιζόμενον.

Cap. 151. (a) lege cum MS. ἐνάρξι. (b) bene hic Gesnerus ταῦτα ἐςὶ τὰ αἴτια. (c) ἢ hic abundat (d) loco ἢ lege cum Gesnero διὰ. (e) cum eodem ἀναλωθεισῶν. (f) θρύσεσιν non video quid significet lege adeoque potius ῥύσεσιν. (g) ni fallor ὁμοίοις. (h) loco ἐσκυλμένον legit Gesnerus ἐς πλάγιον. (i) κτλ. abundat.

Cap. 152. (a) substituit Gesnerus ςέγνωσιν.

Sequuntur Capita undecim spuria falso Moschioni adscripta.

ρνγ΄. Περὶ γυναικὸς δυςοκούσης, ᾗ μὴ δυναμένης ταχέως γεννῆσαι.

Ωὸν χήνειον δίδου ῥοφῆσαι, ᾗ ἀνοδύνως παραχρῆμα γεννᾷ· ἢ ἐκ ῥαφάνων ποιήσας ςέφανον, ςέφων τὴν ὠδίνουσαν ᾗ παραχρῆμα τέξεται· εὐθέως δὲ ἅρπασον τὸν ςέφανον ἐκ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς, ἵνα μὴ βλάψῃ· ἢ περιςερᾶς κο-

κρίῳ κάπνισον αὐτὴν, καὶ εὐθέως τέξεται· ἢ ὠὰ δύο σὺν πηγάνῳ ϗ ἀνίσῳ ϗ κυμίνῳ λειώσας, πάντα ὁμȣ̃ σὺν οἴνῳ λευκῷ δίδȣ πιεῖν ἀπυρέτεις· ἐὰν δὲ πυρεσσῶσι, μετὰ ὑδρομέλιτος· ἢ καυλιὰν ἀνήθȣ ποίησον ςέφανον, ϗ ὡς ἀνωτέρω εἴρηται, ςεφάνωσον τὴν κεφαλὴν αὐτῆς· ἢ λαβὼν ὁ ἀνὴρ τῆς τικτȣ́σης, λαγωὶ ζῶντα, ϗ κρύψας ὑπὸ τὸν κόλπον αὐτȣ̃, εἰσελθὼν περιέλθῃ τὴν κλίνην ἅπαξ, ϗ ταχέως φύγῃ ἔξω, ἵνα μὴ ϗ τὰ ἔντερα αὐτῆς ἐκβάλῃ.

ΡΝΔʹ. Περὶ γυναικὸς ὠμοτοκȣ́σης.

Ταῖς δὲ ὠμοτοκȣ́σαις, ϗ μὴ τελεσφορȣ́σαις τὰ ἔκβρυα δίδȣ πιεῖν ἀρτεμισίας δραχμὴν, ἤτοι κεράτια λειώσας σὺν οἴνῳ εὐώδει.

ΡΝΕ. Πρὸς τεθνηκὸς βρέφος, ἵνα αὐτὸ καταβάλλῃς.

Πράσȣ δέσμην, ϗ πηγάνȣ δέσμην ἀφέψησας σὺν οἴνῳ εὐώδει δίδȣ πιεῖν τρίτον· ἄλλο. Τὰ νεκρὰ ἔκβρυα ἐκβάλλει χολὴ προβάτȣ θυμωμένη.

ΡΝϛʹ. Πρὸς τὸ μὴ ῥίψαι τὸ βρέφος.

Γυνὴ ἔχȣσα ἐν γαςρὶ ȣ̓κ ἀποβαλεῖται, ἐὰν λαβὼν βάτȣ ῥίζαν, ϗ βαλὼν αὐτὴν εἰς πανίον δήσῃς εἰς βραχίονα αὐτῆς· ἔςαι ἄφθορος ἕως ȣ̃ τέξεται· ἄλλο· γυνὴ ȣ̓κ ἀποβαλεῖται τὸ ἔμβρυον, ἐὰν λαβὼν ζόχην βοτάνην μετ᾽ οἴνȣ δώσῃς αὐτῇ πιεῖν.

ΡΝΞʹ. Πρὸς τὸ γάλα τῆς γυναικὸς καταςπάσαι.

Τῆλιν ζέσας ϗ λειώ αὐτὴν, τοῖς μασθοῖς (ἐπίπλαττε) ἢ μελάνθιον μετὰ ἑψήματος πότιζε. γο. α. ἢ σήσαμον μετὰ γλυκέως ἐν βαλανείῳ πότιζε, ἢ καναβόκοκκον λειώσας μετ᾽ οἴνȣ ἀκράτȣ πότιζε· ἢ πίτυρα μετὰ ῥίζης μαράθρȣ ἀπὸ λȣτρȣ̃ μετ᾽ οἴνȣ πότιζε τὸ καθέψημα αὐτῶν.

ΡΝΗʹ. Περὶ τȣ̃ σβέσαι γάλα γυναικός.

Γυναικὸς γάλα ἀποφρύξις ἔτως φάβα, ἀλεςὸν ἢ ἔλαιον ἀναμίξας κατάπλασσε τὲς μαθὲς αὐτῆς.

ΡΝΘʹ. Πρὸς τὸ μὴ αὐξάνειν τὲς γυναικὸς μαθὲς.

Κωνείε σπέρμα φρύξας ἢ λειώτας κατάπλασσε ἡμέρας ζ.

ΡΞʹ. Περὶ γυναικὸς ἀτέκνε ἵνα συλλήψηται.

Γυνὴ ἄτεκνος, ἢ μὴ τέκνον ποιήσασα συλλήψετη ἔτως, ποιήσεις ταύτην τὴν σκιυασίαν· κηρὲ τυρρηνικὲ γο. γ. ἀφρονίτρε γο. α. τήλεως γο. α. τὸ δὲ ἀφρόνιτρον ἢ τὴν τήλιν λείαν, μίσγε τοῖς ςυπτικοῖς· ἢ σατύρε ἒ σπέρματος γο. δ. χολῆς δορκὲ τὸ ὑγρόν.

Ἄνθρωπε γλῶσσαν παῦσον, κοιλίαν δάμαξον, τὸν οἶνον φύγε, ἢ φεῦγε κόσμον, ἢ γῦε, ὡς γέρων· χολὴν αἴγειαν, ἢ θὲς εἰς τὸν ὀμφαλὸν τῆς γυναικὸς· ἐπὶ ἡμέρας ζʹ. ἢ συγγενέσθω τῷ ἀνδρὶ, σελήνης αὐξέσης, ἢ θαυμάσεις· ἢ ἀλώπεκος κόπρον λειώσας, ἢ μίξας μετὰ ῥοδίνε ἐλαίε, ἢ αἰγειρινε, ἄλειφε τὸ αἰδοῖον τῆς γυναικὸς, ὡσαύτως ἢ ἒ ἀνδρὸς, ἢ συλλήψετη· ἢ πιτύαν λαγωὲ ἐνείλυσον. Εἰς ῥακὸς ὃν ᾧ τὸ παιδίον γῦνηθὲν ἐτυλίχθη, ἢ ἡ γυνὴ λαβὲσα αὐτὸ ὑποτιθέσθω ἑαυτῇ, ἢ ἀνδροκοιτήτω· ἕτερον πρὸς ταυτό ἐςι διὰ πεσσὲ καθαρτικὲ. Χρῶ δὲ αὐτῷ ἔτως ἡμέραις θʹ. μὴ πλησιάζεσα τῷ ἀνδρὶ, ἀλλὰ διὰ μένεσα ἔτως· ἢ εἰ μὲν θέλεις ἄρρεν ποιῆσαι, ποίει ἄρεως ἡμέρᾳ· εἰ δὲ θῆλυ, ἀφροδίτης· ἢ τότε ἀπὸ τῆς καθάρσεως συγγῦέσθω τῷ ἀνδρί· ἡ δὲ χρῆσις ἐςὶ ἒ πεσσὲ τοιαύτη· ὄπε μήκωνος, ςυπτηρίας χιςῆς, κρόκε ἀνα γο. δ. μελανθίε γο. β. προπόλεως γο. θ. μύρε σεσίνε τὸ ἀρκὲν, γῦτιανῆς γο. α. ἢ μέλιτος ἀττικὲ τὸ ἀρκὲν· παρατιθέσθω δὲ ὁ πεσσὸς εἰς τὲς πόδας τῆς ὑςέρας· ἔπεμψα δὲ ἢ κυρίᾳ Ιὲλίᾳ ἀγριππίνῃ τὴν χρῆσιν, ἥτις μέχρι ἒ δεῦρο μὴ κυὲσα ἔχει τὸν ποθεινότατον υἱὸν

Διογενιανὸν ἐκ τοῦ φαρμάκου τούτου· καὶ σοὶ δὲ κυρίᾳ ἐξαιρέτως ἔπεμψα τὴν γραφὴν ἀσφαλισαμένη πρὸς τὸ μὴ διαπεσεῖν πρὸς σέ.

ΡΞΑ΄. Πρὸς τὸ γυναῖκα μήθ' ὅλως τεκνοποιῆσαι.

Ἡ γυνὴ οὐ συλλήψεται οὕτως ποιήσασα· τὸ ὀςοῦν τοῦ ἐλάφου, ὅπερ ἔχει εἰς τὴν καρδίαν εὔγαλον καὶ ξύσον ἐξ αὐτοῦ, καὶ δὸς πιεῖν τῇ γυναικὶ, καὶ οὐ τέξεται· ἢ ὑοσκυάμου σπέρμα τρίψας μετὰ γάλακτος ἱππείου ἔμβαλε εἰς δέρμα ἐλάφου, καὶ ἐπίδησον τὸν βραχίονα αὐτῆς, καὶ θαυμάσεις· εἰ δὲ βούλει πειράσαι αὐτὸ περιάψαι ὄρνιδι, καθ' ἑκάςην τικτούσῃ, ι οὐ μὴ τέξεται, ἢ χύτρα ζεούσῃ, καὶ οὐ μὴ ζήσει· ἢ ῥεούσῃ, καὶ οὐ μὴ ῥεύσει· ἡδύοσμος πρὸ τοῦ πλησιάζειν παρατιθέμενος, ἢ προςιθέμενος· ἢ ἀλόης δραχμὴ μία, κηρέως δραχμὴ μία, ἤτοι κεράτια ιη. πάνακος δραχμὴ μία· ταῦτα ὕδατι λειώσας καὶ ποιήσας κολλύρια ἐπιμήκη πρόσθες τῷ γυναικείῳ αἰδοίῳ παραχρῆμα γὰρ ἐκβαλλοῖ τὸν γόνον ἔξω· ἢ λευκῆς τοῦ δένδρου τῆς ῥίζης γο. α. λείαιας σὺν ἡμικοτύλῃ ὕδατος πάρεχε ἐξ ἀφέδρου, καὶ οὐκέτι κύει.

ΡΞΒ΄. Πρὸς τὸ γνῶναι γυναῖκα ἄρα γόνιμος ἐςὶν ἢ οὔ.

Ῥητίνην θυμίασον, ἤγουν ὑποκάπνισον, ἢ λίβανον, ἢ ςύρακα, ἤτοι θυμίαμα· ἢ ἄσφαλτον ὑπόθες ὑποκάτω αὐτῆς ἀσφαλισάμενος πάντοθεν, ἵνα μὴ ἐξέρχηται τὸ κάπνισμα· καὶ εἰ μὲν ἐκ τοῦ ςόματος αὐτῆς ἐξέρχεται ἡ ὀσμὴ τοῦ καπνίσματος, καὶ ἐρεύγεται, ἐπίγνωθι ὅτι γόνιμος ἐςίν· ἀπεκλείσθη γὰρ αὐτῆς ἡ μήτρα, καὶ οὐκ ἂν συλλήψει καρπὸν ἐν γάςρι αὐτῆς· ἢ λαβὼν ἀγγεῖα ὀςράκινα, καὶ σημειωσάμενος αὐτὰ ἀκριβῶς, βάλει εἰς αὐτὰ κριθὴν ἢ ὄροβον, καὶ οὐρείτωσαν ὅτε ἀνὴρ. εἰς τὸ ἓν, καὶ ἡ γονὴ εἰς τὸ ἕτερον, καὶ θὲς αὐτὰ εἰς τόπον. ἐν ᾧ ἐςὶ κατάψυχρον, ὥςε ἄχρι ἑπτὰ ἡμερῶν, μηδ' ὅλως παρασαλευθῆναι· τῇ δὲ ἑβδόμῃ εὔγαλον αὐτὰ καὶ ἴδε· καὶ

ἐὰν βλαςήσωσι τὰ ἀμφότερα, γόνιμοι εἰσί· εἰ δὲ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐ βλαςήσῃ, ἐκεῖνος ἐςείρωται.

ΡΞΓ. Περὶ τοῦ γνῶναι πότερον ἄῤῥεν ἢ θῆλυ τέξεται.

Λαβὼν ποτήριον ὕδατος γέμισον· καὶ ἐκθλίψας ἐκ τοῦ μαστοῦ τῆς γυναικὸς γάλα δύο ἢ τρεῖς βρόχθους, ἐπίςαξον τὸ ποτήριον ἐν τῷ ὕδατι· καὶ εἰ μὲν ςῇ ἄνω γάλα καὶ ἐπιπλέει ἄῤῥεν τίκτει· εἰ δὲ διαλυθῇ, καὶ βουλήσει κάτω, θῆλυ τέξεται· ἢ κάθισον αὐτὴν ἐπὶ τὸ ἔδαφος (ἐπὶ) σκίμποδα, καὶ ἀπομακρύνας ἀπ' αὐτῆς ὀλίγον κάλεσον αὐτὴν ἐλθεῖν πρὸς σέ· ἀνιςαμένη δὲ αὐτὴ ἐὰν τὸν δεξιὸν πόδα προτείνῃ, ἄῤῥεν ἔχει· εἰ δὲ τὸν ἀριςερὸν, θῆλυ· ἢ βλέπε τοὺς μαστοὺς αὐτῆς, ἤγουν τὰς ῥόγας· καὶ εἰ μὲν ὀρθαί εἰσιν, ἄῤῥεν ἔχει· εἰ δὲ κάτω νεύουσι, θῆλυ συνέλαβε· ἢ πρόσχες, καὶ εἰ μὲν οἱ μαστοὶ εἰσὶν εὔχροοι, ἄῤῥεν ἔχει· εἰ δὲ δύσχροοι, θῆλυ συνέλαβε.

St. MARY'S
MANCHESTER.